

STORTINGET

Dokument 15:8

(2025–2026)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1051–1200

07.01. –19.01.2026

Innhold

1051. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. den varslede nye demensplanen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	11
1052. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. kontraktsdokumentene, besvart av fiskeri- og havminister	12
1053. Fra stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse, vedr. aktivitetsnivået blant barn og unge, besvart av kunnskapsminister	13
1054. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Andersen, vedr. barnebidrag og iverksettelse av lønnstrekk, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	14
1055. Fra stortingsrepresentant Lill Harriet Sandaune, vedr. feil opplysninger i sine tildelingsbrev til tilbydere i konkurransen om spesialiserte rehabiliteringstjenester, besvart av helse- og omsorgsminister	15
1056. Fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen, vedr. godkjenningsfritak, besvart av helse- og omsorgsminister	15
1057. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. tilgang til legemiddel utenfor kliniske studier, besvart av helse- og omsorgsminister	17
1058. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. eiendomsselskapene, besvart av kommunal- og distriktsminister	18
1059. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. ALS-pasienter, besvart av helse- og omsorgsminister	19
1060. Fra stortingsrepresentant Marius Langballe Dalin, vedr. ulovlig KI-generert overgrepsmateriell, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	20
1061. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. ytelser i vårt velferdssystem, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	21
1062. Fra stortingsrepresentant Joel Ystebø, vedr. skjermbruken, besvart av kunnskapsminister	24
1063. Fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, vedr. Oljefondets investeringer i USA, besvart av finansminister	25
1064. Fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen, vedr. ALS-pasienter, besvart av helse- og omsorgsminister	27
1065. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Laabak, vedr. utviklingshemmede, besvart av energiminister	27
1066. Fra stortingsrepresentant Bjørn Larsen, vedr. frivillig sammenslåing av kommuner, besvart av kommunal- og distriktsminister	28
1067. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. kompensasjonsordningen, besvart av klima- og miljøminister	29
1068. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. fiskeforbudet, besvart av fiskeri- og havminister	30
1069. Fra stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen, vedr. mesterbrevordningen, besvart av næringsminister	30
1070. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. helseforetakenes anbud på rehabiliteringstjenester der det er innført tilbud kalt «dag med overnatting», besvart av helse- og omsorgsminister	31
1071. Fra stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe, vedr. ledig behandlingsskapasitet fra private helseaktører, besvart av helse- og omsorgsminister	32
1072. Fra stortingsrepresentant Trine Fagervik, vedr. et «hurtigspor» for barn utsatt for vold og seksuelle overgrep, besvart av justis- og beredskapsminister	37
1073. Fra stortingsrepresentant Marit Veia, vedr. forskrift om etablering av nullutslippssoner, besvart av samferdselsminister	38
1074. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. akutt- og ambulanseberedskap ved Haugesund lufthavn Karmøy, besvart av samferdselsminister	39
1075. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. alternativkostnad i norsk helsetjeneste, besvart av helse- og omsorgsminister	40
1076. Fra stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik, vedr. nedleggelser av poliklinikker på Lagård i Egersund, besvart av helse- og omsorgsminister	41
1077. Fra stortingsrepresentant Bengt Fasteraune, vedr. det reviderte avløpsdirektivet, besvart av klima- og miljøminister	41
1078. Fra stortingsrepresentant Kari Sofie Bjørnsen, vedr. Fiskeforbud i tre soner i Oslofjorden, besvart av klima- og miljøminister	43
1079. Fra stortingsrepresentant Remi Sølvberg, vedr. utfasing av 2G-nettet i Norge, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	43
1080. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. bompengebelastning, besvart av samferdselsminister	45

1081. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. krematoriekapasiteten, besvart av barne- og familieminister	45
1082. Fra stortingsrepresentant Remi Sølvsberg, vedr. momsfrigjøring for nyhetsmedier, besvart av finansminister	46
1083. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. økte strømpriser på grunn av store nye datasentre i området Oslo, besvart av energiminister	47
1084. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. hatkriminalitet med antisemittisk motiv, besvart av justis- og beredskapsminister	48
1085. Fra stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer, vedr. avhopperprogram for personer som ønsker å bryte ut av gjengkriminalitet, besvart av justis- og beredskapsminister	50
1086. Fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, vedr. generalkonsulat i Nuuk, besvart av utenriksminister	51
1087. Fra stortingsrepresentant Frøya Skjold Sjørsæther, vedr. evaluering av Norgespris-ordningen, besvart av energiminister	51
1088. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. fempunkts-plan for Trump-håndtering, besvart av utenriksminister	52
1089. Fra stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen, vedr. ordningen for aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	54
1090. Fra stortingsrepresentant Joel Ystebø, vedr. mottakere av overgangsstønad, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	55
1091. Fra stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen, vedr. gebyr for handsaming av byggesøknader, besvart av kommunal- og distriktsminister	56
1092. Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. kutte tjenestetilbud på sykehuset på Lagård i Egersund, besvart av helse- og omsorgsminister	57
1093. Fra stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen, vedr. Barnevernsbarometeret 2025, besvart av barne- og familieminister	58
1094. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. fremdriften for den planlagte Omberg-Torp-brua over Glomma, besvart av samferdselsminister	60
1095. Fra stortingsrepresentant Liv Gustavsén, vedr. asylmottak eller barneinstitusjoner, besvart av justis- og beredskapsminister	61
1096. Fra stortingsrepresentant Liv Gustavsén, vedr. svikt i omsorg og beskyttelse når barn i alderen 15–17 år plasseres i mottak eller hos følgepersoner, besvart av justis- og beredskapsminister	62
1097. Fra stortingsrepresentant Lars Rem, vedr. at en lokfører angrepet på Nydalen stasjon på Gjøvikbanen, besvart av justis- og beredskapsminister	62
1098. Fra stortingsrepresentant Oda Indgaard, vedr. privatbilismen i Trondheim, besvart av samferdselsminister	63
1099. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. fiskarar som må betale formuesskatt, besvart av fiskeri- og havminister	64
1100. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. prosessen med utarbeidelse av ny rederiskatteordning, besvart av finansminister	65
1101. Fra stortingsrepresentant Finn Krokeide, vedr. andel i prosent Innlandet politidistrikt ble tildelt av de totale budsjettmidler som ble tildelt landets politidistrikter i perioden 2022 – 2025, besvart av justis- og beredskapsminister	66
1102. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. asyl i henholdsvis Norge, Sverige og Danmark i 2025, besvart av justis- og beredskapsminister	67
1103. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. ytelsesnivået en nyankommen flyktning mottar, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	67
1104. Fra stortingsrepresentant Finn Krokeide, vedr. Vestoppland fengsel avdeling Valdres, besvart av justis- og beredskapsminister	68
1105. Fra stortingsrepresentant Marit Veia, vedr. innsynsmulighet til alle sin egne helsedata, besvart av helse- og omsorgsminister	69
1106. Fra stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth, vedr. avhopperprogram, besvart av justis- og beredskapsminister	71
1107. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen, vedr. utredningen av Norgespris for bedrifter, besvart av næringsminister	71
1108. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen, vedr. store forsinkelser på CT-undersøkelser på SUS, besvart av helse- og omsorgsminister	72

1109. Fra stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen, vedr. å tilby opplæring etter opplæringslova § 28-4 til barn og unge som er innlagt i helseinstitusjon, besvart av kunnskapsminister	73
1110. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen, vedr. ressursituasjonen i Sør-Vest politidistrikt, besvart av justis- og beredskapsminister	74
1111. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. ny stortingsmelding om idrett, besvart av kultur- og likestillingsminister	76
1112. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. egnet og driftssikkert togmateriell på Sørlandsbanen, besvart av samferdselsminister	76
1113. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. funksjonene til Norske ambassader, besvart av utenriksminister	77
1114. Fra stortingsrepresentant Tom Staahle, vedr. investeringer i norske tidligfaseselskape, besvart av næringsminister	78
1115. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. rekordstore bevilgninger til drift, vedlikehold og fornyelse av jernbanen i 2026, besvart av samferdselsminister	79
1116. Fra stortingsrepresentant Tom Staahle, vedr. reparasjon av togsett, besvart av samferdselsminister	80
1117. Fra stortingsrepresentant Marius Langballe Dalin, vedr. ferdselsforbudsperiodene i sjøfuglreservater, besvart av klima- og miljøminister	80
1118. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. seilaser med sanksjonerte tankskip, besvart av fiskeri- og havminister	81
1119. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. kompensasjon for økte kostnadstjenester, besvart av energiminister	82
1120. Fra stortingsrepresentant Amalie Gunnufsen, vedr. utvikling i andelen midlertidige ansatte, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	83
1121. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. inntektene fra grunnrenteskatten på havbruk, besvart av finansminister	84
1122. Fra stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe, vedr. oversikt over antall og andel avviste henvisninger innen psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert behandling av ruslidelser og somatikk for voksne i perioden 2020 - 2025, besvart av helse- og omsorgsminister	85
1123. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. anskaffelsesprosessen av nye standardfartøy, besvart av forsvarsminister	86
1124. Fra stortingsrepresentant Haagen Poppe, vedr. byggesaker i Agder, besvart av kommunal- og distriktsminister	87
1125. Fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen, vedr. nikotingrense på snus, besvart av helse- og omsorgsminister	88
1126. Fra stortingsrepresentant Marit Veia, vedr. nye petroleumsmeldingen, besvart av statsminister	89
1127. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. nullvekstmålene, besvart av samferdselsminister	90
1128. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. avvikling av refusjonsordningen for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten avtale, besvart av helse- og omsorgsminister	91
1129. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. bilklagenemnd, besvart av barne- og familieminister	92
1130. Fra stortingsrepresentant Simen Velle, vedr. post-kvalitativ analyse, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	93
1131. Fra stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer, vedr. økende trussel fra organisert narkotikakriminalitet mot Norge, besvart av justis- og beredskapsminister	94
1132. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. den syriske overgangsregjeringens angrep i Aleppo, besvart av utenriksminister	95
1133. Fra stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer, vedr. Norgespris, besvart av energiminister	96
1134. Fra stortingsrepresentant Lars Rem, vedr. å forbedre vintervedlikeholdet og framkommeligheten på riksvei 4 og E6 i Innlandet, besvart av samferdselsminister	97
1135. Fra stortingsrepresentant Frode Jacobsen, vedr. medbestemmelse og demokrati i eget borettslag, besvart av kommunal- og distriktsminister	98
1136. Fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup, vedr. provenyvirkingen for primærbolig, besvart av finansminister	99
1137. Fra stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen, vedr. forskjellene i kvalitet og kapasitet ved krisesentre, besvart av barne- og familieminister	100

1138. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. at konsernsjefen i eit av landets største mediehus, Polaris media blir sett inn som ny styreformann i Helse midt-Norge, besvart av helse- og omsorgsminister	101
1139. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. pålagt krav om konsept/ konsekvensutgreiing av trasevalet, besvart av kommunal- og distriktsminister	102
1140. Fra stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen, vedr. bestandsstatus for jerv for 2025, besvart av klima- og miljøminister	104
1141. Fra stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen, vedr. tamreininnblanding i forhold til villreinbestanden, besvart av landbruks- og matminister	105
1142. Fra stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse, vedr. skjermråd, besvart av kunnskapsminister	106
1143. Fra stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse, vedr. alkoholpolitikken, besvart av helse- og omsorgsminister	106
1144. Fra stortingsrepresentant Sunniva Holmås Eidsvoll, vedr. lærenormen og potensielle innsparingen for norske kommuner, besvart av kunnskapsminister	107
1145. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. endelig forslag til "Reguleringsplanen for Ny avgrening Østre linje", besvart av kommunal- og distriktsminister	108
1146. Fra stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius, vedr. tros- og livsynsaspektet i oppvekstmeldingen, besvart av barne- og familieminister	109
1147. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. barns rett til trygghet, helse og forsvarlig omsorg ved utsendelse, besvart av justis- og beredskapsminister	110
1148. Fra stortingsrepresentant Helene Røsholt, vedr. barns rett til trygghet, helse og forsvarlig omsorg ved utsendelse, besvart av justis- og beredskapsminister	111
1149. Fra stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen, vedr. flytte funksjoner og stillinger hos innovasjon Norge, besvart av næringsminister	112
1150. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Andersen, vedr. alle kystkommuner sine dispensasjoner i 2025, besvart av kommunal- og distriktsminister	112
1151. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. at ungdom ned til 15 år kan få sommerjobb om bord på passasjerfartøy i innenriksfart, besvart av fiskeri- og havminister	113
1152. Fra stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen, vedr. bombe- og søkshunder til konfliktområder som Ukraina, besvart av utenriksminister	114
1153. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. bruk av SAF for utslippskutt fra flyreiser i staten, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	114
1154. Fra stortingsrepresentant Jørgen H. Kristiansen, vedr. oppussing og utbedring av rullebanen ved Kautokeino lufthavn, besvart av samferdselsminister	116
1155. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. andrelinjebarnevernet, besvart av barne- og familieminister	117
1156. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. unntak kjøre- og hviletidsreglene, besvart av samferdselsminister	118
1157. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. tiltak for å sørge for at folk som bor i Norge ikke skal bli overvåket, hetset og/eller truet av iranske myndigheter til å sensurere sin kritikk av regimet, besvart av justis- og beredskapsminister	119
1158. Fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, vedr. bistand, besvart av utviklingsminister	120
1159. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. gjennomføring av tokt 2, besvart av fiskeri- og havminister	120
1160. Fra stortingsrepresentant Harry Valderhaug, vedr. totalberedskapen og næringslivet, besvart av næringsminister	121
1161. Fra stortingsrepresentant Helene Røsholt, vedr. kapasitetsutfordringer ved norske krisesentre, besvart av barne- og familieminister	122
1162. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. utviklingen i sykefraværet i de regionale helseforetakene fra 2019 til 2025, besvart av helse- og omsorgsminister	123
1163. Fra stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen, vedr. innførsel av konkurranserein, besvart av landbruks- og matminister	124
1164. Fra stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen, vedr. tilfluktsrom i Sør-Varanger kommune, besvart av justis- og beredskapsminister	125
1165. Fra stortingsrepresentant Anne Lise Gjerstad Fredlund, vedr. kollektivtilbud rundt Mjøsa, besvart av samferdselsminister	126

1166. Fra stortingsrepresentant Bengt Fasteraune, vedr. oversikt over alle prosjekt til Statens vegvesen som har godkjent reguleringsplan og som kan sendes ut i markedet, besvart av samferdselsminister	127
1167. Fra stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen, vedr. mindreårige innsatte ved ungdomsenheten, besvart av justis- og beredskapsminister	128
1168. Fra stortingsrepresentant Mudassar Kapur, vedr. initiativ mellom norske kommuner vedrørende sammenslåing, besvart av kommunal- og distriktsminister	129
1169. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. campus uten bomberom, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	130
1170. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. tilstrekkelig etterforskningskapasitet ved Trøndelag Politidistrikt, besvart av justis- og beredskapsminister	131
1171. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. flygerstudentene, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	132
1172. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. hjemmetjeneste, besvart av helse- og omsorgsminister	133
1173. Fra stortingsrepresentant Julie E. Stuestøl, vedr. omveltningssirkulasjonen i Atlanterhavet, besvart av klima- og miljøminister	134
1174. Fra stortingsrepresentant Maren Grøthe, vedr. fjernvarmesektoren, besvart av energiminister	135
1175. Fra stortingsrepresentant Maren Grøthe, vedr. nettutbygging, besvart av energiminister	136
1176. Fra stortingsrepresentant Erling Sande, vedr. Innovasjon Norge sitt Førdekontor, besvart av næringsminister	137
1177. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Andersen, vedr. innleierestriksjoner, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	137
1178. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. bomstasjoner, besvart av samferdselsminister	138
1179. Fra stortingsrepresentant Marthe Hammer, vedr. naturressursskatten, besvart av finansminister	139
1180. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. barnevernsinstitusjoner, besvart av helse- og omsorgsminister	140
1181. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. dagens praksis av avfallsforskriften når det kommer til ombruk av tekstiler, besvart av klima- og miljøminister	144
1182. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. forsvarlig styring ved Stavanger universitetssykehus, besvart av helse- og omsorgsminister	145
1183. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. status og siste kostnadsestimat for prosjektene Ny rikstunnel og dobbeltspor på Jærbanen mellom Sandnes og Nærbø, besvart av samferdselsminister	145
1184. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. å bruke eksisterende fiberinfrastruktur langs jernbanen til sikkerhetsovervåking og hendelsesvarsling, besvart av samferdselsminister	146
1185. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. konflikter mellom reindrifta og Statens naturoppsyn, besvart av klima- og miljøminister	146
1186. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. familiegjenforening, besvart av justis- og beredskapsminister	147
1187. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. familiegjenforening, besvart av justis- og beredskapsminister	149
1188. Fra stortingsrepresentant Liv Gustavsén, vedr. småbåtregister, besvart av fiskeri- og havminister	149
1189. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen, vedr. Søkeldirektoratet, besvart av energiminister	150
1190. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. kollektivtransporten, besvart av samferdselsminister	151
1191. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kullgruvedriften på Svalbard, besvart av justis- og beredskapsminister	152
1192. Fra stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen, vedr. kontinentalsokkelen, besvart av energiminister	153
1193. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kullgruvedriften på Svalbard, besvart av justis- og beredskapsminister	154
1194. Fra stortingsrepresentant Oda Indgaard, vedr. plastkjemikalier, besvart av klima- og miljøminister	155
1195. Fra stortingsrepresentant Kari Sofie Bjørnsen, vedr. forurensning fra småbåthavner, besvart av klima- og miljøminister	156
1196. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. det iranske folkets kamp for frihet, besvart av utenriksminister	157
1197. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. pengespilloven, besvart av kultur- og likestillingsminister	158
1198. Fra stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen, vedr. saksbehandlingstid, besvart av helse- og omsorgsminister	159
1199. Fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen, vedr. Hålogalandsvegen, besvart av samferdselsminister	160

1200. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. E6 utbyggingen mellom Ranheim og Værnes, besvart av samferdselsminister	160
---	-----

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1051 - 1200) for sesjonen 2025-2026**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

Sp Senterpartiet

Abrahamsen, Stig Atle (FrP)	1109, 1198
Amundsen, Per-Willy (FrP)	1057
Andersen, Alf Erik (FrP)	1054, 1150, 1177
Askjer, Hans Edvard (KrF)	1085, 1131, 1133
Astrup, Nikolai (H)	1136
Bentzen, Bent-Joachim (Sp)	1149, 1152
Bjørnsen, Kari Sofie (H)	1078, 1195
Bøe, Erlend Svardal (H)	1071, 1122
Dalin, Marius Langballe (MDG)	1060, 1117
Eidsvoll, Sunniva Holmås (SV)	1144
Eilertsen, Kristian August (FrP)	1056, 1064, 1125, 1199
Elseth, Anette Carnarius (FrP)	1106
Ervik, May Helen Hetland (FrP)	1076
Fagervik, Trine (Sp)	1072
Fasteraune, Bengt (Sp)	1077, 1166
Fiskaa, Ingrid (SV)	1074
Fredlund, Anne Lise Gjerstad (SV)	1165
Grøthe, Maren (Sp)	1174, 1175
Gulati, Himanshu (FrP)	1113, 1196, 1197
Gunnufsen, Amalie (H)	1120
Gustavsen, Liv (FrP)	1095, 1096, 1188
Hagerup, Margret (H)	1051, 1162, 1182
Haltbrekken, Lars (SV)	1067, 1083, 1147, 1181, 1185, 1200
Hammer, Marthe (SV)	1179
Heen, Aleksander Øren (Sp)	1069, 1091, 1140, 1141
Hermstad, Arild (MDG)	1063, 1086, 1158
Hjemdal, Silje (FrP)	1111
Hoksrud, Bård (FrP)	1112, 1156, 1184, 1190
Høyer-Berntsen, Mirell (SV)	1089, 1093, 1137, 1167
Indgaard, Oda (MDG)	1098, 1194
Jacobsen, Frode (A)	1135
Jensen, Siren Julianne (MDG)	1163, 1164
Jørgensen, Geir (R)	1068, 1121
Kapur, Mudassar (H)	1168
Kristiansen, Jørgen H. (KrF)	1154
Krokeide, Finn (FrP)	1101, 1104
Larsen, Bjørn (FrP)	1066
Larsen, Erlend (H)	1153, 1171
Linnestad, Anne Kristine (H)	1080, 1123, 1145
Lossius, Jorunn Gleditsch (KrF)	1146
Lønseth, Mari Holm (H)	1115, 1170
Laabak, Bjørnar (FrP)	1065
Marhaug, Sofie (R)	1119

Molberg, Anna (H)	1061
Moxnes, Bjørnar (R)	1088, 1132
Nilsen, Marius Arion (FrP)	1191, 1193
Njåstad, Helge André (FrP)	1099, 1100, 1151, 1178
Nordtug, Julia Brännström (FrP)	1059, 1075, 1128
Nyholt, Hege Bae (R)	1169
Pettersen, Tage (H)	1094, 1127
Pollestad, Geir (Sp)	1092
Poppe, Haagen (H)	1124
Raja, Abid (V)	1157
Rem, Lars (FrP)	1097, 1134
Røse, Ida Lindtveit (KrF)	1053, 1142, 1143
Røsholt, Helene (H)	1148, 1161
Sandaune, Lill Harriet (FrP)	1055
Sande, Erling (Sp)	1176
Sayed, Jonas Andersen (KrF)	1058, 1084, 1118, 1129, 1183
Sivertsen, Kristoffer (FrP)	1107, 1108, 1110, 1189, 1192
Sjursæther, Frøya Skjold (MDG)	1087
Stuestøl, Julie E. (MDG)	1173
Staahle, Tom (FrP)	1114, 1116
Sve, Frank Edvard (FrP)	1138, 1139
Sølvberg, Remi (R)	1079, 1082
Toppe, Kjersti (Sp)	1070, 1081, 1172, 1180
Trellevik, Ove (H)	1052, 1159
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	1155
Valderhaug, Harry (KrF)	1160
Vea, Marit (V)	1073, 1105, 1126
Velle, Simen (FrP)	1130
Wiborg, Erlend (FrP)	1102, 1103, 1186, 1187
Ystebø, Joel (KrF)	1062, 1090

STORTINGET

Dokument 15:8

(2025–2026)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1051

Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Margret Hagerup

Besvart 15. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Når vil regjeringen legge frem den varslede nye demensplanen?

BEGRUNNELSE:

Antallet personer med demens i Norge øker, og behovet for en oppdatert plan er stort. Demensplan 2025 har vært viktig, men utløper nå, og tjenestene trenger forutsigbarhet for perioden etter 2025. En ny plan bør konkretisere satsing på forebygging, tidlig diagnostisering og persontilpassede tjenester, og avklare tempo og finansiering for pakkeforløp for demens samt styrking av lavterskeltilbud som hukommelsesteam, demensskoler og avlastning. Samtidig er nye måle- og behandlingsmetoder på vei, og praksis mellom helseforetak og kommuner varierer. For å unngå investeringsstopp og sikre gode tjenester trenger kommunene tydelige føringer for boligtilpasning, velferdsteknologi, kompetanseheving og utbygging av tilrettelagte bo- og omsorgstilbud, inkludert demenslandsbyer og heldøgns plasser. Pårørende trenger også forutsigbarhet om fremtidens omsorgstilbud.

Svar:

Jeg tar på største alvor de utfordringene som følger av at stadig flere vil leve med kognitiv svikt og demens i årene som kommer. Dette berører ikke bare den enkelte og deres pårørende, men også kommunene, spesialisthelset-

jenesten og samfunnet som helhet. Derfor er det avgjørende at vi planlegger godt og i tide.

Regjeringen utarbeider nå en ny Demensplan som skal gjelde frem til 2030. Planen skal peke ut en tydelig retning for hvordan vi som samfunn kan forebygge bedre, støtte og inkludere de pårørende, legge til rette for et mer demensvennlig samfunn, og å sikre god og trygg omsorg i hverdagen for personer med demens. Arbeidet startet i høst, og det er planlagt at den blir lansert i løpet av første halvår 2026.

SPØRSMÅL NR. 1052**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 14. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Hvilket ansvar påtar regjeringen seg ved at kontraktspartner Reach Subsea ikke har fått tilgjengelig kunnskap om at torpedoene er av en annen type enn tidligere antatt, det vil si risikoen med toppmontert Pi4c tennapparat til G7es (TV) torpedoer, som således er en uavbrutt tennkjelde, dvs. på godt norsk tennapparatet er plassert i direkte kontakt med stridshodet?

BEGRUNNELSE:

NTB meldte i starten av januar at Kystverket har tildelt Reach Subsea kontrakten for tokt 2 ifm. videre undersøkelser av U-864. Fra kontraktsdokumentene med detaljert oppdragsbeskrivelser som jeg har funnet her: <https://www.mercell.com/nb-no/anbud/264411359/offshore-operation-tilgang-til-kjoelen-og-innhenting-av-kvikksølvbeholdere-fra-u-864-anbud.aspx>

Så vises det ingen steder til FMA sin siste rapport med risikovurderinger oversendt regjeringen i september 2025.

Risikovurdering fra FMA er fullstendig utelatt og ikke informert videre til kontraktør i noen av anbudsdokumentene. Det er svært bekymringsfullt siden informasjonen til kontraktør baserer seg på feil type torpedoer, og således feil type tennapparat – og risiko.

Svar:

Kystverket har tildelt Reach Subsea oppdraget med å gjennomføre en undersøkelse av ubåtvraket U-864. Formålet med denne undersøkelsen er å teste metoder og utstyr som kan gi tilgang til kjøleseksjonen av vraket, for å kunne fjerne kvikksølvbeholdere på en sikker og effektiv måte. Undersøkelsen skal også gi mer kunnskap om tilstanden til beholderne som ligger i kjølen.

Ettersom det fremdeles er mange usikkerhetsmomenter knyttet til bl.a. hvor kvikksølvet befinner seg, tilstanden til kvikksølvbeholderne og hvor mye kvikksølv det er mulig å heve, er det helt nødvendig å gjennomføre undersøkelser av vraket og sjøbunnen før eventuelle hevingsoperasjoner kan igangsettes.

Før anbudsdokumentene ble utarbeidet innhentet Kystverket råd fra FFI, Forsvaret og FMA. I svaret fra FMA anbefaler FMA bl.a. at Kystverket ikke må gjennomføre undersøkelser som fører til unødige og ukontrollerte bevegelser av vrak, at vrakdelene ikke rulles eller tiltes, og at

man ikke bør bore hull i trykkskroget inn til torpedorommet for å inspisere torpedolasten. Videre har FMA anbefalt at masser må fjernes skånsomt slik at ammunisjonen i vrakdelene ikke blir utsatt for brå bevegelser eller store akselerasjoner.

Rådene fra etatene i forsvarssektoren er omsatt av Kystverket til konkrete krav knyttet til gjennomføring av toktet i konkurransegrunnlaget og kontrakten med Reach Subsea AS. Selv om det ikke eksplisitt vises til FMAs siste rapport er deres vurderinger altså hensyntatt i prosessen, og aktøren som fikk tildelt kontrakten er godt kjent med FMAs risikovurderinger og tilrådninger. Den planlagte undersøkelsen inneholder ingen elementer som strider mot FMA sin tilrådning.

Reach Subsea AS er nå i gang med detaljplanlegging av undersøkelsen. I tillegg skal det gjennomføres en gjennomgang av risikoer i forkant av undersøkelsen, der samtlige elementer i risikoanalysen gjennomgås. I dette arbeidet vil operativt personell fra Reach Subsea AS, Kystverket og Forsvaret delta. Selve undersøkelsen er planlagt gjennomført i løpet av mars 2026.

SPØRSMÅL NR. 1053**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse****Besvart 16. januar 2026 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Regjeringen har i Meld. St. 34 (2023–2024) understreket at fysisk aktivitet er avgjørende for helse, trivsel og læring, og vi ser at aktivitetsnivået blant barn og unge er for lavt. Men regjeringen vil visst bare «vurdere» om det på sikt er behov for å regulere mer tid til fysisk aktivitet i skolen.

Hvorfor har regjeringen ikke satt et tydelig krav eller tidsplan for å sikre at alle elever får minst én time fysisk aktivitet hver dag, slik at skolehverdagen bidrar til å gi barna aktivitet i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger?

BEGRUNNELSE:

Fysisk aktivitet er avgjørende for barns helse, trivsel og læring, og Helsedirektoratet anbefaler minst 60 minutter fysisk aktivitet daglig. Samtidig viser både forskning og fagmiljøer til en bekymringsfull utvikling med økende stillesitting og skjermbruk blant barn og unge. I dokumentarserien «Pappatreneren» (TV 2, januar 2026) advarer overlege og professor Stein Ørn om at vi står i en «kode rød» for folkehelsen dersom vi ikke handler raskt, og peker på at inaktivitet i barne- og ungdomsårene kan gi varige helseskader og enorme samfunnskostnader.

Svar:

Det er godt dokumentert at jevnlig fysisk aktivitet er viktig for fysisk og psykisk helse. Imidlertid er det en tendens til at aktivitetsnivået synker med alderen, og ungdom i dag er ikke tilstrekkelig fysisk aktive. Dette er en bekymring regjeringen tar på alvor. Mer fysisk aktivitet og bevegelse i skolen er et eget satsningsområde for regjeringen nettopp fordi det først og fremst bidrar til bedre helse, men også fordi det kan bidra til mer motivasjon, bedre trivsel og mer læring.

Skolehverdagen og tiden de yngste elevene er i SFO utgjør en stor del av barn og unges hverdag og oppvekst, og favner barn og unge fra alle lag i befolkningen. Undervisning og organisering av skolehverdagen som legger til rette for variert fysisk aktivitet som inkluderer alle elevene, kan bidra til å gi en mer aktiv og motiverende skolehverdag, og legge grunnlaget for gode vaner og god helse.

Jeg mener en generell styrking av praktisk læring i skolen, er med på å bidra til en mer fysisk aktiv skolehverdag, og fysisk aktivitet kan brukes som metode for læring når elevene arbeider med kompetansemål i alle fag. Til-

skuddsordningen for praktisk utstyr og læringsarenaer og rentekompensasjonsordningen bidrar til at ramme-faktorene for skolene for å få dette til, er blitt mye bedre. I tråd med meldingen etablerer også regjeringen et eget utviklingsprosjekt som en del av det nasjonale programmet. Prosjektet skal særlig stimulere til en mer fysisk aktiv skolehverdag, både i og på tvers av fag, i aktive pauser i timen, i friminutt og i forbindelse med skolevei. Her vil et samarbeid mellom skoler og idretten inngå. I tillegg utvikles det støtteressurser og legges vekt på deling av gode eksempler på hvordan fysisk aktivitet kan inngå som metode i fag, lærerkompetanse, etter- og videreutdanning og lærerutdanning, nettverk og forskning.

Kroppsøvfaget er den viktigste arenaen for fysisk aktivitet i skolen, og er det faget etter norsk og matematikk som har flest timer i grunnskolen. I tillegg til kroppsøvfaget har elevene på 5.–7. trinn rett til jevnlig fysisk aktivitet (i gjennomsnitt 40 minutter per uke per trinn). Elevene på ungdomstrinnet har i tillegg til kroppsøving, mulighet til å velge valgfag som legger til rette for fysisk aktivitet. I dag velger om lag 30 prosent av elevene valgfaget fysisk aktivitet og helse, og om lag 15 prosent av elevene har faget friluftsliv.

Antallet timer til de ulike fagene er forskriftsfestet i læreplanverket, i fag- og timefordelingen, som angir et samlet minstetimetall som kommunen må tilby elevene i de ulike fagene. Kommunen/skolen må selv fordele timer på ulike årstrinn innenfor disse rammene. I tillegg har kommunen mulighet til å flytte inntil 10 prosent til andre fag eller brukes timene til tverrfaglige aktiviteter, men dette forutsetter lokal forskrift.

Som varslet i Meld. St. 34 (2023–2024), vil regjeringen i tillegg vurdere om det er behov for å regulere mer tid til organisert fysisk aktivitet i skolen. Å gjøre endringer i fag- og timefordelingen gjennom å øke antall timer til kroppsøving eller fysisk aktivitet, eller på annen måte innføre et krav om 60 minutter fysisk aktivitet hver dag, vil innebære forskriftsendring. Endringer innenfor dagens minstetimetall, vil ha konsekvenser for tiden skolene har til rådighet til andre fag og må derfor vurderes grundig. Dersom et slikt krav kommer i tillegg til dagens minstetimetall, vil det også ha store budsjettmessige konsekvenser og vil derfor følges opp i de ordinære budsjettprosessene.

For øvrig kan det være grunn til å minne om at representantens parti inngikk i flertallet som i forbindelse med

Solberg-regjeringens budsjettforslag for budsjettårene 2020 og 2021 kvitterte ut vedtak nr. 106, 7. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om en ordning som sikrer elever på 1.–10. trinn minst én time fysisk aktivitet hver dag innenfor dagens timeantall.»

Flertallet mente det skulle være stor lokal frihet i måten dette kunne gjennomføres på, og at det derfor ikke var nødvendig med en lovregulering.

SPØRSMÅL NR. 1054

Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Alf Erik Andersen

Besvart 13. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Hva er Navs praksis i saker hvor spørsmål om foreldreskap ikke er rettskraftig avklart, med tanke på tidspunkt for fastsettelse av barnebidrag og iverksettelse av lønnstrekk, og er det ulik praksis om barnet bor i Norge eller i utlandet?

Svar:

Alle foreldre har plikt til å forsørge sine barn, jf. barneloven § 66. Dersom foreldre ikke bor sammen med barnet sitt, skal de betale barnebidrag til barnet, jf. barneloven § 67. Foreldrene kan be om at Arbeids- og velferdsetaten (Nav) fastsetter størrelsen på barnebidraget, i tråd med barnelovens regler.

For å svare på spørsmålet om Navs praksis ved fastsettelse av barnebidrag når foreldreskap ikke er rettskraftig avklart, gjør jeg innledningsvis oppmerksom på at Nav ikke fastsetter morskap. Det følger av barneloven at mor er den som har født barnet. Svaret er derfor begrenset til Navs praksis når farskap fastsettes. Arbeids- og velferdsdirektoratet har gitt innspill til svaret.

Jeg gjør videre oppmerksom på at Navs praksis kan variere ut fra hva som ligger i at foreldreskapet ikke er rettskraftig avklart. Barnebidrag kan fastsettes etter reglene i barneloven, men barnebidrag kan også fastsettes i utlandet og innkreves etter internasjonale konvensjoner. De ulike regelverkene medfører ulik praktisering, blant annet fordi de internasjonale konvensjonene ikke stiller vilkår om at foreldreskapet er rettskraftig avgjort i Norge. Det er altså ulik praksis avhengig av om barnet bor i Norge eller i utlandet. Det kan videre være flere mindre variasjoner i praksis, men under følger hovedlinjene.

For barn født i Norge, fastsetter ikke Nav barnebidrag før farskap er fastsatt etter barneloven. Hov-

edregelen for fastsettelse av farskap i Norge når foreldrene ikke er gift, er at farskap blir erklært, jf. barneloven § 4. Hvis farskap ikke er erklært i forbindelse med fødselen, kan det ta noe tid før farskapet blir fastsatt, avhengig av omstendighetene i den konkrete saken. Barnebidrag fastsettes i slike tilfeller vanligvis med virkning fra barnets fødsel. Far vil dermed kunne opparbeide seg bidragsgjeld. Innkreving av barnebidraget kan deretter foretas av Innkreivingsmyndigheten etter bestemmelsene i innkreivingsloven. Det er imidlertid en begrensning i barnelovens § 72 for fastsettelse av barnebidrag tilbake i tid, og hovedregelen er at barnebidrag ikke kan fastsettes for mer enn tre år tilbake. Selv om det er adgang til å fastsette bidrag tilbake i tid, skal det vises varsomhet med å pålegge barnebidrag med tilbakevirkende kraft, også der tilbakevirkningen er under ett år.

Dersom barnebidrag er fastsatt i utlandet, og barnet bor i Norge, kan barnebidraget innkreves i Norge i medhold av internasjonale konvensjoner Norge har sluttet seg til. Det er ikke et vilkår i konvensjonene at farskap fastsatt i utlandet anerkjennes i Norge før innkreving kan iverksettes.

Når det gjelder barn som bor i utlandet, men som ikke har fått fastsatt barnebidrag der, kan det fastsettes bidrag i Norge hvis en av partene i bidragssaken er bosatt i Norge, jf. barneloven § 83. Navs praksis er da at farskapet som er oppført på fødselsattesten, legges til grunn med mindre far bestrider dette. Dersom far skulle bestride farskapet, vil Nav vurdere om farskap fastsatt i utlandet kan legges til grunn i Norge, jf. barneloven § 85, eventuelt om sak om farskap skal tas opp etter barneloven § 5.

SPØRSMÅL NR. 1055**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Lill Harriet Sandaune****Besvart 15. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Når det viser seg at Helse Midt-Norge har gitt feil opplysninger i sine tildelingsbrev til tilbydere i konkurransen om spesialiserte rehabiliteringstjenester, hvordan kan da statsråden være sikker på at ikke den øvrige prosessen har vært beheftet med grove feil og mangler?

BEGRUNNELSE:

Tilbyderne Allos og Blå Kors har fått brev fra Helse Midt-Norge der helseforetaket bekrefter feil i tildelingsbrevene som er utsendt. Feilen består i at HMN har gitt gale opplysninger om leverandørenes plassering når det gjaldt pris i konkurransen. I tilfellet med Blå Kors skrev HMN i tildelingsbrevet at Blå Kors var bedre i pris enn valgte tilbydere. I ettertid har HMN hevdet at tildelingsbrevet ikke er korrekt på dette punktet, men at det hadde «stor betydning» for at Blå Kors ikke ble valgt at de faktisk hadde høyere pris enn de valgte. Også for Allos har HMN påberopt seg «feilskrift i begrunnelsen for pris» i tildelingsbrevet.

Disse feilene kommer i tillegg til klager, forføyningsvarsel og kritikk av prosessen fra flere aktører, og der HMN nå har varslet at karensfrist og vedståelsesfrist er utsatt til slutten av januar. Samlet sett gir dette stor grunn til bekymring om kvaliteten på prosessen fra HMNs side.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har henvendt seg til Helse Midt-Norge RHF for å få redegjort for status og deres vurderinger av spørsmålet fra stortingsrepresentanten.

Det regionale helseforetaket i Midt-Norge beklager de feilene som representanten har pekt på. De informerer om at disse feilene skyldes ren feilskrift i de tildelingsbrevene som først ble sendt ut til Allos og til Blå Kors. Disse brevene ga følgelig ikke uttrykk for evalueringen slik den var foretatt, og ga heller ikke det korrekte innholdet i tilbudet. Det ble kort tid etter at feilene ble oppdaget sendt ut en oppdatert begrunnelse, hvor feilene var rettet. Feilskriften har altså ikke hatt betydning verken for evalueringen eller tildelingen.

SPØRSMÅL NR. 1056**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen****Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at legemiddelforskriften § 2-5 åttende ledd åpner for at det kan innvilges godkjenningfritak i de tilfeller der en pasient avvises fra klinisk studie, og det inngis en medisinsk grunnlagt søknad fra lege på dennes personlige ansvar, og kan statsråden redegjøre for hvilket grunnlag i lov, forskrift eller retningslinjer Direktoratet for medisinske produkter har for å avvise søknader om godkjenningfritak når legens kompetansenivå ikke er spesifisert i legemiddelforskriften § 2-5 åttende ledd?

BEGRUNNELSE:

Representanten Sylvi Listhaug tok opp ALS og tilgang til legemiddelet ILB i Stortingets spørretime høsten 2025. Hun pekte på at ALS er en dødelig sykdom uten kur, og stilte spørsmål ved hvorfor pasienter som ønsker å prøve ILB – med informert samtykke og på eget ansvar – ikke får mulighet til dette.

Statsråden svarte at ordningen med godkjenningfritak etter legemiddelforskriften § 2-5 er den aktuelle mekanismen for tilgang til legemidler uten markedsføringstillatelse. Det vises i denne sammenheng til Helse-

direktoratets veileder «Utpøvende behandling – nasjonale prinsipper» og til punkt 2 der følgende framgår:

«Utpøvende behandling skal unntaksvis gis til enkeltpasienter utenfor kliniske studier hvis det ikke er mulig å gjennomføre en klinisk studie, eller pasienten ikke oppfyller inklusjonskriteriene for en klinisk studie.»

Videre er det i veilederen i pkt. 2 under «Praktisk informasjon» uttalt blant annet at:

«Behandelnde lege har også ansvar for å følge de øvrige anbefalingene for utpøvende behandling utenfor kliniske studier. Dette skal sikre at krav til forsvarlighet, informasjon til pasienten, samtykke, oppfølging av pasienten, vurdering av behandlingseffekt og sikkerhet, samt at krav til dokumentasjon ivaretas».

Svar:

Jeg skjønner godt det store engasjementet for denne saken, og har stor forståelse for at dem som er rammet av en alvorlig og livstruende sykdom, vil prøve alt som står i deres makt for å finne en behandling. Jeg har også forståelse for at et regelverket oppleves som strengt.

Legemidler skal ha markedsføringstillatelse i Norge før de gjøres allment tilgjengelig for pasienter i Norge. Direktoratet for medisinske produkter utsteder slik tillatelse basert på innsendt dokumentasjon av legemidlets kvalitet, sikkerhet og effekt. Legemiddelet kan godkjennes dersom fremlagt dokumentasjon viser at nytten av legemiddelet overstiger risikoen. Talidomid-tragedien på 1950-60-tallet viste hvor fatale konsekvenser mangelfull testing av legemidler kan ha. Legemiddelet førte til at tusenvis av barn ble født med alvorlige misdannelser. Årsaken ble først avdekket gjennom epidemiologisk forskning, og senere bekreftet i dyrestudier. Hendelsen førte til en total omlegging av legemiddelregelverket med strengere krav til dyrestudier, omfattende kliniske studier og forhåndsgodkjenning før legemidler kan markedsføres.

Regelverket for klinisk utprøving er derfor utviklet for å skaffe til veie studiedata som kan benyttes i en senere søknad om godkjenning av legemiddelet, samtidig som hensynet til deltakernes helse og integritet ivaretas. Dette vurderes av etisk komite og Direktoratet for medisinske produkter i behandlingen av søknaden om godkjenning av den kliniske utprøvingen, som da har konkludert med at pasientene er ivaretatt i henhold til regelverket.

Legemidler uten markedsføringstillatelse kan gjøres tilgjengelig for pasienten gjennom ordningen med godkjenningsfritak. I det aller vesentligste gjelder dette for legemidler med markedsføringstillatelse i nærmere angitte land med tilsvarende eller lignende krav til godkjenning som de som gjelder i Norge. Dette betyr at selv om det ikke foreligger en norsk markedsføringstillatelse, har andre land vurdert at nytten ved bruken av legemiddel i henhold til godkjenningen overstiger risikoen. Der slik tillatelse ikke foreligger, kan Direktoratet for medisins-

ske produkter etter medisinsk grunnlagt søknad fra lege og på dennes personlige ansvar gjøre unntak fra kravet om markedsføringstillatelse.

Det er den sistnevnte situasjonen som er aktuell for søknader om godkjenningsfritak for legemiddelet ILB. ILB er i tidlig fase klinisk utprøving, og Direktoratet for medisinske produkter vil i et slikt tilfelle vurdere om unntak skal gis.

Ved utøvelsen av dette skjønnnet, har departementet i vedtak i klagesak 28. november 2025 lagt til grunn at det vil måtte ses hen til det grunnleggende forsvarlighetskravet som gjelder gjennomgående i helse- og velferdssektoren. Dersom rekvireringen vurderes som uforsvarlig, anså departementet at det heller ikke ville være forsvarlig skjønnsutøvelse av Direktoratet for medisinske produkter å innvilge søknaden. Når rekvireringen skjer utenfor rammen av kliniske studier, vil kravet til faglig forsvarlighet innebære at helsehjelpen skal bygge på oppdatert, anerkjent kunnskap og forskning. Dette forsvarlighetskravet gjelder også for legers rekvirering av legemidler uten markedsføringstillatelse. Legemiddelet ILB har ikke markedsføringstillatelse i noe land, og det er så langt kun gjennomført tre studier i fase I og II. I et slikt tilfelle har ikke myndighetene vurdert om legemiddelet har et positivt nytte-/risikoforhold, og det finnes ingen godkjent preparatomtale eller annen godkjent informasjon om eksempelvis dosering og anvendelsesmåte, kontraindikasjoner, særlige advarsler og forsiktighetsregler, interaksjoner og bivirkninger. Basert på dette, vurderte departementet i likhet med Direktoratet for medisinske produkter at rekvireringen måtte vurderes som uforsvarlig, og at det derfor heller ikke ville være forsvarlig skjønnsutøvelse etter legemiddelforskriften § 2-5 å innvilge søknaden.

Søknad om godkjenningsfritak for legemiddelet ILB er også blitt avslått av svenske myndigheter. I en dom av 30. oktober 2025 besluttet Kammarrätten i Stockholm å stadfeste Läkemedelverkets avgjørelse av 24. mars 2025 om å avslå en søknad om godkjenningsfritak for legemiddelet ILB til bruk ved ALS.

Jeg vil samtidig gjøre oppmerksom på at avslag på søknad om godkjenningsfritak for ILB til bruk ved ALS er til behandling hos Direktoratet for medisinske produkter og i departementet. Disse vil behandles på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 1057**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 15. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvordan vurderer statsråden rettssikkerheten når departementet, i egenskap av å være klageinstans, gir slike føringer for hvordan spørsmål om tilgang til legemiddel utenfor kliniske studier skal forstås og avklares?

BEGRUNNELSE:

Fremskrittspartiet har fått informasjon om at i brev av 9. desember 2025 fra Spesialisthelsetjenesteavdelingen i Helse- og omsorgsdepartementet til pårørende som har henvendt seg til statsråden om tilgang til ILB medisin, uttales blant annet:

«Vi forstår at dette svaret ikke gir den løsningen du håper på, men vi vil understreke at vi deler engasjementet for å finne bedre behandling for ALS. Nettopp derfor er det igangsatt en klinisk studie som kan gi mer kunnskap om ILB og potensielt åpne for fremtidig bruk også utenfor kliniske studier dersom dokumentasjonen viser at behandlingen med ILB har et positivt nytte-/risikoforhold.»

Ovennevnte sitat gir inntrykk om at adgang til individuell vurdering av bruk av ILB utenfor kliniske studier i praksis er avskåret inntil resultater fra kliniske studier foreligger, og i så fall bes statsråden redegjøre for på hvilket rettslig grunnlag man baserer det på.

Svar:

I et brev av 9. desember har Helse- og omsorgsdepartementet gitt generell informasjon om tilgang til behandling med legemiddelet ILB under ordningen for godkjenningssfritak. Brevet ble sendt på bakgrunn av en henvendelse fra en privatperson med spørsmål om tilgang til legemiddelet ILB for behandling ved ALS. Henvendelsen var ikke knyttet til en konkret klagesak.

Helse- og omsorgsdepartementet har som et forvaltningsorgan en alminnelig veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11 innenfor sitt saksområde. Brevet er sendt av departementet som ledd i utøvelsen av denne veiledningsplikten, ikke i egenskap av å være en klageinstans som tar endelig stilling til et påklaget vedtak. Informasjonen i brevet er dermed ikke ment å gi føringer for hvordan slike saker skal behandles og vurderes. Brevet er i stedet ment å gi veiledende informasjon til den enkelte som henvender seg til forvaltningen. Formålet med en slik veiledningsplikt er å gjøre det enklere for den enkelte

å ivareta sine rettigheter og interesser, og har dermed en viktig rettssikkerhetsfunksjon.

I brevet av 9. desember 2025 ble det gitt generell informasjon om legemiddelet ILB, og tilgang til dette for behandling ved ALS. Legemidler skal normalt ha markedsføringstillatelse i Norge før de gjøres allment tilgjengelig for pasienter i Norge. Legemiddelet ILB har ikke markedsføringstillatelse i Norge eller noen andre land. Slike legemidler kan unntaksvis gjøres tilgjengelig for pasienter gjennom ordningen med godkjenningssfritak i legemiddelforskriften § 2-5, etter medisinsk grunnlagt søknad fra lege og på dennes personlige ansvar. Direktoratet for medisinske produkter fattet vedtak ved slike søknader om godkjenningssfritak.

Hvorvidt en slik søknad skal innvilges beror på en skjønnsmessig vurdering. I forbindelse med et vedtak i en tidligere klagesak av 28. november 2025, har Helse- og omsorgsdepartementet lagt til grunn at det ved denne vurderingen vil måtte ses hen til det grunnleggende forsvarlighetskravet som gjelder gjennomgående i helse- og velferdssektoren. Hva som er faglig forsvarlig må vurderes individuelt på bakgrunn av omstendighetene i den enkelte sak.

Når rekvireringen skjer utenfor rammene av kliniske studier, vurderte departementet det slik at kravet til faglig forsvarlighet innebærer at helsehjelpen skal bygge på anerkjent og etablert kunnskap og forskning. Ved vurderinger av søknader om godkjenningssfritak må det dermed ses hen til hvilken dokumentasjon som foreligger om legemiddelets sikkerhet og effekt. ILB er i dag i en tidlig fase klinisk utprøving, og det foreligger begrenset dokumentasjon om legemiddelets sikkerhet og effekt. I brevet av 9. desember 2025 informeres det om at den kliniske studien ved OUS med oppstart nå i begynnelsen av 2026 vil kunne bidra til mer dokumentasjon og kunnskap om ILB. Resultater fra slike kliniske studier vil kunne være med på å danne grunnlaget for dokumentasjonen som trengs for en eventuell fremtidig markedsføringstillatelse, og på denne måten gjøre behandlingen med legemiddelet allment tilgjengelig for alle pasienter. Det er dette som det siterte avsnittet i spørsmålet viser til.

Den begrensede dokumentasjonen som foreligger per i dag har vært en del av begrunnelsen for hvorfor Direktoratet for medisinske produkter i tidligere saker har avslått søknader om godkjenningssfritak for ILB. Selv om tidligere søknader har blitt avslått, vil søknader om godkjenningssfritak alltid måtte avgjøres på bakgrunn av en

individuell vurdering av hva som er faglig forsvarlig i den

enkelte sak. De enkelte omstendigheter vil kunne variere, og vil derfor måtte vurderes konkret.

SPØRSMÅL NR. 1058

Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed

Besvart 16. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan kommuner finansiere driften på den måten som eksempelet under skisserer, og under forutsetning at svaret er ja, er ikke eksempelet en klar omgåelse av lovverket ettersom resultatet er at kommunen eier mindre eiendom sammenlignet med kommunens situasjon før etablering av eiendomsselskapene?

BEGRUNNELSE:

Det følger av kommunelovens § 14-9 annet ledd at en kommunes økonomiplans driftsdel, driftsbudsjettet og driftsregnskapet skal bare finansieres av løpende inntekter.

Med «løpende inntekter» menes inntekter som påregnes å komme årlig eller med jevne mellomrom, jf. Prop. 46 L (2017–2018) s. 388 og rundskriv H-2455 til § 2-1. Samme sted fremgår som eksempel på løpende inntekter: skatteinntekter, rammetilskudd, andre generelle tilskudd, driftstilskudd, inntekter fra salg av tjenester, gebyrer og brukerbetaling.

På bakgrunn av dette forstår jeg at gjeldende lov ikke tillater kommunen å selge varige verdier, eksempelvis eiendom for å finansiere drift.

Jeg er urolig for at denne begrensningen lar seg enkelt omgå av et mulig smutthull i regelverket, og ønsker derfor et avklarende svar fra statsråden på hvorvidt følgende eksempel er i tråd med dagens lovverk:

En kommune etablerer eiendomsselskapet A, og overfører diverse eiendommer til selskapet. Eiendomsselskapet A etablerer eiendomsselskapet B, og overfører enkelte eiendommer til selskap B. Aksjene i selskap B blir solgt videre til eiendomsaktører. Eiendomsselskapet A har ved salget fått 100 millioner. Kommunen som eier selskap A velger å ta ut 100 millioner i utbytte fra selskapet. Ettersom det er et utbytte fra et selskap, så kan disse 100 millionene være med å finansiere kommunens drift.

Ved dette eksempelet har kommunen i realiteten finansiert drift gjennom salg av eiendom.

Svar:

Kommunenes driftsbudsjett og driftsregnskap skal bare finansieres av løpende inntekter, jf. kommuneloven § 14-9. Forarbeidene i Prop. 46 L (2017-2018) angir at begrepet løpende inntekter retter seg som utgangspunkt mot inntekter som er påregnelige og kommer årlig eller med jevne mellomrom, men at begrepet likevel skal forstås vidt, og omfatter også driftsinntekter som er ekstraordinære eller av engangskaraktér.

Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 2-8 gir nærmere regler om kommunens regnskapsføring av utbytte og uttak av kapital fra selskaper. Om et utbytte eller et eieruttak er en løpende inntekt eller ikke, vil avhenge av hvor utbyttet stammer fra. Dersom kommunens selskap foretar utdeling av innskutt kapital, skal kommunen inntektsføre dette i investeringsbudsjettet og investeringsregnskapet, jf. § 2-8 andre ledd.

I departementets veileder til forskriften er det lagt til grunn at med begrepet innskutt kapital siktes det til den egenkapitalen som eierne har skutt inn i selskapet ved stiftelse eller ved senere kapitalforhøyelse. Når en kommune ved opprettelsen av et eget selskap overfører verdier til selskapet, vil verdiene som knytter seg til overføringen være innskutt kapital i selskapet. Veilederen til forskriften angir videre at det kan tenkes at midler som senere deles ut, kan ha sitt opphav i tidligere innbetalt aksjekapital, selv om midlene før utdeling ikke er klassifisert som det i selskapets regnskap. Utdelingen skal i slike tilfeller behandles som utdeling av innskutt kapital og føres som en investeringsinntekt.

Regelverket tar altså høyde for at kommunens innskudd i et selskap skal regnes som en ikke-løpende inntekt og dermed føres i kommunens investeringsbudsjett og -regnskap dersom kommunen henter ut igjen disse verdiene fra selskapet.

SPØRSMÅL NR. 1059**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug****Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvor mange søknader har Direktoratet for medisinske produkter (DMP) mottatt om godkjenningsfritak fra 2010 til i dag i henhold til det som i dag er legemiddelforskriften § 2-5 åttende ledd, hvor mange søknader om godkjenningsfritak har blitt innvilget fra 2010 til pasienter utenfor studier, og hvor mange søknader har blitt innvilget av helse- og omsorgsdepartementet etter klage på avslag?

BEGRUNNELSE:

Det er viktig å få klarhet i om legemiddelforskriften gir ALS-pasienter reell adgang til ILB utenfor kliniske studier, og oversikt over hvordan ordningen praktiseres. Det er også relevant å få oversikt over antall søknader og innvilgelser, for å vurdere om ordningen fungerer etter intensjonen.

Svar:

Jeg skjønner godt det store engasjementet for denne saken, og har stor forståelse for at de som er rammet av en alvorlig og livstruende sykdom, vil prøve alt som står i deres makt for å finne en behandling. Jeg har også forståelse for at regelverket oppleves som strengt.

Legemidler må ha markedsføringstillatelse i Norge før de plasseres på markedet. Direktoratet for medisinske produkter gir denne tillatelsen dersom dokumentasjon av legemiddelets kvalitet, sikkerhet og effekt viser at nytten ved bruken er større enn risikoen. Talidomid-tragedien på 1950 og 60-tallet viste hvor fatale konsekvenser mangel-full testing av legemidler kan ha. Legemiddelet førte til at tusenvis av barn ble født med alvorlige misdannelser. Årsaken ble først avdekket gjennom epidemiologisk forskning, og senere bekreftet i dyrestudier. Hendelsen førte til en total omlegging av legemiddelregelverket med strengere krav til dyrestudier, omfattende kliniske studier og forhåndsgodkjenning før legemidler kan markedsføres. Regelverket for klinisk utprøving skal sikre data til en senere godkjenningssøknad og samtidig ivareta deltakernes helse. Etisk komité og Direktoratet for medisinske produkter vurderer søknader om klinisk utprøving.

Legemidler uten markedsføringstillatelse kan også gjøres tilgjengelig for pasienten gjennom ordningen med godkjenningsfritak. I det aller vesentligste gjelder dette for legemidler med markedsføringstillatelse i nærmere angitte land med tilsvarende eller lignende krav til god-

kjenning som de som gjelder i Norge. Dette betyr at selv om det ikke foreligger en norsk markedsføringstillatelse, har andre land vurdert at nytten ved bruken av legemiddel i henhold til godkjenningen overstiger risikoen. I slike tilfeller kan legemiddelet rekvireres av lege uten at det er behov for en godkjenning fra Direktoratet for medisinske produkter. Dette omtales gjerne som notifiseringsordningen. Noen slike legemidler føres opp på en negativliste, noe som innebærer at det for slike legemidler er behov for en godkjenning fra direktoratet i medhold av § 2-5 åttende ledd bokstav b.

Der slik markedsføringstillatelse i et annet land ikke foreligger, kan Direktoratet for medisinske produkter etter medisinsk grunnlagt søknad fra lege og på dennes personlige ansvar gjøre unntak fra kravet om markedsføringstillatelse, se § 2-5 åttende ledd bokstav a. Det er den sistnevnte situasjonen som er aktuell for søknader om godkjenningsfritak for legemiddelet ILB.

I årene 2010-2025 sendte norske leger og tannleger totalt ca. 2 370 000 søknader om bruk av legemidler via ordningen for godkjenningsfritak. I perioden er det også sendt et betydelig antall søknader på papir som ikke inngår i tallet over. Dette er hovedsakelig søknader under notifiseringsordningen, og ordningen er derfor viktig for å sikre befolkningen tilgang til ferdigutviklede legemidler som produsentene ikke har plassert på markedet i Norge.

I den aktuelle perioden har Legemiddelverket, og senere Direktoratet for medisinske produkter, behandlet totalt ca. 230 000 søknader. Direktoratet har ikke kunnet opplyse hvor mange av disse søknadene som knytter seg til § 2-5 åttende ledd bokstav a. Direktoratet fører heller ingen løpende oversikt over hvor mange av disse søknadene som har blitt innvilget. Jeg har fått opplyst at svært få avslag blir påklaget. Direktoratet har kun oversikt over mottatte klager i perioden 2021 og frem til i dag, og har ikke registrert klager knyttet til § 2-5 åttende ledd før høsten 2025. Høsten 2025 mottok direktoratet tre klagesaker. Vedtakene i to av sakene ble opprettholdt og oversendt departementet for klagebehandling.

I den første saken stadfestet departementet vedtaket i avgjørelse av 28. november 2025. Departementet la til grunn at det vil måtte ses hen til det grunnleggende forsvarlighetskravet som gjelder gjennomgående i helse- og velferdssektoren når det tas stilling til om søknaden om godkjenningsfritak etter § 2-5 åttende ledd skal innvilges. Dersom rekvireringen vurderes som uforsvarlig, anså departementet at det heller ikke ville være

forsvarlig skjønnsutøvelse av direktoratet å innvilge søknaden. Departementet fant videre at når rekvireringen skjer utenfor rammen av kliniske studier, vil kravet til faglig forsvarlighet innebære at helsehjelpen skal bygge på oppdatert, anerkjent kunnskap og forskning. Dette forsvarlighetskravet gjelder også for legers rekvirering av legemidler uten markedsføringstillatelse. Departementet viste i den forbindelse til at legemiddelet ILB ikke har markedsføringstillatelse i noe land, og at det så langt kun er gjennomført tre studier i fase I og II. I et slikt tilfelle har ikke myndighetene vurdert om legemiddelet har et positivt nytte-/risikoforhold, og det finnes ingen godkjent preparatomtale eller annen godkjent informasjon om eksempelvis dosering og anvendelsesmåte, kontraindikasjoner, særlige advarsler og forsiktighetsregler, inter-

aksjoner og bivirkninger. Basert på dette vurderte departementet i likhet med direktoratet at rekvireringen i det enkelte tilfellet måtte vurderes som uforsvarlig, og at det derfor heller ikke ville være forsvarlig skjønnsutøvelse etter legemiddelforskriften § 2-5 å innvilge søknaden.

Den andre saken er til behandling i departementet og den tredje klagesaken er fortsatt til behandling i direktoratet. Direktoratet har videre opplyst at de ikke kjenner til at andre legemidler i tidlig fase klinisk utprøving er blitt godkjent under ordningen for godkjenningsfritak i perioden fra 2010-2026. Departementet kan heller ikke se at vi har behandlet andre slike søknader i denne perioden.

Når det gjelder klagesakene som er til behandling, vil disse vurderes individuelt på bakgrunn av omstendighetene i den enkelte sak.

SPØRSMÅL NR. 1060

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Marius Langballe Dalin

Besvart 15. januar 2026 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Vil regjeringen vurdere tiltak mot tjenester som tillater og understøtter ulovlig KI-generert overgrepsmateriell, for eksempel å pålegge at slike tjenester blir blokkert fra Norge i påvente av at tilstrekkelige sikkerhetsmekanismer implementeres?

BEGRUNNELSE:

KI-programmet Grok er en del av plattformen X (tidligere Twitter). Den siste uken har brukere startet å benytte KI-en for å generere seksualiserte bilder av andre brukere og av mindreårige ekte personer. Programmet brukes også for å fremstille bilder av overgrep mot reelle personer. Bildene som genereres har høy grad av realisme.

Dette utgjør en aktiv fare for brukere og kan utgjøre ulovlig overgrepsmateriell mot barn (Straffeloven § 311) og et alvorlig brudd mot retten til eget bilde (Åndsverkloven § 104).

X har ikke tatt grep for å stoppe misbruk av Grok og har heller ikke kommet med en offisiell uttalelse om problemet. Brukere av Grok har bedt Grok om å generere en unnskyldning, men denne genererte unnskyldningen har ingen reell substans.

Svar:

De siste årene har vi sett en rask utvikling av KI, og det kommer stadig nye tjenester og produkter som tar i bruk denne teknologien på måter som for få år siden fremstod som virkelighetsfjernt. Utbredelsen av KI åpner for mange muligheter. Regjeringen mener at KI kan løse flere utfordringer dagens samfunn står overfor, blant annet ved å skape bedre vilkår for effektivisering, innovasjon og forskning.

Dessverre ser vi samtidig eksempler på misbruk av teknologien, også ulovlig bruk. Dette er helt uakseptabelt. Det er viktig for meg å understreke at vi allerede i dag har teknologinøytrale regelverk som også gjelder for utvikling, testing og bruk av KI. Noen eksempler er menneskerettsloven, personopplysningsloven, åndsverkloven, likestillings- og diskrimineringsloven og straffeloven. Hvis noe er ulovlig etter gjeldende regelverk, blir det ikke lovlig ved bruk av KI. Regjeringen er tydelig på at det er uakseptabelt å kunne bruke KI til å generere ulovlig seksualisert innhold, herunder materiale som viser overgrep mot barn. Norge, EU og flere andre land har gitt klart uttrykk for at dette er misbruk av teknologien som vi ikke kan akseptere.

Vår jobb er å sikre gode rammevilkår for trygg og ansvarlig bruk av KI. EUs KI-forordning er den første hel-

hetlige reguleringen av denne teknologien. Det er helt avgjørende at vi styrer og regulerer utviklingen politisk, og at vi legger til rette for felles rammebetingelser og innovasjon. KI-forordningen er kanskje det fremste eksempelet globalt på hvordan dette kan gjøres i praksis. Forordningen stiller blant annet krav til leverandører om reduksjon av risiko. Videre inneholder digitaltjenesteforordningen (DSA) prosedyrer for fjerning av ulovlig innhold, slik at store nettbaserte plattformer skal være tryggere å bruke. Dette innebærer at plattformene skal etablere egne løsninger som gjør det enkelt for brukerne å rapportere om ulovlig innhold. Plattformene må ha prosedyrer på plass for å håndtere slike rapporter, og skal gi melding til brukeren om hvordan rapporten er behandlet. Vi ser allerede at nærmest alle tjenester med funksjonalitet for generativ KI har gode innebygde tiltak for å hindre at brukere lager

ulovlig innhold, og at eventuelle feil i de aller fleste tilfeller blir håndtert raskt. Jeg ser også i media at xAI, selskapet bak Grok, nå tar ansvar ved å endre tjenesten. Det mener jeg er helt nødvendig.

Jeg mener at utfordringene bør løses med harmonisert regulering, ikke blokkering av enkelte tjenester. Vi må samarbeide internasjonalt. Derfor følger jeg utviklingen i EU tett, og er godt i gang med å gjennomføre KI-forordningen og DSA i norsk rett. Høringene ble avsluttet høsten 2025, og vi jobber nå med lovproposisjonene til Stortinget. Regjeringen jobber også på høygir med vårt forslag om aldersgrense på sosiale medier for å styrke beskyttelsen av barn ytterligere. Dette er en sentral del av vårt mål om at alle skal være like godt beskyttet i den digitale verden som i den fysiske.

SPØRSMÅL NR. 1061

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 15. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Kan statsråden gi en oversikt over samtlige ytelser i vårt velferdssystem med årstall for innføring av disse og antallet personer som mottar/har mottatt disse ytelsene de siste 5 år?

Svar:

Jeg viser til representantens spørsmål, og presiserer at svaret mitt kun omfatter sosialhjelp og ytelser som forvaltes av Arbeids- og velferdsetaten.

Vedlagt følger en oversikt over ytelser med tidspunkt for innføringen av ytelsene med enkelte presiseringer i de tilfeller hvor ytelsen har gjennomgått større endringer fra innføringen og frem til i dag. Vedlagt følger også statistikk for antallet mottakere per år per ytelse i perioden 2016-2024. Statistikken er fordelt på to oversikter; én for mottakere i Norge og én for mottakere i utlandet. Statistikken følger samme definisjoner som publisert statistikk nå nav.no: [Utbetalinger til personer i Norge - nav.no](#) og [Utbetalinger til personer i utlandet - nav.no](#). Tall for 2025 er del av flere offisielle statistikker, og kan derfor ikke deles før disse offentliggjøres i mars 2026.

Tall fra SSB viser følgende utvikling i antallet mottakere av sosialhjelp i perioden 2020-2024:

	2020	2021	2022	2023	2024
Sosialhjelpsmottakere i alt	124 787	119 432	131 087	152 645	166 418

Vedlegg:

Kategori	Ytelse	Innført	Merknad
Arbeid og ledighet	Dagpenger under arbeidsløshet	1939 (dvs. dagens ordning)	Før 1939 kunne man (fra 1880) i enkelte bransjer få dagpengene fra arbeidsløshetsskasser i fagforeningene.

	Tiltakspenger	2002	Tiltakspenger ble kalt «individstønad» i perioden 2002-2014. Før 2002 fikk ordinære arbeidssøkere «kursstønad», mens en arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne fikk «SPA».
	Kvalifiseringsstønad	2012	
	Lønnsgaranti	1974	
	Opplæringspenger	1997	
Helse og uførhet	Sykepenger	1967	
	Arbeidsavklaringspenger	2010	
	Uføretrygd	1961	Innlemmet som kapittel 8 i folketrygdloven 1966 og videreført som kapittel 12 i folketrygdloven 1997. Ordningen ble lagt om med virkning fra 1. januar 2015 som et ledd i oppfølgingen av pensjonsreformen.
	Pleiepenger	1986	
	Hjelpemidler	1958	Videreført i kapittel 10 i folketrygdloven 1997.
	Grunnstønad	1961	Grunnstønad og hjelpestønad ble innlemmet som en del av kapittel 8 i folketrygdloven 1966, og ble videreført som et eget kapittel i folketrygdloven 1997.
	Hjelpestønad	1967	Se over.
	Supplerende stønad (uføre flyktninger)	2006	
	Yrkesskade/-sykdom	1958 lov om yrkesskadetrygd	Innlemmet som kapittel 11 i folketrygdloven 1966 i 1971 og videreført som kapittel 13 i folketrygdloven 1997. Tosporet system fra 1990: folketrygdens særytelser supplert av en obligatorisk yrkesskadeforsikring.
Familie og barn	Foreldrepenger	1909	Foreldrepengerordningen har røtter tilbake til innføringen av syketrygd i 1909, da det samtidig ble innført seks uker barselpenger etter fødselen. I 1993 ble fedrekvoten først innført, da fire permisjonsuker ble reservert far. Dagens foreldrepengerordning er hjemlet i folketrygdloven fra 1997 som i stor grad videreførte reglene om fødsel og adopsjon fra kapittel 3A i den tidligere folketrygdloven fra 1969.
	Barnetrygd	1946	
	Kontantstøtte	1998	
	Engangsstønad	1977	
	Svangerskapspenger	1988	

	Omsorgspenger	1998	
Enslig mor/far	Stønad til enslig mor eller far	1965	Regulert sammen med stønader til etterlatte i lov om enke- og morstrygd av 1964 Forløperen til stønaden er Oslo kommunes kommunale morstrygd til alenemødre fra 1919.
	Bidragforskudd	1989	Lov om bidragforskott ble innført 17. februar 1989, men bidragforskudd har eksistert siden 1957. Opprinnelig tok ordningen bare sikte på de tilfellene der avtalt eller fastsatt barnebidrag til barn ikke ble betalt ved forfall. 1976 overtok folketrygden finansieringen av ordningen (fra kommunene) og 1979 ble det vedtatt en regel om at forskudd kunne utbetales forskuddsvis i begynnelsen av måneden. Ifm. bidragsreformen i 2003 ble det vedtatt større endringer, blant annet ble forskuddet behovsprøvd på grunnlag av forskuddsmottakerens inntekt.
	Utvidet barnetrygd	1984	Stortinget fastsatte egne satser for enslige forsørgere 1. januar 1984 – satsen ble økt 1. mars 2023 (til dels for å kompensere for avvikling av særfradraget for enslige forsørgere)
Pensjon	Alderspensjon	1936 (behovsprøvet) 1957 (alderspensjon uten behovsprøving)	
	Omstillingsstønad	2024	
	Gjenlevendestønad/etterlattepensjon	1965 (lov om enke- og morstrygd)	
	Barnepensjon	1957	Tidligere regulert i i lov om forsørgertrygd for barn av 26. april 1957. Da folketrygdloven ble opprettet, ble bestemmelsene om pensjon til etterlatte barn tatt inn der.
	Krigspensjon	1946 (militær- og sivilloven)	
	AFP	1989	
	Supplerende stønad (personer over 67 år)	2006	
	Alderspensjon (tjenestepensjon)	1948 lov om pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs	

	Alderspensjon (tjenestepensjon)	1957 lov om pensjonstrygd for fiskere	
Ekstraavgifter	Økonomisk sosialhjelp	1992	
	Midlertidig botilbud (nødbolig)	1992	
	Gravferdsstønad	1981	Før folketrygden ble opprettet i 1967, var bestemmelser om stønad ved dødsfall spredd forskjellige steder i lovgivningen. Da folketrygden ble opprettet ble daværende ytelser i form av gravferdshjelp, engangsstønad til enker og en ekstra måneds pensjon til engangsstønad ved dødsfall samlet. Senere endret flere ganger, inkludert båretransport som kom i 1980.

Vedlegg i xl-format:

<https://www.stortinget.no/dok15-202526-1061-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 1062

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Joel Ystebø

Besvart 15. januar 2026 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Mener statsråden at de nylig fremlagte skjermrådene er tilstrekkelige for å ivareta barn og unges beste i skolen, og vil statsråden vurdere konkrete og forpliktende tiltak – herunder å forby at skole-PCer og nettbrett tas med hjem – for å redusere skjermbruken og begrense barns tilgang til skadelig innhold?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har nylig lagt frem nye skjermråd og anerkjent at omfattende skjermbruk kan ha betydelige negative konsekvenser for barn og unges utvikling, helse og læring. Dette er en viktig erkjennelse. Samtidig er skjermrådene i hovedsak utformet som anbefalinger, uten tydelige forpliktende tiltak rettet mot skolesektoren.

I norsk skole har digitaliseringen gått langt, og mange elever får i dag utdelt skole-PC eller nettbrett som tas med hjem. Når slike enheter tas ut av skolens rammer, mister skolen kontrollen over bruken, og barn får i praksis ubegrenset tilgang til internett og potensielt skadelig innhold. Til tross for økende bekymring og økende kunnskapsgrunnlag om skadevirkningene av overdreven skjermbruk, har regjeringen så langt vist begrenset vilje til å regulere denne praksisen.

I lys av de nye skjermrådene er det grunn til å stille spørsmål ved om dagens politikk er tilstrekkelig, eller om det er behov for et tydelig linjeskifte i norsk skolepolitikk når det gjelder bruk av digitale læremidler og utstyr.

Svar:

Aller først ønsker jeg å presisere at de nylig fremlagte skjermrådene det vises til i spørsmålet ikke gjelder skolens bruk av digitale enheter på skolen, eller til skolebruk som hjemmelekser.

Nasjonale faglige råd for skjermbruk blant barn, unge og foresatte er utarbeidet på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Rådene har som mål å belyse sammenhengen mellom skjermbruk og helseutfall, og bidra til å fremme balansert bruk av digitale medier i tiden utenom barnehage, skole, skolearbeid og jobb.

Regjeringen har de siste årene gjort en rekke grep for å skape mer balanse mellom skjerm og andre fysiske læremidler i norsk skole og adressert flere uheldige utfordringer den ukritiske innføringen av skjerm i skolen har ført med seg.

Blant annet har Utdanningsdirektoratet utarbeidet nasjonale anbefalinger om hvordan skolene kan beskytte elever mot skadelig innhold på nett. De digitale enhetene må være satt opp på en slik måte at de er trygge å bruke.

Kunnskapsdepartementet sendte 9. januar 2026 et brev til alle landets skoleeiere med en presisering om at skoleeier har ansvar for at digitale enheter som ikke er sikret mot at elever kan få tilgang til nettsteder og utsettes for overgrep eller skadelig innhold på nett som vold og pornografi, ikke skal sendes med elevene hjem. Jeg for-

venter at skoleeiere følger opp, og setter tydelige rammer for trygg bruk av skolens digitale enheter.

Jeg mener det er helt avgjørende å finne gode løsninger som bidrar til at barn og elever har en trygg digital oppvekst. Det har regjeringen tydeliggjort i planen for Norge. Digitaliseringen av skolen har gått langt på kort tid, og har gitt mange uheldige konsekvenser. Det er en uholdbar situasjon at elever kan få tilgang til uønsket innhold på skolens digitale enheter.

Regjeringen har allerede tatt tak i mobilbruken i skolen, og nær sagt alle grunnskolene har nå restriksjoner på mobilbruk. Det er også arbeidet med etablering av felles støttetjenester for personvern, informasjonssikkerhet og universell utforming samt innsats for økt digital dømmekraft. Vi har kommet med tydelige anbefalinger om at elever i barneskolen kun skal ha tilgang til utvalgt innhold på sine enheter, og at både ungdomsskolen og videregående bruker filtre for å stenge ute skadelig innhold.

Elevenes utvikling av digital dømmekraft inngår i læreplanene, og samfunnsfaget har et særlig ansvar for at elevene utvikler digitalt medborgerskap. For å støtte lærere i dette arbeidet har Datatilsynet og Utdanningsdirektoratet utviklet dubestemmer.no, der elever kan lære om personvern, nettvett og digital dømmekraft gjennom blant annet fakta, historier, filmer og opplegg til diskusjon.

SPØRSMÅL NR. 1063

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Arild Hermstad

Besvart 15. januar 2026 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Over 50 prosent av Oljefondets investeringer er i USA. Trump-administrasjonen fører en aggressiv utenrikspolitikk og uforutsigbar næringspolitikk som skaper stor usikkerhet og lite langsiktighet for den amerikanske økonomien, og for selskaper og fond som investerer i landet. Tollmurer, økonomisk vanstyre og konflikt vil utgjøre en betydelig risiko for Oljefondets investeringer i USA.

Vil regjeringen vurdere en gradvis reduksjon av investeringer i USA for å redusere økonomisk og politisk risiko?

BEGRUNNELSE:

Ved månedsskiftet juni-juli i fjor hadde Oljefondet investert mer enn 12 400 mrd. kroner i USA. Trump-administrasjonen fører en aggressiv utenrikspolitikk og en uforutsigbar næringspolitikk som gjør det stadig mer utrygt å investere i USA, noe Equinor har fått erfare med sitt havvindprosjekt Empire Wind. Over halvparten av Oljefondet er i dag investert i USA. Trumps tollbarrierer, proteksjonisme og uforutsigbare handelspolitikk kan potensielt føre til nedgangstider i USA, og dermed redusert verdi for Oljefondet.

Svar:

Den finansielle risikoen i Statens pensjonsfond utland (SPU) bestemmes i hovedsak av sammensetningen av fondets referanseindeks. Referanseindeksen er satt sammen av referanseindekser for aksjer og obligasjoner med andeler på henholdsvis 70 pst. og 30 pst. En aksjeandel på 70 pst. innebærer at det er utviklingen i referanseindeksen for aksjer som betyr mest for fondets avkastning og risiko over tid.

Investeringsstrategien for pensjonsfondet tar utgangspunktet i det lovbestemte målet om høyest mulig avkastning med en akseptabel risiko. Videre bygger den på noen grunnleggende antakelser om finansmarkedet og særtrekk ved fondet. Et sentralt prinsipp er hensynet til bred spredning av investeringene for å redusere risiko.

Fremtidig avkastning fra ulike geografiske områder, sektorer og enkeltselskaper er usikker, og historiske tall viser store forskjeller og variasjoner i avkastningen. For å redusere sårbarheten for særskilt svak utvikling i enkeltdele av markedet, spres derfor investeringene bredt over ulike geografiske områder, sektorer og enkeltselskaper. Det gjør at avkastningen jevnnes ut og blir mer lik avkastningen til de globale finansmarkedene samlet sett.

Pensjonsfondets referanseindeks for aksjer er basert på den globale aksjeindeksen FTSE Global All Cap fra indeksleverandøren FTSE Russell. Sammensetningen av denne indeksen tar utgangspunkt i selskapenes markeds kapitalisering (markedsvekter). Markedsvekter er et naturlig utgangspunkt for sammensetningen av en global aksjeindeks og innebærer at vekten av de enkelte selskapene i indeksen er basert på deres totale markedsverdi. Selskapene inngår dermed i indeksen med like store andeler, og avkastning og risiko vil følge utviklingen i det globale aksjemarkedet.

Andelen som USA utgjør av indeksen FTSE Global All Cap, har økt betydelig over tid og utgjorde 62 pst. ved utgangen av 2025. Dette skyldes at de amerikanske selskapene over tid er blitt mye mer verdt enn selskaper i andre markeder, blant annet fordi selskapenes inntekter har vært vesentlig høyere. Europa har siden finanskrisen i 2009 hatt en relativt svak utvikling, noe som blant annet skyldes en ulik sektorsammensetning og lavere andel teknologiselskaper enn i USA. Videre har veksten i amerikansk økonomi vært relativt sterk. Sterk vekst i de amerikanske selskapenes overskudd og lønnsomhet har økt investorenes betalingsvillighet og bidratt til høy verdsettelse sammenliknet med selskaper i andre markeder.

Samtidig som vekten som amerikanske selskaper utgjør i den globale aksjeindeksen FTSE Global All Cap er økt vekt over tid, er også selskapene blitt mer internasjonale. Dette gjør at amerikanske selskaper ikke bare har inntekter fra den amerikanske økonomien. Ved utgangen av 2025 utgjorde salgsinntekter utenfor USA om lag 28 pst. av de børsnoterte amerikanske selskapenes totale

salgsinntekter. Det illustrerer at den finansielle risikoen i pensjonsfondets referanseindeks for aksjer har en bredere spredning enn det den geografiske vekten isolert kan gi inntrykk av.

Ved utformingen av pensjonsfondets referanseindeks for aksjer har Finansdepartementet tilordnet geografiske justeringsfaktorer til selskapenes vekter i den underliggende indeksen FTSE Global All Cap, jf. Meld. St. 32 (2019–2020) Statens pensjonsfond 2020. Justeringsfaktorene medfører at pensjonsfondets referanseindeks har en høyere andel i Europa og en lavere andel i Nord-Amerika (USA og Canada) enn den underliggende indeksen. Ved utgangen av 2025 utgjorde USA 54 pst. av referanseindeksen for aksjer, mot 62 pst. i FTSE Global All Cap.

Pensjonsfondet er investert i store deler av verdens finansmarkeder. Det innebærer at fondet er utsatt for både økonomisk og politisk risiko fra mange land. Fondets geografiske fordeling er en viktig problemstilling i Finansdepartementets løpende arbeid med investeringsstrategien. Departementet har vurdert den geografiske fordelingen med noen års mellomrom, senest i fondsmeldingen 2020, jf. Meld. St. 32 (2019–2020) Statens pensjonsfond 2020. Departementet skrev da at hensynet til at investeringene skal være spredt bredt mellom ulike geografiske regioner tilsier at andelen av referanseindeksen i Nord-Amerika fortsatt bør være noe lavere enn det som følger av såkalte friflytjusterte markedsvekter i den globale aksjeindeksen FTSE Global All Cap.

Finansdepartementet og Norges Bank følger løpende med på risikoer som kan treffe fondet. Finansdepartementet har også opprettet et ekspertråd som skal gi råd og vurderinger til departementet om blant annet investeringsstrategien for pensjonsfondet. Rådet fikk som oppdrag for 2025 å vurdere blant annet sammensetningen av referanseindeksen i lys av politiske og økonomiske utviklingstrekk. Rådet vil presentere sin rapport på et åpent seminar 26. januar i år.

SPØRSMÅL NR. 1064**Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen****Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvordan forsvarer statsråden at det vurderes som forsvarlig å gi medisinen ILB til over hundre ALS-pasienter i en klinisk studie, mens DMP samtidig vurderer det som uforsvarlig å gi samme medisin til en enkeltpasient som følges opp av fastlege og spesialister på et sykehus som samarbeider med den samme studien, og som har like tett oppfølging som studiepasientene?

BEGRUNNELSE:

På nyåret startet Oslo universitetssykehus en klinisk studie med legemiddelet ILB for ALS, der 116 pasienter skal inkluderes. Sykehuset omtaler selv medisinen slik:

«Studiemedisinen ILB® er et nytt legemiddel som vi tror kan hjelpe pasienter med ALS» (IMPACT: Utpøving av legemiddelet ILB® ved ALS - Oslo universitetssykehus HF)

Samtidig har Direktoratet for medisinske produkter (DMP) vurdert at det er faglig uforsvarlig å gi nettopp denne medisinen til pasienter som ikke oppfyller inklusjonskriteriene for studien, men som følges opp tett av tverrfaglige ALS-team.

Statsråden bes redegjøre for hvilke risikovurderinger som gjøres, når ILB nektes pasienter som går en snarlig sikker død i møte uten medisiner, hvor ILB er det eneste håpet de har, og de er villige til å ta risikoen med å prøve medisinen, som faktisk er funnet forsvarlig til bruk i en klinisk studie.

Svar:

Jeg viser til mitt svar til stortingsrepresentant Eilertsen på spørsmål nr. 1056 og har stor forståelse for det store engasjementet for denne saken, og at regelverket kan oppleves som strengt.

Legemiddelregelverket skal bidra til å sikre at bruken av legemiddelet har fordeler som overveier ulempe ved buken, samt skaffe til veie studiedata som kan benyttes i en senere søknad om godkjenning av legemiddelet. Gjennom dette regelverket er det vesentlig å sikre at deltakernes helse og integritet ivaretas. Søknad om en klinisk studie av legemiddelet ILB til bruk ved ALS ved Oslo universitetssykehus er vurdert av etisk komite og Direktoratet for medisinske produkter som har vurdert det slik at pasientene er ivaretatt i henhold til dette regelverket.

Ved rekvirering av legemiddelet på godkjenningsfritak utenfor kliniske studier, har departementet ved en tidligere behandling av klagesak lagt til grunn at kravet til faglig forsvarlighet innebærer at helsehjelpen skal bygge på oppdatert, anerkjent kunnskap og forskning. Dette fant departementet at ikke var tilfellet i angjeldende klagesak.

Til den saken selve spørsmålet gjelder, vil jeg gjøre oppmerksom på at avslaget er påklaget og at klagesaken er under behandling i Helse- og omsorgsdepartementet. Det er ikke naturlig at jeg svarer stortingsrepresentant Eilertsen om detaljer i en pågående klagesak.

SPØRSMÅL NR. 1065**Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Bjørnar Laabak****Besvart 15. januar 2026 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvordan er det sikret at eldre, utviklingshemmede og andre med bistandsbehov har fått mulighet til å bestille Norgespris, og finnes det oversikt over hvor mange eldre

som ikke har søkt Norgespris, og hvor mange kommunale omsorgsboliger og bofellesskap som ikke er registrert som "husholdningskunde"?

BEGRUNNELSE:

Norgespris må bestilles digitalt via Elhub eller via nettselskapet. Svært mange opplever digitalt utenforskap som betyr at veldig mange ikke greier å bestille Norgespris selv.

Kommuner og pårørende eller verger må bistå de som ikke mestrer bestilling selv.

Kommunale omsorgsboliger og bofellesskap må være registrert som "husholdningskunde" og det betyr sannsynlig at mange ikke får tilgang til Norgespris.

Nettselskap trenger et utfylt og undertegnet skjema som søknad om Norgespris fra de som ikke er digitale. Hvor finnes disse skjemaene.

Svar:

Alle som er registrert som kunde med husholdnings- eller fritidsboligforbruk hos et nettselskap kan bestille Norgespris på strøm. Bestilling skjer primært digitalt via Min side på elhub.no ved bruk av elektronisk ID. Personer

som ikke har anledning til å bestille Norgespris digitalt, kan kontakte sitt lokale nettselskap for bestilling. I slike tilfeller gis samtykke til deltakelse i ordningen gjennom utfylling og signering av et fysisk bestillingsskjema, som oversendes nettselskapet. Bestillingsløsningene er utformet med formål om å være så enkle og forbrukervennlige som mulig. Departementet har ikke mottatt indikasjoner på at det er behov for mer enn de to bestillingsløsningene som eksisterer i dag.

Det er nettselskapene som er ansvarlige for å plassere sine nettkunder i riktig sluttbrukergruppe. Er kunden, for eksempel kommunen, usikker på om forbruk er plassert i rett sluttbrukergruppe kan det tas kontakt med det lokale nettselskapet for mer informasjon. Departementet har ikke oversikt over hvilke sluttbrukergrupper kommunale omsorgsboliger og bofellesskap er registrert i. Departementet har heller ikke kjennskap til hvor mange som ikke har tatt stilling til om de ønsker Norgespris i ulike aldersgrupper.

SPØRSMÅL NR. 1066

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Bjørn Larsen

Besvart 15. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Oppfølging til mitt spørsmål nr. 16 i muntlig spørretime 3.12 då.

Hvilke insentiver ser regjeringen for seg å kunne bruke for å få flere kommuner til å gjøre vedtak om frivillig sammenslåing, og hvilke insentiver har tidligere blitt brukt ved sammenslåinger av kommuner, f.eks. infrastrukturtiltak, økonomiske bidrag osv.?

Svar:

Kommunal- og distriktsdepartementet har i dag gode og forutsigbare økonomiske virkemidler for kommuner som vurderer sammenslåing. Disse er beskrevet i kommune-proposisjonen for 2026.

Departementet kan gi støtte til utredning for kommuner som ønsker å utrede sammenslåing. Kriteriet for å få utbetalt støtten er at beslutning om utredning er vedtatt av de aktuelle kommunestyrene, og at det foreligger en plan for videre oppfølging etter at utredningsarbeidet er ferdigstilt. Departementet gjør en konkret vurdering av

hvor mye som tildeles i støtte basert på søknad fra kommunene. Det kan også gis støtte på inntil 100 000 kroner til hver kommune som utarbeider informasjon og gjennomfører innbyggerhøring om sammenslåing. For at departementet skal kunne utbetale slik støtte, må kommunene ha utarbeidet et faktagrunnlag som innbyggerne kan ta stilling til i en høring.

I tråd med inndelingsloven § 15 gir staten delvis kompensasjon for engangskostnader som oppstår i forbindelse med en sammenslåingsprosess. Denne støtten gis etter søknad.

Videre gir staten i en overgangsperiode kompensasjon for bortfall av rammetilskudd, slik at kommunene får tid til å tilpasse seg nye økonomiske rammer. Denne støtten gis som inndelingstilskudd i inntektssystemet, som kompenseres den nye kommunen for bortfall av basistilskudd og eventuelle netto reduksjoner i distriktstilskudd som følger av sammenslåingen. En ny, sammenslått kommune får fullt inndelingstilskudd i 15 år, og deretter trappes tilskuddet gradvis ned over en periode på fem år.

Kommuner som vurderer sammenslåing, kan få bistand og veiledning fra statsforvalteren gjennom hele prosessen. Under kommunereformen fikk alle statsforvalterembetene midler til å ansette prosessveiledere, som jobbet aktivt opp mot kommunene.

Under kommunereformen fikk kommuner som slo seg sammen mellom 5 og 30 mill. kroner i reformstøtte. Reformstøtten ble gitt uten ytterligere søknad fra kommunen, og kunne benyttes fritt. I perioden 2017-2024 var det også et eget regionsentertilskudd i inntektssystemet for kommunene, som gikk til kommuner som hadde slått seg sammen og som etter sammenslåingen fikk over om lag 8 000 innbyggere. Under kommunereformen ble det også gitt støtte til mindre infrastrukturtiltak, hvor hver

kommune fikk mellom 2 og 5 mill. kroner til formålet. Støtte til infrastrukturtiltak ble innført av Bondevik 2-regjeringen. Fem kommunesammenslåinger fikk utbetalt mellom 13 og 23 mill. kroner til ulike infrastrukturtiltak mellom 2005 og 2013.

Engangsutbetalingen til sammenslåingen av Moskenes og Vestvågøy kommuner er et enkeltstående tilfelle på grunn av den særdeles krevende situasjonen i Moskenes.

Jeg er opptatt av at kommuner som ønsker å vurdere sammenslåing har tilgang til gode og forutsigbare økonomiske ordninger, og får nødvendig støtte og veiledning fra statsforvalteren gjennom hele prosessen.

SPØRSMÅL NR. 1067

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 15. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

I forhandlingene om statsbudsjettet for 2024 fikk SV berget CO₂-kompensasjonsordningen og fikk inn et krav om at de industriene som mottar CO₂-kompensasjon skal bruke minst 40 % av pengene på å kutte utslipp, redusere kraftbehovet eller gjenvinne energi. 5. november la statsråden frem en liste over 25 godkjente tiltaksplaner av totalt 38 som har kommet til Miljødirektoratet.

Hvor store utslippskutt, hvor stor reduksjon i kraftbehovet, og hvor mye energi gjenvinnes som en følge av disse godkjente planene?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser her også til det svaret statsråden ga til Energi- og miljøkomiteen på Stortinget 18. november 2025 og der som det ikke finnes konkrete tall på det jeg spør om, kan det gjøres beregninger i departementet.

Svar:

40 pst.-kravet vil gi utslippskutt, redusert energibruk og økt energigjenvinning. Miljødirektoratet har i dag godkjent de fleste tiltaksplanene, men viser til at det av flere grunner er krevende å gjøre gode konkrete beregninger av effektene.

En grunn er at det er stor variasjon i hvordan virksomhetene har estimert effekten i de innsendte tiltaksplanene. Det er dessuten mange som har presentert en meny av tiltak i tiltaksplanene, som til sammen er beregnet å utgjøre mer enn 40 prosent av estimert kompensasjon. Bedriftene står fritt til å velge mellom innmeldte tiltak, så lenge de oppfyller kravet. Hvilke valg de gjør kan avhenge av flere forhold. Det er også flere mindre momenter som er med på å øke usikkerheten, herunder mulig overlapp mellom tiltak og tiltak som inngår i planlagte kapasitetsøkninger. Dette er også de første tiltaksplanene virksomhetene har levert, og det kan bli endringer når de oppdateres. Effekten av ordningen vil bli enklere å estimere etter hvert som vi kommer utover i perioden, når tiltakene er i gang. Miljødirektoratet jobber også med å utforme en rapporteringsløsning som gjør det lettere med likere tallfesting av beregnet effekt.

Flere virksomheter har presentert tiltak for forskning og utvikling knyttet til nye tilnærmet utslippsfrie industriprosesser. Dette er lange teknologiløp som er helt nødvendige for at industrien skal ha mulighet til å omstille seg til et lavutslippssamfunn, men som trolig ikke vil få effekt før etter 2034. Det er heller ikke noe krav i forskriften om å oppgi effekt av tiltak for forskning og utvikling i tiltaksplanen fordi denne vil være vanskelig å beregne.

Til slutt er det viktig å understreke at vi ikke har informasjon om hvilke tiltak som hadde blitt gjennomført

uten krav om å bruke 40 pst. av kompensasjonen på klima- og energieffektiviseringstiltak. Eventuelle fremtidige beregninger vil dermed anslå effekten av tiltakene som er

planlagt, men ville ikke kunne si noe om hvilke av disse tiltakene som utløses som følge av kravet.

SPØRSMÅL NR. 1068

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 16. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Før jul vedtok Stortinget følgende: Stortinget ber regjeringen om en redegjørelse innen utgangen av januar 2026 om regjeringens arbeid med å ivareta fiskerne som rammes av fiskeforbudet som innføres 1. januar 2026.

På hvilket tidspunkt i januar vil statsråden levere denne redegjørelsen?

Svar:

I tråd med Stortingets forretningsorden § 45 har jeg sendt en henvendelse til Stortingets presidentskap med anmodning om å, i løpet av januar, få gi en redegjørelse for Stortinget om regjeringens arbeid med å ivareta fiskerne som rammes av fiskeritiltakene som ble innført 1. januar. Tidspunkt for redegjørelsen er tirsdag 27. januar.

SPØRSMÅL NR. 1069

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen

Besvart 19. januar 2026 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Hvorfor har regjeringen fortsatt ikke lagt frem forslag til ny lov for mesterbrevordningen, til tross for at behovet har vært kjent lenge, og når vil statsråden sikre at lovforslaget faktisk blir lagt frem for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Det har lenge blitt etterlyst en oppdatert lovgivning som gir bedre rammevilkår for mesterbrevordningen. Dagens regelverk er gammelt, og det er en bred erkjennelse om at den bør oppdateres. Flere utdanningsaktører ønsker å tilby mesterutdanning, men dagens lovgrunnlag står i veien for dette. Regjeringen har for en stund siden fått innspill fra Mesterbrevnemnda om et nytt lovforslag, men fremdriften har uteblitt. Manglende oppdatert regelverk kan

få konsekvenser for rekruttering, kvalitet og konkurransekraft i norsk næringsliv.

Svar:

Mesterbrevordningen er en viktig ordning i næringslivet. Det gir et kompetansebevis for den enkelte arbeidstaker og bedriftsleder og en trygghet for forbrukeren.

Jeg er klar over behovet og ønsket om en oppdatering og modernisering av loven. Nærings- og fiskeridepartementet fremmet i fjor flere større lovforslag for Stortinget og hadde derfor ikke kapasitet til å starte arbeidet med ny mesterbrevlov. Vi har hatt dialog med Mesterbrevnemnda om dette.

Departementet vil ta med seg behovet for endring av mesterbrevloven i vurderingen av fremtidig lovarbeid.

SPØRSMÅL NR. 1070**Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva er det faglige grunnlaget for overgang fra døgn til dag med overnatting?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med helseforetakenes anbud på rehabiliteringstjenester er det innført tilbud kalt «dag med overnatting», der det ikke er tilbud på kveldstid og helg, og overnatting i helgene må betales av pasienten selv. Dette er innført også for grupper som vi vet har utbytte av langvarige sammenhengende opphold skjermet fra hverdags-situasjonen, eller som vil bruke så mye krefter på å reise til og fra mellom hjemmet og rehabiliteringssenteret hver helg at det vil gå ut over utbyttet.

Svar:

Anskaffelsene i Helse Sør-Øst RHF (HSØ) og Helse Midt-Norge RHF (HMN) har begge innført tilbudet «dag med overnatting», men opprettholder også døgnbehandling. Helse Sør-Øst RHF tildelte i oktober 2025 i underkant av 110 000 døgn og i størrelsesorden 130 000 dager med overnatting. I Helse Midt-Norge vil det vil fortsatt være døgntilbud innen 10 av 15 delytelsener (diagnosegrupper).

Innen noen diagnosegrupper vil mange pasienter klare seg selv i de delene av døgnet det ikke er aktive rehabiliteringstilbud, mens enkelte pasienter kan ha behov for tilbud der det er helsepersonell til stede hele døgnet. For slike pasientgrupper har anskaffelsene både dag- og døgntilbud. Private leverandører vil derfor også framover tilby en stor andel døgnbehandling.

Representanten Toppe spør om det faglige grunnlaget for innføring av «dag med overnatting».

Bakgrunnen for helseregionenes vurdering er at pasientgruppene som mottar spesialiserte rehabiliteringstjenester er sammensatte. Noen har behov for helsehjelp gjennom hele døgnet, mens andre ikke har det. For pasienter med kroniske lidelser vil ulike stadier i sykdomsutviklingen påvirke behovet for helsetjenester.

Flertallet er relativt unge og funksjonsfriske mennesker som bor hjemme uten noen hjelp fra det offentlige. Gjennomsnittsalderen på personer som mottok spesialiserte rehabiliteringstjenester i HMN i 2024 var 46,7 år, og over 50 % av pasientene får rehabilitering innen delytelsene sykkelig overvekt, arbeidsrettet rehabilitering og kroniske muskel- og bløtdelsmerter. Disse pasientene

har svært sjeldent behov for helsepersonell på kveld og natt, og rehabiliteringstilbudet kan skje i dagtilbud med overnatting.

Allerede i dag er det mange pasienter som velger å reise hjem på permisjon i helger innen de delytelsene regionene nå endrer til «dag med overnatting». I HMN gjelder dette rundt halvparten av pasientene som får dagens døgnbaserte opphold innen arbeidsrettet rehabilitering. Dag med overnatting er derfor en videreføring av en praksis som allerede er etablert for en god del pasienter. Endringen er også en tilpasning til utviklingen som allerede har funnet sted i de offentlige sykehusene, med overgang fra døgn til dag- og poliklinisk behandling, samt mer bruk av digital oppfølging.

Behovet vil ofte være tilpassede lærings- og mestringstilbud for å lære å leve bedre med sykdommen. At en del opphold som tidligere var døgnopphold nå er endret til dag med overnatting, er derfor bedre tilpasning til at pasienter er i ulike stadier av sykdommen. Pasienter som har behov for døgnrehabilitering, vil fortsatt få det.

Helseregionene vil, i samarbeid med de aktuelle leverandørene, vurdere avtaler om ordninger med dekning av oppholdsutgifter i helg for pasienter med lang eller belastende reisevei. I HMN er dekning av kostnader ved nødvendig overnatting i helger beskrevet i kravspesifikasjonen som ligger til grunn for anbudskonkurransen. HSØ vurderer også hvordan slike ordninger kan utformes.

Innen flere diagnosegrupper har det de senere år vært en stor faglig utvikling. Det er etablert nye behandlingsformer, blant annet gjennom bruk av mer skånsom kirurgi, og det er tatt i bruk nye legemidler (for eksempel innen revmatologi og sykkelig overvekt). Den faglige utviklingen har medført at behovet for rehabiliteringstjenester har endret seg.

Det er ifølge de regionale helseforetakene god dokumentasjon for at dagrehabilitering gir effekt på bedre funksjon og livskvalitet for svært mange diagnosegrupper innenfor spesialisert rehabilitering, men det er også stor variasjon innen pasientgruppene slik at det er behov for variasjon i tilbudene.

Etter pandemien er det kommet en rekke studier som dokumenterer nytten av dagbaserte og hjemmebaserte rehabiliteringsprogram med bruk av digitale verktøy og telemedisinsk oppfølging. Det finnes få studier som sammenlikner forskjellige måter å organisere spesialisert rehabilitering på. Noen tilbydere velger å dele opp rehabiliteringsukene i sekvenser slik at pasientene uansett skal

reise hjem mellom sekvenser av rehabilitering, og de har faglige begrunnelser for dette.

Det er en pågående diskusjon i fagmiljøene hvorvidt skjerming fra hverdagssituasjonen og sammenhengende opphold har en annen nytteeffekt enn å spre oppholdet over flere sekvenser med mulighet for å teste det man har lært ut i hverdagssituasjonen. Bildet er ifølge HMN og HSØ sannsynligvis sammensatt; noen grupper har mest nytte av sammenhengende opphold, mens andre grupper vil ha nytte av opphold i flere sekvenser med oppfølging utenom oppholdene.

Jeg er enig med representanten Toppe i at det er viktig at hjemreise i helgene ikke må medføre en belastning for dem som har lang reisevei, eller hvor helsetilstanden tilsier at transport er ekstra krevende. Det er derfor viktig at anskaffelsene ivaretar ulike behov hos pasientene. In-

nen noen diagnosegrupper vil enkelte pasienter kunne ha behov for tilbud der det er helsepersonell til stede hele døgnet, og for slike pasientgrupper har HMN og HSØ gått til anskaffelse av både dag- og døgntilbud.

Innen «dag med overnatting» trenger institusjonene i mindre grad å bemanne med helsepersonell i døgnturnus, og fagfolkenes kompetanse kan benyttes på dagtid, når den aktive delen av rehabiliteringen foregår. Innføring av dag med overnatting medfører derfor redusert behov for personellressurser til beredskap for helsehjelp på kveld, natt og helg.

Disse helsepersonellressursene vil det være behov for i andre deler av helsetjenesten, og endringene er i tråd med anbefalinger fra for eksempel Helsepersonellkommisjonen om å bruke helsepersonell der det er behov.

SPØRSMÅL NR. 1071

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe

Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvor mye av de 18 milliarder kronene brukes til å kjøpe ledig behandlingskapasitet fra private helseaktører, og kan det bes om oversikt fordelt på de fire RHF-ene?

BEGRUNNELSE:

Helseministeren har gjentatte ganger sagt at regjeringen bruker 18 milliarder kroner på private helseaktører.

Svar:

Det presiseres at de regionale helseforetakene (RHF) årlig benytter betydelige midler til kjøp av behandlingskapasitet fra private helseaktører som et supplement til egen tjenesteproduksjon. Nedenfor gis en oversikt over RHF-

enes kjøp av behandlingskapasitet fra private, fordelt på det enkelte RHF.

Tallmaterialet er gruppert etter type aktør, herunder ideelle virksomheter med langsiktige driftsavtaler, avtalespesialister og øvrige ideelle og kommersielle virksomheter. Tallene er videre fordelt etter fagområder: somatisk tjeneste, somatisk habilitering og rehabilitering, tverrfaglig spesialisert rusbehandling, samt psykisk helsevern for hhv. voksne og barn og unge.

Tallene gjelder for 2025 og er basert på RHF-enes vedtatte årsbudsjetter for kjøp fra private. Alle beløp er oppgitt i tusen kroner og i løpende priser. Budsjettene for 2026 ferdigstilles i løpet av første kvartal 2026, og budsjettall for dette året forlegges derfor ikke på nåværende tidspunkt. Budsjettrammene prisjusteres hvert år i tråd med deflator i statsbudsjettet.

Helse Sør-Øst RHF

Kjøp fra private ideelle sykehus (de fem med driftsavtale)	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	4 980 119
Somatisk habilitering og rehabilitering	2 149
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	76 570
Psykisk helsevern voksne	1 285 979
Psykisk helsevern barn og unge	255 167
Annet	206 725
Sum	6 806 709
Kjøp fra avtalespesialister	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	685 031
Somatisk habilitering og rehabilitering	-
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	-
Psykisk helsevern voksne	322 519
Psykisk helsevern barn og unge	14 148
Annet	-
Sum	1 021 698
Kjøp fra private ideelle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	618
Somatisk habilitering og rehabilitering	779 356
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	1 600 415
Psykisk helsevern voksne	673 622
Psykisk helsevern barn og unge	114 620
Annet	3 870
Sum	3 172 502
Kjøp fra øvrige private kommersielle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	510 047
Somatisk habilitering og rehabilitering	996 954
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	226
Psykisk helsevern voksne	31 173
Psykisk helsevern barn og unge	40 577
Annet	11 588
Sum	1 590 566
Brutto kjøp fra private	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	6 175 815
Somatisk habilitering og rehabilitering	1 778 458
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	1 677 211
Psykisk helsevern voksne	2 313 293
Psykisk helsevern barn og unge	424 513
Annet	222 183
Sum	12 591 474

Helse Vest RHF

Kjøp fra private ideelle sykehus (de fem hos HSØ/syv hos HV med drifts-avtale)	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	1 471 470
Somatisk habilitering og rehabilitering	-
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	-
Psykisk helsevern voksne	699 978
Psykisk helsevern barn og unge	48 135
Annet	-
Sum	2 219 583

Kjøp fra avtalespesialister	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	189 477
Somatisk habilitering og rehabilitering	-
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	-
Psykisk helsevern voksne	80 991
Psykisk helsevern barn og unge	5 398
Annet	-
Sum	275 866

Kjøp fra private ideelle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	-
Somatisk habilitering og rehabilitering	278 521
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	297 861
Psykisk helsevern voksne	-
Psykisk helsevern barn og unge	-
Annet	-
Sum	576 382

Kjøp fra øvrige private kommersielle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	267 658
Somatisk habilitering og rehabilitering	-
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	9 049
Psykisk helsevern voksne	29 754
Psykisk helsevern barn og unge	2 252
Annet	-
Sum	308 712

Brutto kjøp fra private	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	1 928 605
Somatisk habilitering og rehabilitering	278 521
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	306 910
Psykisk helsevern voksne	810 723
Psykisk helsevern barn og unge	55 785
Annet	-
Sum	3 380 543

Helse Midt Norge RHF

Kjøp fra private ideelle sykehus (de fem hos HSØ/syv hos HV med drifts-avtale)	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	16 596
Somatisk habilitering og rehabilitering	31
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	31
Psykisk helsevern voksne	818
Psykisk helsevern barn og unge	180
Annet	-
Sum	17 656

Kjøp fra avtalespesialister	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	109 305
Somatisk habilitering og rehabilitering	-
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	-
Psykisk helsevern voksne	47 016
Psykisk helsevern barn og unge	-
Annet	-
Sum	156 321

Kjøp fra private ideelle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	3 574
Somatisk habilitering og rehabilitering	216 404
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	250 051
Psykisk helsevern voksne	5 806
Psykisk helsevern barn og unge	321
Annet	-
Sum	476 156

Kjøp fra øvrige private kommersielle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	153 333
Somatisk habilitering og rehabilitering	182 939
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	254
Psykisk helsevern voksne	257 723
Psykisk helsevern barn og unge	44
Annet	39 110
Sum	633 403

Brutto kjøp fra private	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	282 808
Somatisk habilitering og rehabilitering	399 374
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	250 336
Psykisk helsevern voksne	311 363
Psykisk helsevern barn og unge	545
Annet	39 110
Sum	1 283 535

Helse Nord RHF

Kjøp fra avtalespesialister	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	65 963
Somatisk habilitering og rehabilitering	-
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	-
Psykisk helsevern voksne	29 684
Psykisk helsevern barn og unge	614
Annet	-
Sum	96 261

Kjøp fra private ideelle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	11 660
Somatisk habilitering og rehabilitering	163 526
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	96 626
Psykisk helsevern voksne	66 386
Psykisk helsevern barn og unge	-
Annet	-
Sum	338 198

Kjøp fra private kommersielle leverandører	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	193 506
Somatisk habilitering og rehabilitering	175 722
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	70 865
Psykisk helsevern voksne	141 712
Psykisk helsevern barn og unge	-784
Annet	82 693
Sum	663 715

Brutto kjøp fra private	Årsbudsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	271 129
Somatisk habilitering og rehabilitering	339 248
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	167 492
Psykisk helsevern voksne	237 782
Psykisk helsevern barn og unge	-170
Annet	82 693
Sum	1 098 174

SPØRSMÅL NR. 1072**Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Trine Fagervik****Besvart 15. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Vil justisministeren vurdere et «hurtigspor» for barn utsatt for vold og seksuelle overgrep?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble det bevilget 44,6 millioner kroner til et «hurtigspor» for gjerningspersoner under 18 år. Målet er å unngå lang ventetid fra lovbrudd til reaksjon. Dette er viktig. Det samme behovet har barn utsatt for vold og seksuelle overgrep. Tid er en stor belastning for barn, og særlig for utsatte barn.

Tall fra SSB viser at rundt 2 000 barn under ti år ble registrert som ofre for mishandling i nære relasjoner i 2024, nesten halvparten var under fem år. Omfangstallene når det gjelder vold og overgrep mot barn og unge i Norge er alarmerende. Antallet tilrettelagte avhør for barn under seks år har stupt fra 942 i 2017 til 406 i 2023. Enormt mange saker henlegges. Dermed forblir mange overgrep uoppdaget, og barna mister både medisinsk oppfølging og rettssikkerhet.

Forskning viser at skadevirkningene øker med hvert overgrep. Stine Sofies Stiftelse og Folkehelseinstituttet samarbeider om en omfattende, unik studie av barna som kommer til Stine Sofie Senteret. Barna er i snitt 12 år og har opplevd to-tre typer vold eller overgrep – halvparten uten å ha fått nødvendig hjelp. Konsekvensene viser seg blant annet i søvnvansker, skoleproblemer, psykisk helse og selvskading.

Mange ungdomskriminelle har selv vært ofre. En fersk analyse fra Oslo politidistrikt viser at 41 av de 55 mest aktive ungdomskriminelle tidligere var registrert som fornærmede, 39 i voldssaker. Dette tyder på at svikt i oppfølging av ofre bidrar til ny kriminalitet.

På bakgrunn av kunnskapen om skadevirkningene av vold mot barn, bør det utredes et hurtigspor for sakene der barn er ofre, med rask og koordinert tverrfaglig hjelp og oppfølging. Saker med de minste barna (under seks år) bør prioriteres i pilotering av et slikt spor, slik Stine Sofies Stiftelse foreslår. Videre bør barn som er utsatt for kriminalitet fra andre barn og unge ivaretas i et helhetlig hurtigspor – også der saken henlegges fordi gjerningspersonen er for ung til å straffeforfølges.

Svar:

Vold og overgrep mot barn er alvorlig kriminalitet som fremdeles rammer altfor mange. Retten til å leve et liv uten vold er en grunnleggende menneskerettighet og regjeringens fremste mål er derfor å skape et trygt samfunn for alle.

Jeg deler langt på vei utfordringsbildet slik det beskrives av representanten Fagervik. Omfanget av vold og overgrep mot barn er stort, mange av sakene når aldri frem til politiet eller hjelpeapparatet og konsekvensene er store både for det enkelte barnet og samfunnet. Tiltak som kan bidra til å avdekke disse sakene slik at vi raskt kan igangsette nødvendig etterforskning og oppfølging er derfor helt vesentlig.

Opptappingsplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) Trygghet for alle, som ble vedtatt av Stortinget i mai 2024, inneholder 122 tiltak.

Planen legger til rette for mer målrettet forebygging, bedre hjelp til og beskyttelse av utsatte og mer effektiv straffeforfølging og oppfølging av utøvere. Planen omfatter tiltak innen mange sektorer, blant annet barnehage og skole, barne- og familievern, helsesektor og politi.

Styrking av kunnskapen om og bruken av avvergeplikten i straffeloven er ett av flere viktige tiltak i opptappingsplanen. Flere utredninger har vist at forståelsen og praktiseringen av avvergeplikten og de relaterte pliktene som taushetsplikt og opplysningsplikt, ofte er mangelfull både i tjenestene og i befolkningen generelt.

Statens barnehus står sentralt i arbeidet for å sikre at barns rettsikkerhet ivaretas og at hjelpen til barn som er utsatt for vold eller seksuelle overgrep er godt koordinert. På barnehusene gjennomføres tilrettelagte avhør innenfor fastlagte frister, slik at sakene gis nødvendig prioritet. Innsatsen gjennom barnehusene er styrket betraktelig gjennom opptappingsplanen. Det er etablert flere underavdelinger, henholdsvis i Harstad og Kristiansund. I 2025 ble den tredje og siste lokasjonen i Finnmark etablert i Karasjok.

Når det gjelder nedgangen i tilrettelagte avhør som det vises til i begrunnelsen for spørsmålet, kan jeg opplyse om at det som et tiltak i opptappingsplanen skal gjennomføres en utredning av denne utviklingen. En kartlegging er allerede gjennomført av Riksadvokaten og følges nå opp i samarbeid med Politidirektoratet og Kripos. Politidirektoratet har i tillegg innført et rapporteringspunkt i forbindelse med den ordinære tertialrapporteringen

der politidistriktene skal rapportere på eventuelle avvik i gjennomføringen av tilrettelagte avhør.

For å forebygge vold i nære relasjoner, og legge til rette for at kvaliteten på avhør og etterforskning kan styrkes, har Oslo politidistrikt etablert en seksjon for risikoanalyse og kriminalitetsforebygging av vold i nære relasjoner (RISK). RISK jobber med vold i nære relasjoner og beskyttelse av voldsutsatte ved at politispesialister og sosial- og helsefaglige ansatte jobber sammen i team for å forebygge ny vold i enkeltsaker. Arbeidet inkluderer risikouvurdering, beskyttelsestiltak, informasjon og veiledning, stabilisering og støttesamtaler samt koordinering med andre hjelpeinstanser. RISK-modellens metodikk bidrar til å avdekke og stanse pågående vold og til å hindre nye voldshandlinger og drap. Innsatsen retter seg både mot

voldsutsatte, voldsutøvere og voldsutsattes barn. Regjeringen vil etablere RISK i alle politidistrikt, og har startet opp med Nordland, Sør-Vest og Sør-Øst politidistrikt.

Avslutningsvis vil jeg også nevne den nye undersøkelsesordningen om alvorlig saker mot barn som ble etablert 1. januar 2025. Ordningen som skal gjennomgå saker om alvorlig vold, omsorgssvikt og drap på barn er lagt til Helsetilsynet. Formålet med ordningen er å identifisere systemsvikt og bidra til læring i tjenestene for å forebygge at slike hendelser skjer. Lovforslaget om undersøkelsesordningen er til behandling i Stortinget.

Når det gjelder øvrige tiltak for å forebygge vold og overgrep mot barn viser jeg til utfyllende svar fra barne- og familieminister Lene Vågslid, 9. januar 2026 (15:1005).

SPØRSMÅL NR. 1073

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Marit Vea

Besvart 15. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I mars 2025 uttalte samferdselsministeren at forskrift om etablering av nullutslippssoner skulle sendes på høring så raskt som mulig. Fem måneder etter regjeringen mottok et forslag fra Statens vegvesen er forskriften fortsatt ikke sendt på høring.

Når kan kommunene forvente at de får hjemmel til å etablere nullutslippssoner?

BEGRUNNELSE:

Flere av de store byene har over lenger tid ønsket å etablere geografiske nullutslippssoner for enkelte eller flere kjøretøygrupper. I mars 2025 snudde regjeringen og gikk inn for å gi kommunene hjemmel til å etablere nullutslippssoner. Samferdselsministeren uttalte til Stortinget 3. mars at «det tas sikte på at et lovforslag kan sendes på offentlig høring så raskt som mulig.» Statens Vegvesen fikk et oppdragsbrev om å lage en lovhjemmel, med frist i august 2025.

En forskrift er en forutsetning for at byer som ønsker det, kan ta i bruk nullutslippssoner som virkemiddel i lokal klima-, miljø- og transportpolitikk. Flere norske byer har i lengre tid signalisert at de ønsker å innføre nullutslippssoner. Byrådet i Oslo har blant annet pekt på nullutslippssoner som et viktig tiltak for å redusere kli-

magassutslipp, bedre lokal luftkvalitet og oppfylle vedtatte mål i klimapolitikken, og at det er spesielt relevant å innføre for vare- og nyttetransport. Manglende avklaring fra staten gjør det vanskelig for kommunene å varsle næringslivet i god tid før en nullutslippssone vil tre i kraft, gi nødvendig forutsigbarhet og fremskynde omstillingen av bilparken for tyngre kjøretøy.

Svar:

Samferdselsdepartementet mottok sommeren 2025 Statens vegvesen sitt forslag til høringsutkast om lov- og forskriftsendring vedrørende nullutslippssoner.

Statens vegvesen sitt innspill inneholdt forslag om å legge til rette for helautomatisk håndheving av en ordning med nullutslippssoner, eksempelvis ved kjenne-merkegjenkjenning. I gjennomgangen av høringsutkastet besluttet jeg imidlertid å gi et tilleggsoppdrag til Statens vegvesen om å vurdere en lovhjemmel for automatisk kontroll og håndheving som kan omfatte automatisk håndheving og kontroll også av andre regler i vegtrafikkloven. Bakgrunnen for dette tilleggsoppdraget er at flere byer, ikke minst Oslo kommune, har etterspurt en slik hjemmel bl.a. for bedre å kunne møte utfordringene knyttet til fremkommelighet for kollektivtrafikken. Et eksem-

pel her kan være bruk av kamera til kontroll av trafikkskilt til erstatning for dagens bussbommer.

Statens vegvesen leverte på dette tilleggsoppdrag rett før jul, og departementet arbeider nå med sikte på

at et lov- og forskriftsforslag vil kunne sendes på offentlig høring så raskt som mulig. Jeg kan derfor ikke nå gi en konkret dato for når kommunene får hjemmel til å etablere nullutslippssoner.

SPØRSMÅL NR. 1074

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 15. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kva ansvar meiner statsråden staten har for å sikra akutt- og ambulanseberedskap ved Haugesund lufthamn Karmøy, når drifta er sett bort til eit privat selskap utan økonomisk bereevne til å ivareta samfunnskritiske funksjonar, og vil statsråden ta initiativ til å sørgja for at nødvendig beredskap kjem på plass att uavhengig av konsesjonsmodell og betalingsansvar?

GRUNNGJEVING:

Akutt- og ambulanseberedskap ved lufthamner er ein del av den grunnleggjande samfunnstryggleiken, og kan i praksis vera avgjerande for liv og helse. Ved Haugesund lufthamn Karmøy er denne beredskapen no lagt ned fordi den private operatøren, Lufthavndrift AS, ikkje har økonomi til å bera kostnaden. Dette skjer trass i dokumentert behov, mellom anna gjennom ei rekkje helserelaterte flygingar dei siste åra.

Lufthavndrift AS har sidan overtakinga i 2019 gått med store og strukturelle underskot. Selskapet har likevel i fleire år på frivillig basis finansiert ambulanseberedskap, utan at dette har vore eit krav i konsesjonen eller økonomisk kompensert frå staten. Når beredskapen no blir kutta som følgje av økonomisk krise, synleggjer dette ein grunnleggjande svikt i modellen for privat drift av samfunnskritisk infrastruktur.

Staten eig infrastrukturen, fastset konsesjonsvilkåra og har det overordna ansvaret for luftfartspolitikken og nasjonal beredskap. At livsviktig akuttberedskap blir gjort avhengig av eit privat selskap sin økonomi, reiser alvorlege spørsmål om marknadsmodellar er eigna til å ivareta grunnleggjande tryggleikssyn.

Uavhengig av om staten vel å påleggja beredskap gjennom konsesjonsvilkår, finansiera ho direkte over statsbudsjettet, eller ta tilbake drifta i offentlig regi, må nødvendig akuttberedskap vera på plass. Liv og helse kan

ikkje vera avhengig av frivillige ordningar eller årlege underskot i eit privat driftsselskap.

Statsråden bør derfor klargjera kva ansvar staten faktisk tek i denne saka, og kva konkrete tiltak som vil bli sette i verk for å sikra at akutt- og ambulanseberedskap ved Haugesund lufthamn Karmøy blir gjenoppretta og varig sikra.

Svar:

I 2018 inngjekk Lufthavndrift AS ein tenestekontrakt med Avinor for perioden 2019-2039. Kontrakten inneber at Lufthavndrift AS har det økonomiske ansvaret for lufthamna. Det skal ikkje gjevast tilskot til drifta, jf. Prop. 31 (2016-2017) og Innst. 129 S (2016-2017)

I Avinors konsesjon for Haugesund lufthamn, gitt 12. februar 2014, og som gjaldt fram til Lufthavndrift AS fekk konsesjon i 2019, var det i eit av vilkåra sett krav om at lufthamna skal haldast open på dei tidene som er nødvendige for å betena mellom anna ambulanseflygingar. Dette vilkåret om ambulanseberedskap vart, som også representant Fiskaa peikar på, ikkje vidareført då Lufthavndrift AS under den førre regjeringa fekk konsesjon for Haugesund lufthamn. Som representant Fiskaa skriv, har Lufthavndrift AS likevel på frivillig basis finansiert ambulanseberedskap.

Samferdselsdepartementet har vore i kontakt med Helse- og omsorgsdepartementet om saka. Etter det eg har fått opplyst at Helse Vest har uttalt, blir ambulansefly i hovudsak nytta til planlagde reiser i samband med heimtransport, og at dette fint lét seg gjera innanfor opningstida til flyplassen. Helse Vest har også uttalt at det for akutte turar blir nytta helikopter, og at stenging av flyplassen ikkje har påverknad på turar som går føre seg akutt med helikopter.

Ut frå dei opplysningane eg har mottatt i saka, synes ikkje forholda ved lufthamna å være til hinder for ein

tilfredsstillende akutt- og ambulanseberedskap ved Hangesund lufthamn, Karmøy.

SPØRSMÅL NR. 1075

Innlevert 8. januar 2026 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug

Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvordan vurderer statsråden de praktiske konsekvensene av å ikke prisjustere alternativkostnaden nå, for hvilke prioriteringer som gjøres i helsetjenesten og for tilgangen til nye behandlinger for pasienter, frem til et sikrere anslag foreligger?

BEGRUNNELSE:

Stortinget ba regjeringen om å gjennomføre en hurtig utredning basert på tilgjengelige data, med mål om å pris- og produktivitetsjustere dagens alternativkostnad inntil et sikrere anslag foreligger. Alternativkostnaden reflekterer hvor mye helse som går tapt når ressurser brukes på ett tiltak fremfor et annet, og dagens anslag for alternativkostnad i norsk helsetjeneste er 275 000 kroner per gode leveår. Direktoratet for medisinske produkter (DMP) har i sin faglige anbefaling vist til betydelig kostnadsvekst i helsetjenesten siden 2015, men anbefaler likevel at det ikke gjøres noen midlertidig justering. Når kostnadsnivået i helsetjenesten øker uten at alternativkostnaden justeres, innebærer dette i praksis at terskelen for innføring av nye behandlinger blir strengere over tid, som direkte rammer pasienter og deres muligheter for å få tilgang til ny behandling av sin sykdom.

Svar:

5. januar leverte Direktoratet for medisinske produkter (DMP) en solid faglig rapport om mulig midlertidig justering av alternativkostnaden inntil et sikrere anslag for alternativkostnaden i Norge foreligger. Rapporten er utarbeidet i samarbeid med Helsedirektoratet (Hdir) og det har vært benyttet en ekstern referansegruppe bestående av representanter fra akademia, regionale helseforetak og kommunene i arbeidet.

I rapporten gjennomgås kunnskap om tilgjengelige data for en ev. justering av alternativkostnaden. DMP og Hdir konkluderer med at det ikke finnes tilstrekkelig

grunnlag for en midlertidig justering av alternativkostnaden og anbefaler derfor at man beholder dagens anslag. Referansegruppen støtter arbeidsgruppens anbefaling.

Rapporten oppsummerer terskelverdier og alternativkostnad i seks andre land. Selv om landene opererer med noe ulik metode ligger nivåene på terskelverdiene på omtrent samme nivå som i Norge. Ingen andre land, foruten Storbritannia, har justert sine terskelverdier. Storbritannia justerer sine terskelverdier etter avtale med USA og ikke på bakgrunn av alternativkostnaden i tjenesten.

Selv om det har vært en prisvekst siden 2015 på om lag 40 pst. anbefaler ikke arbeidsgruppen, med støtte fra referansegruppen, å oppjustere alternativkostnaden. Dette fordi andre faktorer som dels ikke er mulig å fastsette, potensielt trekker i motsatt retning. En justering av dagens alternativkostnad (opp eller ned) vil kunne ha betydelige konsekvenser for pasienter og helsetjeneste, og kunne bidra til betydelig omprioritering mellom pasientgrupper. Arbeidsgruppen anbefaler derfor at man beholder dagens anslag på alternativkostnad fram til det foreligger resultater fra en norsk empirisk studie som tilfredsstiller faglige krav til kvalitet, relevans og generaliserbarhet.

Arbeidsgruppen peker også på at oppdaterte studier fra England indikerer at dagens anslag på alternativkostnaden i Norge, som opprinnelig ble basert på engelske data, ligger lavere enn 275 000 NOK per QALY. Dette skulle tilsi en lavere alternativkostnad enn dagens i Norge.

Å ikke justere alternativkostnaden nå, innebærer å videreføre dagens praksis, inntil videre, for prioriteringer og vurdering av nye behandlinger.

Å anslå alternativkostnaden for Norge og justering av denne, er komplekse problemstillinger som vil kunne ha betydelige konsekvenser for pasienter og helsetjeneste. I den videre utredningen må nivået i Norge og eventuelt hvordan det skal justeres, vurderes. Rapporten fra DMP og Hdir er sendt på høring med frist 15. februar og høringssvarene vil benyttes i det videre arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 1076**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik****Besvart 16. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva er statsrådens vurdering av situasjonen i Rogaland, og hvilke tiltak vil regjeringen iverksette for å sikre tilstrekkelig helsetilbud og hindre eventuelle nedleggelse av poliklinikker på Lagård i Egersund?

BEGRUNNELSE:

Helse Stavanger Universitetssykehus (SUS) står overfor store økonomiske utfordringer og det vurderes å flytte en rekke poliklinikker på sykehuset på Lagård i Eigersund til Stavanger Universitetssykehus (SUS) for å spare penger.

Svar:

Som representanten viser til i sitt spørsmål er Helse Stavanger HF i en krevende økonomisk situasjon. En viktig årsak til den vanskelige økonomiske situasjonen er en bemanningsvekst utover det budsjettet gir grunnlag for. Innflytting i nytt sykehus gir forventede økte kostnader som kommer i tillegg til et for høyt kostnadsnivå ved utgangen av 2025. I økonomisk langtidsplan 2026-2030 er det vedtatt en overordnet innretning som tar høyde for at Helse Stavanger HF kan drifte med negative resultatkrav i perioden innenfor et samlet resultatkrav for foretaksgruppen som minimum må være i balanse. Dette gir sykehuset tid til å tilpasse seg en ny driftssituasjon med økte rente- og avskrivningskostnader og samtidig ivareta den

løpende driften. Investeringsplanene framover baserer seg på dette.

Helse Vest RHF opplyser at Helse Stavanger HF har ansvar for å drifte innenfor den økonomiske rammen de har fått tildelt fra Helse Vest RHF. Det er både styret og administrasjonen innforstått med, og for å få kontroll på den økonomiske situasjonen, vil Helse Stavanger iverksette en rekke tiltak. Blant tiltakene som blir vurdert er en streng ansettelseskontroll og å vurdere å samle mer av driften på Våland og Ullandhaug.

Et av de tiltakene som vurderes er å flytte all somatisk poliklinikk, inkludert radiologi fra Egersund til Ullandhaug eller Våland. Helse Vest RHF opplyser at en konsekvensutredning vil avklare om dette kan gi reduksjon i driftskostnader for arealer, og om et høyere antall pasienter kan behandles dersom behandlingen utføres på Våland eller Ullandhaug. Det er i underkant av 10 årsverk i Egersund fordelt på ulike fag. Dette er sykepleiere, merkantile og radiografer. I tillegg er det leger innen fagområdene lunge, kardiologi og urologi som enten reiser fast til Egersund, eller som veksler på å reise dit.

Helse Vest opplyser at i det videre arbeidet vil besparelsene vurderes opp mot eventuelle ulemper. Det er også en forutsetning for arbeidet at ingen fast ansatte skal miste stillingen sin i Helse Stavanger HF.

Som det fremgår av mitt svar er ingenting bestemt så langt. Jeg forutsetter at berørte aktører som lokalsamfunn, brukere og ansatte involveres og lyttes til i den videre prosessen.

SPØRSMÅL NR. 1077**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Bengt Fasteraune****Besvart 16. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Nå som regjeringen har varslet at de vil innføre det reviderte avløpsdirektivet uten tilpassinger til norske forhold

- når ser statsråden for seg å legge frem hvilke norske kommuner som vil få kraftig økte avløpsgebyrer?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har nå varslet at den vil innføre EUs reviderte avløpsdirektiv. Et forsiktig anslag viser at det i enkelte kommuner kan koste 20 000 kr per innbygger å innføre dette kravet som ikke er tilpasset norske forhold. Det er anslag på kostnader på over 30 milliarder for å innføre de strenge kravene i direktivet som innbyggere i 142 kommuner må betale. Statsråden har ved flere anledninger blitt bedt om å legge fram hvilke kommuner som vil bli rammet av direktivet, blant annet i dokument nr. 15:2196 (2024-2025) og dokument nr. 15:2767 (2024-2025), men statsråden har unnlatt å svare.

Svar:

Jeg er ikke enig i representantens fremstilling av hva regjeringen har varslet. Regjeringens ønske i denne saken er nettopp å jobbe for løsninger og tilpasninger som tar best mulig hensyn til norske forhold.

Revidert avløpsdirektiv trådte i kraft i EU 1. januar 2025, og erstatter avløpsdirektivet fra 1991. Direktivet har et overordnet mål om å beskytte mennesker og miljø mot utslipp av avløpsvann. Kravene i revidert avløpsdirektiv skal i større grad forhindre overgjødning (eutrofi), forbedre vannkvaliteten og redusere utslipp av bakterier, virus, mikroplast og miljøgifter samt rester fra bruk av legemidler og kosmetikk. Det skal også skape et forutsigbart rammeverk med mer åpenhet og bedre styring av avløpssektoren.

Norske miljømyndigheter har gjort et betydelig påvirkningsarbeid under revisjonen av avløpsdirektivet, og regjeringen vil fortsette å arbeide for norske interesser ved gjennomføring av direktivet. Vi vurderer det nasjonale handlingsrommet i direktivet for å finne så gode løsninger som mulig for norske kommuner og aktører, og arbeider for tilpasninger som gir lengre tidsfrister for Norge. Resultatet av dette arbeidet vil kunne påvirke de økonomiske konsekvensene for norske kommuner og innbyggere. Det vil også kunne få betydning for hvilke tettbebyggelser som omfattes av kravene.

Norge har et stort vedlikeholdsetterslep på avløpsområdet. Uavhengig av nye krav, er det et behov for store investeringer for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og oppgradere avløpsrensaneanlegg og ledningsnett. Dette er nødvendige kostnader for å ivareta miljøet og helsen vår, og for å overholde våre eksisterende forpliktelser etter EØS-avtalen og nasjonale krav.

Det er vanskelig å estimere kostnadene knyttet til revidert avløpsdirektiv isolert sett. Vi vurderer at den største kostnaden for Norge knytter seg til sekundærrenserekravet, og disse kostnadene er foreløpig anslått til å ligge i intervallet 30-50 mrd. kroner nasjonalt. Det vil være stor variasjon mellom kommunene i hvordan kravene til sekundærrensing vil slå ut for gebyret, også ut fra

geografisk plassering. Dette avhenger blant annet av hvilke valg kommunene gjør og hvordan det står til i kommunene fra før. På oppdrag fra Miljødirektoratet har Menon Economics og Norconsult utarbeidet en modell som vil være viktig for å vurdere kostnadskonsekvenser og mulige tilpasninger til norske forhold. Jeg vil understreke at eksempler i rapporten som presenterer modellen kun er regneeksempler, og baserer seg på informasjonen vi har på nåværende tidspunkt før nasjonale vurderinger eller arbeid med tilpasninger er ferdigstilt. Miljødirektoratet vil oppdatere datagrunnlaget og utvikle modellen i tråd med ny informasjon. Det er derfor på nåværende tidspunkt ikke mulig å anslå presist hvilke gebyrøkninger det vil være ved innføring av regelverket. Regjeringen vil opplyse Stortinget nærmere om dette i forbindelse med samtykkeproposisjonen som vil fremmes for Stortinget.

Jeg understreker at regjeringen jobber for løsninger som tar best mulig hensyn til norske forhold og kommunenes gjennomføringsevne. Når miljømyndighetene har kommet lengre i arbeidet med å avklare handlingsrommet og hvilke tettbebyggelser som faktisk omfattes av regelverket, vil Miljødirektoratet publisere en digital oversikt over kommuner som omfattes av regelverket. Denne vil være åpent tilgjengelig for alle. Dette er viktig for å gi kommunene nødvendig forutsigbarhet og for at det skal kunne gjennomføres mer presise og treffsikre kost-nytte-vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 1078**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Kari Sofie Bjørnsen****Besvart 15. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Fiskeforbud i tre soner i Oslofjorden trådte i kraft 1. januar 2026.

Hvordan kan statsråden sikre at ordningen med naturrestaurering for Oslofjorden også er tilgjengelig for fiskere, gitt den korte fristen til 15. januar på å søke midler og kan fristen utvides og utbetalinger skje forløpende?

BEGRUNNELSE:

Nullfiskesoner ble innført i Oslofjorden fra 1. januar 2026. Flere fiskere melder om ønske om å bidra i restaurering av fjorden. Regjeringen har satt av nærmere 100 mill. til naturrestaureringstiltak i Oslofjorden, og søknadsfrist for ordningen er allerede 15. januar. Flere er bekymret for at denne ordningen først og fremst vil bli benyttet av forskere, frivillige organisasjoner og andre som er vant til å søke om midler, noe fiskere ofte ikke er. Det er etterlyst plan for dette arbeidet, og sett i sammenheng med at kompensasjonsordningen for fiskerne under Nærings- og fiskeridepartementet ikke er klar, gir dette grunn til bekymring.

Svar:

Det er satt av nesten 100 millioner kroner til restaureringstiltak i Oslofjorden og fjordens nedbørsfelt for 2026. Jeg gikk i høst ut og varslet at regjeringen hadde foreslått økte midler til Oslofjorden over ordningen, og oppfordret samtidig fiskere til å søke om støtte til gode prosjekter. Jeg har også etter dette aktivt informert om ordningen, særlig opp mot fiskerne. Målet er å få fiskerne med på laget for å redde fjorden, gjennom søknader om prosjekter som faller innenfor ordningen. Fiskerne har en unik kunnskap og kompetanse, og prosjekter der fiskerne er med vil kunne komme både fjorden og fiskerne til gode.

Fristen 15. januar er satt for at søknader skal kunne vurderes samlet opp mot kriteriene for ordningen, og at de som får tildelt midler raskt skal kunne komme i gang med å gjennomføre prosjektene. Miljødirektoratet vil imidlertid lyse ut eventuelle resterende midler etter første søknadsrunde, med en ny senere søknadsfrist i år.

Jeg har forståelse for at det ikke er lett å raskt tenke nytt, men jeg håper at så mange fiskere som mulig vil gripe denne muligheten og søke om støtte til gode prosjekter som faller innenfor ordningen.

SPØRSMÅL NR. 1079**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Remi Sølvberg****Besvart 16. januar 2026 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung****Spørsmål:**

Har regjeringen gjennomført en kost-nytteanalyse som kan underbygge at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å la teleselskapene fase ut 2G-nettet i Norge, og vet vi i dag om de årlige kostnadene for drift og vedlikehold av 2G-nettet, og hvilke merkostnader vil en eventuell utsettelse av utfasing til 2030 innebære?

BEGRUNNELSE:

Det er konkludert med at det er forsvarlig å starte utfasingen av 2G-nettet i Norge, med planlagt nedstenging 31.12.2027. En slik utfasing innebærer imidlertid at opptil 700 000 kjøretøy på norske veier mister sitt automatiske nødmeldingssystem. Dette kan få alvorlige konsekvenser for samfunns- og trafikksikkerheten, og i verste fall medføre en betydelig økning i de årlige ulykkeskostnadene. Mer kunnskap om kostnadene ved videre drift av 2G-nettet

kan derfor være avgjørende for å vurdere om myndighetenes godkjenning av utfasingen bør revurderes.

Teleselskapene i Norge har fått anledning til å stenge sine 2G-nett. Telia er allerede i gang med nedstengingen, mens Telenor planlegger å avvikle sitt nett innen utgangen av 2027. Konsekvensene av dette er omfattende for kommuner, helsevesen, nød- og beredskapssetater, bilister og andre brukere av 2G-basert utstyr. Kostnadene ved å erstatte eller oppgradere slikt utstyr bæres i hovedsak av disse aktørene, mens teleselskapene oppnår en bedriftsøkonomisk gevinst gjennom å avvikle infrastrukturen.

Det er derfor relevant å få en bedre forståelse av forholdet mellom teleselskapenes innsparte kostnader og de samlede merutgiftene som påføres brukerne av 2G-basert teknologi som følge av utfasingen. Dette kan gi et bedre grunnlag for å vurdere om dagens beslutning er samfunnsøkonomisk forsvarlig.

Svar:

Det er i utgangspunktet eierne av mobilnett som tar stilling til når det er behov for å foreta teknologi- og plattformskifter. Norske myndigheter har ikke gitt mobiltilbyderne tillatelse til å slukke 2G, det er tilbyderens egne beslutninger. Regelverket som gjelder for mobiloperatører, er basert på teknologinøytralitet. Det betyr at frekvenstillatelser som er gitt, ikke krever bruk av en bestemt teknologi som for eksempel 2G. Telia stengte hele sitt 2G-nett i Norge i fjor med unntak av Finnmark. Vårt siste 2G-nett som driftes av Telenor, skal etter planen slukke ved utgangen av 2027.

I henhold til regjeringens digitaliseringsstrategi skal Norge bli verdens mest digitalisert land i 2030, og vi legger stor vekt på å sørge for at den digitale infrastrukturen skal være sikker og robust. Overgang til en mobilnettinfrastruktur basert på nyere teknologi, som 4G og 5G, vil gi et høyere sikkerhetsnivå enn det man har med 2G. En rask overgang til 4G og 5G, gjør at vi tetter sikkerhetshullene som følger med 2G. Den vil også gi mer effektiv bruk av frekvensressursene, og bidra til lavere energiforbruk.

Formålet med eCall-nødanrop er å redusere antall ulykker med alvorlig skade ved å sikre tidlig varsling av nødetatene. eCall blir særlig berørt av 2G-slukkingen fordi dagens system er avhengig av tilgang til 2G- eller 3G-mobilnett. 3G-nettene er allerede tatt ut av drift i størstedelen av Europa, inkludert Norge, og nå står 2G for tur i en rekke europeiske land, men med noe ulik tidshorisont. Nordeuropeiske land som har godt utbygde 4G- og 5G-nett, ligger først i løypen. Nytt regelverk innenfor samferdselssektoren for eCall som benytter 4G- og 5G-nett, er i ferd med å komme på plass, og det vil være krav i nye biler fra og med 2027. Mottaksapparatene skal allerede nå kunne håndtere 4G/5G-basert eCall.

Det vil også fremover finnes mange kjøretøy på veien som kun har 2G-basert eCall. Det er ikke en unik situasjon for Norge, det er en problemstilling i hele Europa. En forlengelse av 2G-nettene til 2030 som noen tar til orde for, vil ikke løse den grunnleggende utfordringen, da det i 2030 fremdeles vil være millioner av biler i Europa som kun har 2G-basert eCall.

Teknologiskifter som fører til behov for å anskaffe nytt utstyr, er ikke noe nytt. Jeg viser eksempelvis til overgangen fra analoge til digitale mobilnett (NMT til GSM/2G), overgangen til digital radiokringkasting (DAB) og overgangen til digitalt bakkenett for TV. I slike tilfeller er det normalt at brukerne selv tar kostnaden for å skifte til nytt utstyr.

Myndighetene har ikke gjennomført en fullstendig kost-nytte-analyse for å kartlegge om det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å fase ut 2G-nettetene i Norge, men har i sin dialog med mobiloperatørene diskutert kostnader knyttet til drift og vedlikehold av 2G-nettene. Det er utvilsomt at det vil være betydelige kostnader forbundet med å opprettholde et 2G-nett i flere år utover 2027. Jeg kan ikke gi konkrete tall for dette. Slike kostnadstall er konkurranse-sensitiv informasjon som mobiltilbyderne ikke deler. Kostnadselementer som vil gjør seg gjeldende er: betydelig høyere energikostnader, høyere kostnader for support og vedlikehold av 2G-teknologi som utstyrsleverandørene anser som utdatert, samt følgekostnader av at frekvensene som brukes til 2G-nett ikke kan frigjøres til mer effektiv bruk og en styrking av 4G- og 5G-nettene. Det vil også være nødvendig å oppgradere 2G-infrastruktur for å drifte 2G ytterligere fremover i tid.

Representant Sølberg uttrykker særlig bekymring for at anslagsvis 700 000 biler vil miste eCall når 2G-nettene slukkes. Jeg er enig i at det er en utfordring at eCall-utstyr som kun fungerer over 2G, finnes i eksisterende bilpark og i en del nye biler som produseres. Samtidig har jeg fått opplyst at disse bilene kun utgjør om lag en firedel av den norske bilparken. DSB utarbeidet i 2024 en rapport om eCall i Norge, hvor det kommer frem at 96 pst. av alle eCall-anrop har blitt håndtert uten at det har vært behov for utrykning, og at mer enn 70 pst. av alle mottatte eCall-anrop skyldes feil bruk eller kun behov for veihjelp. En analyse utført for Transportstyrelsen i Sverige i 2024 viser at de fleste ringer fra mobiltelefon ved trafikkuhell, og at vanlige nødanrop har raskere respons enn eCall. Analysen konkluderer med at risikoen for dødsfall og alvorlige skader som følge av bortfall av 2G-basert eCall, er lav. Dette gjør at det også er usikkerhet knyttet til den samfunnsøkonomiske gevinsten av eCall.

SPØRSMÅL NR. 1080**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad****Besvart 15. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil statsråden vurdere en ordning slik at lokalbefolkningen på Sollihøgda vil få en lavere bompengebelastning?

BEGRUNNELSE:

Lokalbefolkningen på Sollihøgda er innestengt mellom to bomstasjoner etter åpningen av ny E16.

Svar:

Den 16. desember 2025 hadde jeg gleden av å kunne åpne riksveiprosjektet E16 Bjørum – Skaret. Den nye motorveien med tunnel under Sollihøgda fjerner en flaskehals og gir en tryggere, mer effektiv og forutsigbar vei for trafikantene på E16. Med ny E16 får også lokalbefolkningen på Sollihøgda vesentlig redusert trafikkbelastning, mindre støy og luftforurensning.

Prosjektet E16 Bjørum – Skaret er delvis bompengefinansiert. Statens vegvesen har den 15. september 2025 fattet takstvedtak for bompengedekningen i svar med Stortingets vedtak 3. april 2017 ved behandling

av Prop. 46 S (2016-2017) og Innst. 215 S (2016-2017). Bompengeopplegget som Stortinget vedtok, bygget på lokale vedtak i berørte kommuner og fylkeskommuner.

Jeg er kjent med at det i forbindelse med søknaden fra bompengeselskapet om fastsettelse av takstvedtak for E16 Bjørum – Skaret, ble vurdert et ønske fra berørte kommuner og fylkeskommuner om en prøveordning med fritak for betaling av bompenger på lokalveien (tidligere E16) for beboerne på Sollihøgda. Jeg er videre kjent med at Statens vegvesens vurdering var at et fritak for betaling av bompenger på lokalveien for beboerne på Sollihøgda ikke er en del av takstopplegget som ble vedtatt av Stortinget og at vegvesenet på denne bakgrunn ikke har grunnlag for å gi et slikt beboerfritak.

Jeg er kjent med at Statens vegvesens takstvedtak av 15. september er påklaget. Klagesaken forberedes på vanlig måte av Statens vegvesen og Samferdselsdepartementet er klageinstans etter forvaltningslovens bestemmelser. På denne bakgrunn kan jeg ikke å gå nærmere inn på å gi en vurdering av en fritaksordning før klagesaken er behandlet.

SPØRSMÅL NR. 1081**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 15. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Vil regjeringen sikre et regelverk som hindrer kommersialisering av krematorier i Norge og når vill regjeringen fremme sak som sikrer en offentlig satsing på krematoriekapasiteten i Norge i årene fremover og at kremasjon blir gratis på samme måte som kistegravlegging?

BEGRUNNELSE:

Norsk krematoriekapasitet er i dag for liten og sprengt. Det er i dag 25 krematorier i Norge, med kapasitet på 30

000 årlig. En rapport fra KA anslår et underskudd på 15 000 kremasjoner per år innen 2050. Noen fylker mangler allerede kapasitet. I dag er det gratis å få noen gravlagt i kiste, og det er også lovfestet. Mens kremasjoner kan kommunene avgiftsbelegge. Det er også usikkert regelverk rundt bygging av krematorier, og om dette er et område som private kommersielle tilbydere kan ta over eller om det er et offentlig ansvar.

Svar:

I dag er krematorier eid av kommuner, gravplassmyndigheter og interkommunale selskap. Selv om ordlyden i gravplassloven ikke uttrykkelig avskjærer private, kommersielle krematorier, følger det av det samlede rettskildebildet at gravplassloven ikke åpner for at private kommersielle aktører kan få tillatelse til å anlegge krematorium. Private, kommersielle aktører faller altså utenfor tillatelsesordningen i gravplassloven § 4 andre ledd. Dette ble lagt til grunn i departementets vedtak 23. juni og 15. juli 2025 og i vedtak 19. september 2025 fra Kongen i statsråd, hvor fire privateide aksjeselskaper fikk avslag på søknad om å anlegge krematorium.

Gravplass- og krematoriesektoren utfordres framover av økende kremasjonsandel og en varslet økning i dødstill de neste tiårene (SSBs befolkningsfram-

skrivinger). Det pågår en diskusjon om hvordan utfordringene skal møtes. Departementet vil arbeide videre med å utrede relevante spørsmål knyttet til regulering og drift av krematorier.

Kremasjonsavgiften er en avgift kommunene kan kreve inn. Det er opp til lokale myndigheter hva innbyggerne må betale for kremasjon. Mange steder er det gratis. Stortinget tok stilling til spørsmålet om å fjerne kremasjonsavgiften i 2020 da ny trossamfunnslov ble behandlet, jf. Innst. 208 L (2019–2020). Avgiften ble ikke fjernet. Dermed skal kremasjon være kostnadsfritt for de etterlatte, må inntektsbortfallet kompenseres i rammetilskuddet til kommunene som finansierer den lokale gravplassmyndigheten og eier enkelte av krematoriene. Denne utgiftsveksten må i budsjettssammenheng veies mot andre formål.

SPØRSMÅL NR. 1082

Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Remi Sølberg

Besvart 16. januar 2026 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Når vil regjeringen gjeninnføre plattformnøytralt moms-fritak for nyhetsmedier?

BEGRUNNELSE:

Medietilsynet anbefaler å gjeninnføre plattformnøytralt merverdiavgiftsfritak for nyhets- og aktualitetstjenester, og i Arbeiderpartiets partiprogram framgår det at Arbeiderpartiet vil «vurdere innføring av momsfritak for all digital journalistikk som omfattes av medieansvarsloven, og som et første steg gjøre momsfritaket for nyhetsmedier plattformnøytralt igjen skal gjøre momsfritaket for nyhetsmedier plattformnøytralt igjen».

Svar:

Formålet med merverdiavgiften er å skaffe inntekter til staten, og avgiften er en av de viktigste kildene til finansieringen av velferdsstaten. Avgiften er i utgangspunktet mest effektiv når alle varer og tjenester avgiftslegges med én generell sats. Reduserte satser og fritak, øker de administrative kostnadene for både de næringsdrivende og myndighetene og gir vridninger i økonomien. Omfanget

av særordninger som fritak og reduserte satser bør derfor begrenses.

Generelt er det mer effektivt å gi direkte støtte på budsjettets utgiftsside enn gjennom særordninger i merverdiavgiftssystemet. NOU 2019: 11 Enklere merverdiavgift med én sats og NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem foreslo å avvike fritak og reduserte satser i merverdiavgiftssystemet – herunder fritaket for nyheter.

Fritaket for elektroniske nyhetstjenester var spesielt uheldig ved at det ga store tilpasninger. Fjernsynstilbyderne (TV 2, Telia, Telenor mv.) brukte fritaket til å redusere merverdiavgiftsbelastningen på sine tjenester ved å inkludere nyhetskanaler i sine abonnementer og prise dette nyhetstilbudet høyt. På denne måten kunne disse aktørene omsette en tilsvarende høy andel av sine abonnement uten merverdiavgift. Fritaket ble avvirket i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Å gjeninnføre et fritak for elektroniske nyhetstjenester vil medføre et stort provenytab og ha de samme uheldige virkningene, uten at det har vesentlig betydning for kvaliteten på og tilgjengeligheten av norsk nyhetsproduksjon. Støtte til nyhetsproduksjon kan gjøres mer målrettet på utgiftssiden.

SPØRSMÅL NR. 1083**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 20. januar 2026 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Mener statsråden at etablering av store nye datasentre i området Oslo, Østfold og Akershus vil innebære en risiko for økte strømpriser og redusert tilgang på kraft for klimatiltak i eksisterende industri over hele Østlandet, og stiller statsråden seg bak Statnetts bekymringer for etablering av nye, store datasentre i området uten at det følger ny kraftproduksjon for å dekke forbruket?

BEGRUNNELSE:

Det planlegges flere store datasentre på Østlandet, i prisområdet NO1 og innenfor nettplanområdet Oslo, Østfold og Akershus.

Google har alene søkt om 480 MW til datasenter i Moss.

I 2024 advarte Statnett mot store nye etableringer innenfor området Oslo, Østfold og Akershus, på grunn av en anstrengt regional kraftsituasjon, med stort forbruk og lite produksjon:

“En betydelig økning i forbruk på Østlandet uten ny produksjon, vil føre til energiknapphet og høyere kraftpriser på Østlandet sammenlignet med våre naboland. Det er lite sannsynlig med en så stor forbruksvekst uten at det også kommer ny produksjon.” (Statnett: Områdeplan Oslo, Østfold og Akershus, 2024).

Den gang mente Statnett at det er plass til 1 500 MW nytt forbruk totalt i Østlandet NO1 inkludert industriregionen Grenland i NO2, og inntil 500 MW i planlagt nett i Oslo, Østfold og Akershus innenfor den totale mengden på 1 500 MW. Google i Moss vil i så fall okkupere hele effektmengden som det er totalt forsvarlig å reservere i alt nett som er planlagt i regionen. Nye store etableringer i området Oslo, Østfold og Akershus vil kunne utløse et vedvarende høyprisscenario for hele Østlandet.

Svar:

Nettselskapene har mottatt mange forespørsler fra aktører som ønsker kapasitet i strømmettet, men det er samtidig stor usikkerhet knyttet til hvor mye av dette forbruket som vil realiseres, og når. Alt annet likt, vil etablering av nytt og økt kraftforbruk redusere Norges kraftoverskudd og trekke i retning av økte strømpriser. I Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) basisbane fra kraftmarkedsanalysen i 2025 (LA25) forventes det at NO1 blir et underskuddsområde, også på lang sikt, men at Sør-

Norge samlet (NO1, NO2 og NO5) vil ha en positiv, men noe lavere kraftbalanse i årene fremover. En situasjon med høyere forbruksvekst enn det NVE har lagt til grunn, vil kunne øke behovet for, men også lønnsomheten av ny kraftproduksjon.

Regjeringens mål er å sikre fortsatt god kraftbalanse, og at vi skal ha rikelig tilgang på ren og rimelig kraft over hele landet. En av regjeringens viktigste oppgaver er derfor å legge til rette for mer kraft, mer nett og mer energieffektivisering.

Regjeringen har iverksatt flere tiltak for raskere nettutbygging og økt kraftproduksjon. Vi har styrket energimyndighetene for å sikre bedre saksbehandlingskapasitet. Vi har også innført tiltak for å sikre at en større andel av verdiskapingen fra kraftproduksjon tilfaller lokalsamfunnet, samt tiltak for økt medvirkningskraft lokalt. Regjeringen har lansert en offensiv havvindsatsning, i tillegg til å avklare viktige rammevilkår for kraftprodusentene. Bedre lokal oppslutning, bedre kapasitet hos konsesjonsmyndighetene og øvrige satsninger fra regjeringen vil legge grunnlag for økt fornybar kraftproduksjon over tid.

SPØRSMÅL NR. 1084**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed****Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Det er tidligere gitt svar om antall anmeldelser for hatkriminalitet med antisemittisk motiv i perioden 2023–2025.

Kan statsråden redegjøre for utfallet av disse sakene, herunder hvor mange som har resultert i påtaleavgjørelse, tiltale og domfellelse, samt hvilke vurderinger som eventuelt ligger til grunn for at slik statistikk ikke publiseres samlet?

BEGRUNNELSE:

De siste årene har det vært økt oppmerksomhet om hatkriminalitet og antisemittisme i Norge, både nasjonalt og internasjonalt. Politiet publiserer årlig statistikk over anmeldt hatkriminalitet, herunder saker med antisemittisk motiv. I tidligere svar til Stortinget er det redegjort for antall anmeldelser i perioden 2023–2025. Samtidig fremgår det at relativt få av disse sakene har ført til påtaleavgjørelse, tiltale eller domfellelse. Det foreligger i dag begrenset offentlig tilgjengelig informasjon om hvordan anmeldelser for antisemittisk hatkriminalitet følges opp gjennom straffesakskjeden, herunder en samlet oversikt over saksgang og utfall. Dette gjør det krevende å vurdere utviklingen over tid og i hvilken grad politiets og påtalemyndighetens håndtering er i samsvar med målsettingene i gjeldende handlingsplaner mot hatkriminalitet og antisemittisme.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har innhentet etterlyst informasjon om utfallet av anmeldelser med antisemittisk motiv i perioden 2023–2025 fra Riksadvokaten.

Antisemittisme ble lagt til som eget motiv i politiets saksbehandlingssystemer 18. april 2018. Tallene oppgitt nedenfor er de tallene hvor hatmotiv "Antisemittisme" er registrert på saken. Riksadvokaten viser til at dette er tilleggsopplysninger som legges til en sak, og at det følger usikkerhet knyttet til kvaliteten på registreringen. I tillegg kan motivet som er anført være basert på fornærmedes oppfatning, politiets vurdering eller begge.

Nedenfor vises 2 tabeller:

- 1 tabell med antall påtaleavgjorte saker fordelt på påtaleavgjørelsestype og påtaleavgjørelseskode. År er tidspunktet for sakens påtaleavgjørelse. En sak kan inneholde ingen eller flere forhold (registrert mistenkt).

- 1 tabell som viser antall rettskraftige avgjørelser fordelt på forholdets rettskraftige avgjørelse. År er tidspunktet når forholdet ble rettskraftig.

Tall er hentet ut 1. januar 2026.

Påtaleavgjorte saker 2023–25, og saker ikke påtaleavgjort

	2023	2024	2025	SUM
Oppklart	8	12	14	34
041 Siktelse (tilståelsesdom) + 042 Tiltalebeslutning	1	4	9	14
050 HENL ANM. FORH IKKE STRAFFBART	3	2	1	6
051 HENL MIST UNDER 15 ÅR	2	3	1	6
Øvrige koder (forelegg, påtaleunntatelse, konfliktråd, henl intet straffbart forhold bevist)	2	3	3	8
Ikke oppklart	21	30	28	79
014 Henl mangl oppl om gj person	12	22	16	50
058 HENL BEVISETS STILLING	8	5	12	25
Øvrige koder (henl mangel på bevis, henl mangl saksbeh.kapasitet)	1	3		4
Trekkes ut før oppklaringsprosenten beregnes	5	9	6	20
010 HENL FORHOLDET IKKE STRAFFBART	1	4	3	8
022 HENL IKKE RIM GR UNDERSØKE	3	1	1	5
Øvrige koder (henl intet straffbart forhold, henl ikke rimelig grunn til å undersøke)	1	4	2	7
Saker ikke påtaleavgjort				8
Totalsum	34	51	48	141

	2023	2024	2025	SUM
051 HENL MIST UNDER 15 ÅR	2	3	2	7
050 HENL ANM. FORH IKKE STRAFFBART	3	2	1	6
117 DELS UBET/BET DOM OG INNDRAGNI	4	1		5
092 BET DOM OG BOT	1	2	1	4
053 FOREL VEDTATT BOT	2			2
068 PÅT.UNNL UTEN VILKÅR	1	1		2
103 HENL INTET STRAFFB FORH BEVIST		1	1	2
073 PÅT.UNNL PROSESSØKONOMISKE HEN			1	1
081 BETINGET DOM			1	1
089 DOM PÅ FRIFINNELSE		1		1
107 AVGJORT I KONFLIKTRÅD		1		1
169 BET. DOM SÆRVILKÅR OG INNDRAG.	1			1
058 HENL BEVISETS STILLING	7	7	14	28
078 Henl uforholdsm ressursbruk	1	2		3
106 HENL IKKE RIM GRUNN UNDERSØKE	1	3	3	7
Forhold ikke rettskraftig avgjort				22
Totalsum	23	24	24	93

SPØRSMÅL NR. 1085**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer****Besvart 19. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvordan vurderer ministeren det som forsvarlig at Norges eneste nasjonale avhopperprogram for personer som ønsker å bryte ut av gjengkriminalitet utvikles som følge av manglende finansiering, når analyser fra eksempelvis Oslo Economics viser at samfunnet rent økonomisk kan spare om lag 30 millioner kroner for hver person som lykkes med å forlate kriminalitet?

BEGRUNNELSE:

Norge mister nå sitt eneste nasjonale avhopperprogram for personer som ønsker å bryte ut av gjengkriminalitet og andre tunge kriminelle miljøer.

KFUK-KFUM besluttet 9. januar 2026 å utvikle det nasjonale avhopperprogrammet gjennom Forandringshuset som følge av manglende og uforutsigbar finansiering. Programmet har siden etableringen i 2019 tilbudt 18 måneder med tett og helhetlig oppfølging, herunder bistand til flytting, bolig, helse, arbeid eller utdanning samt relasjons- og nettverksbygging.

Programmet bygger på dokumenterte erfaringer fra Sverige med nivået på gjengkriminaliteten der. I Norge har programmet gitt gode resultater allerede, da samtlige deltakere som hittil har fullført programmet i dag rapporterer å leve uten kriminalitet, er i arbeid eller utdanning. Til tross for dokumenterte resultater og tydelig samfunnsnytte står programmet uten nødvendig finansiering fra 2026. Ved inngangen til året stod ti motiverte personer fra tunge kriminelle miljøer på venteliste, men disse må nå avvises uten et alternativ å gå til.

Utviklingen innebærer også at et nasjonalt kompetansemiljø med spisskompetanse på omstilling ut av kriminalitet går tapt. I tillegg vil 28 unge kriminelle og deres familier miste et etablert mentor- og veiledningstilbud. Dette gjelder også unge personer som allerede har kommet langt i en kriminell løpebane, hvor tett og spesialisert oppfølging vurderes som avgjørende for å hindre videre kriminalitet.

Alt dette skjer samtidig som gjeng- og ungdomskriminaliteten øker.

Jeg er kjent med at justisdepartementet har vist til søknadsbaserte tilskuddsordninger, men KFUK-KFUM har vurdert dette som uforenlig med behovet for forutsigbar drift av et så krevende og sikkerhetskritisk tiltak.

Samtidig indikerer analyser fra Oslo Economics at samfunnet rent økonomisk kan spare om lag 30 millioner

kroner for hver person som lykkes med å bryte ut av kriminalitet og komme i arbeid eller utdanning, mens investeringen per avhopper er anslått til om lag 1,5 millioner kroner. Rent økonomisk sparer med andre ord samfunnet betydelige beløp når personer lykkes med å bryte med kriminalitet, for eksempel gjennom reduserte kostnader til politi, fengsel og nye kriminalitetsofre.

Svar:

Det er synd at KFUK-KFUM Forandringshuset har besluttet å utvikle sitt arbeid med et nasjonalt avhopperprogram. Slike avhopperprogram i frivillig regi kan være viktige i arbeidet med å bekjempe alvorlig kriminalitet.

Regjeringen prioriterte i perioden 2022–2024 tilskuddsmidler over statsbudsjettet til både KFUK-KFUM Forandringshuset (2 millioner kroner årlig) og Oslo kommune (1 million kroner årlig). Midlene var øremerket over en tilskuddspost der øvrige tilskuddsmottakere blir tildelt midler etter søknad, og skulle gå til «pilotprosjekt for exit-program for gjengkriminelle», jf. Prop. 1 S (2021–2022) Justis- og beredskapsdepartementet.

Hensikten med tilskuddet var å bidra med prosjektmidler i en oppstartsfase, for å prøve ut måter å jobbe på, for så at virksomhetene selv kunne videreføre det som virker i egen regi. Det var således ikke ment at midlene fra statsbudsjettet skulle sikre varig drift. Tilskuddsmidler skal normalt lyses ut og fordeles på grunnlag av åpne søknadsprosesser og kjente tildelingskriterier, slik at flere har mulighet til å søke tilskudd. Enkeltstående, øremerkede tilskudd er derfor unntak fra bestemmelsene i økonomiregelverket. På bakgrunn av dette, ble det øremerkede tilskuddet utviklet etter en treårsperiode.

Jeg har registrert gjennom media at KFUM-KFUK Forandringshuset har opplyst i media at de ikke ønsker å søke tilskudd i 2026.

Jeg viser for øvrig til svar på spørsmål nr. 1106 fra representanten Anette Carnarius Elseth.

SPØRSMÅL NR. 1086**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Arild Hermstad****Besvart 19. januar 2026 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Canada vil styrke sin diplomatiske tilstedeværelse på Grønland ved å åpne et generalkonsulat i Nuuk.

Vil regjeringen vurdere å gjøre det samme?

BEGRUNNELSE:

Canada planlegger å åpne et generalkonsulat i Nuuk, Grønlands hovedstad, som en del av en bredere strategi for å styrke sin tilstedeværelse i Arktis. Åpningen i Nuuk skal etter planen gjennomføres i februar 2026.

Begrunnelsen er at en sterkere diplomatisk tilstedeværelse på Grønland er viktig for å styrke kanadiske sikkerhets- og utenrikspolitiske interesser i Arktis, å vise støtte til Grønlands og Danmarks suverenitet, å møte økt geopolitisk konkurranse fra stormakter i nordområdene, og å fremme samarbeid og bånd mellom urfolk på begge sider av polarsirkelen. Canadas begrunnelse er relevant for norske interesser. Et norsk generalkonsulat på Grønland, med fast diplomatisk tilstedeværelse, vil gi Norge en tydeligere og mer kontinuerlig diplomatisk tyngde i en region som blir stadig viktigere for sikkerhet, energi, klima og sjøtransport, og vil legge til rette for tettere samarbeid med Grønland og andre arktiske partnere.

Svar:

Presidents Trumps uttalte ønske om å overta Grønland har skapt behov for å tydeliggjøre at det er Danmark og Grønland alene som skal avgjøre spørsmål som gjelder Danmark og Grønland, i tråd med respekt for folkeretten og staters suverenitet. Dette er et syn Norge deler med de aller fleste europeiske stater og allierte. For å støtte opp om dette vurderes ulike tiltak, og styrking av vår diplomatiske tilstedeværelse på Grønland er ett mulig tiltak. Flere av våre nærstående allierte som Frankrike og Canada har styrket sin representasjon på Grønland, eller uttalt at de har planer om det. Det er derfor naturlig at også vi vurderer hvordan vi best kan synliggjøre vår støtte og nærvær.

Norges diplomatiske forbindelser med Kongeriket Danmark (Danmark, Færøyene og Grønland) ivaretas i dag av ambassaden i København. Ambassaden i København er jevnlig til stede på Grønland, og det er god kontakt med grønlandske myndigheter. Norge er i tillegg representert på Grønland med en honorær generalkonsul. Vi har dermed allerede en etablert permanent tilstedeværelse. Det er ingen tvil om Norges støtte til Danmark og Grønland, og at vi står sammen med Kongeriket Danmark i full anerkjennelse av deres suverenitet. En vurdering av om vårt nærvær bør styrkes ytterligere, vil skje i tett dialog med Kongeriket Danmark.

SPØRSMÅL NR. 1087**Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Frøya Skjold Sjursæther****Besvart 14. januar 2026 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil statsråden ta initiativ til en evaluering av Norgespriis-ordningen, med særlig vekt på konsekvensene for samlet strømforbruk, samtidighet i høylastperioder og belastningen på distribusjonsnettet, sett i lys av hendelser som de gjentatte kabelbruddene i Bergen?

BEGRUNNELSE:

For andre dag på rad har en stolpe i strømmettet tatt fyr i Bergen. Nettselskapet BKK opplyser at årsaken er høy belastning under kuldeperioden.

Kommunikasjonssjef i BKK, Kristina Kollerud, uttaler til NRK:

«Vi mener årsaken skyldes kuldebølgen vi nå opplever og den enorme belastningen den fører til på strømnettet.»

Hun legger til:

«Folk må selvsagt varme opp hjemmene sine, men vi oppfordrer til å fordele strømbruken mer utover dagen dersom det er mulig. Om alle lager middag, bruker ovner, vasker klær og lader bilen samtidig, blir nettet sårbart.»

Oppfordringen er fornuftig, men før innføringen av Norgespris hadde husholdningene et langt sterkere økonomisk insentiv til å spre forbruket over døgnet. Hendelsene vi nå ser i Bergen – der strømkabler kollapser som følge av uvanlig høy belastning i kuldeperioder – er nettopp den typen situasjoner flere eksperter advarte mot da ordningen ble innført.

Norgespris innebærer en fast og lav strømpris uten tidsdifferensiering, noe som svekker insentivene til å flytte forbruk bort fra høylastperioder. Når mange husholdninger samtidig bruker strøm til oppvarming, varmtvann og elbillading, øker risikoen for overbelastning i distribusjonsnettet – slik situasjonen i Bergen nå illustrerer.

Disse utfordringene vil sannsynligvis forsterkes jo lengre Norgespris videreføres uten justeringer. Over tid vil høyere gjennomsnittlig strømforbruk og økt samtidighet

i høylastperioder legge stadig større press på et nett som allerede er hardt belastet mange steder. Uten mekanismer som gjeninnfører tydelige insentiver til å fordele forbruket over døgnet, øker risikoen for flere driftsforstyrrelser, redusert leveringssikkerhet og i verste fall hendelser som kan innebære fare for liv og helse.

Ferske tall fra Elvia viser for øvrig at kunder uten Norgespris reduserte strømforbruket mer enn kunder med Norgespris i desember.

Svar:

Departementet har ved flere anledninger uttalt at Norgespris-ordningen skal evalueres. For at en evaluering skal gi et best mulig og tilstrekkelig robust kunnskapsgrunnlag, bør ordningen ha virket over en viss tid før den evalueres, slik at det foreligger tilstrekkelig erfarings- og datagrunnlag. Departementet har foreløpig ikke fastsatt tidspunkt eller konkret innhold for evalueringen. En slik evaluering må gjennomføres på en strukturert, helhetlig og grundig måte og på et best mulig empirisk grunnlag. Regjeringen vil komme tilbake til saken når mer informasjon og erfaring med ordningen foreligger.

SPØRSMÅL NR. 1088

Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 19. januar 2026 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil regjeringen endre sin fempunktsplan for Trump-håndtering i lys av erfaringene det siste året, og vil regjeringen introdusere tiltak for å gjøre Norge mindre sårbart for den typen press som USA nå utøver mot Grønland?

BEGRUNNELSE:

For ganske nøyaktig ett år siden presenterte regjeringen en fempunkts-plan for å håndtere en ny Trump-administrasjon. Utenriksministeren uttalte til NRK at planen var et resultat av tre års arbeid.

I planen skal regjeringen videreutvikle de sikkerhets- og forsvarspolitiske båndene til USA. Både gjennom den utvidede avtalen som gir USA tilgang til 12 militærbaser på norsk jord og «styrket samarbeid innenfor etterretning, rom og spesialstyrker».

Storbritannia og Nederland har trappet ned sitt etterretningssamarbeid med USA etter at USA bombet sivile skip i forkant av sitt angrep på Venezuela. De nederlandske etterretningstjenestene bekrefter at de deler mindre informasjon med USA og advarer mot politisering av etterretningsopplysninger.

Dansk etterretning omtaler nå USA som en del av trusselbildet. Danmarks utenriksminister kalte i august USAs ambassade inn på teppet om en hemmelig, amerikansk påvirkningsoperasjon på Grønland til støtte for annektering. The Wall Street Journal skrev 6. mai 2025 at USAs etterretningsdirektør Tulsi Gabbard har instruert bla. CIA og NSA til å trappe opp spionasje der, b.l.a. om uavhengighetsbevegelsen og amerikansk uthenting av naturressurser.

Visepresident J.D. Vance landet i mars på USAs militærbase Pituffik i et besøk som var uvelkomment hos

myndighetene på Grønland. SDCA-avtalen mellom USA og Norge gir på sin side USA rett på uhindret tilgang til selve de 12 militære basene i Norge, men også fritak for visum og unntak fra lovverk om registrering og kontroll av utlendinger.

I spørretimen 15. mai 2025 spurte spørsmålsstilleren om det i planen finnes tiltak for å gjøre Norge mindre sårbart for amerikansk press. Utviklingsministeren svarte i utenriksministerens sted at Trumps ordbruk var problematisk, men la til:

«Samtidig tror jeg vi bare må erkjenne at Trump er en annerledes politiker. Han bruker ofte store ord for å sette søkelyset på et tema han er interessert i. Da må vi ta det han sier, seriøst, men ikke alltid helt bokstavelig.»

Spørsmålsstiller vil vite om dette fortsatt er regjeringens holdning til Trump-administrasjonens kampanje for å annektere Grønland, og hvis ikke, om regjeringen vil revidere sin Trump-plan med tiltak for å minske norsk sårbarhet og hindre at Norge blir delaktig i denne kampanjen.

Svar:

Vi kan om få dager se tilbake på ett år med Trumps andre presidentperiode. Regjeringen var godt forberedt på at det ville følge nye utfordringer med skiftet i amerikansk administrasjon, og hadde planer for hvordan dette skulle håndteres. Overordnet har forventningene vi hadde til denne administrasjonen inntruffet. Samtidig har endringene skjedd raskere, og er på noen områder mer omfattende enn vi kunne ha forutsett. Dette krever at vi må være tilpasningsdyktige og evne å utvikle vår politikk. Grunnleggende norske interesser ligger likevel fast.

Det er ingen tvil om at Trump-administrasjonen har stått for store omveltninger i amerikansk innenriks- og utenrikspolitikk. Det er også åpenbart at Arbeiderpartiet-regjeringen og Trump-administrasjonen har ulike syn og prioriteringer på flere områder.

Det er samtidig ingen tvil om at det er i Norges og Europas interesse å styrke NATO og bevare et så godt og stabilt forhold til USA som mulig. Det har vært, og kommer også fremover til å være, retningsgivende for vår tilnærming.

Vi sier imidlertid ifra når vi er uenige med USA. Det har vi blant annet gjort i spørsmålet om Grønland. Respekt for nasjonal suverenitet og territoriell integritet er det bærende prinsippet i folkeretten. Skal det skje endringer er det opp til Kongeriket Danmark og Grønland å bestemme, ingen andre.

Vi står nå i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig. Inngangen på 2026 har vært dramatisk. Russland utgjør fremdeles den største trusselen mot norsk og europeisk sikkerhet. Derfor fortsetter vi å støtte Ukrainas rettfærdige selvforsvar mot Russlands angrepskrig – politisk, militært og økonomisk.

NATO har trygget vår sikkerhet i 77 år og er fremdeles en bærebjelke i norsk sikkerhetspolitikk. NATO er mer enn USA – vi har også alliansetilhørighet til 29 andre europeiske land og Canada. Det har vært uenigheter i alliansen tidligere, men NATO har bestått. USA har gjentatte ganger bekreftet at de står ved sine forpliktelser.

Samtidig har USA lenge også vært tydelige på at Europa må bidra mer – og det gjør vi. Europa tar mer ansvar for egen sikkerhet, ikke minst ved at alle land har forpliktet seg til å nå bruke fem prosent av BNP på forsvars- og forsvarsrelaterte utgifter.

Byrdefordelingen er i seg selv med på å styrke norsk og europeisk forsvar. At Europa styrker samholdet og blir en mer kapabel og robust aktør, er den beste garantien for egen sikkerhet og for fortsatt amerikansk engasjement i Europa.

Parallelt med å styrke det norske forsvaret og å sikre et fortsatt troverdig NATO, arbeider regjeringen også med å fordype det nordeuropeiske samarbeidet om sikkerhet og forsvar. Det er her vi finner flere av våre nærmeste allierte. Sammen skal vi styrke gjennomføringen av de regionale planene i NATO og bedre evnen til å håndtere alvorlige kriser i vår region.

Forsvarssamarbeidet i Norden er nært og fortrolig, og skal bli tettere. Samtidig styrker vi det nordisk-baltiske samarbeidet. Vi forsterker det bilaterale, strategiske samarbeidet med nære allierte, særlig Storbritannia, Tyskland, Frankrike og Polen.

De regionale samarbeidsflatene har blitt viktigere og styrker norsk sikkerhet. Fremst blant disse er Joint Expeditionary Force (JEF), som består av de baltiske og nordiske landene, samt Storbritannia og Nederland.

SPØRSMÅL NR. 1089**Innlevert 10. januar 2026 av stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen****Besvart 14. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sikre at ordningen for aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år blir reell og tilgjengelig gjennom hele året, og hvilke konkrete tiltak vil statsråden vurdere for å unngå at midlene går tomme etter få dager, herunder muligheten for å rettighetsfeste ordningen og øke den økonomiske rammen til et nivå som dekker det reelle behovet, slik at også personer med funksjonshemming kan delta i idrett og trening på lik linje med resten av befolkningen?

BEGRUNNELSE:

Ordningen for aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år (AKT26) er ment å gi mennesker med nedsatt funksjonsevne mulighet til å delta i fysisk aktivitet, en forutsetning for god helse, inkludering og arbeidsevne. Likevel tømmes potten for midler nesten umiddelbart hvert år. For 2025 var pengene brukt opp etter bare seks dager. Resultatet er at alle som søker etter dette tidspunktet, må vente til neste år, uavhengig av behov eller helsemessige konsekvenser.

Dette er ikke bare uholdbart, det er dårlig samfunnsøkonomi. Myndighetene oppfordrer til fysisk aktivitet for å forebygge sykdom og sikre arbeidsdeltakelse, men for funksjonshemmede gjelder ikke disse prinsippene i praksis. Når ordningen svikter, oppleves det som dobbeltmoral. Det oppleves for mange håpløst at potten går tom «nesten samtidig som den åpnes», og dette gjør ordningen innholdsløs.

Behovet er stort og godt dokumentert. Tall fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet viser at det trengs ytterligere 230–240 millioner kroner bare i 2025 for å dekke behovet, i tillegg til de 62,2 millioner kronene som er bevilget. Det betyr at dagens bevilgning kun dekker en femtedel av det som trengs. Når statsråden tidligere har sagt at målet er at «flest mulig skal kunne nyttiggjøre seg ordningen», er det åpenbart at dette ikke kan oppnås uten en betydelig økning i rammen og en mer forutsigbar ordning.

Situasjonen illustreres best med et konkret eksempel: Hvis en person brenner ryggen i januar og trenger en spesialtilpasset sykkel for rehabilitering, må vedkommende vente i over ett år fordi midlene er brukt opp. Dette er ikke bare urimelig det undergraver intensjonen om likesstilling og inkludering. FFO, som representerer nærmere 400.000 medlemmer, har vært tydelig: Det finnes bare én løsning – mer penger i potten og en ordning som ikke

baserer seg på «førstemann til mølla». En rettighetsfesting vil sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse får lik tilgang til aktivitetshjelpemidler, uavhengig av når behovet oppstår. Jeg ber derfor statsråden redegjøre for hvilke konkrete grep hun vil ta for å sikre at ordningen fungerer etter intensjonen, og om hun vil vurdere rettighetsfesting og en betydelig økning av rammen, slik at ordningen blir reell og tilgjengelig for alle som trenger den.

Svar:

Ordningen med aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år er en viktig ordning som legger til rette for at personer over 26 år kan drive fysisk aktivitet både alene og sammen med andre. Det er Stortinget som vedtar statsbudsjettet og dermed fastsetter den årlige bevilgningen til aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år. Som representanten skriver er etterspørselen etter aktivitetshjelpemidler større enn bevilgningen. Jeg er derfor glad for at Stortinget vedtok Arbeiderparti-regjeringens forslag om å øke bevilgningen med 15 mill. kroner i 2026. Det er en økning av bevilgningen på rundt 20 prosent. Det er en viktig styrking av ordningen og vil bidra til at flere får tilgang til aktivitetshjelpemidler.

En mer utrygg sikkerhetspolitisk situasjon krever økte utgifter til forsvar. Samtidig arbeider regjeringen for å dempe prisveksten i økonomien. Det skaper et begrenset handlingsrom for økt pengebruk og krever tøffe prioriteringer. Behovet for økninger i bevilgninger må derfor veies mot andre behov. Regjeringens forslag til størrelse på bevilgningen til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år, fremmes i de årlige statsbudsjettene. Forslaget til statsbudsjettet for 2027 blir lagt fram i oktober.

SPØRSMÅL NR. 1090**Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Joel Ystebø****Besvart 19. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Mener statsråden det er rimelig at mottakere av overgangsstønad får stønaden stanset fordi de velger videregående friskole fremfor offentlig skole, og vil statsråden ta initiativ til å sikre at NAVs regelverk og praksis bygger på innholdet og formålet med utdanningen, ikke skoleform, slik at likebehandling og reell valgfrihet ivaretas?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til BA-saken fra 10. januar om 17 år gamle Victoria. Hun er en alenemor fra Øygarden og har fått sin overgangsstønad fra NAV stanset med svært kort varsel. Begrunnelsen for vedtaket er at hun går på en videregående friskole i Bergen, og at NAV ikke finner «spesielle grunner» til at hun må gå på friskole.

Den unge kvinnen tar utdanning med sikte på å komme i arbeid og forsørge seg selv og sitt barn. Likevel får hun stønaden stanset utelukkende på grunn av valg av skoleform, ikke fordi hun mangler aktivitet eller vilje til å kvalifisere seg for arbeidslivet. Saken reiser prinsipielle spørsmål om hvorvidt NAVs praksis innebærer forskjellsbehandling av mottakere av overgangsstønad basert på om de går på offentlig skole eller friskole.

Overgangsstønadens formål er å bidra til at enslige foreldre kan komme i arbeid gjennom utdanning eller annen aktivitet. Når valg av skoleform tillegges avgjørende vekt, fremstår det som om regelverket praktiseres på en måte som begrenser reell valgfrihet og rammer særlig unge og sårbare mottakere.

Svar:

Overgangsstønad kan gis til en enslig mor eller far som på grunn av omsorg for barn er midlertidig ute av stand til å forsørge seg selv gjennom eget arbeid, eller som først etter en tid med omstilling eller utdanning kan få arbeid. Etter at barnet har fylt ett år, er det som hovedregel en plikt til å være i yrkesrettet aktivitet, det vil si å være i deltidsarbeid eller i utdanning/opplæring, være registrert som arbeidssøker eller å etablere egen virksomhet. Stønadsmottakeren velger selv hvilket av aktivitetsalternativene som passer best.

Frem til 2016 ble det først gjort en vurdering av om utdanningen var nødvendig, når det skulle avgjøres om den daværende utdanningsstønaden skulle innvilges, eller om stønadsperioden kunne forlenges som følge av at

den enslige moren eller faren gjennomførte utdanning. Etter gjeldende praksis anså man ikke utdanning eller opplæring for å være nødvendig dersom den enslige moren eller faren allerede hadde en yrkeskompetanse. Videre måtte utdanningen/opplæringen normalt gjennomføres ved en offentlig utdanningsinstitusjon.

For å sikre at aktivitetsplikten for en enslig mor eller far reelt sett styrker den enkeltes mulighet for et yrkesaktivt liv, og at folketrygdens stønader ikke brukes til å finansiere utdanning som ikke øker jobbmulighetene, vedtok Stortinget i 2015 endringer i kravet om yrkesrettet aktivitet. Det ble da innført et generelt krav om at utdanning og opplæring bare kan godkjennes som yrkesrettet aktivitet når Arbeids- og velferdsetaten etter en konkret vurdering har ansett utdanningen eller opplæringen for å være nødvendig og hensiktsmessig for at den enslige moren eller faren skal kunne få eller beholde et arbeid. I lovforarbeidene ble det lagt til grunn at de gjeldende regler og praksis knyttet til hvilken type utdanning som kunne godkjennes, skulle videreføres, se Prop. 115 L (2014–2015) og Innst. 353 L (2014–2015). Endringen ble vedtatt med bred støtte i Stortinget, inkludert representantens eget parti Kristelig Folkeparti. Det var kun Sosialistisk Venstreparti og Venstre som stemte mot.

Som oppfølging av Stortingets vedtak i 2015 ga departementet i forskrift nærmere regler om hva som skal kunne anses som nødvendig og hensiktsmessig utdanning etter folketrygdloven § 15-6. Den tidligere praksisen knyttet til at utdanning/opplæring normalt skal gjennomføres ved offentlige utdanningsinstitusjoner, ble videreført. Det er ikke gitt særlige regler knyttet til friskoler, noe som innebærer at friskoler blir vurdert på lik linje med alle andre private utdanningsinstitusjoner.

Det er viktig med en forsvarlig bruk av offentlige midler, og utdanning som skal dekkes over folketrygden bør derfor ikke være dyrere enn det som er strengt nødvendig. Offentlig utdanning i Norge er gratis, mens i private utdanningsinstitusjoner vil det påløpe ekstra kostnader i form av skolepenger. Kostnadene ved utdanningen som skal godkjennes er en del av vurderingen knyttet til hva som vil anses som nødvendig. At privat utdanning har en høyere kostnad enn offentlig utdanning er også bakgrunnen for vilkåret om at utdanningen normalt skal gjennomføres ved en offentlig utdanningsinstitusjon. Det offentlige utdanningssystemet er godt utbygd, og man vil normalt oppnå en tilstrekkelig yrkeskompetanse ved å benytte dette.

Det fremgår av forskriften at utdanning eller opplæring ved private utdanningsinstitusjoner kan godkjennes i særlige tilfeller. Arbeids- og velferdsetaten gjør den konkrete vurderingen av om det foreligger et slikt særlig tilfelle. Dersom en stønadsmottaker ikke er enig i etatens vurdering, vil avgjørelsen kunne påklages i henhold til de alminnelige klagereglene.

Informasjon om at det gjelder bestemte krav for å kunne få godkjent utdanning som yrkesrettet aktivitet, herunder at utdanningen vil måtte godkjennes av Arbeids- og velferdsetaten, og at den normalt må gjennomføres ved en offentlig utdanningsinstitusjon ligger lett tilgjengelig på nav.no. En stønadsmottaker som ønsker å gjennomføre utdanning i en privat utdanningsinstitusjon bør dermed være innforstått med at Arbeids- og velferdsetaten bør kontaktes i god tid før aktivitetsplikten trer. På denne måten vil mottakeren få avklart om det etter gjeldende regler er en mulighet for å kunne få den planlagte private utdanningen godkjent.

Når Arbeids- og velferdsetaten ikke godkjenner en bestemt utdanning, vil etaten normalt informere stønadsmottakeren om andre muligheter for å oppfylle aktivitetsplikten. At Arbeids- og velferdsetaten i disse tilfellene informerer den enslige moren eller faren om at aktivitetskravet kan oppfylles ved å jobbe minst 50 prosent eller å registrere seg som arbeidssøker, kan imidlertid ikke tas til

inntekt for at etaten oppfordrer ungdom til å droppe ut av videregående skole.

Det at en bestemt utdanning ikke blir godkjent som yrkesrettet aktivitet i henhold til reglene for rett til overgangsstønad, for eksempel fordi den gjennomføres ved en privat utdanningsinstitusjon, betyr ikke at den enslige moren eller faren ikke har en rett til selv å velge sin utdanning eller hvor utdanningen skal gjennomføres. Det betyr bare at den aktuelle utdanningen ikke kan gjennomføres på trygdens regning, og at den enslige moren eller faren da må finansiere utdanningen sin på ordinær måte ved bruk av de ordinære studiefinansieringsordningene.

Ved Stortingets vedtak til statsbudsjett for 2026, er det besluttet at stønadene fra 1. juli 2026 skal forbeholdes enslige mødre og fedre med aleneomsorg for barn opp til 14 måneder samt de som ikke kan være i arbeid på grunn av særlig tilsynskrevende barn. For de gruppene som i dag har en plikt til yrkesrettet aktivitet for rett til overgangsstønad avvikles stønaden, slik at muligheten for å kunne gjennomføre utdanning med overgangsstønad dermed også avvikles.

Det gjeldende regelverket sikrer at utdanningen er nødvendig og hensiktsmessig, og det er derfor ikke aktuelt for meg å vurdere endringer i reglene for hvilken utdanning som skal kunne godkjennes som yrkesrettet aktivitet.

SPØRSMÅL NR. 1091

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen

Besvart 15. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Vil statsråden gjøre greie for korleis kommunane skal fastsette dette gebyret, og er det rutinar for å sikre at sjølvkostprinsippet faktisk blir fulgt i utmåling av desse gebyra?

GRUNNGJEVING:

Kommunane kan krevje gebyr for handsaming av byggesøknader i samband med byggesaker. Det er stor skilnad kommunane imellom på kor store desse gebyra er, og storleiken på gebyra blir fastsett i lokale regulativ. Når sjølvkostprinsippet skal ligge til grunn, er det rart at skilnadane skal vere så store mellom kommunane.

Svar:

Det er kommunene selv som bestemmer nivået på byggesaksgebyrene. Den øvre grensen for gebyr i byggesaker er selvkost. Det vil si at gebyret ikke kan være høyere enn de "nødvendige kostnadene" kommunen har med behandling av slike saker (selvkostprinsippet).

Kommunal- og distriktsdepartementet har utgitt en egen veileder om hvordan kommunene skal beregne selvkost i byggesaker. Veilederen skal gjøre det lettere for kommunene å gjennomføre beregninger av selvkost og fastsette lovlig nivå for gebyret. Den skal også bidra til mer enhetlig praksis blant kommunene. Veilederen er tilgjengelig her: «Veileder for beregning av selvkost og gebyrforskrift i byggesaker».

Jeg er kjent med at de kommunale byggesaksgebyrene kan være høye og variere fra kommune til kommune. Variasjonene kan skyldes at noen kommuner har et høyere kostnadsnivå for utgifter til lønn og husleie enn andre. Det kan være mer kompliserte saker og større utbyggingspress som er mer ressurskrevende å saksbehandle. Variasjonene kan også skyldes at noen tar lavere gebyrer for å tiltrekke seg næringsliv eller innbyggere. I slike tilfeller vil deler av byggesaksbehandlingen måtte dekkes over ordinære budsjetter. Også ulik utforming av gebyr kan medføre at det er vanskelig å sammenligne gebyrene.

Jeg mener det er viktig at kommunene står fritt til å organisere sin virksomhet. Kommunene er nærmest til å vite hvilke utfordringer de bør ta hensyn til i byggesaksbehandlingen.

Samtidig er det viktig at byggesaksgebyrene ikke er høyere enn det som er nødvendig. Derfor finnes det rammer for kommunenes beregning av selvkost, samt mekanismer for overprøving og kontroll. I kommuneloven er det lovfestet hvilke prinsipper og metoder som skal legges til grunn når kommunen skal beregne det øvre taket for de

samlede gebyrinntektene på et område. Videre er avgjørelser av søknader om redusert gebyr et enkeltvedtak som kan påklages til statsforvalteren. Statsforvalteren kan også gjennomføre lovlighetskontroll etter kommuneloven kapittel 27. Både vedtak i enkeltsaker og kommunens gebyrforskrift kan være gjenstand for lovlighetskontroll. Reglene om lovlighetskontroll er begrunnet i hensynet til tilliten til forvaltningen og skal fungere som en rettssikkerhetsgaranti. Hvem som helst kan be om at en kontroll åpnes, men det er statsforvalteren som tar den endelige avgjørelsen etter et fritt skjønn.

Regjeringen er opptatt av at byggesaksbehandlingen er effektiv, noe som kommer både kommunene og brukerne til gode. Budsjettrammene til Direktoratet for byggkvalitet er styrket i flere omganger for å raskere utvikle digitale løsninger for plan- og byggesaker. Digitalisering vil bidra til mindre tidsbruk i behandlingen av byggesaker og plansaker i kommunene, slik at kommunene vil redusere sine nødvendige kostnader. Effekten av dette kan bidra til lavere byggesaksgebyrer.

SPØRSMÅL NR. 1092

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Geir Pollestad

Besvart 20. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener statsråden det er riktig å kutte tjenestetilbud på sykehuset på Lagård i Egersund og sentralisere tilbudet til Stavanger?

BEGRUNNELSE:

Helse Stavanger vurderer å kutte all somatisk poliklinisk aktivitet i Egersund og flytte aktiviteten til Stavanger. Dette er tjenester som mange bruker hyppig og der nærhet til tilbudet derfor er særlig viktig. Dette vil gi betydelig med reisetid for de som berøres og det vil svekke tryggheten til folk i hele Dalane. Prisen er det pasientene som må betale i form av å måtte bruke mye tid på å komme seg til Stavanger.

Sykehusdrift er et politisk ansvar som ligger til helse- og omsorgsministeren og det er en klar forventning i Dalane at det skal merkes at det fortsatt er et politisk flertall på Stortinget som vil ha sosial og geografisk utjevning i Norge.

Svar:

Helse Stavanger HF har en utfordrende økonomisk situasjon. I ekstraordinært styremøte 14. januar i år behandlet Helse Stavanger HF styresak 03/26 Tiltak for å bedre økonomien i 2026. Det vises her til at lønn står for størstedelen av foretakets overforbruk, og styret sluttet seg til prinsipper for streng ansettelseskontroll. Styret vedtok også å videreføre og konkretisere arbeidet med å samle mer av driften på Våland og Ullandhaug.

Et av de aktuelle tiltakene her er å gjennomføre en konsekvensutredning av å flytte all somatisk poliklinikk, inkludert radiologi fra Egersund til Ullandhaug eller Våland. Utredningen vil avklare om dette kan gi reduksjon i driftskostnader for arealer, og om et høyere antall pasienter kan behandles dersom behandlingen utføres på Våland eller Ullandhaug. Det opplyses at det er i underkant av 10 årsverk i Egersund fordelt på ulike fag. Dette er sykepleiere, merkantile og radiografer. I tillegg er

det leger innen lunge, kardiologi og urologi som enten reiser fast til Egersund, eller som veksler på å reise dit.

Helse Vest RHF viser til at Helse Stavanger HF har ansvar for å drive innenfor den økonomiske rammen de har. Videre at forutsetningen for alle vurderinger i Helse Stavanger HF er at de samlede ressursene skal brukes på en best mulig måte for at alle innbyggerne i deres opptaksområde fortsatt skal få svært gode spesialisthelsetjenester.

I det videre arbeidet vil besparelsene vurderes opp mot eventuelle ulemper. Det er også en forutsetning for

arbeidet at ingen fast ansatte skal miste stillingen sin i Helse Stavanger HF.

Som det fremgår av mitt svar er ingenting bestemt så langt. Spesialisthelsetjenesten er i stadig utvikling og et helseforetak må ha muligheten til å gjøre vurderinger og avveininger av ulike elementer i tjenestetilbudet, og sikre at ivaretagelse av driften kan skje innenfor de tildelte økonomiske rammer. Jeg forutsetter at foretaket har god dialog med berørte kommuner og at de involverer ansatte på en god måte i diskusjonene, før eventuelle beslutninger om endringer fattes.

SPØRSMÅL NR. 1093

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen

Besvart 19. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid

Spørsmål:

Barnevernsbarometeret 2025 dokumenterer en tydelig nedgang i tiltak for de yngste barna, et økende antall henleggelse og at ni av ti barnevernsledere oppgir at utfordringer hos eldre barn burde vært oppdaget allerede i sped- og småbarnsalderen.

Hva vil statsråden gjøre for å snu den dokumenterte nedgangen i tiltak for barn under tre år som Barnevernsbarometeret 2025 viser, og sikre at barnevernet styrker tidlig innsats slik at alvorlige utfordringer oppdages i sped- og småbarnsalderen?

BEGRUNNELSE:

Barnevernsbarometeret 2025, Bufdirs årlige undersøkelse av tilstanden i barnevernet, viser tre alvorlige funn: en markant nedgang i tiltak rettet mot barn under tre år, økende henleggelse og en bekymringsfull erkjennelse fra ni av ti barnevernsledere om at utfordringer hos eldre barn burde vært oppdaget tidligere.

Barneombudet har lenge uttrykt uro for manglende tidlig innsats, og rapporten bekrefter nå denne bekymringen. De første leveårene er avgjørende for barnets utvikling og livskvalitet. Når tiltakene for de yngste barna går ned, samtidig som barnevernsledere rapporterer at problemer oppdages for sent, må vi stille spørsmål ved årsakene og hva som gjøres for å snu utviklingen. Bufdir peker på flere forklaringer: færre bekymringsmeldinger særlig fra barnehager, manglende kompetanse om sped- og småbarn, og tiltak fra andre tjenester som fortsetter for

lenge uten effekt. Tall fra SSB viser at antall bekymringsmeldinger fra barnehager har gått ned over tid, til tross for at barnehagen er en nøkkelarena for tidlig oppdagelse.

Barnevernsbarometeret viser også at mange barneverntjenester mangler spesialisert kompetanse på de yngste barna. Dette svekker evnen til å gi riktig hjelp tidlig. Når hjelpen kommer for sent, øker risikoen for langvarige og komplekse problemer, både for barnet og familien. Tidlig innsats er ikke bare et faglig spørsmål det er et samfunnsøkonomisk spørsmål. Det er godt dokumentert at forebygging sparer barn for lidelse og samfunnet for store kostnader senere.

Barneombudet minner oss om at «vi må tørre å bry oss». Meldingsplikten er lovfestet, men faktisk handling mangler. For å snu denne negative utviklingen trenger vi en tydelig strategi for å styrke kompetansen i barnevernet og samarbeidende tjenester,

sikre at meldeplikten følges opp og at barnehager og helsestasjoner melder fra når de er bekymret, samt at det prioriteres tiltak for de yngste barna i budsjetter og styringssignaler.

Når ni av ti barnevernsledere sier at utfordringer burde vært oppdaget tidligere, må vi ta dette på alvor. Det er vårt ansvar og vi må vise handlekraft og ta ansvar for å sikre at tidlig innsats ikke bare er et mål, men en realitet.

Svar:

Når barnevernsledere uttrykker bekymring for de minste barna, er det all grunn til å lytte, og jeg deler representantens vurdering: Dette må vi ta på alvor.

Det er derfor høyt prioritert å styrke det forebyggende arbeidet, både det som skjer gjennom tidlig innsats i barnevernstjenestene og den innsatsen andre tjenester gjør for å forebygge at forhold som kan rettes på, utvikler seg til å bli barnevernssaker. Jeg er glad for at det er nettopp bekymringen for de minste barna som er tema på Bufdirs Barnevernskonferanse 2026 som arrangeres denne uken. Dit kommer blant annet representanter fra flere kommuner som lykkes godt med sitt arbeid med tidlig innsats, for å dele sine erfaringer, slik at andre kommuner kan lære av det som fungerer.

Det er de siste årene satt i gang flere viktige tiltak som for å styrke tidlig innsats og forebygging. Noen av disse har vi ikke sett full effekt av enda, og målet er at de samlet skal hindre at små barn som trenger hjelp fra barnevernet, går under radaren. Jeg vil i det følgende gå gjennom de viktigste, men understreker at jeg fortløpende vil vurdere ytterligere tiltak.

Når det gjelder nedgangen i antall bekymringsmeldinger, har Bufdir presisert vilkårene for meldeplikt på sine nettsider og i Nasjonal portal for bekymringsmelding. I oktober 2021 skrev Bufdir også brev til både Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet og ba dem om å tydeliggjøre informasjonen om meldeplikten i sine rundskriv. God utøvelse av meldeplikten er avgjørende for at barnevernet skal klare å komme tidlig inn i familier hvor barn trenger hjelp.

Barnevernsreformen har som mål å styrke det forebyggende arbeidet i kommunene. Som et ledd i dette ble det i 2022 innført en plikt i barnevernsloven om at kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak som forebygger omsorgssvikt og atferdsproblemer. Dette ansvaret omfatter både universelle tiltak og tiltak rettet mot grupper med særlig høy risiko og kan oppfylles gjennom tiltak fra ulike kommunale tjenester. Kommunene skal samordne sine tiltak og lage en plan for arbeidet. Det gjennomføres årlige evalueringer av barnevernsreformen. Forrige evaluering, som kom i desember 2025, viste at om lag 80 prosent av oppvekstlederne som har svart på spørreundersøkelsen, oppgir at kommunen har en forebyggende plan. Dette er en økning fra 56 prosent siden forrige evalueringsrapport og viser at utviklingen går riktig vei.

Det fremkommer imidlertid at mange etterlyser bedre veiledning om hvordan det forebyggende arbeidet i kommunene bør innrettes. Direktoratene i Kjernegruppen for utsatte barn og unge (KUBU) har derfor fått i oppdrag å utarbeide veiledning og annen faglig kompetansestøtte til kommunene om deres forebyggende ansvar innen oppvekstområdet. Arbeidet ledes av Bufdir, og skal munne ut i en «oppvekstpakke» med disse elementene:

- Formidling av kunnskap om faktorer som hemmer og fremmer gode oppvekstvilkår
- En pedagogisk fremstilling av kommunens ansvar for gode oppvekstvilkår
- Utvikling av støtte til kommunens planarbeid på oppvekstområdet

I Meld. St. 28 (2024–2025) Tro på framtida – uansett bakgrunn (Oppvekstmeldingen) er tidlig innsats og forebygging sentrale tema. Meldingen varslet en felles, tverrsektoriell tilskuddsordning for kommunenes forebyggende arbeid rettet mot barn og unge. I 2026 er om lag 520 millioner kroner bevilget til tilskuddsordningen. Den erstatter flere, sektorvise tilskudd og gir kommunene bedre mulighet til å utvikle helhetlige og lokalt tilpassede forebyggende tiltak for barn og unge.

I NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid ble det vist til et behov for tettere oppfølging av utsatte gravide. Tiltaket Sammen på vei – Nurse Family Partnership (tidligere kalt Familie for første gang) er rettet inn mot denne gruppen. Tiltaket innebærer at jordmødre og helsesykepleiere besøker sårbare førstegangsgravide kvinner fra graviditeten til to år etter fødsel. Tiltaket treffer en gruppe som det ellers kan være vanskelig å nå. Utprøvingen i Norge varer ut 2028 og effektevalueres.

Også barnevernstjenestenes forebyggende arbeid er styrket. Bufdir har på oppdrag fra departementet og i samarbeid med kunnskapssentre og kommuner utviklet en grunnmodell for hjelpetiltak. Grunnmodellen hjelper barnevernstjenestene med å planlegge, gjennomføre og evaluere hjelpetiltak. Dette er en helhetlig modell med faglige anbefalinger, kunnskapsbaserte verktøy og et verktøy for ferdighetstrening. Grunnmodellen inneholder også en ny familieveiledningsmodell. Grunnmodellen er et viktig løft for barnevernstjenestens hjelpetiltaksarbeid for barn, ungdom og deres familier, fra fødsel til den unge fyller 25 år.

I forbindelse med behandlingen av Prop. 83 L (2024–2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet) ba Stortinget om at det igangsettes et forsøk med tverrfaglige team i barnevernets undersøkelsesfase. Forsøket skal settes i gang fra 2026. Formålet er å utforske modeller som sikrer en tverrfaglig og helhetlig vurdering av familiens ressurser og hjelpebehov, med bidrag fra relevante tjenester i kommunen. Det skal bidra til at barn og foreldre får raskere hjelp og forebygge behov for tyngre tiltak fra barnevernet.

Ikke alle kommuner vil ha forutsetninger for å klare å opparbeide seg den spesialkompetansen som behøves for å gjøre nødvendige utredninger av omsorgssituasjonen til utsatte sped- og småbarn. Bufetat har derfor et tilbud til denne målgruppen gjennom sentre for foreldre og barn. Et stort flertall av barnevernslederne som har svart på Barnevernsbarometeret, oppgir at de opplever å

ha tilgang til opphold i sentre for foreldre og barn i de sakene der det trengs.

Samlet sett mener jeg vi har satt i gang flere riktige og viktige tiltak. Samtidig vil jeg følge utviklingen tett vi-

dere og iverksette ytterligere tiltak dersom vi ser at det vi nå gjør, ikke er nok for å sikre at også de minste barna som trenger fellesskapets hjelp, blir fanget opp.

SPØRSMÅL NR. 1094

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 19. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva kan statsråden gjøre for å sikre fremdriften for den planlagte Omberg-Torp-brua over Glomma som en del av Bypakke Nedre Glomma, uten at uforståelige krav fra Kystverket gjør prosjektet mer kostbart og utsatt i tid?

BEGRUNNELSE:

Nedre Glomma prosjektet har kommet langt i planprosessen med prosjektering av ny bru. Avklaring av seilingshøyden har vært grunnleggende og en av de viktigste parameterne for prosjekteringen. Østfold fylkeskommune og Fredrikstad kommune har i tråd med vedtak fra kommunedelplanfasen, lagt til grunn minste seilingshøyde på 34 meter. Det er også gjort flere forsøk på å få avklart seilingshøyde tidlig i planprosessen med berørte myndigheter.

Gjennom Fredrikstad Blad er det nylig gjort kjent at Kystverket uttaler at det er nødvendig med en seilingshøyde på 40 meter. Til den samme avisen uttaler havnedirektør Roar Johansen at «Så store båter bør legge til i havna på Øra. Her på Øra har vi en terminal som tar de store båtene. Når de kommer forbi Tollboden, er vi ikke i nærheten av at de kan ha så stor høyde at det kreves en slik brohøyde. De er i utgangspunktet så store at de ville ha problemer med å ferdes i elva».

Han viser videre til at havna planlegger å utvikle et næringsområde på Moun med en kraftig utvidelse av havna. Der legges det heller ikke opp til skipsstørrelser som kommer i nærheten av den høyden Kystverket legger til grunn.

Dersom Kystverket står på sitt krav vil dette bety at brua blir både veldig mye dyrere og sterkt forsinket. Begge deler vil være en stor utfordring for hele Nedre Glomma regionen.

Svar:

Jeg har i forbindelse med denne saken vært i kontakt med fiskeri- og havministeren, som bl.a. er ansvarlig for sjøtransport og havner.

Ny fylkesveibru over Glomma ved Omberg-Torp inngår som ett av fire store prosjekter i Bypakke Nedre Glomma fase 2, jf. Prop. 41 S / Innst. 266 S (2022-2023).

Det fremgår av kommunedelplanen for ny bru over Glomma at den formelle godkjenningen av høyden på brua skal skje i tilknytning til behandling av reguleringsplan.

Kystverket er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, og skal i forbindelse med kommunale planprosesser ivareta nasjonale og viktige regionale interesser knyttet til sjøtransport og havner. Etablering av bru over farvann som trafikkeres av næringsfartøy vil være dimensjonerende for hvilket næringsliv som kan etablere seg oppstrøms for brua, og hvilke fartøy som kan passere i farvannet.

Kystverket uttalte til kommunedelplanen, som ble sluttbehandlet i 2019, at det var uheldig å anbefale seilingshøyde lavere enn dagens Fredrikstadbru. Fredrikstadbrua har en seilingshøyde på 39,5 meter. Kystverket har i forbindelse med oppstart av reguleringsplanarbeidet for bru over nedre Glomma, vurdert at Fredrikstadbrua er dimensjonerende og at ny bru bør ha samme seilingshøyde som denne.

Det er kommunen som er planmyndighet og som derfor har ansvar for at saken er godt nok opplyst. Kommunen må påse at forslagsstiller gjør nødvendige utredninger og vurderer hvilke virkninger og konsekvenser foreslått seilingshøyde vil få for sjøtransport og næringsliv. Dersom forslagsstiller ønsker ei bru med lavere seilingshøyde enn det som vurderes som sjøtransportens behov, vil Kystverket medvirke i planprosessen gjennom å gi faglige råd eller fremme innsigelse til reguleringsplanen.

Videre vil etablering av bru over nedre Glomma være søknadspliktig etter havne- og farvannsloven § 14, hvor Kystverket er tillatelsesmyndighet. Uavhengig av hvilke krav som fremkommer av fastsatt reguleringsplan, skal Kystverket behandle saken etter havne- og farvannslovens bestemmelser etter søknad fra tiltakshaver. Prinsipielt kan det stilles krav i tillatelse etter havne- og farvannsloven som avviker fra krav i reguleringsplan, herunder knyttet til bruhøyde.

I Nasjonal transportplan er et av de transportpolitiske hovedmålene «Mer for pengene». Det betyr blant

annet at det skal jobbes kontinuerlig med å optimalisere prosjektene ved å søke å øke nytten og redusere kostnadene. Det er positivt at Østfold fylkeskommune og By-pakke Nedre Glomma ser ut til å legge samme metodikk til grunn.

Jeg forstår ønsket og behovet om rask avklaring for å opprettholde en rask fremdrift og god kostnadsstyring av prosjektet. Likevel er det viktig å belyse og vurdere virkninger for eksisterende og framtidig sjøtrafikk, herunder virkninger for sjøtrafikk i anleggsperioden.

SPØRSMÅL NR. 1095

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Liv Gustavsen

Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvorfor plasseres enslige mindreårige mellom 15 og 17 år fortsatt under utlendingsforvaltningen i asylmottak eller barneinstitusjoner, i stedet for å komme direkte under Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) slik barn under 15 år gjør, til tross for at også disse er barn etter Barnekonvensjonen?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mitt spørsmål nr. 493 om omsorgstilbudet til enslige mindreårige mellom 15 og 17 år og statsrådens svar, hvor det vises til styrking av asylmottakene, økt bemanning og kartlegging av barn som ankommer med følgepersoner.

Etter dette har jeg mottatt innspill fra Redd Barna, som påpeker at enslige mindreårige over 15 år fortsatt mottar et annet og svakere omsorgstilbud enn barn under 15 år, og at denne forskjellsbehandlingen gjennom en årrekke har blitt kritisert av FNs barnekomité som et brudd på prinsippet om ikke-diskriminering. FNs barnekomité har også i sine avsluttende merknader i 2025 igjen anbefalt Norge å sikre likeverdige omsorgsløsninger for alle enslige mindreårige, uavhengig av alder.

Svar:

Norge har en aldersdelt modell for omsorg til enslige mindreårige asylsøkere. Barn under 15 år får et botilbud på omsorgssentre under Barne-, ungdoms- og familieetat-

en (Bufetat), mens Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for mottakstilbudet til dem mellom 15 og 17 år. Modellen er valgt fordi behovene varierer med alder, og UDI har over tid utviklet asylmottak med krav til bemanning, kompetanse og omsorg tilpasset denne gruppen.

Omsorgen som tilbys enslige, mindreårige asylsøkere i asylmottakene er styrket de siste årene, blant annet gjennom økt barnefaglig kompetanse og flere profesjonelle omsorgsarbeidere. Statsforvalteren fører tilsyn for å sikre at tilbudet er forsvarlig, og eventuelle avvik følges opp. Dersom det oppstår bekymring for omsorgssituasjonen, har utlendingsmyndighetene og politiet plikt til å melde til barnevernstjenesten.

Jeg forventer at UDI til enhver tid vurderer egnede tiltak for å ivareta omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak på en best mulig måte, innenfor de rammene som er gitt av Stortinget og departementet.

SPØRSMÅL NR. 1096**Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Liv Gustavsen****Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvordan vurderer statsråden risikoen for svikt i omsorg og beskyttelse når barn i alderen 15–17 år plasseres i mottak eller hos følgepersoner uten avklart omsorgsansvar, sammenlignet med plassering under Bufdir/Bufetat?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mitt spørsmål nr. 493 om omsorgstilbudet til enslige mindreårige mellom 15 og 17 år og statsrådens svar, hvor det vises til styrking av asylmottakene, økt bemanning og kartlegging av barn som ankommer med følgepersoner.

Etter dette har jeg mottatt innspill fra Redd Barna, som påpeker at enslige mindreårige over 15 år fortsatt mottar et annet og svakere omsorgstilbud enn barn under 15 år, og at denne forskjellsbehandlingen gjennom en årrekke har blitt kritisert av FNs barnekomité som et brudd på prinsippet om ikke-diskriminering. FNs barnekomité har også i sine avsluttende merknader i 2025 igjen anbefalt Norge å sikre likeverdige omsorgsløsninger for alle enslige mindreårige, uavhengig av alder.

Svar:

Barn som kommer alene til Norge er en særlig sårbar gruppe, og regjeringen er opptatt av å sikre et forsvarlig

omsorgstilbud. Norge har en aldersdelt modell der Bufetat har ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige under 15 år, mens Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for asylmottak tilpasset enslige mindreårige som er 15–17 år.

UDI har over tid utviklet et mottakssystem med krav til bemanning, kompetanse og omsorgsarbeid tilpasset denne gruppen. Det er etablert en egen tilsynsordning gjennom statsforvalteren, og avvik følges opp. I tillegg har UDI styrket mottakene der det bor enslige mindreårige med flere omsorgsarbeidere med barnefaglig kompetanse.

UDI har etablert et eget midlertidig team for den innledende kartleggingen av omsorgssituasjonen for enslige mindreårige med følgepersoner, i samarbeid med Bufdir. Det pågår også et arbeid med å videreutvikle denne innledende kartleggingen. Enten en mindreårig bor med en følgeperson i mottak eller flytter direkte til en kommune, skal bekymringer for omsorgssituasjonen meldes til barnevernstjenesten.

Jeg forventer at UDI til enhver tid vurderer egnede tiltak for å ivareta omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak, på en best mulig måte, innenfor de rammene som er gitt av Stortinget og Justis- og beredskapsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 1097**Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Rem****Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Den 24. desember 2025 ble en lokfører angrepet på Nydalen stasjon på Gjøvikbanen. Ifølge medieoppslag hadde den siktede flere tidligere voldsdømte forhold, men ble ikke varetektsfengslet.

Hvordan vurderer statsråden denne hendelsen med tanke på sikkerheten for ansatte i særlig utsatte yrker, og hvilke tiltak vil regjeringen iverksette for å sikre at personer med gjentatt voldshistorikk ikke utgjør en uakseptabel risiko for publikum og ansatte?

BEGRUNNELSE:

Hendelsen på Gjøvikbanen 24. desember 2025, der en lokfører ble fysisk angrepet i toget, reiser alvorlige spørsmål om både personlig sikkerhet for ansatte i transport-systemet og om risikoen gjentakere med voldshistorikk utgjør for allmennheten. Medarbeidere i kollektivtrafikken og andre offentlig ansatte står ofte i direkte kontakt med publikum og kan være særlig utsatt for vold og trusler. Offentlig tillit til politiets og påtalemyndighetenes håndtering av slike saker er helt avgjørende for at folk skal føle seg trygge og for at yrkesgrupper skal kunne utføre sine oppgaver uten frykt.

Mediene rapporterte at gjerningspersonen tidligere var dømt for vold og andre alvorlige forhold, samtidig som påtalemyndigheten i første omgang ikke fikk gjennomslag for varetektsfengsling. Dersom personer med gjentatte volds dommer eller klar fare for gjentakelse ikke blir tilstrekkelig vurdert eller sikret via fengsling eller andre tiltak, kan dette svekke allmennpreventive effekter og øke risikoen for nye alvorlige hendelser.

Spørsmålet søker derfor en redegjørelse for hvordan regjeringen vurderer hendelsen konkret, hvilke kriterier og praksis som ligger til grunn for beslutninger om varetektsfengsling ved gjentakelsesfare, og hvilke konkrete tiltak regjeringen vil foreslå eller iverksette for å:

- styrke sikkerheten for ansatte i særlig utsatte yrker (lokførere, konduktører, bussjåfører mv.),
- sikre rask og grundig etterforskning av voldssaker,
- vurdere bruk av varetektsfengsling og andre forebyggende tiltak overfor gjentakere,

og eventuelt øremerke ressurser eller endre retningslinjer slik at ofre får nødvendig oppfølging og rettsikkerhet.

Jeg håper på svar som klargjør hvilke umiddelbare og langsiktige tiltak regjeringen vil iverksette for å bedre sikkerheten for denne typen yrkesgrupper og for å redusere risikoen fra personer med gjentatt voldshistorikk.

Svar:

Det skal være trygt å gå på jobb i Norge. Allikevel er det ikke alle hendelser som kan forebygges eller fjernes helt.

Vold og trusler kan skje i alle næringer og yrker der arbeidstakerne må forholde seg til tredjepersoner. Det er arbeidsgivers ansvar å sørge for at arbeidstakerne så godt det er mulig blir beskyttet mot vold og trusler. Alle arbeidsplasser må derfor ha gode rutiner og systemer for å kunne forebygge, håndtere og følge opp slike hendelser. Det gjelder spesielt virksomheter der dette er en kjent risiko.

Det er tatt flere grep for å øke tryggheten både for ansatte og passasjerer på togene de senere årene. Blant annet har arbeidsgiver (Vy) satt inn flere vektore og det er etablert et tettere samarbeid med politiet.

Når det gjelder behandlingen av den konkrete saken på Gjøvikbanen representanten viser til, følger det av straffeprosessloven at politiet og påtalemyndigheten er uavhengig ved behandlingen av den enkelte straffesak. Jeg vil derfor ikke uttale meg nærmere om behandlingen av denne saken spesielt.

SPØRSMÅL NR. 1098

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Oda Indgaard

Besvart 19. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilke konsekvenser vil det ha for byvekstavtalemidler, om ikke Trondheim fortsetter å sette inn tiltak for å redusere veksten i privatbilismen, både for utbetalinger innenfor eksisterende avtale og med tanke på reforhandling?

BEGRUNNELSE:

Trondheim har i dag byvekstavtale med staten, men har ikke klart å begrense privatbilismen med nåværende til-

tak og har snarere hatt en økning i biltrafikken de siste årene. Samtidig har Trondheim og Trøndelag fylkeskommune et stort behov for forutsigbarhet og god dialog med staten for å kunne tilby et stadig bedre kollektivtilbud i byvekstområdet. Et slikt kollektivtilbud er helt avgjørende å fortsette utbygging av for å nettopp kunne nå nullvekstmålet. Det pågår nå en diskusjon i Trondheim knyttet til bruk av virkemidler for å begrense trafikkveksten med privatbil. Det er derfor interessant å høre statsrådets tanker omkring konsekvenser for utbetaling av midler knyttet

til målene i eksisterende avtale, samt fremtidig reforhandling av avtalen dersom det ikke settes inn flere tiltak nå.

Svar:

I byvekstavtalen for Trondheims-området har staten, Trøndelag fylkeskommune og kommunene Trondheim, Melhus, Malvik, Stjørdal, Orkland og Skaun en felles forpliktelse om å nå nullvekstmålet for persontransport med bil. Med dette følger det et ansvar for alle avtalepartene om å gjennomføre nødvendige tiltak for å nå målet. Det er behov for en bred og samordnet virkemiddelbruk, der partene både styrker tilbudet for kollektivreisende, syklende og gående, og bruker restriktive tiltak mot biltrafikk som bompenger og parkeringsrestriksjoner. Fortetting rundt knutepunkter er viktig for å redusere transportbehovet og bygge opp under investeringer i kollektivtransport.

I Trondheims-området skal nullvekstmålet nås ved utgangen av avtaleperioden i 2029. Samtidig følges måloppnåelsen tett underveis i avtaleperioden. Byindeksen viser per 1. desember 2025 at personbiltrafikken i Trondheims-området har hatt en vekst på 5,2 pst. sammenlignet med basisåret (referanseåret) 2019. Veksten har imidlertid avtatt noe siste året. Byindeksen er beheftet med noe usikkerhet, og Statens vegvesen jobber med å få ned denne usikkerheten. Det er positivt å se at trenden i Trondheims-området kan ha snudd, men det er fortsatt behov for en forsterket virkemiddelbruk for å nå nullvekstmålet.

På kort sikt må partene vurdere endringer i virkemiddelbruken for å nå nullvekstmålet i arbeidet med handlingsprogrammet, som rulleres årlig. På litt lengre sikt må det gjøres en mer omfattende vurdering av virkemiddelbruken i en kommende reforhandling av avtalen. Det er foreløpig ikke besluttet når reforhandlinger av byvekstavtalene skal starte opp.

Byutredningene for de fire største byområdene, som nå er på høring, viser mulighetsrommet for hvordan ulike typer virkemidler kan innrettes og virke sammen for å nå nullvekstmålet fremover. Det gis ingen anbefalinger om virkemiddelbruk, men byutredningene blir et viktig faglig grunnlag i reforhandlingene.

I vurderingene av måloppnåelsen i byvekstavtalen for Trondheims-området har vi med oss at Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune har vedtatt oppstart av en bompengeutredning, der målet er å foreslå et nytt system som i større grad vil virke restriktivt på biltrafikken sammenlignet med i dag. Inntektene skal samtidig bidra til å finansiere prosjekter som bidrar til nullvekstmålet.

Innenfor dagens bompengepakke er det vedtatt lokalt og iverksatt at elbiler skal betale 70 pst. av ordinær bompengetakst, og at elbiler ikke skal ha tilgang til kollektivfeltene. Dette vil kunne bidra til nullvekstmålet.

Det er nå stor utbyggingsaktivitet i Trondheims-området, og den vil vedvare ut avtaleperioden. Flere av metrobussprosjektene og strekninger på hovedsykkelveinettet er under utbygging eller åpnet. Når vi får helhet og sammenheng i kollektiv- og sykkelveinettet, vil det bli enklere å velge aktiv transport og buss i tråd med nullvekstmålet.

Nullvekstmålet er et virkemiddel for å redusere kø, lokal luftforurensning og støy i byområdene, og det kan også bidra til å redusere klimagassutslipp. Jeg mener det er viktig å fortsette samarbeidet med lokale myndigheter for å få til god byutvikling med effektive og miljøvennlige transportløsninger, og jeg forventer at alle partene bidrar. Det vil bli krevende å stanse veksten i personbiltrafikken fremover, men jeg mener det er viktig å holde fast med nullvekstmålet.

SPØRSMÅL NR. 1099

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 19. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Vil statsråden sikre at fiskarar som må betale formuesskatt ikkje risikerer å falle ut av fiskarmantallet pga. reglane om inntekt frå anna enn fiskeri?

GRUNNGJEVING:

Å vera registrert på blad b i fiskarmantallet har ein del krav. Blant anna kan man ikkje tene meir enn 300 000,- frå anna yrke eller næring. Ein del av dei som er fiskarar på

heiltid eig sitt eigen båt og denne må det oftast betalast formuesskatt for sidan regjeringa opprettholder den egne skatten på å eiga bedrifter i Norge. For å betale denne formuesskatten må difor fleire ta ut utbytte for å betale dette personleg. Då kan dette utbyttet overstige dei 300 000,- og det kan umulig ha vært hensikten med regelverket at terskelen kan føre til at nokon fell ut av blad b fordi dei må betale formuesskatten for å eige fiskebåten.

Svar:

Fiskarmanntalet skal vere eit påliteleg register for offentlege etatar over personar som er busette i Noreg og som har fiske eller fangst i havet som leveveg aleine eller saman med anna næring eller anna arbeid. Registeret er organisert i to blad, A og B. På blad A vert personar som har fiske eller fangst som binæring registrerte. På blad B vert personar som har fiske eller fangst som hovudnæring registrerte.

For eigarar av fartøy som skal delta i dei tilgangsregulerte kystfiskeria eller det konvensjonelle havfisket, er det eit krav å vere registrert i fiskarmanntalet. Som eit utgangspunkt må fartøyeigar og høvedsmann vere registrert på blad B for at fartøyet skal kunne delta i lukka fiskeri, mens det normalt er tilstrekkeleg å vere registrert på enten blad A eller blad B for å delta i opne fiskeri. Registrering på blad B er vidare eit vilkår for fiskarpensjon, og oppfyllding av vilkåra for registrering på blad B er ein føresetnad for dagpengar for fiskarar under arbeidsløyse. Det er frivillig om ein vil registrere seg i manntalet dersom ein oppfyller vilkåra.

Det gjeld ulike vilkår for registrering på høvesvis blad A og blad B. Til dømes må ein ha inntekt frå fiske og fangst på høvesvis 50 000 og 100 000 kroner, og ein må ikkje ha inntekt frå anna yrke eller næring på meir enn høvesvis 400 000 kroner og 300 000 kroner (høvesvis 500 000 kroner og 400 000 kroner dersom ein bur i eit særleg verkeområde i Nord-Noreg).

Kapitalinntekt skal som hovudregel reknast som inntekt frå anna yrke eller næring. Der kapitalen er opparbeidd gjennom fiske skal avkastninga likevel ikkje reknast som slik inntekt, og heller ikkje som inntekt frå fiske og fangst. Kapitalinntekt som er oppnådd gjennom arv eller ved vinst i lotteri, eller avkastning av slik kapital, skal heller ikkje reknast som inntekt utanom fiske. Desse krava kan sjåast i samband med aktivitetskravet i deltakarlova § 6 og skal bidra til at berre dei som har fiske og fangst som sentral del av sin yrkes- eller næringsaktivitet, vert registrerte som yrkesfiskarar. Reglane legg såleis samla sett godt til rette for at aktive fiskarar ikkje risikerer å miste manntalsstatus som følge av inntekt frå kapital opparbeidd gjennom fiske.

I denne samanhengen kan det vere relevant å nemne at fiskeriforvaltninga for tida arbeider med ein gjennomgang av manntalsforskrifta, der ein mellom anna ser på om dei ulike inntektsgrensene i fiskarmanntalet bør justerast i tråd med pris- og lønsutviklinga, enten ved at eit eller fleire av beløpa i forskrifta vert justerte, eller ved at beløpa vert knytt opp mot grunnbeløpet i folketrygda. Planen er etter kvart å sende eit framlegg om forskriftsendringar på høyring.

SPØRSMÅL NR. 1100

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 16. januar 2026 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Vil statsråden redegjøre for prosessen med utarbeidelse av ny rederiskatteordning, herunder tidspunktet for ikrafttreden og hva som skjer med dagens ordning når denne eventuelt utgår, og hvordan regjeringen vil sikre at innspill fra Kystrederiene blir fullt ut ivare tatt?

BEGRUNNELSE:

Maritim næring er en av Norges mest internasjonalt konkurranseutsatte sektorer og en viktig del av verdiskapingen i norsk økonomi. Rederiskatteordningen har vært et sentralt virkemiddel for å sikre at norske rederier kan konkurrere på like vilkår med aktører i andre land. Når dagens ordning nå står foran en revisjon, er det avgjørende at prosessen gir forutsigbarhet og styrker rammevilkårene for hele næringen.

Kystrederiene har fremmet konkrete forslag for å sikre at små og mellomstore rederier fortsatt har konkurransedyktige betingelser. Disse aktørene er viktige for transport, logistikk og verdiskaping langs kysten, og de spiller også en nøkkelrolle i havbruksnæringen. Havbruk er en vekstnæring med stor betydning for norsk eksport og sysselsetting, og er avhengig av effektive og konkurransedyktige sjøtransportløsninger. Dersom rammevilkårene svekkes, kan det få negative konsekvenser for både maritim sektor og havbruk. En ny ordning må bidra til å styrke investeringsevnen, innovasjon og grønn omstilling i næringen, samtidig som den opprettholder Norges posisjon som en ledende sjøfartsnasjon. Det er derfor nødvendig å få en redegjørelse for hvordan regjeringen vil sikre at næringspolitiske hensyn og innspill fra Kystrederiene blir ivarettatt i utformingen av den nye rederiskatteordningen.

Svar:

Rederiskatteordningen er en særskilt skatteordning for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Selskaper som oppfyller nærmere fastsatte vilkår, kan velge å bli beskattet etter skattelovens regler om rederiskatteordningen. Ordningen innebærer at det ikke skal gjennomføres skattlegging av nærmere definerte skipsfartsinntekter. Netto finansinntekter i selskapene skattlegges. Selskapene skal i tillegg svare en særskilt tonnasjeskatt etter satser som

fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtaket. Rederiskatteordningen skal motvirke at norske rederier utkonkurreres av utenlandske rederier med mer gunstige vilkår for beskatning. Ordningen skal i utgangspunktet omfatte internasjonal skipsfart og annen skipsfart som er utsatt for tilsvarende internasjonal konkurranse. Rederiskatteordningen innebærer statsstøtte etter EØS-avtalen og må godkjennes av EFTAs overvåkingsorgan (ESA), i samsvar med ESAs retningslinjer for statsstøtte til sjøtransport. Iverksettelsesforbudet i EØS-avtalen innebærer som hovedregel at statsstøtte ikke kan settes i verk før ESA har truffet vedtak om at statsstøtten er forenelig med EØS-avtalen.

Rederiskatteordningen er godkjent av ESA for 10-årsperioden 2018 til og med 2027. Ved en forlengelse av ordningen vil norske myndigheter innen utgangen av 2027 måtte oppnå ny godkjenning av ESA for perioden 2028–2037.

I den utstrekning det foreslås endringer i rederiskatteordningen, kan endringer i utgangspunktet først tre i kraft etter ESA eventuelt har godkjent endringene.

Eventuelle forslag om endringer i rederiskatteordningen vil legges ut på høring i tråd med utredningssinstruksen. Bred involvering legger til rette for at berørte kan komme med innspill, forbereder berørte på hva som kan bli vedtatt og bidrar til gode beslutningsgrunnlag.

SPØRSMÅL NR. 1101

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Finn Krokeide

Besvart 15. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvor stor andel i prosent ble Innlandet politidistrikt tildelt av de totale budsjettmidler som ble tildelt landets politidistrikter i perioden 2022 – 2025, dersom øremerkede midler til de tre nyopprettede tjenestestedene i politidistriktets geografiske driftsenhet Øst ikke medregnes?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål av 08.12.25 og til statsrådens besvarelse av spørsmålet den 15.12.25, jf. Dokument nr. 15:731 (2025-2026). Spørsmålstemaet var hvor stor andel av de totale budsjettmidler som fordeles til lan-

dets politidistrikter, som ble tildelt Innlandet politidistrikt i perioden 2016-2025.

Innlandet politidistrikt har i perioden 2022 - 2024, åpnet tre nye polititjenestesteder. Dette er Magnormoen politistasjon (i drift fra 2022), Engerdal politistasjon (i drift fra 2023) og Skarnes politistasjon (i drift fra 2024). Samtlige av disse polititjenestestedene tilhører Innlandet politidistrikts geografiske driftsenhet Øst.

Det bes på denne bakgrunn besvart hvor stor andel Innlandet politidistrikt ble tildelt av de totale budsjettmidler som ble tildelt landets politidistrikter i perioden 2022 – 2025, dersom øremerkede midler til de tre nyop-

prettede tjenestestedene i distriktets geografiske driftsenhet Øst ikke medregnes.

Svar:

Ifølge Politidirektoratets resultatavtaler med Innlandet politidistrikt i perioden 2022-2025 har politidistriktet fått tildelt totalt om lag 33 mill. kroner øremerket til nye tjenestesteder (inkl. Magnormoen). Dersom øremerkede midler ikke regnes med har Innlandet politidistrikt blitt

tildelt 6,2 pst. av de totale budsjettmidler som ble tildelt landets politidistrikter i perioden 2022-2025.

Det understrekes at tallene er basert på de opprinnelige resultatavtalene ved inngangen til året. Gjennom året kan det ha skjedd justeringer i rammene, eksempelvis som følge av ekstra tildelinger fra Stortinget eller omprioriteringer internt i politiet. I tillegg kan politidistriktet ha valgt å prioritere å benytte ikke øremerkede midler til eksempelvis ekstra bemanning ved de nye tjenestestedene.

SPØRSMÅL NR. 1102

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvor mange fikk innvilget asyl i henholdsvis Norge, Sverige og Danmark i 2025?

Svar:

Tabellen gir oversikt over antall personer som fikk innvilget en asylsøknad i førsteinstans i Norge, Sverige og Danmark i 2025.

Land	Asyl	Midlertidig beskyttelse	Sum
Norge	663	12 941	13 604
Sverige	2 695	9 254	11 949
Danmark	875	13 703	14 578

Kilde: UDI, Migrationsverket og Udlændingestyrelsen

SPØRSMÅL NR. 1103

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 19. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Hva er ytelsesnivået en mottar i henholdsvis Norge, Sverige og Danmark hvis en kommer som nyankommen flyktning og mottar det som i Norge er introduksjonsstønad?

BEGRUNNELSE:

For at det skal bli sammenlignbart ber jeg om at man legger til grunn at man kommer fra Ukraina på kollektiv beskyttelse, kommer alene og er 30 år gammel.

Svar:

I Norge vil en enslig flyktning fra Ukraina på 30 år som deltar i introduksjonsprogram kunne motta introduksjonsstønad 256 200 NOK i året før skatt, noe som tilsvarer 223 600 NOK etter skatt. Mange flyktninger fra Ukraina har utdanning fra før av og har derfor rett til introduksjonsprogram i inntil tolv måneder.

I Danmark vil en flyktning i en tilsvarende situasjon som deltar i det danske introduksjonsprogrammet kunne motta kontanthjelp på minstesats. Denne ytelsen utgjør 6 789 DKK per måned før skatt og omtrent 5 700 DKK etter skatt. Dette tilsvarer omtrent 107 300 NOK i året etter skatt. Informasjonen er innhentet fra det danske Beskæftigelsesministeriet sin opplysningsside om offentlige ytelser. Det er en estimert utregning av ytelsen etter skatt.

Fordrevne fra Ukraina i Sverige har det første året i landet kun rett på en begrenset ytelse som tilsvarer det andre asylsøkere mottar på maksimalt 2 201 SEK per måned, noe som tilsvarer omtrent 2 400 NOK. Etter å ha hatt oppholdstillatelse i minst et år kan en person fra Ukraina søke om folkeregistrering i Sverige og deretter delta i etableringsprogram. En flyktning fra Ukraina på 30 år som deltar i det svenske etableringsprogrammet vil kunne motta ytelse for deltakelse på inntil 6 160 SEK

per måned. Dette tilsvarer omtrent 80 900 NOK i året. Dersom flyktningen bor alene, kan vedkommende også få bostøtte på opptil 3 900 SEK per måned, noe som tilsvarer omtrent 4 270 NOK. I motsetning til den norske og danske ytelsen, er den svenske ikke skattepliktig. Informasjonen er innhentet fra det svenske Migrasjonsverkets opplysningsside for økonomisk bistand og Arbetsförmedlingens opplysningsside om etableringsprogrammet.

Jeg vil understreke at direkte sammenlikning av disse ytelsene er utfordrende. Det skyldes blant annet at levekostnader, lønnsnivå, boligpriser og tilgang på rimelige boliger varierer mellom landene. Videre er ytelsessystemene ulikt utformet og flyktningen vil i tillegg til hovedytelsen kunne ha rett til ulike supplerende ytelser, som sosialhjelp og bostøtte. Disse vurderes i Norge individuelt ut fra hver enkelt flyktnings livssituasjon. En sammenlikning av disse ytelsene vil dermed i begrenset grad gi et presist eller fullstendig bilde av de totale ytelsene en flyktning faktisk får utbetalt i de ulike landene.

Det er viktig at ytelsene er på et nivå som gir mulighet for rimelig livsopphold, samtidig som det må lønne seg å være i arbeid.

Regjeringen vil derfor i tiden fremover se på ytelsene til nyankomne flyktninger og hvordan arbeidsintensivene kan styrkes videre.

SPØRSMÅL NR. 1104

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Finn Krokeide

Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Stemmer det at det er mulig å utvide dagens kapasitet ved Vestoppland fengsel avdeling Valdres med 10 plasser på konstadseffektiv måte gjennom et samarbeid med utleier, og hva vil statsråden eventuelt gjøre for å benytte seg av denne muligheten til å få etablert 10 nye lavsikkerhetsplasser på en konstadseffektiv måte?

BEGRUNNELSE:

Vestoppland fengsel avdeling Valdres er en fengselsenhhet med lavt sikkerhetsnivå, som ligger på Slidreøya i Vestre Slidre kommune. Fengselet ligger på leiet grunn, som det leier av en privat utleier. Spørsmålsstiller har fått opplysninger om at det er mulig å utvide dagens kapasitet

på 25 soningsplasser til 35 soningsplasser gjennom et samarbeid med utleier, og at dette kan gjøres på en måte som fremstår svært kostnadseffektivt sammenlignet med andre prosjekter for oppskalering av fengselskapasitet. Det bes derfor bekreftet om det stemmer at det er mulig å utvide dagens kapasitet ved Vestoppland fengsel avdeling Valdres med 10 plasser på konstadseffektiv måte gjennom samarbeid med utleier. Dersom dette stemmer, bes det videre besvart hva statsråden vil gjøre for å benytte seg av denne muligheten til å få etablert 10 nye lavsikkerhetsplasser på en konstadseffektiv måte.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) vurderer løpende behovet for kapasitet i kriminalomsorgen opp mot prognoser for fremtidig behov. Eventuelle utvidelser av kapasiteten må sees i sammenheng med behovet for fengselskapasitet, både på lav og høy sikkerhet, nasjonalt.

Kriminalomsorgsdirektoratet og Statsbygg har, på oppdrag fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og JD, kartlagt og vurdert tilstanden til fengslene, samt vurdert det fremtidige behovet for fengselskapasitet i rapporten «Fremtidig fengselskapasitet» fra 2024. Rapporten understreker at flere fengsler har et stort vedlikeholdsbehov og behov for oppgradering eller erstatning.

Jeg er kjent med at kommunen ønsker å vurdere en utvidelse av kapasitet for kriminalomsorgen ved Vestoppland fengsel avdeling Valdres. Selv om dette er en mulighet, må vi se på den samlede kapasiteten og planlegge langsiktig. Utbygging, eller en utvidelse av dagens kapasitet ved Valdres fengsel, er ikke en del av den faglige tilrådingen i rapporten. Per i dag foreligger det derfor ikke en plan om utvidelse ved dette fengselet.

Med bakgrunn i de faglige tilrådingene, har regjeringen prioritert de byggeprosjektene og utredningene som allerede er satt i gang for 2026. Det er særlig viktig å få på plass erstatningskapasitet for nytt Oslo fengsel og nytt kvinnefengsel på Østlandet så raskt som mulig. I tillegg er det satt i gang flere utredninger som må følges opp, deriblant behovet for kapasitet ved ungdomsenhetene på lang sikt, samt utredninger av nye fengsler i Mosjøen- og Ålesund-området. I de neste årene vil det også være behov for å utrede nærmere behovet for nye fengsler, inkludert moderne enheter på lavere sikkerhetsnivå og nye overgangsboliger. I tillegg er det et større vedlikeholdsetterlep i kriminalomsorgen som vi bør prioritere å arbeide videre med å få redusert.

SPØRSMÅL NR. 1105

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Marit Vea

Besvart 21. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hva vil helseministeren gjøre for å sikre at alle innbyggere har enkel og komplett innsynsmulighet til alle sin egne helsedata i tråd med gjeldende lovverk, herunder informasjon om hvilke registre og IT-løsninger de ligger i og hva de benyttes til?

BEGRUNNELSE:

I en artikkel fra 8. oktober på forskning.no med tittel «Oslo universitetssykehus felt for ulovlig forskning på transpersoner», omtales en rapport fra Oslo universitetssykehus sitt Redelighetsutvalg. Denne rapporten slår fast at 1.700 barn og unge som har søkt behandling hos Nasjonalt behandlingssenter for kjønnsinkongruens, ble forsket på uten at dette var noe de hadde godkjent. Opplysningene som er brukt som datagrunnlag i forskningen, er hentet i stor grad fra barn og unge uten nødvendig samtykkekompetanse. Det skal også være snakk om særlig sensitive opplysninger, slik som selvskading, psykiatriske diagnoser og endring i kjønnsstatus. Redelighetsutvalgets rapport slår videre fast at det skulle ha vært søkt om godkjenning, samt

hentet inn samtykke fra pasientene. Sekundært skulle det ha vært søkt om fritak for å innhente samtykke. Representanter for den relevante pasientorganisasjonen sier at hendelsen svekker deres tillit til helsetjenestene. I tillegg til at de enkelte pasientene og/eller deres foresatte ikke har godkjent at deres data forskes på, er det ekstra problematisk at de ikke visste at dataene deres ble forsket på i det hele tatt. I en artikkel på forskning.no fra 11.11.25 med tittel «Forskere felt for ulovlig forskning på transpersoner – nå er de klaget inn igjen» informeres det om at enkelte «har lagt ned mange frivillige timer for å komme til bunns i hvorfor forskerne har vært inne i pasientjournalene til medlemmene deres.» Undertegnede frykter at denne saken illustrerer et større, underliggende problem knyttet til at pasienter ikke har komplett nok tilgang til egne helsedata og hvordan disse blir benyttet, det være seg til forskning eller kvalitetsutvikling. Å skulle måtte legge ned mange frivillige timer burde ikke være nødvendig.

Svar:

Det er et viktig prinsipp i det norske helsevesenet at alle innbyggere skal kunne få vite hvilke helseopplysninger om dem som er lagret, hvem som har fått opplysningene og hva opplysningene er brukt til. Vi har derfor flere regler i helselovgivningen som fastsetter denne rettigheten.

Retten til innsyn i pasientjournaler og andre behandlingsrettede helseregistre, er lovfestet i pasientjournalloven § 18, pasient- og brukerrettighetsloven § 3-6 tredje ledd og § 5-1, samt personvernforordningen artikkel 13 og 15. Virksomhetens interne kvalitetsregistre, der opplysningene er hentet fra pasientjournaler med hjemmel i helsepersonelloven § 26, regnes også som behandlingsrettede helseregistre og omfattes av de samme reglene. Disse bestemmelsene gir alle en rett til å få innsyn i hvilke opplysninger om dem som er registrert, hvem opplysningene er gitt videre til og hva opplysningene er brukt til. Innsynsrett er også lovfestet for opplysninger i andre helseregistre, jf. helseregisterloven § 24.

Det gjelder et krav om dokumentasjon i logg eller i pasientens journal når pasientopplysninger deles med forskere eller andre. Dette gjelder både oppslag eller annen tilgjengeliggjøring (deling) internt i virksomheten og til brukere som ikke er tilknyttet virksomheten. En ny § 22 a i pasientjournalloven skal lovfeste disse kravene som i gjeldende regler er fastsatt i pasientjournalforskriften § 14. Reglene gir pasienten rett til innsyn i logg og en plikt for virksomheten til å varsle ved urettmessig tilgjengeliggjøring av journalopplysningene. I tillegg innføres det nå også et krav om dokumentasjon av hvilke opplysninger eller dokumenter som blir tilgjengeliggjort. Jeg viser til Prop. 154 L (2024-2025) og Stortingets lovvedtak 13. januar. Det jobbes nå med å implementere det nye regelverket og å gjøre det kjent.

Det er altså ingen tvil om at innbyggerne har en rett til å få vite når journalopplysninger om dem er blitt delt med andre og hvem som har fått opplysningene. Like viktig er det imidlertid at det skal være enkelt for innbyggerne å utøve denne rettigheten. Derfor er målet at innbygger enkelt skal finne sine helseopplysninger på Helsenorge, og det utvikles kontinuerlig løsninger som understøtter dette målet. I tillegg skal hver virksomhet ha rutiner for å gi innsyn i opplysninger som bare er lagret hos virksomheten.

På Helsenorge kan innbyggere i dag se egen kjernejournal og journaldokumenter, resepter, forskrevne legemidler og helseregistre. Der er det også informasjon om og oversikt over nasjonale lovbestemte helseregistre og medisinske kvalitetsregistre med nasjonal status som inneholder helseopplysninger om innbyggerne.

Når helsepersonell leser informasjon om en pasient blir dette registrert, og pasienten kan logge inn på Helsenorge for å se hvem som har sett informasjonen. Det er også mulig å blokkere navngitt helsepersonell for til-

gang til dine helseopplysninger, sperre alle eller utvalgte helseopplysninger, og reservere seg mot å ha en kjernejournal.

I tilfeller der det ikke er innsynstjenester på Helsenorge må innbyggerne henvende seg direkte til virksomheten. Dette gjelder blant annet for opplysninger i fastlegejournal og journal i kommunale tjenester. Helsenorge har generell informasjon om hvilke rettigheter innbyggerne har til innsyn i egne helseopplysninger, og hvor de kan henvende seg for å få innsyn i helseopplysninger som ikke er tilgjengelige via Helsenorge. Det er videre oversikt over personverninnstillinger og hvordan du kan styre samtykker, reservasjoner og tilgangsbegrensning.

Retten til å bruke journalopplysninger til annet enn helsehjelp, er regulert og varierer etter hva slags bruk det er tale om. Journalopplysninger kan innhentes og brukes til internkontroll og kvalitetssikring av helsetjenesten, jf. helsepersonelloven § 26 og pasientjournalloven § 6. Dette skal som nevnt logges i journalen, men det kreves ikke samtykke fra pasienten.

Dersom det derimot er snakk om medisinsk og helsefaglig forskning kreves det samtykke fra den som opplysningene gjelder, eventuelt fra foreldrene dersom forskningsdeltakeren er barn. Dette følger av helseforskningsloven § 13 og § 17. Kravet om samtykke gjelder likevel ikke dersom forskningsprosjektet har fått dispensasjon fra taushetsplikten etter helsepersonelloven § 29. Oppslag i pasientopplysninger til bruk i forskning, skal som nevnt logges. Forskningen skal organiseres og utøves forsvarlig, jf. helseforskningsloven § 5. Forskningsprosjektet må være forhåndsgodkjent av den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK), jf. helseforskningsloven § 9. Loven stiller også krav til åpenhet og innsyn i forskningen, jf. helseforskningsloven §§ 39 flg. Blant annet har forskningsdeltakere rett til innsyn i helseopplysninger om seg selv som er brukt i forskningen. Både den enkelte forsker og forskningsinstitusjonen har ansvar for at forskningsetikken og kravene i helseforskningsloven følges. Forskningsinstitusjoner skal ha et redegjøringsutvalg som skal behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, jf. forskningsetikkloven § 6.

Det er ikke alltid så klart om et prosjekt er kvalitetssikring eller om det er medisinsk og helsefaglig forskning. REK har derfor en ordning hvor man ved tvil kan sende inn en «fremleggingsvurdering». I løpet av to til fire uker vil man få en tilbakemelding fra REK med en anbefaling om å sende inn en fullstendig søknad eller ikke. Departementet har i tillegg gitt Helsedirektoratet i oppdrag å lage en veiledning om helseforskningsloven, der blant annet grensen mellom kvalitetssikring og forskning skal forklares nærmere. Jeg er kjent med at det aktuelle helseforetaket videre vil vurdere å endre sine interne retningslinjer for å klargjøre grenseoppgangen mellom kvalitetssikring og forskning.

SPØRSMÅL NR. 1106**Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth****Besvart 19. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Ser regjeringen og justisministeren behovet for å prioritere videre dagens etablerte avhopperprogram fra 2019 med KFUK-KFUM, med midler som sikrer forutsigbar drift?

BEGRUNNELSE:

Fra i år (2026) vil det være bortfall av midler over statsbudsjettet og øremerkede midler fra Oslo kommune, som medfører at avhopperprogrammet som ble opprettet i 2019 står uten nødvendig finansiering.

5 som tidligere var sentrale i tunge kriminelle miljøer, har fullført programmet og lever nå et liv uten kriminalitet, i arbeid eller utdanning og har etablert nye sosiale nettverk. 3 andre er i dag aktive i programmet og 10 motiverte avhoppere står ifølge hjemmesiden til KFUK-KFUM på venteliste. <https://kfuk-kfum.no/nyheter/norges-eneste-nasjonale-avhopperprogram-for-gjengkriminelle-avvikles>

Bortfall av midler til programmet vil ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging for 28 unge og deres familier, hovedsakelig basert på Østlandet, som mister mentor- og veiledningstilbud.

KFUK-KFUM har ifølge hjemmesiden forsøkt dialog om utfordringene med Justisdepartementet, men har kun blitt henvist til søknadsordninger som ikke sikrer forutsigbar drift ut over årlige budsjett. Uten tilbudet som ble etablert i 2019 vil regningen nå sendes til fremtidige

budsjetter i form av politiressurser, fengselsdøgn og nye ofre for kriminalitet.

Ifølge KFUK-KFUM må det økonomiske ressurser eller andre løsninger på plass raskt dersom arbeidet skal videreføres.

Svar:

Regjeringen prioriterte i perioden 2022–2024 tilskuddsmidler over statsbudsjettet til både KFUK-KFUM Forandringshuset (2 millioner kroner årlig) og Oslo kommune (1 million kroner årlig). Midlene var øremerket over en tilskuddspost der øvrige tilskuddsmottakere blir tildelt midler etter søknad, og skulle gå til «pilotprosjekt for exit-program for gjengkriminelle», jf. Prop. 1 S (2021–2022) Justis- og beredskapsdepartementet.

Hensikten med tilskuddet var å bidra med prosjektmidler i en oppstartsfase, for å prøve ut måter å jobbe på, for så at virksomhetene selv kunne videreføre det som virker i egen regi. Det var derfor ikke ment at midlene fra statsbudsjettet skulle sikre varig drift. Tilskuddsmidler skal normalt lyses ut og fordeles på grunnlag av åpne søknadsprosesser og kjente tildelingskriterier, slik at flere har mulighet til å søke tilskudd. Enkeltstående, øremerkede tilskudd er derfor unntak fra bestemmelsene i økonomiregelverket. På bakgrunn av dette, ble det øremerkede tilskuddet avviklet etter en treårsperiode. Jeg viser for øvrig til svar på spørsmål nr. 1085 fra representanten Hans Edvard Askjer.

SPØRSMÅL NR. 1107**Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen****Besvart 19. januar 2026 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Har regjeringen igangsatt utredningen av Norgespris for bedrifter og frivilligheten iht. Stortingets vedtak, eventuelt når kan det forventes at regjeringen kommer tilbake til

Stortinget og vil regjeringen kommer med nye tiltak for å bedre strømprissituasjonen for bedrifter og organisasjoner før vinteren er ferdig?

BEGRUNNELSE:

Den 16. juni 2025 fattet Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen utrede en Norgespris for bedrifter og frivilligheten».

og komme tilbake til Stortinget om dette så snart som mulig». Statsråd Terje Aasland har også uttalt i januar 2025 at regjeringen skal videreutvikle fastprisordningen for bedrifter.

Regjeringen har så langt ikke kommet tilbake til Storting om Norgespris for bedrifter og fastprisordningen for bedrifter er ikke videreutviklet.

Flere bedrifter, særlig i NO2 er bekymret for høye strømpriser.

Svar:

En av regjeringens seks hovedprioriteringer i industripolitikken er at industrien skal ha tilgang på ren og rimelig kraft. Jeg er derfor opptatt av å gi et godt og grundig svar på Stortingets anmodningsvedtak om en Norgespris for bedrifter og frivilligheten, noe som blant annet vil kreve grundige EØS-rettslige vurderinger. Dette arbeidet er i gang, men det er for tidlig å si når det vil være ferdigstilt.

Jeg vil også benytte anledningen til å minne om at regjeringen allerede har tatt flere grep for at bedrifter og frivilligheten skal kunne få større forutsigbarhet for sine strømkostnader.

Gjennom kontraktsunntaket for standardiserte fastprisavtaler i grunnrenteskatten for vannkraft og landbasert vindkraft, har regjeringen lagt til rette for fastprisavtaler for næringslivet. I desember 2025 kunne bedrifter i prisområde NO2 (Sør-Norge) inngå fastprisavtale ned mot 64 øre per kWh.

Regjeringen har også sørget for lavere nettleie. I statsbudsjettet for 2026 er elavgiften endret og redusert. Endringen medfører en samlet reduksjon i elavgiften på om lag 1,9 mrd. kroner i 2026. Samtidig blir flaskehalsinntekter brukt til å holde nettleien nede i områder med høye strømpriser. Siden ordningen kom på plass i 2022 er det utbetalt over 10 milliarder kroner til redusert nettleie.

Kultur- og likestillingsdepartementet, i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet og Energidepartementet, er i gang med å utrede hvorvidt en Norgespris-løsning også kan omfatte den allerede etablerte strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner.

SPØRSMÅL NR. 1108

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen

Besvart 20. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener statsråden at det er akseptabelt at det nok en gang er store forsinkelser på CT-undersøkelser, vil statsråden igangsette tiltak for å sikre at de prioriterte fristene overholdes, hvilke prioriterte frister har blitt brutt ved SUS i 2025 og frem til dag, i hvor mange tilfeller og er det noen registrerte tilfeller hvor det har hatt alvorlige konsekvenser for pasienter?

BEGRUNNELSE:

SUS har i flere perioder, også nå, opplevd store forsinkelser på CT-undersøkelser. Det går ut over mange kreftpasienter. P.t. er 100 kreftpasienter rammet av forsinkelser på SUS og pasienter rammet av kreft får ifølge Aftenbladet ikke undersøkelser innen de prioriterte fristene.

Ifølge avdelingssjefen på radiologisk avdeling kan forsinkelsene «også ha betydning for behandlingen». Som kjent er det viktig ved behandling av kreft å avdekke kreft, spredning og tilbakefall så tidlig som mulig.

Svar:

Pakkeforløpene for kreft har vært et godt grep for å sikre forutsigbarhet for pasienter og pårørende, og det er ikke godt nok at kreftpasienter ikke får utredning og behandling innen de fristene som er satt.

For å svare på spørsmålet, har jeg bedt om innspill fra Helse Vest RHF. Jeg gjengir svaret fra Helse Vest RHF:

«Helse Stavanger har i perioder hatt lengre ventetider på CT undersøkelser enn det som er ønskelig. Årsaken til forlenget ventetid nå i januar 2026 er etterslep på grunn av lav aktivitet i

forbindelse med flytting til nytt sykehusbygg og forsinket leveranse og installasjon av en nyanskaffet CT-maskin.

Det er tett dialog mellom fagmiljøene innen kreft og radiologi ved Stavanger universitetssjukehus for å ivareta de pasientene som får utsatt undersøkelsen på en best mulig måte. Pasienter med størst behov blir prioritert. Det er ikke registrert noen tilfeller der utsatt CT undersøkelse har fått alvorlige konsekvenser for pasientene.

Helse Stavanger erkjenner at økt ventetid på CT er belastende for pasientene da det fører til usikkerhet og flere oppmøter på poliklinikken. Kontrollene hos legen blir gjennomført som vanlig og det blir gjort individuelle vurderinger i forhold til videre behandling av pasienter som har fått utsatt time til CT kontroll. For å redusere ventetiden, er det satt opp ekstra kveldspoliklinikk i ukene fremover. I løpet av januar vil en ekstra CT være på plass, noe som vil bedre kapasiteten ytterligere. Med disse tiltakene er det forventet at ventetidene vil normalisere seg ila noen uker.»

Kreftutredningen de siste årene har blitt mer omfattende og tar lenger tid enn tidligere for å kunne gi den best mulige behandlingen tilpasset den enkelte pasient. Tidsfristene i pakkeforløpene fanger med andre ord ikke

i tilstrekkelig grad opp utviklingen med mer omfattende diagnostikk og persontilpasset behandling.

Helse- og omsorgsdepartementet følger situasjonen i de regionale helseforetakene og har uttrykt klare forventninger til at tidsfristene i pakkeforløpene skal holdes. Aktuelle tiltak i helseforetakene vil være å strømlinjeforme prosesser, samarbeide mer på tvers av helseforetakene, kjøpe privat kapasitet og styrke kapasiteten i egen regi.

I tillegg gjør Helsedirektoratet en faglig revisjon av alle pakkeforløpene der forløpstidene vurderes. De oppdateres så utviklingen med mer omfattende diagnostikk og persontilpasset behandling fanges opp, slik at vi kan fortsette å sikre bedre overlevelse etter kreft. Reviderte pakkeforløp planlegges publisert i løpet av våren 2026. Hensikten med pakkeforløpene er ikke at alt skal gå raskest mulig, men at det gis god behandling og at overlevelse øker. Samtidig er det viktig å unngå unødig ventetid og bidra til større forutsigbarhet for pasientene.

Jeg vil følge situasjonen ved Stavanger universitetssjukehus og forutsetter at det arbeidet som er igangsatt vil føre til at kreftpasientene får tilbud om CT-undersøkelser innen de frister som er satt i de enkelte pakkeforløp.

SPØRSMÅL NR. 1109

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen

Besvart 19. januar 2026 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Hvor går grensegangen for fylkeskommunens adgang til å begrense eller unnlate å tilby opplæring etter opplæringslova § 28-4 til barn og unge som er innlagt i helseinstitusjon, og kan statsråden bekrefte at retten til opplæring ikke er betinget av foresattes initiativ, minimumsvarighet på institusjonsopphold eller andre vilkår som ikke har hjemmel i lov eller forskrift?

BEGRUNNELSE:

Opplæringslova § 28-4 slår fast at fylkeskommunen har ansvar for grunnskoleopplæring og videregående opplæring for elever som på grunn av sykdom er innlagt i helseinstitusjon. Bestemmelsen viderefører tidligere opplæringslova § 13-3a og innebærer at retten til opplæring gjelder uavhengig av lengden på institusjonsoppholdet, og at opplæringen skal tilpasses elevens helsetilstand og

behov i samarbeid med foreldre, helseinstitusjonen og elevens nærscole.

Denne retten understøttes også av forskrift om barns opphold i helseinstitusjon, som fastsetter at barn i skolepliktig alder har rett til undervisning under institusjonsopphold, og at helseinstitusjonen har plikt til å gi nødvendige opplysninger til kommune og fylkeskommune slik at undervisningen kan organiseres. Ansvaret for å utløse retten til opplæring er dermed lagt til det offentlige, og kan ikke skyves over på foresatte.

Likevel er det rapportert om praksis ved enkelte sykehus, hvor opplæring kun igangsettes dersom foresatte aktivt tar initiativ gjennom samtykkeskjema, e-post og telefonisk kontakt, og hvor det i tillegg praktiseres et uformelt krav om at institusjonsoppholdet må ha en viss minimumsvarighet før opplæring vurderes. Slike vilkår har ikke hjemmel i gjeldende rett og kan i praksis føre til

at barn med kronisk sykdom og hyppige, kortvarige opphold faller utenfor opplæringstilbudet.

Videre fattes det etter det opplyste ikke enkeltvedtak i tilfeller der opplæring ikke tilbys, noe som innebærer manglende dokumentert vurdering, fravær av begrunnelse og manglende klageadgang i strid med forvaltningslovens regler.

På denne bakgrunn er det behov for en klargjøring av hvor langt fylkeskommunens handlingsrom rekker, og hvilke plikter som gjelder for å sikre at retten til opplæring for barn i helseinstitusjon faktisk oppfylles i tråd med lovens ordlyd og formål.

Svar:

Ansvar for opplæring til barn og unge som er innlagt i helseinstitusjon ligger under mitt ansvarsområde som kunnskapsminister. Det er derfor jeg som svarer på spørsmålet fra representanten.

Barn og unge som er innlagt i helseinstitusjon beholder sine rettigheter etter opplæringsloven. Etter opplæringsloven § 28-4 er det fylkeskommunen som har ansvar for å oppfylle retten til blant annet grunnskoleopplæring og videregående opplæring til de som er innlagt i helseinstitusjon i fylket. Ansvar for fylkeskommunen omfatter innlagte som får spesialisthelsetjenester finansiert av staten.

Som representanten viser til fremgår det også av forskrift om barns opphold i helseinstitusjon § 14 at barn og unge har rett til opplæring under institusjonsoppholdet, i den grad dette følger av opplæringsloven. Etter forskriften plikter også institusjonen å melde fra til sin vertsfylkeskommune om barn og ungdom som blir innlagt og som har rett til opplæring. Hvis vertsfylkeskommunen ikke har ansvar for å oppfylle retten til opplæring, skal den

melde fra til den kommunen eller fylkeskommunen som er ansvarlig. Det er altså ikke et krav at den innlagte eller foreldrene til den innlagte melder fra for å få oppfylt sine rettigheter etter opplæringsloven.

Utdanningsdirektoratet har gitt ut et rundskriv om grunnopplæring for barn og unge i barneverns- og helseinstitusjoner. I vurderingen av når barn og unge regnes som innlagte i helseinstitusjon, er det lagt til grunn at institusjonsoppholdet av pedagogiske og praktiske hensyn må være av en viss varighet. Dette skyldes at det er lite formålstjenlig at fylkeskommunen skal gi opplæring i tilfeller der innleggelsen kun er kortvarig, for eksempel på noen få dager. Innleggelse som er kortvarig, men gjentakende, kan likevel være omfattet av ansvaret til fylkeskommunen. I slike tilfeller bør fylkeskommunen og elevens hjemskole utarbeide en plan for opplæringen til den aktuelle eleven, og vurdere det konkrete behovet til eleven.

Utover de ordinære reglene i opplæringsloven, stilles det ikke nærmere krav til organiseringen av opplæringen for elever som er innlagt i en helseinstitusjon. Jeg vil bemerke at fylkeskommunens ansvar for opplæringen ikke innebærer at fylkeskommunen selv må gi opplæringen. Blant annet gjelder retten til å gå på en grunnskole i nærmiljøet (nærskolen) også for barn i institusjon. Det vil ofte være hensiktsmessig at eleven fortsetter på hjemskolen, dersom det er mulig. Eleven kan også få tilbud om å gå på en skole i nærheten av institusjonen eller i tilknytning til institusjonen, for eksempel på en sykehusskole. Jeg legger til grunn at fylkeskommunen, i samråd med eleven selv eller elevens foreldre, den aktuelle institusjonen og elevens hjemskole, finner gode løsninger som ivaretar behovene til eleven. Det er ikke et krav at det fattes enkeltvedtak om opplæring i institusjon.

SPØRSMÅL NR. 1110

Innlevert 11. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen

Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Deler statsråden oppfatningen om at ressursituasjonen i Sør-Vest politidistrikt ikke er tilfredsstillende, er statsråden bekymret for at antall NCMEC-tips går opp og rettskraftige domfellelser går sterkt ned, og vil statsråden igang-

sette tiltak for å styrke arbeidet for å stanse nettovergrep mot barn?

BEGRUNNELSE:

I oktober 2023 ble det klart at Operasjon Spiderweb i Sør-Vest politidistrikt skulle legges ned. Operasjon Spiderweb var et prosjekt for å motvirke nettovergrepssaker mot barn. Aftenbladet viser den 11. januar 2026 til at antall tips om nettovergrep mot barn har økt samtidig som antall domfellelser går ned. Sør-Vest PD mottok i 2023 283 NCMEC-tips og ledet til 20 rettskraftige dommer, som var det siste året Operasjon Spiderweb var i drift, mot 305 NCMEC-tips i 2024 og kun to rettskraftige dommer.

På svar om det eneste fornuftige er å gjenopprette en slik spesialisert etterforskningsgruppe som Operasjon Spiderweb var svarer politidistriktet blant annet:

«Det kan også nevnes at en har sett seg nødt til å omdisponere ressurser for å styrke arbeidet mot vold i nære relasjoner i Sør-Vest politidistrikt.»

Samtidig har politidistriktet nest lavest politidekning per tusen innbyggere i hele landet.

Svar:

Antallet tips om seksuell utnyttelse av barn på digitale plattformer har økt jevnt de siste årene. Disse sakene er svært ressurskrevende å etterforske og utfordrer politiets kapasitet. De såkalte NCMEC-sakene (National Center for Missing & Exploited Children) utgjør en stor andel av den mottatte informasjonen.

Regjeringen har siden 2021 økt politiets budsjett med 31 prosent, og i statsbudsjettet for 2024 ble det øremerket 30 millioner kroner til politiets innsats mot internettrelaterte overgrep mot barn. Siden politireformen ble innført har politiet etterforsket langt flere saker enn tidligere, og flere saker er avgjort av påtalemyndigheten. Alle politidistrikt har etablert nettpatruljer som forebygger ved å være til stede på nett og i sosiale medier, og Kripos er styrket flere ganger for å sikre økt innsats mot overgrep på nett.

Tallene som er gjengitt i Stavanger Aftenblad, og av spørsmålsstiller, kan gi et noe misvisende bilde av politiets arbeid med disse sakene. Politiets rapportering til Politidirektoratet skjer tertialvis og knyttes til tidspunktet tipsene mottas, ikke når dommene avsies. Dette innebærer at domfellelser kan tilskrives tidligere år, ettersom saker ofte avgjøres lenge etter at tipset er mottatt.

Tall innhentet fra Politidirektoratet viser at antall domfellelser har økt. I 2023 ble det avsagt 18 dommer knyttet til overtredelse av straffelovens § 311, hvorav fire hadde bakgrunn i NCMEC-tips. I 2024 ble det avsagt 25 dommer, hvorav 14 hadde bakgrunn i NCMEC-tips. I 2025 ble det avsagt 27 dommer, alle med bakgrunn i NCMEC-tips. Selv om det er riktig at antallet NCMEC-tips har økt fra 2023 til 2025, nærmere bestemt med åtte prosent, er det ikke grunnlag for å konkludere med at dette utgjør en tydelig trend.

For ordens skyld vil jeg understreke at antall tips og antall straffesaker er ikke direkte sammenlignbart, blant annet fordi et tips ikke nødvendigvis innebærer at det rent faktisk er begått en straffbar handling, og videre inneholder mange av tipsene informasjon om kun en IP-adresse, der det ikke er grunnlag for å opprette etterforskning. Flere NCMEC-tips kan også gjelde én og samme gjerningsperson.

Når det gjelder spørsmålet om disponering av ressurser i Sør-Vest politidistrikt, vil jeg understreke at prioritering og organisering av ressurser i det enkelte politidistrikt ligger til politimesterens ansvarsområde. Det er imidlertid iverksatt flere tiltak for å styrke og støtte politidistriktene i arbeidet med denne sakstypen. Politidirektoratet i samarbeid med Riksadvokatembetet, har blant annet startet en prosess med oppfølging av NCMEC-sakene. En del av oppfølgingen innebærer å foreta en gjennomgang av rutiner for behandling av rapporter fra tjenesteleverandører (bl.a. NCMEC-tipsene) nasjonalt og i distriktene, og undersøke håndteringen av tipsene. Et annet eksempel er Politihøgskolens utvikling av digitale læringsressurser som er satt i gang for å heve kompetansen på området.

Opptappingsplanen mot vold og overgrep (2024–2028) og stortingsmeldingen om tryggere digital oppvekst er blant regjeringens viktigste verktøy for å beskytte barn og unge mot vold og overgrep. Flere av tiltakene her retter seg mot politiets og justissektorens ansvarsområde, som f.eks. tiltakene nevnt ovenfor og vurdering av om strengere straffer kan bidra til å avskrekke nettovergripere. Men justissektorens innsats alene er ikke nok. Dette er en sammensatt og kompleks utfordring som krever en helhetlig tilnærming. Regjeringen arbeider derfor med et bredt spekter av tiltak som skal gjøre internett tryggere for barn, og ser også på muligheter for å ansvarliggjøre teknologiselskaper som eier plattformer der barn utsettes for grooming og overgrep. I tillegg er vi opptatt av å styrke det nordiske og europeiske samarbeidet for en trygg digital oppvekst.

SPØRSMÅL NR. 1111**Innlevert 7. januar 2026 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 19. januar 2026 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kan kulturministeren redegjøre for forventet fremdrift i arbeidet med en ny stortingsmelding om idrett, og kan statsråden avklare om man vil jobbe for en regel festing av momskompensasjonen for frivilligheten?

BEGRUNNELSE:

I regjeringens plan for Norge 2025-2029 står det at man i 2026 vil starte arbeidet med en idrettsmelding og sikre full momskompensasjon til frivillige organisasjoner. Det står imidlertid ingen ting om planer for videre fremdrift eller frivillighetens ønske om en regelfestet momskompensasjonsordning.

Svar:

Regjeringen har varslet at det skal utarbeides en ny stortingsmelding om idrett, som skal legge grunnlaget for den framtidige idrettspolitikken. Kultur- og likestillingsdepartementet setter nå i gang arbeidet. Departementet vil legge opp til god dialog med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) og andre berørte aktører. Jeg har som mål at meldingen legges fram i 2027.

Når det gjelder momskompensasjon har vi som eneste regjering sikret full momskompensasjon til frivillig sektor. Dette har vi gjort hvert år siden vi tiltrådte. I 2026 er det bevilget 3 079 millioner kroner til ordningen. Med dette budsjettet har vi økt ordningen med 1,3 milliarder kroner siden Solberg-regjeringens siste foreslåtte budsjett. Regjeringen mener det viktigste nå er å sikre frivillige organisasjoner mest mulig midler til økt aktivitet og deltakelse over hele landet.

SPØRSMÅL NR. 1112**Innlevert 6. januar 2026 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 19. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sikre at operatøren på Sørlandsbanen har tilgang til egnet og driftssikkert togmateriell, nødvendige reservedeler og teknisk dokumentasjon, samt rammebetingelser som gjør det mulig å ivareta vedlikeholdsansvaret?

BEGRUNNELSE:

Togmateriellet som benyttes på Sørlandsbanen er gammelt og har et betydelig behov for oppgradering. Samtidig har strekningens tekniske særpreg, herunder kurvatur og kjøreegenskaper, gjort det krevende å benytte alternativt materiell fra andre deler av landet. Det er videre opplyst at Go-Ahead overtok tog i svært dårlig teknisk stand, og at overføringen av vedlikeholdsansvaret fra statens eget

selskap Mantena ikke ble gjennomført i tråd med kravene i gjeldende ECM-regelverk, blant annet som følge av mangelfull dokumentasjon og manglende vedlikeholdsdata. Dette har ifølge opplysningene gjort det vanskeligere enn nødvendig å ivareta forsvarlig vedlikehold og har bidratt til alvorlige driftsproblemer med forsinkelser og kanselleringer.

Situasjonen reiser prinsipielle spørsmål om statens ansvar for å sikre at operatører som leverer togtilbud på statens vegne, har tilgang til egnet materiell, nødvendige deler og teknisk informasjon, samt forutsigbare rammebetingelser som legger til rette for stabil og sikker drift.

Svar:

Operatør Go-Ahead Norge har hatt utfordringer med særlig én av togtypene som brukes i fjerntog på Sørlandsbanen. Jeg er kjent med at selskapet nå gjennomfører en rekke tiltak for å bøte på utfordringene. Jeg er også kjent med at arbeidet skjer i kontakt med Jernbanedirektoratet og statens fagorgan for togmateriell, Norske tog. Dette er aktørene som står nærmest situasjonen og som har størst faglig innsikt i hva som kan og bør gjøres på umid-

delbar sikt for å bøte på problemene på Sørlandsbanen. Partene vurderer behov og prioritering av tekniske oppgraderinger av togene på Sørlandsbanen for å redusere omfanget av stoppende feil. Norske tog har ansvar for større oppgraderingsprosjekter, og togoperatøren bidrar med innsikt fra togdrift for å vurdere hvilke modifikasjonstiltak som bør prioriteres for å redusere omfanget av tekniske feil. Arbeidet er tema i min oppfølging av både Jernbanedirektoratet og Norske tog.

SPØRSMÅL NR. 1113

Innlevert 9. januar 2026 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 19. januar 2026 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Er statsråden kjent med problemstillingen, kan han redegjøre for bakgrunnen for endringen hos ambassade (e), og vil ha han ta initiativ til å se på om denne tjenesten likevel kan tilbys?

BEGRUNNELSE:

En av de viktigste funksjonene til Norske ambassader er å bistå nordmenn rundt omkring i verdens hjørner. Ambassadene er en viktig serviceinstitusjon for kongerikets borgere. Jeg er blitt fortalt at vår ambassade i Thailand, i motsetning til tidligere, ikke lenger hjelper nordmenn i landet med å skrive inntektsbekreftelse. Dette er et behov som jeg forstår at mange nordmenn har, i forbindelse med bekreftelse/fastsettelse av inntekter og/eller pensjoner fra NAV. Dette skal være, så vidt jeg er blitt fortalt, en oppgave som ikke krever mye tid, men er av stor betydning for de som behøver dette, og en tjeneste som borgerne det gjerne betaler for.

Svar:

Norske ambassader og øvrige utenriksstasjoner utfører et bredt spekter av oppgaver og tjenester for norske borgere i utlandet. Slik praktisk bistand til norske borgere – også omtalt som konsulær bistand – er en prioritert oppgave for utenriktstjenesten. Det er mange nordmenn som både reiser og bosetter seg utenlands, og dette krever at ambasadene må prioritere de mest akutte og lovpålagte oppgavene.

Den praktiske bistanden utenriksstasjonene kan gi norske borgere i utlandet er regulert blant annet i lov om utenriktstjenesten, internasjonale avtaler og storting-smeldingene «Bistand til nordmenn i utlandet» (Meld. St. 12 (2010–2011)) og «Når uhellet er utenlands – konsulær bistand og bistand fra norske myndigheter i kritesituasjoner i utlandet» (Meld. St. 18 (2024–2025)).

Norske utenriksstasjoner er pålagt jevnlig å gjennomgå praktisk bistand og tjenester de tilbyr norske borgere i utlandet. Dette for å sikre at bistanden og tjenestene som tilbys til enhver tid er i samsvar med utenriktstjenestens rammer og retningslinjer for bistand til norske borgere i utlandet.

Jeg har forståelse for at mange nordmenn i Thailand ønsker at ambassaden skal fortsette å tilby tjenesten med å skrive inntektsbekreftelser. Regjeringen legger vekt på å tilby norske borgere profesjonell og ressursmessig forsvarlig konsulær bistand. Norske utenriksstasjoner må jevnlig vurdere sitt konsulære tjenestenivå, og prioritere å bruke sine ressurser både på lovpålagte oppgaver og på de sakene det er nødvendig å håndtere. Prioritet gis til akutte og alvorlige saker der liv og helse står på spill, samt til saker som kan innebære brudd på menneskerettighetene og saker som involverer mindreførelse.

Ordningen med å skrive inntektsbekreftelser er noe som til nå har vært en ekstratjeneste for nordmenn i Thailand. Det er imidlertid ikke nødvendig for norske myndigheter å tilby en slik tjeneste for at den enkelte skal kunne dokumentere overfor thailandske myndigheter at de oppfyller krav etter thailandsk immigrasjonsregelverk. Ambassaden i Bangkok har informert om at praksisen

med å utstede bekreftelse på inntekt fra Norge vil utvikles, med ett års forvarsel. Det for å sette den enkelte i stand til å håndtere dette på egenhånd. Informasjon om hvordan den enkelte kan dokumentere sin egen inntekt overfor thailandske myndigheter, finnes på hjemmesiden

til Thailands ambassade i Oslo eller på hjemmesiden til thailandske immigrasjonsmyndigheter.

Jeg viser også til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 15:2181 (2024–2025) om samme sak.

SPØRSMÅL NR. 1114

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Tom Staahle

Besvart 19. januar 2026 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Det er en fallende kurve i tidlig investeringer i norske tidligfaseselskaper. I 2021 var ble det investert 21 milliarder kroner, og 2025 5 milliarder kroner.

Hvordan kan staten og regjeringen med sitt virkemiddelapparat bidra til å snu denne negative trenden, og vil statsråden ta initiativ til at Innovasjon Norge, og andre bidrar til å sikre flere investeringer i start up selskaper?

BEGRUNNELSE:

Norge trenger å utvikle nye næringer, og finansielle virkemidler vil være viktige verktøy for å realisere nye prosjekter og satsinger. Derfor er det viktig at nasjonale myndigheter med sitt virkemiddelapparat bidrar gjennom lavere skatter- og avgifter, bedre avskrivningsordninger, bistand til å etablere, og realisere start up og tidligfaseselskaper slik at de kan etablere seg og utvikle seg her i Norge. I en stadig tøffere konkurransesituasjon er det nødvendig med en tydelig prioritering og satsing fra nasjonale myndigheter. Da er spørsmålet hvordan vi som nasjon bruker vårt virkemiddelapparat og lovverk for å legge til rette for denne type selskaper.

Svar:

Regjeringen har som ambisjon at Norge skal være ett av de beste landene å starte og drive virksomhet i. For å få til omstilling av næringslivet er det behov for flere vekstkraftige oppstartsbedrifter. I 2024 la regjeringen fram den første stortingsmeldingen om gründere og oppstartsbedrifter, med over femti tiltak for å møte gründeres behov og legge til rette for at flere oppstartsbedrifter kan vokse. Meldingen presenterer helheten i regjeringens politikk og peker framover med tiltak på en rekke områder som

kompetanse, kapital og nettverk, samt tiltak for kvinnelige gründere.

I statsbudsjettet for 2026 settes det av betydelige midler til virkemiddelapparatet for å utløse innovasjon og nye vekstbedrifter som kan ha stor verdi for norsk økonomi, og som ellers ikke nødvendigvis ville blitt realisert uten denne innsatsen. Virkemidlene består blant annet av nasjonale finansieringsordninger i Innovasjon Norge, Investinor, Nysnø og Eksfin. I tillegg har norsk næringsliv tilgang på virkemidler på nordisk og europeisk nivå, blant annet virkemidler under Horisont Europa og InvestEU. Fremover vil vi se på hvordan vi kan utvikle virkemiddelapparatet for at det skal gi et best mulig bidrag til utviklingen av nye vekstbedrifter i Norge. Jeg vil komme tilbake til videreutviklingen av virkemiddelapparatet i forbindelse med de årlige budsjettene, og i forbindelse med forberedelsene til EUs nye rammeprogram fra 2028.

Jeg viser også til mitt svar på spørsmål nummer 15:722 (2025–2026) av 15. desember 2025.

SPØRSMÅL NR. 1115**Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 19. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvordan forklarer samferdselsministeren at regjeringen omtaler rekordstore bevilgninger til drift, vedlikehold og fornyelse av jernbanen i 2026, samtidig som entreprenørene i Midt-Norge har fått beskjed om at rammeavtale for bygg og anlegg avlyses, og kan jeg be statsråden redegjøre for hvilke rammer Jernbanedirektoratet har stilt til disposisjon for Bane NOR Midt i 2026, hvilke prioriteringskriterier som ligger til grunn for fordelingen mellom regionene, og hvordan vil regjeringen sørge for gjennomføring av planlagt vedlikehold i Midt?

BEGRUNNELSE:

Punktligheten på norsk jernbane er for dårlig. Vedlikeholdsetterslepet er for stort. Regjeringen har i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 påstått at de leverer en styrking av bevilgningene til drift, vedlikehold og fornyelse av jernbanen, og lagt vekt på at dette skal gi et mer punktlig og driftssikkert togtilbud. Samtidig opplever leverandørmarkedet i region Midt-Norge at rammeavtaler for vedlikeholdsarbeid avlyses med begrunnelse i redusert budsjett for området. Bygg og anleggsbransjen har fått beskjed fra Bane NOR om at:

«Som en konsekvens av redusert budsjett til drift og vedlikehold for område Midt, må konkurransen, Rammeavtale Bygg og Anlegg område Midt, avlyses».

Regjeringen skryter i dokumenter at styrkede bevilgninger, men ute landet tas tilbud ned på grunn av mangel på penger. Dette skaper åpenbart et misforhold mellom politiske målsettinger og den operative gjennomføringen regionalt.

Forutsigbar, løpende vedlikeholds aktivitet er avgjørende for sikkerhet, regularitet og for å unngå dyrere, korrigerende tiltak i ettertid. Hyppige avlysninger og manglende oppstart av planlagte kontrakter svekker driftsstabiliteten for passasjerer og gods, og undergraver samtidig kapasitets- og kompetansebyggingen i en regional anleggs- og entreprenørnæring som staten er avhengig av for å levere på målsetningene i Nasjonal transportplan.

Det bes derfor om en redegjørelse for hvordan de økte vedlikeholdsmidlene faktisk er fordelt mellom regionene, hvorfor område Midt tilsynelatende får lavere rammer enn forutsatt, og hvilke korrigerende grep statsråden vil ta for å sikre at Midt-Norge får et minstenivå av forutsigbar vedlikeholds aktivitet i tråd med Stortingets

budsjettvedtak. Det bes også om at statsråden klargjør kommunikasjons- og beslutningslinjene mellom Samferdselsdepartementet, Jernbanedirektoratet og Bane NOR som har ledet til avlysningen av rammeavtalen i regionen.

Svar:

Regjeringens hovedstrategi for jernbanen i Nasjonal transportplan (NTP) 2025-2036 er å ta vare på eksisterende jernbaneinfrastruktur, og å fullføre tiltak som allerede er igangsatt. Derfor har regjeringen lagt opp til en betydelig styrking av innsatsen på drift, vedlikehold og fornyelse.

I 2025 ble bevilgningen til drift og vedlikehold økt med 26 prosent fra 2024. Bevilgningen til fornying ble økt med 38 prosent. I årets statsbudsjett har vi økt bevilgningen til drift, vedlikehold, fornying og mindre investeringer med til sammen ytterligere en milliard kroner.

Bane NOR har stor frihet til å prioritere midlene der de gir best effekt. Fordeling av midler mellom regionene skjer ut fra en helhetlig vurdering av:

- Driftsstabilitet og punktlighet. Oslo-navet har høy prioritet for å sikre stabilitet i togtrafikken nasjonalt.
- Sikkerhet og tilstand: Tiltak som reduserer risiko for driftsstans og sikrer sikker drift prioriteres.
- Vedlikeholdsetterslep: Det er et stort nasjonalt etterslep som krever langsiktig innsats.

Representanten er spesielt opptatt av region Midt i Bane NOR. Denne regionen omfatter lange strekninger hovedsakelig i Innlandet og Trøndelag. Ifølge Bane NOR er budsjettet for drift og vedlikehold i region Midt ikke redusert, men økt de siste årene. Bane NOR planlegger en økning fra 2025 til 2026 på 4,5 prosent, tilsvarende 68 millioner kroner. Bane NOR vil innen kort tid publisere sin produksjonsplan for 2026, som viser planlagte aktiviteter og prioriteringer på ulike strekninger.

Representanten reiser også spørsmål om rammeavtale for bygg og anlegg i Midt-Norge. Bane NOR har valgt å slå sammen kunngjøringen for region Midt og region Nord. Dette representerer en samlet endring i avtalestrukturen, og Bane NOR vil derfor å lyse ut rammeavtalen på nytt. Ifølge Bane NOR vil ny rammeavtale bli kunngjort med en endret struktur som samler mindre tiltak i større anskaffelser for å bedre effektivitet og økt konkurranse. Dette vil ifølge foretaket gi et økt årlig volum på ca. 12 prosent sammenlignet med tidligere avtale i region Midt, samt forutsigbarhet for leverandørmarkedet.

Den nye rammeavtalen skal bidra til forutsigbar aktivitet

og kontinuitet i vedlikeholdsarbeidet, samtidig som lokale og nasjonale leverandører får mulighet til å delta.

SPØRSMÅL NR. 1116

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Tom Staahle

Besvart 19. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvor mange togsett står til reparasjon og hvor lang tid er det i gjennomsnitt fra et togsett kommer inn til reparasjon før det igjen settes inn i ordinær trafikk, hva er konsekvensen for trafikkavviklingen i Oslo og Akershus og hvilke grep tar statsråden for å bedre kvaliteten på reparasjon slik at driften og togtilbudet i Oslo og Akershus optimaliseres fremover?

Svar:

Over tid har flere togavganger på Østlandet, særlig i rush, blitt kjørt med færre vogner enn planlagt. Situasjonen skyldes ikke én enkeltårsak. Men heller en kombinasjon

av gamle lokaltog som oftere må vedlikeholdes, anleggsarbeider rundt Vys vedlikeholdsbase for regiontog på Sundland og ombygging for drift med nytt digitalt signal-system ERTMS. Ulike årsaker betyr også at antall tog som står på verksted og hvor lenge togene står utenfor trafikk varierer.

For å bøte på utfordringene er det det siste året gjennomført en rekke tiltak for at flere togsett står klare for trafikk, bedre logistikk mellom drift og verksted og målrettede vedlikeholdstiltak på særlig de eldre lokaltogene. Jeg opplever at aktørene i jernbanen gjør mange gode grep for å håndtere situasjonen, for eksempel ved å vurdere flytting av tog til Østlandet der driftssituasjonen på avsenderstedet tilsier at flytting er forsvarlig.

SPØRSMÅL NR. 1117

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Marius Langballe Dalin

Besvart 14. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Vil regjeringen sørge for at endringer i ferdselsforbudsperiodene i sjøfuglreservater kan tre i kraft før hekkesesongen 2027, og er statsråden villig til å innføre midlertidige eller prioriterte tiltak allerede i 2026 i de mest sårbare verneområdene, i samarbeid med berørte statsforvaltere?

BEGRUNNELSE:

I sitt svar på skriftlig spørsmål av 18. desember 2025 viser klima- og miljøministeren til at Miljødirektoratets tilråding om å utvide ferdselsforbudsperioden i 190 sjøfuglreservater vil bli vurdert og eventuelle endringer gjennomført i løpet av 2026. Dette innebærer at også hekkesesongen 2026 kan gå tapt for sjøfuglene, til tross for at både kunnskapsgrunnlaget og den faglige anbefalingen allerede foreligger.

Miljødirektoratet anbefalte 7. oktober 2024 en samordnet ferdselsforbudsperiode fra 15. mars til 15. august for sjøfuglreservater langs Skagerakkysten. Samtidig dokumenterer både direktoratet og fagmiljøene at flere sterkt og kritisk truede arter, som makrellterne og hettemåke, allerede er under sterkt press, og at manglende ro i hele hekketiden bidrar til ytterligere bestandsnedgang.

Når statsråden viser til at omfanget, 190 verneforskrifter, gjør gjennomføring krevende, reiser det spørsmål om regjeringen har vurdert alternative grep. Statsforvalterne har allerede inngående kunnskap om de mest sårbare områdene og artene. Det burde derfor være mulig å prioritere en første pulje av verneområder med størst behov, eller å innføre midlertidige ferdselsrestriksjoner i utvalgte reservater allerede fra 2026.

Når regjeringen utsetter å følge direktoratets anbefaling om full ro i hele hekketiden i påvente av forskriftsendringer, er det relevant å spørre hvordan statsråden vurderer risikoen for ytterligere tap av hekkesuksess og bestandsnedgang hos allerede kritisk truede arter. Et utvidet ferdselsforbud er et målrettet, kunnskapsbasert og relativt lite inngripende tiltak. Med hver tapt hekkesesong

svekkes muligheten for å snu den alvorlige utviklingen for sjøfuglene langs kysten. Det er derfor avgjørende å avklare om regjeringen er villig til å bruke de virkemidlene som faktisk finnes for å beskytte de høyest prioriterte verneområdene allerede i 2026.

Svar:

Årsaken til den negative utviklingen for sjøfuglene er sammensatt. Det er likevel åpenbart at forstyrrelser fra mennesker i hekketiden er en negativ faktor.

Jeg er opptatt av å snu den negative utviklingen for sjøfuglbestanden, og jeg har forståelse for representantens spørsmål. Jeg ønsker likevel å foreta en helhetlig vurdering og se alle verneområdene i sammenheng, og ikke trekke ut enkeltområder i forkant. Dette handler også om forutsigbarhet og hensynet til enkel forvaltning. Jeg gjen- tar derfor mitt svar 6. januar 2026 på skriftlig spørsmål nr. 865 fra representanten Une Bastholm om at jeg tar sikte på å vurdere direktoratets tilråding og gjennomføre aktuelle endringer i løpet av 2026. Jeg tar sikte på at eventuelle endringer trer i kraft så snart det er mulig.

SPØRSMÅL NR. 1118

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed
Besvart 19. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Ifølge Kystverket er det i 2025 registrert minst 185 seilaser med sanksjonerte tankskip fra den russiske skyggeflåten langs kysten av Vest- og Nord-Norge.

Hvor mange av disse seilasene har vært gjenstand for kontroll fra Kystvakten og/eller politiet, hva har kontrollene konkret bestått i, og hvor mange tilfeller av uregelmessigheter er avdekket, herunder manglende forsikring, tekniske mangler eller forhold knyttet til sanksjonsomgåelse?

BEGRUNNELSE:

NRK har laget flere saker på den russiske skyggeflåten, senest 1. januar med omtalen av den økte trafikken langs norskekysten.

Skipene er ofte gamle, har uklart eierskap og mangler vestlig forsikring, og frakter olje i strid med vestlige sanksjoner mot Russland. Trafikken representerer en reell

risiko for alvorlige miljøhendelser i norske havområder. Samtidig bidrar den også til å finansiere Russlands angrepskrig mot Ukraina. Også i vår økonomiske sone har Norge ansvar for å forebygge forurensning og ivareta sikkerheten i sine nærområder. Tidligere medieavsløringer har vist svakheter i kontrollregimet og mangelfull informasjonsdeling mellom norske myndigheter og naboland. Jeg ber om mer klarhet i omfanget av faktiske kontroller, hvilke uregelmessigheter som eventuelt avdekkes, og om regjeringen mener dagens kontrollnivå er tilstrekkelig sett i lys av risikoen.

Svar:

Regjeringen ser alvorlig på utbredelsen av skyggeflåten, og jobber aktivt for å redusere risiko for miljøet, ivareta sikkerhet til havs og redusere Russlands inntekter fra denne illegale trafikken. Trafikken overvåkes nøye for å

føre kontroll med antall fartøyer og seilingsmønstre langs norskekysten.

I 2025 registrerte Kystverket 260 seilaser langs norskekysten med sanksjonerte tankfartøy. Dette inkluderer både oljetankere, kjemikalie- og produkttankere og LNG-tankere. Disse 260 seilasene er fortatt av 130 unike fartøy, herunder 84 unike oljetankere¹.

Med begrepet «sanksjonert» menes i denne sammenheng at fartøyet er listeført i et sanksjonsregime. I all hovedsak er de aktuelle fartøyene listeført i EUs regelverk, som Norge har gjennomført, men også listeføring i sanksjonsregelverket til Storbritannia, USA og Canada regnes som sanksjonert i Kystverkets systemer i denne sammenheng. Det har vært en stor økning av listeførte fartøy i løpet av 2025.

Kystverkets trafikkovervåkningssystemer viser at ingen av de 260 seilasene har hatt anløp i form av nødhavn eller lignende i norsk territorialfarvann. Noen av fartøyene har hatt en kort seilas innom territorialfarvannet som en naturlig del av seilasen nord- eller sørover. Kystverket opplyser at iht. kontakt med operativt per-

sonell hos Forsvarets Operative Hovedkvarter og politiet er det ikke registrert kontroll av noen av de 260 seilasene.

Den 11. august 2025 ble det innført en ordning med frivillig innhenting av forsikringsinformasjon i form av et såkalt CLC-sertifikat fra utenlandsregistrerte oljetankere som seiler langs kysten av Vest- og Nord-Norge. I perioden 11. august 2025 til 31. desember 2025 er det sendt 220 forespørsler om slik informasjon. Av disse var 89 forespørsler rettet til sanksjonerte oljetankere. Av de 89 forespørselene mottok Kystverket 78 svar, mens 11 ikke svarte. Av de 78 mottatte CLC-sertifikatene ble 9 verifisert som gyldige, 36 ble vurdert som ugyldige eller ulovlige og 33 sertifikater kunne ikke verifiseres.

Norge deler bekymring for skyggeflåten utbredelse med mange av våre allierte partnere. Videre deltar Norge aktivt i en koordinert internasjonal innsats mot den russiske skyggeflåten, herunder hyppig informasjonsdeling og innføring av harmoniserende tiltak. Det er særlig tett politisk og operativ kontakt mellom landene rundt Nordsjøen, Østersjøen, De danske stredene og Den engelske kanal.

SPØRSMÅL NR. 1119

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 15. januar 2026 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvorfor gir reguleringsmyndighetene for energi (RME) Statnett kompensasjon for økte kostnadstjenester, med argumenter om at «mye av kostnadsveksten skyldes forhold Statnett i liten grad kan påvirke» samtidig som det vises til utenlandskablene som årsak (som Statnett har ansvar for) – og vil ministeren sørge for at dette ikke resulterer i urimelig høye kostnader for kundene?

BEGRUNNELSE:

12. september 2025 stilte jeg statsråden spørsmål om «om hvilke dyre systemtjenester det er Statnett nå betaler for, på innbyggernes regning, og hva som er årsaken til disse kostnadene» (Dokument nr. 15:3121). Da fikk jeg ikke noen konkrete svar, men i RMEs vurdering og innvilgning av «kompensasjon for økning i kostnader til systemt-

jener» og den tilhørende nyhetsmeldingen 6. januar 2026, får vi noen svar.

I praksis gis det tillatelse til Statnett til å øke nettleien for kundene for å få større avkastning.

Statnett mener de ikke har kontroll over kostnadsøkningen, og i nyhetsmeldingen fra RME gjentas denne påstanden:

«— Mye av kostnadsøkningen skyldes forhold utenfor Statnetts kontroll.»

Samtidig pekes det på utenlandskablene som en viktig årsak til prisstigningen, kabler som Statnett vitterlig har ivret for at skal bygges ut, noe også RME har fått spørsmål fra Nettavisen om (12.1.2026). Begrunnelsen for tilslaget henger med andre ord ikke sammen med realitetene.

Samtidig risikerer vi at strømkundene vil få en uforholdsmessig høy nettleie, for at Statnett skal få en

¹ Seilaser inn og ut av Østersjøen er ikke inkludert her, kun seilaser langs kysten av Vest- og Nord-Norge.

bedre avkastning. Dette oppfattes neppe som rimelig eller forholdsmessig, snarere som en hån.

Svar:

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har som uavhengig reguleringsmyndighet ansvar for den økonomiske reguleringen av nettselskapene. Reguleringen åpner opp for at RME i særlige tilfeller kan fastsette inntektsrammen på annet grunnlag enn den normale metoden. RME har i vedtak fra 6. januar besluttet å kompensere Statnett for økte systemdriftskostnader med 5,2 milliarder kroner, som vil inngå i foretakets inntektsramme for 2026. RME begrunner sitt vedtak med den store økningen i systemdriftskostnadene de siste årene.

Statnett har som systemansvarlig i det norske kraftsystemet et ansvar for å sørge for at det til enhver tid er balanse mellom produksjon og forbruk av strøm. For å oppfylle dette ansvaret må Statnett kjøpe ulike systemtjenester. Dette innebærer å sikre tilstrekkelig reserver som kan aktiveres raskt dersom det oppstår uforutsette hendelser eller svingninger i kraftsystemet.

De siste årene har kostnadene knyttet til disse reservene økt betydelig. Dette skyldes en kombinasjon av et

økt behov for systemtjenester og at anskaffelsen av reserver har blitt vesentlig dyrere som følge av høye og variable kraftpriser. Denne utviklingen må sees i sammenheng med en omfattende modernisering og omstilling av det nordiske kraftsystemet.

Vi beveger oss mot et system med mer uregulerbar kraftproduksjon, både i Norge og i våre naboland og større kapasitet til kraftutveksling øker overføringen av kraft i og mellom områder, og fører til hyppigere endringer i flytmønsteret. Denne økte kompleksiteten i kraftsystemet øker behovet for reserver i systemdriften.

Regjeringen har de siste årene tatt flere grep for å holde nettleien nede, som kommer både folk og næringsliv til gode. I statsbudsjettet for 2026 er elavgiften endret og redusert. De to satsene som gjaldt tidligere, er slått sammen til én sats som gjelder for hele året. Den nye satsen er på 7,13 øre per kWh, og endringen medfører en samlet reduksjon i elavgiften på om lag 1,9 mrd. kroner i 2026. Samtidig blir flaskehalsinntekter brukt til å holde nettleien nede i områder med høye kraftpriser. Siden denne ordningen kom på plass, er det blitt utbetalt over 10 milliarder kroner til redusert nettleie, og vi har nylig kunngjort at vi vil forlenge ordningen.

SPØRSMÅL NR. 1120

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Amalie Gunnufsen

Besvart 19. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Hvordan har andelen midlertidige ansatte utviklet seg fra 2021 til 2025, hvor det bes om en tabell som viser utviklingen i midlertidig ansettelse etter liknende oppsett som "Figur 3.9 Utviklinga i deltidsarbeid for kvinner og menn. Pst. 2015–2024" på side 32 i AIDs Prop 1 S (2025-2026), og om tall per kvartal og samlet per år, samt siste tilgjengelige tall fra 2025?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Svar på spørsmål 435 fra Finanskomiteen/Hs fraksjon av 22.10.2025 publisert: 05.11.2025 der tabeller ikke følger med.

Svar:

Jeg viser til redegjørelsen i Prop. 1 S (2025-2026) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Statistisk sentralbyrå (SSB) har to statistikker som viser nivå og utvikling i ansettelsesforhold: Den intervjubaserte arbeidskraftundersøkelsen (AKU) og registerbasert sysselsettingsstatistikk. Ifølge AKU-tallene har 8-9 prosent av de ansatte en midlertidig stilling. Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken som teller med noen flere, for eksempel helt kortvarige ansettelser og ansatte i åremålstillinger, viser at nærmere 12 prosent av de sysselsatte har midlertidig ansettelse. Mens nivåene er ulike, viser begge statistikkene at andelen har holdt seg forholdsvis stabile de siste årene. SSB anbefaler å benytte tall fra AKU for å se på totalt antall midlertidig ansettelser, sammenligninger over tid og for internasjonale sammenligninger, mens

registerdataene gir mer detaljert informasjon om blant annet forskjeller mellom næringer og yrker.

Vedlagt følger tabell og figur basert på tall fra AKU som viser utviklingen i antall personer med midlertidig ansettelse totalt sett og fordelt på kjønn, med henvisning til de aktuelle tabellene hos SSB. Tallene viser samlet utvikling for årene 2021-2024 og sammenligner tallene for tredje kvartal i perioden 2021-2025. Siste tilgjengelige tall er fra tredje kvartal 2025. Fordi det er sesongvariasjoner, med noe høyere nivå i sommersesongen (tredje kvartal), blir det riktigst å gjøre sammenligninger med utgangspunkt i samme kvartal tidligere år. Statistikken viser at det er flere kvinner enn menn som har en midlertidig ansettelse. Dette henger trolig først og fremst sammen med at midlertidige ansettelser, blant annet til vikariater, benyttes oftere i deler av arbeidslivet hvor kvinner utgjør flertallet av arbeidstakere.

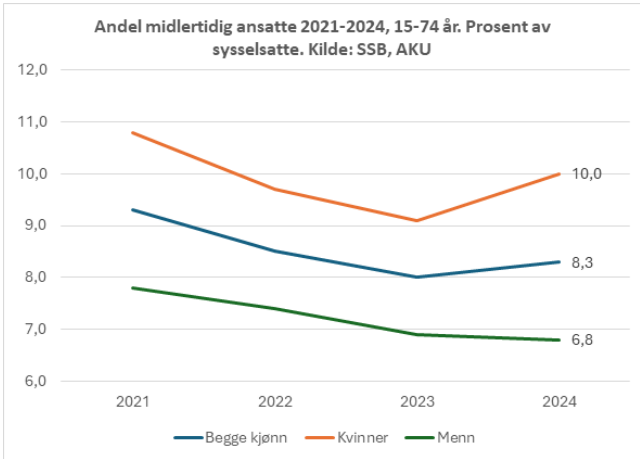
Regjeringen legger vekt på at faste og direkte ansettelser skal være hovedregelen i arbeidslivet, og regelverket skal legge til rette for dette. Vi ser også av statistikken at det i hovedsak er antallet arbeidstakere med faste ansettelser som har økt de siste årene.

Vedlegg til svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1120/2026

**Midlertidig ansatte, 15-74 år, 2021-2024.
Prosent av sysselsatte. Kilde: AKU, SSB Tabell 05612**

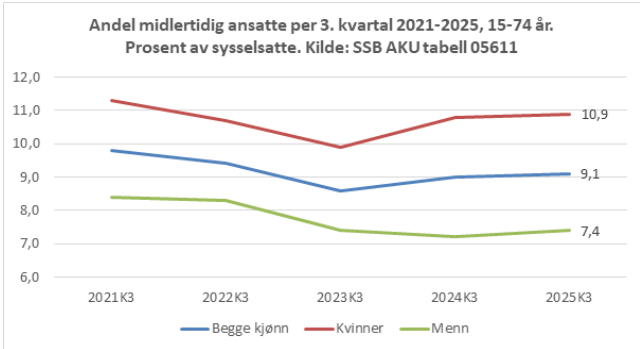
		Midlertidig ansatte (prosent)		
		Begge kjønn	Kvinner	Menn
15-74 år	2021	9,3	10,8	7,8
	2022	8,5	9,7	7,4
	2023	8,0	9,1	6,9

	2024	8,3	10,0	6,8
--	------	-----	------	-----

**Midlertidig ansatte 15-74 år, per 3. kvartal 2021-2025.
Prosent av sysselsatte. Kilde: AKU, SSB Tabell 05611**

	Begge kjønn	Kvinner	Menn
2021K3	9,8	11,3	8,4
2022K3	9,4	10,7	8,3
2023K3	8,6	9,9	7,4
2024K3	9,0	10,8	7,2
2025K3	9,1	10,9	7,4

SPØRSMÅL NR. 1121

**Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen
Besvart 16. januar 2026 av finansminister Jens Stoltenberg**

Spørsmål:

Hva tenker statsråden om at inntektene fra grunnrenteskatten på havbruk er lavere enn antatt, og hvilke grep vil statsråden vurdere for å gjøre skatten mer treffsikker?

BEGRUNNELSE:

Grunnrenteskatt på havbruk ble innført i 2023 for å sikre at mer av verdiskapningen i havbruksnæringen skulle komme fellesskapet og lokalsamfunn til gode.

Våren 2023 anslo Finansdepartementet at grunnrenteskatten på havbruk ville generere 16-17 milliarder i 2023. I statsbudsjettet høsten 2023 ble anslaget nedjustert til omtrent fem milliarder kroner.

I 2023 ble det bare innbetalt 868 millioner kroner i grunnrenteskatt på havbruk etter fradrag på produksjonsavgift. I 2024 hadde inntektene fra grunnrenteskatten sunket ytterligere, til i underkant av 467 millioner kroner. Flere av de store selskapene, deriblant Mowi, Grieg, Sinkaberg, Bremnes, Hofseth og Bjørøya, betalte svært lite eller ingen grunnrenteskatt i 2024.

Førsteamanuensis Finn Kinserdal ved NHH mener de lave inntektene fra grunnrenteskatten på havbruk skyldes skattetilpasninger fra de største havbrukskonsernene. Blant annet har disse konsernene skilt ut driften i egne selskaper, noe som reduserer overskuddet, og derfor også grunnlaget for grunnrenteskatten, i sjøfaseselskapet.

I svar spørsmål 945 fra Finanskomiteen/FrPs fraksjon av 08.01.2026 skriver finansministeren at det er en forutsetning for en velfungerende grunnrenteskatt at inntekter og kostnader verdsettes på riktig måte. Når inntektene fra havrenteskatten er så mye lavere enn regjeringens eget anslag, antyder dette at en betydelig del av de reelle verdiene i næringen ikke verdsettes på riktig måte i dagens skatteordning. Spørsmålsstilleren ber derfor finansministeren svare på hvordan grunnrenteskatten på havbruk kan endres for å hindre uønskede skattetilpasninger.

Svar:

Grunnrenteskatten skal sikre fellesskapet en andel av verdiene som skapes ved å utnytte fellesskapets naturressurser. Det er ikke et mål om et bestemt årlig proveny fra grunnrenteskatten på havbruk. Tvert imot er det en tilsiktet konsekvens at provenyet fra grunnrenteskatten varierer med den årlige lønnsomheten i næringen. For grunnrenteskatt på havbruk vil provenyet avhenge av en rekke forhold, som utviklingen i laksepriser, valutakursen, kostnader, investeringer mv. Anslag på provenyet fra grunnrenteskatten vil derfor være usikre.

Skattelistene for 2024 viser inntekter på til sammen 469 millioner kroner fra grunnrenteskatten. I tillegg kommer avgiften på oppdrettsfisk på 1 359 mill. kroner for 2024, som tilfaller vertskommunene for havbruksvirksomhet. Avgiften på oppdrettsfisk trekkes fra krone mot krone mot grunnrenteskatten, og reduserer dermed brutto proveny fra grunnrenteskatten.

Grunnrenteskatten på havbruk er fortsatt en relativt ny skatt. Skatteetaten skal legge til rette og sørge for at reglene etterleves, samt sikre god veiledning, oppfølging og kontroll av de grunnrenteskattepliktige. Som for andre skatter, er skatteoppgjøret i hovedsak basert på selskapenes egenfastsetting. Skatteoppgjøret viser at mange av de større integrerte oppdrettsselskapene ikke har egenfastsatt positiv grunnrenteskatt. Det kan tyde på et be-

hov for tett oppfølging av de grunnrenteskattepliktige. Reglene er klare på at verdier som er skapt i sjøfasen av produksjonen, skal skattlegges med grunnrenteskatt. Interne transaksjoner skal prises markedsmessig, det vil si som om de var inngått mellom uavhengige parter. Skatteetaten har internprising som et prioritert område, men slike saker kan ta tid å avklare. Skatteetaten kan endre skattefastsettingen dersom den er uriktig i fem år etter inntektsåret slik at endelig grunnrenteskatt vil være klar på et senere tidspunkt.

Som en overgangsordning ved innføringen av grunnrenteskatten, satte selskapene selv pris på merdkanten i 2023 og frem til prisrådet for havbruk kunne sette skatteavregningspriser fra tredje kvartal 2024. Prisrådet for havbruk har en viktig rolle i å forebygge uriktig pricing ved internsalg av fisk. De fire første kvartalene har prisrådet satt skatteavregningspriser for mellom 50-70 pst. av solgt laks. Tall fra prisrådet for havbruk viser at interne salg i gjennomsnitt prises betydelig lavere enn salg til uavhengige kjøpere. Selv mindre reduksjoner i prisen vil ha stor betydning for skatteprovenyet. Normpriser er derfor et viktig virkemiddel for å sikre rett og rettferdig grunnrenteskatt. Det forenkler også skattefastsettingen for selskapene og frigjør ressurser i Skatteetaten. Fordi normpriser motvirker overskuddsflytting og beskytter skattegrunnlaget, er det hovedregelen i alle grunnrenteskattene.

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for skattereglene. Det er en av kjerneoppgavene å kontinuerlig gjennomgå, utvikle og forvalte regelverket om skatt. Det er ikke uvanlig at særlig nye skatter reiser tolkningsspørsmål mv. som må avklares enten gjennom Skatteetatens praksis eller justeringer i regelverket. Havbruksnæringen, Skatteetaten og prisrådet må sammen bidra til at betalt skatt blir riktig.

SPØRSMÅL NR. 1122**Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe****Besvart 20. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan statsråden legge fram en oversikt over antall og andel avviste henvisninger innen psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert behandling av ruslidelser og somatikk for voksne i perioden 2020 - 2025?

BEGRUNNELSE:

Ber om at oversikten er fordelt per regionale helseforetak (RHF), helseforetak (HF) og tertial/år. Ber om at bevarelsen kommer i tre ulike Excel-dokument.

Svar:

Det er FHI som forvalter og utarbeider statistikk over avviste henvisninger. Oversiktene som etterspørres er derfor hentet inn fra FHI og presenteres i tre ulike excel-dokumenter som forespurt. I vedlegget er tallgrunnlaget utvidet og omfatter tall i perioden 2017-2025. Dette synliggjør at økingen i avviste henvisninger har vart over flere år og startet før 2020. Det er også lagt med en fil med tall for BUP i årene 2017-2025 som synliggjør at andelen avviste for dette fagområdet har vært mer eller mindre konstant i perioden.

I forbindelse med oversendelsen opplyser FHI om følgende:

- Alle vedlegg viser statistikk for voksne, dvs. for pasienter over 17 år.
- Oversiktene viser tall fra 2020 og til og med 2. tertial 2025. Offisielle tall for 3. tertial 2025 publiseres 17. mars 2026.
- Tallene er fordelt på HF og RHF, samt nasjonalt. Private enheter er ikke inkludert.
- For TSB-statistikken er det viktig å være klar over: Rapporteringen av fagområde på avviste henvisninger er ikke komplett. FHI bruker derfor avdelingskoder som tilnærming til sykdomsområdene. Det er også en utfordring med kvaliteten på avdelingskodene innen rusbehandling, da rapporteringen ikke gjøres entydig.

Konsekvensen er at FHI til tross for ekstra tiltak bare fanger opp om lag ⅔ av henvisningene innen russektoren.

En økning i andelen avviste henvisninger har vært et problem over flere år. I tildelingsbrevet for 2026 vil Helsedirektoratet få i oppdrag å gjennomføre et arbeid med å understøtte gode henvisninger. Dette blant annet for å redusere andelen avviste henvisninger.

Vedlegg til svar:

<https://www.stortinget.no/dok15-202526-1122-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 1123**Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad****Besvart 19. januar 2026 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Hvordan sikrer forsvarsministeren at anskaffelsesprosessen av nye standardfartøy ivaretar både innkjøp, stabil og forutsigbar drift og at krav til totalberedskap med oppetid, dele og service tilgang i hele fartøyets levetid blir en del av anskaffelses prosessen?

BEGRUNNELSE:

Sjøforsvaret skal anskaffe 28 nye standartfartøy som skal ha en levetid på 30 år eller mer. Fartøyene skal driftes og ha en høy operativ evne, samtidig som de skal være fleksible nok til å ivareta Sjøforsvarets behov i hele sin levetid.

Svar:

Regjeringen har besluttet en anskaffelsesstrategi for prosjektet, der det skal gjennomføres en nasjonal konkurranse om bygging av fartøyene. Jeg er trygg på at norsk industri gjennom konkurransen vil levere tilbud på de beste fartøyene til de beste vilkårene.

Forholdene representanten peker på i sitt spørsmål ivaretas generelt gjennom de etablerte prosessene for gjennomføring av forsvarssektorens anskaffelsesprosjekter. I dette konkrete tilfellet er forholdene det pekes på noe Forsvarsmateriell skal ivareta gjennom den aktuelle anskaffelsesprosessen, etter krav stilt fra Forsvaret.

SPØRSMÅL NR. 1124

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Haagen Poppe

Besvart 22. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Mener statsforvalteren at rettssikkerheten til folk og be-drifter på Agder blir ivaretatt dersom man opphever nyere byggesaker hvor tiltaket er igangsatt og hvor tiltakshaver har søkt og handlet i berettiget god tro?

BEGRUNNELSE:

Statsforvalter i Agder har uttalt at det kan bli å aktuelt bruke Statsforvalterens ressurser til å gjenåpne og re-vurdere gamle byggesaker i strandsonen. Bakgrunnen er hyttesaken i Farsund. Dette skaper usikkerhet for innbyg-gere og næringsliv, og bidrar til økt saksbehandlingstid. Det betyr at gamle vedtak hvor tiltak er igangsatt eller ferdigstilt kan bli opphevet. Sivilombudet har uttalt at man kan gå 2 - 2,5 år tilbake i tid og oppheve vedtak de har gjort. Statsforvalteren selv har uttalt at man vil be-grense ettergåelsen av gamle saker til dispensasjonssak-er i strandsonen som er behandlet i kommunene i løpet av 2025. Det er min påstand at det er en betydelig uove-rensstemmelse mellom lovanvendelsen og -forståelsen i mange kommuner. Det er også min påstand at det er stor avstand mellom både lokale og nasjonale politikeres op-pfattelse av hva dagens lovverk for bygging i strandsonen tillater og hvordan lovverket håndheves og tolkes av de-partement og statsforvaltere. Terskelen for å innvilge dis-pensasjoner er nå så høy at helt kurante tiltak som ikke fortrenger allmenheten fra strandsonearealer heller ikke tillates. Vi risikerer derfor nå at enstemmige lokale vedtak om å innvilge helt kurante tiltak oppheves med den kon-sekvens at disse må rives eller endres.

Slik situasjonen er i dag, er saksbehandlingstiden på klagesaker som sendes Statsforvalter i Agder på over 8 måneder, mens Digitaliserings- og forvaltningsdeparte-

mentet har satt mål om at 90 % av rettighetsklagene skal avgjøres innen tre måneder. Prioritering av eldre saker vil nødvendigvis også presse dette ytterligere.

Svar:

Det er selvsagt ikke verken naturlig eller riktig av meg å forsøke å svare på hva statsforvalteren mener. Jeg vil der-for redegjøre for de formelle rammene for de problem-stillingene som tas opp i begrunnelsen for spørsmålet.

Adgangen til omgjøring i forvaltningsloven er en sikkerhetsventil med strenge vilkår. I disse tilfelle er det i praksis kun dersom en dispensasjon er ugyldig at den kan omgjøres og oppheves. Det er videre ingen automatikk i at ugyldige dispensasjoner oppheves. Dette må vurderes konkret i hver enkelt sak, hvor skyld, innrettelse og tiden som er gått er tre av flere momenter som har betydning. Statsforvalteren har selv uttalt at det skal mye til for at de foretar lovlighetskontroll av et vedtak hvor det for eksem-pel er gitt tillatelse til å oppføre en fritidsbolig og vedtaket er gjennomført.

For å kunne gi dispensasjon, må lovens vilkår være oppfylt. I denne vurderingen har det ingen betydning om dispensasjon er gitt ved enstemmig vedtak, selv om en-stemmighet i folkevalgte organer i andre sammenhenger er et svært sterkt signal. Det er gjennom arealplaner kom-munen har stor frihet til å bestemme arealbruken, ikke gjennom dispensasjoner. Strandsoneforvaltningen langs kysten skal være differensiert i tråd med de statlige plan-retningslinjene for differensiert forvaltning av strandso-nen langs sjøen, men lovanvendelsen og dispensasjons-vilkårene må praktiseres likt for alle.

SPØRSMÅL NR. 1125

Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen**Besvart 21. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Er statsråden sannferdig i debatten om nikotingrense på snus, når han i flere uttalelser i media viser til eksempler fra Sverige og Danmark der lignende øvre grense for nikotin i snus – ifølge statsråden – skal være på vei eller allerede vedtatt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har sendt på høring et forslag om å innføre en grense for nikotin i snus på 12 mg. nikotin pr. gram snus. En slik grense vil trolig gjøre over halvparten av snusen på det norske markedet ulovlig.

Da det ble kjent at regjeringen hadde sendt forslaget på høring, viste helseministeren til Sverige og Danmark som eksempler på land som har tilsvarende grenser. Blant annet uttalte han i et intervju med TV 2 at:

«produsentene vil måtte forholde seg til et nytt regelverk og nye grenseverdier. En tilsvarende øvre grense er foreslått i Sverige, hvor mesteparten av snusen produseres, og i Danmark er grensen allerede lavere.»

Imidlertid er virkeligheten ikke helt slik som statsråden har forsøkt å skape et inntrykk av. I Sverige har det fra politisk hold ikke vært foreslått noe som helst nikotintak på snus, slik regjeringen i Norge nå foreslår. En svensk SOU har riktignok foreslått en slik grense på tolv mg. nikotin pr. gram snus, men dette ble aldri en del av proposisjonen som ble sendt til politisk behandling, på grunn av manglende politisk støtte. Det er altså ikke noen slik regulering på veg i Sverige, slik statsråden har hevdet.

I Danmark er snus ulovlig, mens tobakksfrie nikotinposer er tillatt. I Norge er, utrolig nok, tobakksfrie (!) nikotinposer ulovlig. I Danmark er det derfor ingen nikotingrense på snus, ettersom snus er ulovlig. Det er riktignok en nikotingrense på ni mg. pr. pose (ikke pr gram) tobakksfrie nikotinposer, noe som jevnt over gir et høyere nikotininnhold enn tolv mg. per gram som er forslaget fra regjeringen i Norge. Det er ikke det inntrykket statsråden skaper når han snakker om en «lavere øvre grense».

Særlig i omstridte saker er det helt nødvendig regjeringens bidrag i debatten bør være sannferdige. I dette tilfellet er statsrådens eksempler og utsagn i beste fall egnet til å villed.

Svar:

Regjeringen sendte før jul på høring et forslag om en øvre grense for nikotininnhold i snus på 12 mg/g og en maksimumsgrense for posestørrelsen på 1 gram. Vi foreslår ikke et forbud mot snus. Jeg ønsker velkommen alle innspill på forslaget som er sendt på høring.

Helserisikoen ved snusbruk er, med unntak av kreft, i stor grad knyttet til nikotininnholdet. Det er bakgrunnen for at vi hører forslaget om regulering av nikotininnholdet i snus. Nikotin kan bl.a. ha en skadelig effekt på kognitive funksjoner som oppmerksomhet og motivasjon, utvikling av selvkontroll, for eksempel evnen til å regulere følelser og impulsivitet, psykisk helse, blant annet angst og depresjon, forhøyet stressfølsomhet og en betennelseslignende tilstand i hjernen, som kan forstyrre modningen til hjernen. Unge kan være særlig utsatte. Hjernen er ikke ferdig utviklet før i midten av 20-årene og bruk av nikotin i ungdommen har en negativ påvirkning på denne utviklingen på flere områder.

I Sverige har et offentlig nedsatt utvalg foreslått at det innføres en øvre grense for nikotininnhold i snus på 12 mg/g, jf. SOU 2024:23 En trygg oppvåxt utan nikotin, alkohol och lustgas. Utvalget viste til en helserisikovurdering av nikotinposer, som anbefalte at nikotinposer som inneholder mer enn 16,6 mg/pose bør merkes med et giftsymbol. Utvalget viste også til at forhandlerne selv betegnet snus med mer enn 12 mg/g nikotin som produkter med sterkt nikotininnhold. Denne utredningen ble sendt på høring av det svenske Socialdepartementet i 2024. Det var dette jeg siktet til i mine uttalelser, og dette fremgår også klart av høringsnotatet som Helse- og omsorgsdepartementet sendte ut før jul.

Videre er det i Danmark allerede innført en øvre grense på 9 mg/pose for tobakksfri snus med nikotin. Ettersom det kan variere hvor mye en porsjonspose veier, er ikke den danske og den foreslåtte norske grensen helt sammenlignbare. Større snusposer vil i Danmark ha et lavere nikotininnhold enn den foreslåtte norske grensen, mens de minste posene kan ha et nikotininnhold som er noe høyere enn grensen som er foreslått i Norge.

SPØRSMÅL NR. 1126**Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Marit Vea****Besvart 20. januar 2026 av statsminister Jonas Gahr Støre****Spørsmål:**

Skal den varslede nye petroleumsmeldingen baseres på anbefalingene fra omstillingskommisjonen?

BEGRUNNELSE:

I Verdens Gang i dag (12.1.) varsler statsminister Jonas Gahr Støre «fullt oljetrøkk». Videre slår statsministeren fast, sitat:

«– Olje og gassindustrien skal fortsatt lete, produsere og levere til Europa. For å dempe fallet i produksjon på norsk sokkel, er fortsatt leteaktivitet en forutsetning.»

Dessuten varsler statsministeren at regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om norsk petroleumsvirksomhet i 2027.

Nå står i og for seg regjeringen fritt til å fremme de meldingene de selv ønsker, men det er unektelig noe merkelig med å fremme en slik melding som skal «behandle sentrale veivalg som vil være viktige for produksjonen fra 2030-tallet og framover.», samtidig som regjeringen skal sette ned en omstillingskommisjon som bl.a. skal «utarbeide en strategi for å gjøre norsk økonomi bedre rustet til å møte utfordringene som er beskrevet i Perspektivmeldingen 2024, særlig i lys av at produksjonen av olje og gass på sikt vil avta.» parallelt med arbeidet med ny petroleumsmelding.

Selv om avtalepartnerne åpenbart er uenige om hva omstillingskommisjonen faktisk skal gjøre, er den av initiativtakerne og representanter fra regjeringens avtalepartnere MDG og SV framstilt som en «en strategi for slutfasen av norsk oljeindustri» og «et paradigmeskifte i oljepolitikken». Samtidig hevder både Arbeiderpartiet og Senterpartiet at kommisjonens arbeid ikke betyr noe nytt eller noen signaler om ny politikk, snarere en videreføring av konklusjoner fra perspektivmeldingen.

Sett i lys av at regjeringen nå varsler en egen petroleumsmelding samtidig som omstillingskommisjonene skal komme med sine anbefalinger, framstår arbeidet i omstillingskommisjonen som å kaste bort skattebetalernes penger, med mindre denne kommisjonens arbeid danne grunnlaget for regjeringens nye petroleumsmelding, eller er det prosesser som er helt adskilt hverandre.

Svar:

Omstillingskommisjonens mandat er bredt. Basert på de langsiktige utfordringene for norsk økonomi som er påpekt i siste perspektivmelding, som knapphet på arbeidskraft, natur- og klimaendringer, den geopolitiske situasjonen og avtakende olje- og gassproduksjon, skal omstillingskommisjonen utarbeide en strategi for å gjøre norsk økonomi bedre rustet til å møte disse endringene.

En petroleumsmelding vil behandle norsk petroleumspolitik. Olje og gass har over tid vært viktig for Norge, for norske arbeidsplasser og finansiering av velferden vår. Etter Russlands invasjon av Ukraina har Norge blitt Europas viktigste energileverandør med stor betydning for europeisk energisikkerhet.

Vi vet at olje- og gassproduksjonen gradvis vil falle framover som følge av uttømming av petroleumssressene. Stortinget har en sentral rolle i å sette overordnede rammer for petroleumspolitikken, herunder langsiktig arealtilgang. Å legge til rette for gode, stabile og forutsigbare rammebetingelser for næringen er avgjørende for at vi skal kunne nå hovedmålet i petroleumspolitikken om å legge til rette for lønnsom produksjon av statens olje- og gassressurser i et langsiktig perspektiv. For regjeringen er det derfor viktig å forelegge Stortinget et godt beslutningsgrunnlag for de veivalgene vi står overfor. Petroleumsmeldingen vil beskrive status og utsikter for petroleumsvirksomheten i Norge, samt tema som vil være viktige for utviklingen på sokkelen fra 2030-tallet og framover, slik som tilgang på leteareal og bruk av ny teknologi.

Samtidig er det viktig for meg å understreke at selv om vi skulle lykkes med å dempe produksjonsfallet på norsk sokkel vil det fortsatt være viktig å utarbeide en god strategi for de ulike omstillingene norsk økonomi står overfor. Herunder at avtakende aktivitet i petroleumsnæringen på sikt vil innebære omstilling bort fra næringer med svært høy produktivitet og lønnsomhet til virksomhet med lavere produktivitet. Dette blir en sentral og viktig oppgave for omstillingskommisjonen.

SPØRSMÅL NR. 1127**Innlevert 12. januar 2026 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 21. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvordan sørger samferdselsministeren for at alle statlige sektorer er kjent med og bidrar til å nå nullvekstmålene staten selv har vært med på å definere – og konkret hvordan følger han opp, og har fulgt opp, at staten oppfyller sine forpliktelser inngått i byvekstsamarbeid?

BEGRUNNELSE:

Politiet i Sarpsborg og Fredrikstad er nå i prosess med å flytte til lokaler utenfor sentrum. Dette skjer til tross for at staten har forpliktet seg til å legge slike arbeidsplasser i bysentraene. Leiekontrakten i dagens lokaler i Sarpsborg går ut ved utgangen av 2027.

Byvekstavtalen inngått mellom de to aktuelle kommunene, Østfold fylkeskommune og samferdselsdepartementet sier at statlige virksomheter i Nedre Glomma primært skal «lokaliseres slik at de bidrar til å styrke sentrumsutviklingen og redusere behovet for biltransport».

Sarpsborg Arbeiderblad har spurt Politiets Fellestjenester, som er ansvarlig for flytteprosessen, om hvilke vurderinger de har gjort knyttet til byvekstavtalen etter at de fikk samme type kritikk i Fredrikstad. Ifølge den samme avisen var svaret at:

«Prosjektene i Fredrikstad og Sarpsborg har langt på vei blitt gjennomført parallelt. Byvekstavtalen har ikke vært kjent for prosjektene, erkjenner prosjektlederen».

Gjør man et søk i arkivene så finner man et brev til Politiets fellestjenester fra Sarpsborg kommune datert 8. okt. 2025. Der avslutter kommunen med å skrive:

«Sarpsborg kommune anser med dette at Byvekstavtalen er kjent for politiet. Dersom det er behov for ytterligere opplysninger rundt det ovennevnte, ber vi om å bli kontaktet».

Da fremstår det samtidig merkelig at Politiets fellestjenester uttaler at de ikke har vært kjent med Byvekstavtalen.

Det mest interessante er imidlertid hvordan samferdselsministeren jobber for at staten er med på å nå sine egne mål og ikke minst hvordan han tenker å følge opp dette på tvers av statlige sektorer fremover.

Svar:

Nullvekstmålet for persontransport med bil har vært retningsgivende for bypolitikken over lang tid, og følges opp gjennom byvekstavtalene som er vårt viktigste virkemiddel for samordnet areal- og transportpolitikk. I byvekstavtalene bidrar staten til å utvikle kollektivtilbudet og tilrettelegge for sykling og gange slik at dette blir effektive og trygge alternativer til privatbilen. Det vil likevel ikke være mulig å nå nullvekstmålet uten at vi tar i bruk lokale virkemidler som bompenger, parkeringsrestriksjoner og konsentrert arealbruk.

Representantens spørsmål gjelder føringer for statlige virksomheters tilgjengelighet. For alle beslutninger om lokalisering gjelder Statlige retningslinjer for arealbruk og mobilitet. I byområdene som omfattes av nullvekstmålet skal hovedtyngden av vekst i boliger og arbeidsplasser planlegges slik at transportbehovet kan begrenses og det legges godt til rette for kollektivtrafikk, sykling og gange. I byområder med byvekstavtale skal hovedtyngden av veksten komme i eller i nærheten av store kollektivknutepunkter innenfor avtaleområdet. I tråd med planretningslinjene skal også statlig lokalisering i de største byområdene bygge opp under nullvekstmålet for personbiltransport. Statlige virksomheter bør være lette å nå for besøkende og ansatte. Statlige virksomheter med mange ansatte og/eller mange besøkende bør lokaliseres slik at det bygger opp under miljøvennlig transport.

Virksomhetslederne vil i de aller fleste tilfeller være ansvarlig for beslutninger om relokalisering. I dette arbeidet vil de være ansvarlig for å legge inn hensynet til tilgjengelighet når planer, beslutningskriterier, anbud for innhenting av tilbud med mer utarbeides. Det forventes at den enkelte virksomhet tar disse føringene med i sin helhetlige vurdering av lokalisering både i eide og leide bygg. Jeg ønsker ikke å gå inn i de enkelte vurderinger som er gjort i de tilfeller som representanten viser til. På generelt grunnlag ser jeg imidlertid behov for økt oppmerksomhet og oppfølging av de statlige føringene for statlige virksomheters tilgjengelighet i de byområdene som har byveksttaler og belønningsavtaler, siden dette også er viktig for å kunne nå nullvekstmålet.

Svaret er utarbeidet i samråd med kommunal- og distriktsministeren.

SPØRSMÅL NR. 1128**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug****Besvart 21. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mener statsråden at det er forsvarlig å fastholde et innsparingsanslag på 438 millioner kroner i helårseffekt som følge av avvikling av refusjonsordningen for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten avtale, og vil statsråden eventuelt utsette implementeringen frem til han har lagt frem oppdatert kostnads- og innsparingsanslag basert på et korrigert og faglig forsvarlig datagrunnlag for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiet med budsjettpartnere har i Stortinget vedtatt å avvikle refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten offentlig avtale fra 1. mai 2026, og har lagt inn en budsjettert innsparing på 292 mill. kroner i 2026 og 438 mill. kroner i helårseffekt fra 2027. Dette er begrunnet med Helsedirektoratets anslag om at det i perioden september 2024 til august 2025 ble utbetalt 401,8 mill. kroner til offentlige og private laboratorier som følge av rekvisisjoner fra behandlere uten avtale.

I svaret på spørsmålet stilt av FrPs representant Kristian Eilertsen (Dokument nr. 15:519) om avvikling av refusjonsordningen, kommenterer statsråden i liten grad den dokumenterte usikkerheten i datagrunnlaget, og begrunner i stedet kuttet med ønsket om å støtte opp under «vår felles helsetjeneste».

Selve metoden for å definere «helprivate behandle-re uten offentlig avtale» bygger på å identifisere alle refusjonskrav der rekvirentens HPR-nummer ikke er knyttet til en aktiv praksis i Helfos register, og at disse rekvirentene deretter klassifiseres som helprivate. Jeg viser til NHO Geneos høringssvar til departementet som viser sammenligningen mellom Helsedirektoratets oversikt som viser at rundt 12 724 rekvirenter i følge denne metoden defineres som helprivate behandlere uten avtale, og Legeforeningens tall som viser at vi har om lag 31 650 yrkesaktive leger med norsk autorisasjon. Datagrunnlaget som statsråden har benyttet seg av innebærer da at om lag 40 prosent av landets leger skal være helprivate uten avtale – noe som åpenbart ikke stemmer med virkeligheten.

Tallgrunnlaget for de historiske kostnadene har åpenbare feil, og dette betyr at innsparingsestimatet Arbeiderpartiet m.fl. har vedtatt gjennom statsbudsjettet også er feil. Når et slikt kutt allerede er budsjettert inn, samtidig som det foreligger detaljert dokumentasjon på

at kostnadsanslaget bygger på en systematisk feilklassifisering av leger og rekvisisjoner, er det etter mitt syn nødvendig at statsråden enten dokumenterer hvorfor dagens anslag likevel er faglig holdbare, eller sørger for å legge frem oppdaterte og korrigerte beregninger for Stortinget.

Svar:

Formålet med forslaget i statsbudsjettet om å avvikle refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere er å støtte opp om og prioritere ressursene i vår felles helsetjeneste, inkludert den delen av de private tjenestene som har avtale med det offentlige.

Det økonomiske anslaget som har vært brukt i saken, er usikkert. Det er ikke uvanlig å bruke usikre økonomiske anslag i slike prosesser. Nødvendige lov- og forskriftsendringer har vært på offentlig høring. Høringen er nå avsluttet og saken er til behandling i Helse- og omsorgsdepartementet. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte når behandlingen er avsluttet.

SPØRSMÅL NR. 1129**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed****Besvart 20. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Vil statsråden vurdere å etablere en egen bilklagenemnd og innføre klare tidsfrister for saksbehandling, slik at bruktbilkjøpere får styrket rettssikkerhet og raskere avklaring ved tvister?

BEGRUNNELSE:

Ved kjøp av bruktbil tar forbrukere ofte en stor økonomisk risiko. Når det oppstår feil eller mangler i etterkant, er maktbalansen mellom kjøper og selger i praksis svært skjev. Profesjonelle selgere har juridisk og økonomisk kapasitet til å stå i langvarige prosesser, mens kjøper ofte må velge mellom kostbar advokat eller klage til Forbrukertilsynet/Forbrukerklageutvalget. Jeg har blitt fortalt at saksbehandlingstiden i slike saker kan være opptil 10-12 måneder. For mange familier innebærer dette langvarig økonomisk og psykisk belastning, og i praksis svekket rettssikkerhet.

Svar:

Jeg er opptatt av at vi skal ha et godt system for behandling av forbrukertvister. Et godt utenrettslig klagebehandlingssystem gir forbrukerne mulighet til å få løst sine tvister raskt og rimelig, og avlaster domstolsystemet. Dagens klagebehandlingssystem består av bransjevisse klagenemnder og klagebehandling i Forbrukertilsynet og Forbrukerklageutvalget. De bransjevisse klagenemndene er opprettet gjennom avtale mellom bransjeorganisasjoner og forbrukerorganisasjoner eller har sitt grunnlag i lov eller forskrift. Det at en nemnd har en tilknytning til bransjen den skal dekke er viktig for legitimitet og ansvarliggjøring, og jeg mener derfor at det ikke er naturlig med statlige initiativ for å etablere nye bransjerettede nemnder.

Tvister ved kjøp av bruktbil kan i dag behandles gjennom Forbrukertilsynet og Forbrukerklageutvalget. Dersom partene ikke kommer til enighet gjennom medling i Forbrukertilsynet kan saken bringes inn for Forbrukerklageutvalget, som treffer bindende vedtak i saken. Dette gir forbrukere en reell mulighet til å få en tvist avgjort uten å måtte gå til domstolene, og til en lav kostnad. Forbrukerklageutvalget har høy juridisk kompetanse, og ordningen er et viktig lavterskeltilbud som bidrar til effektiv tvisteløsning på forbrukerområdet.

Bilsaker utgjør en betydelig andel av sakene som behandles i Forbrukerklageutvalget i dag. Sakene gjelder typisk krav knyttet til feil og mangler ved bruktbil, uenighet om opplysninger som er gitt før kjøpet, og krav om retting, prisavslag, heving og erstatning. Verksted- og reparasjonstvister forekommer også, men som en mindre andel sammenlignet med kjøpstvister. Forbrukerklageutvalget behandler også saker mellom privatpersoner.

Jeg er kjent med at saksbehandlingstiden i deler av klagebehandlingen er lang. Dette er uheldig, særlig i saker som gjelder bil, hvor konsekvensene for den enkelte kan være store. Det pågår derfor arbeid for å effektivisere saksflyten og redusere ventetidene innenfor dagens system. I 2024 innførte regjeringen saksbehandlingsgebyr i Forbrukertilsynet og Forbrukerklageutvalget. Gebyret har som formål å bidra til at tilgjengelige ressurser benyttes i saker av størst betydning for forbrukerne, og at saksbehandlingstiden kan bli kortere. Det er for tidlig å si noe om effekten av tiltakene nå, men jeg følger utviklingen.

Jeg vil fortsette å jobbe for å effektivisere det gode tilbudet forbrukerne allerede har gjennom Forbrukertilsynet og Forbrukerklageutvalget. Opprettelse av en egen bilklagenemnd bør eventuelt skje på bransjens eget initiativ.

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Simen Velle

Besvart 20. januar 2026 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Spørsmål:

Spørsmålsstiller har merket seg at såkalt post-kvalitativ analyse nå ser ut til å være akseptert som en vitenskapelig metode, blant annet ved NTNU.

Har forskningsministeren noen oppfatning om verdien av post-kvalitativ analyse som metode, og mener forskningsministeren at bruken av post-kvalitativ analyse bidrar til å styrke tilliten til forskning og academia i befolkningen?

BEGRUNNELSE:

Post-kvalitativ analyse er en relativt ny og ganske radikal retning innen kvalitativ forskning som har vokst fram spesielt fra ca. 2010-tallet og fremover. Et vesentlig kjennetegn ved såkalt post-kvalitativ analyse er at den er basert på at teori springer ut av personlige eller kroppslige følelser. I Norge (spesielt innen pedagogikk, utdanningsvitenskap og samfunnsfag) ser man ofte emnenavn som «Kvalitativ og post-kvalitativ analyse» (feks. PLU8021 og PLU8022 på NTNU). Spørsmålsstiller finner det oppsiktsvekkende at NTNU har akseptert "post-kvalitativ analyse" som en vitenskapelig metode. Dette har blitt aktualisert de siste ukene av blant annet Sløseriombudsmannen og Nettavisen, i forbindelse med Barbie-rasismeforskningen hos NTNU.

Svar:

Som forskningsminister hverken bør eller skal jeg blande meg inn i enkeltforskere, forskningsmiljøer eller forskningsinstitusjoners konkrete metodevalg. Akademisk frihet innebærer at kvalitetssikring av forskningen utføres av forskningsmiljøene selv, som har den faglige forutsetningen for å gjøre slike vurderinger. Jeg har tillit til at forskningsinstitusjonene sikrer at forskningen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer og holder høyt faglig nivå. I et åpent og kunnskapsbasert demokrati er det sentralt at forskere selv velger sine forskningsmetoder i henhold til etablerte vitenskapelige normer. Det er samtidig viktig for tilliten til forskning at forskere engasjerer seg i en åpen og kunnskapsbasert debatt med offentligheten for å formidle og drøfte sine forskningsresultater.

Jeg mener at det er spesielt viktig å hegne om akademisk frihet i en tid hvor dette prinsippet er under press i flere land rundt oss. Politiske føringer for valg av forskningsmetode vil være i strid med den lovfestede akade-

miske friheten: Universiteter og høyskoler kan ikke gis pålegg eller instruksjoner om innholdet i forskningen eller i det kunstneriske eller faglige utviklingsarbeidet. Den som har forskning eller faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid som del av arbeidsoppgavene, har rett til å velge emne og metode for forskningen sin eller utviklingsarbeidet sitt innenfor de rammene som er fastsatt i ansettelsesforholdet eller en særskilt avtale, se universitets- og høyskoleloven § 2-2. Dette fritar selvsagt ikke metode, forsker eller forskningsmiljø fra debatt og kritikk, og jeg ønsker diskusjoner om ulike forskningsmetoder velkommen.

Jeg er glad for at det er tverrpolitisk enighet om å hegne om akademisk frihet, slik det blant annet fremgår tydelig i Fremskrittspartiets partiprogram 2026 – 2029, side 67:

«Akademisk frihet må sikres, og det må bli færre politiske føringer på sektoren. Det må legges til rette for meningsmangfold og fri forskning».

, samt på side 76:

«Politiske føringer på forskning og forskningsmidler må reduseres. Frihet er en forutsetning for utvikling og fremskritt, og dette gjelder også innen academia. Ytringsfrihet, forskningsfrihet og meningsmangfold er forutsetninger for et fungerende akademisk miljø.»

Dette mener jeg er eksempler på utmerkete formuleringer og en god inngang til spørsmålet om verdien av og hensikten med akademisk frihet.

SPØRSMÅL NR. 1131**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer****Besvart 16. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvilke konkrete grep er justis- og beredskapsministeren beredt å ta for å møte økende trussel fra organisert narkotikakriminalitet mot Norge, i lys av nyhet 12. januar om et rekordstort kokainbeslag i Helsingborg i Sverige på om lag tre tonn kokain til en anslått verdi på 3,3 mrd. norske kroner, Kripas' vurdering av historisk høy trussel, og gjentatte varsler fra Tolletaten og politiet om behov for styrket innsats?

BEGRUNNELSE:

Svenske myndigheter meldte 12. januar om det i særklasse største kokainbeslaget gjort i Sverige, hvor om lag tre tonn kokain ble beslaglagt i Helsingborg, skjult i en container fra Latin-Amerika. Beslaget anslås å ha en verdi på rundt 3,3 milliarder norske kroner og overgår tidligere rekordbeslag. Beslaget illustrerer omfanget og profesjonaliteten i den organiserte narkotikakriminaliteten i Norden.

Ifølge Kripas har trusselen fra organisert kriminalitet mot Norge aldri vært vurdert høyere, og den er økende. Jeg bemerker også at i perioden Arbeiderpartiet har sittet i regjering har utviklingen på narkotikafeltet vært negativ, med tilnærmet ukentlige nyheter om store beslag og økt kriminalitet relatert til narkotika. I mai ble for eksempel over en halv million brukerdoser kokain beslaglagt, da med en anslått gateverdi på 170 millioner kroner.

Tolletaten har i sine trusselvurderinger slått alarm og erkjent at Norge i økende grad er blitt et transittland for kokain. Både Tolletaten og politiet har over tid varslet om at narkotikakriminalitet bidrar til eskalering av vold og annen alvorlig kriminalitet, og at denne kriminaliteten ofte henger tett sammen med gjengkriminalitet vi alle er enige om har vokst til et farlig nivå.

På denne bakgrunn er det betimelig å avklare hvilke tiltak regjeringen vil iverksette for å styrke samfunnets motstandskraft, herunder om statsråden vil vurdere ytterligere oppbemanning av Tolletaten med flere tollere, bedre og mer moderne kontrollutstyr, samt øvrige tiltak over hele landet for å forebygge, avdekke og bekjempe narkotikasmugling og tilknyttet organisert kriminalitet.

Svar:

Trusselen fra kriminelle nettverk i Europa har aldri vært større, og den grensekryssende kriminaliteten og de kriminelle nettverkene påvirker og truer samfunnsstruktur-

er og våre felles verdier. Narkotikahandel og organisert kriminalitet utgjør en alvorlig trussel mot det norske samfunnet, og i likhet med andre europeiske land, gjør politiet og Tolletaten også flere beslag av kokain.

Regjeringen har derfor gjort det til en av hovedsakene i vår plan for Norge å trappe opp kampen mot kriminelle nettverk. Vi går målrettet etter den kriminelle økonomien, som driver kriminaliteten. To konkrete mål i arbeidet vårt er å øke inndragningen av kriminelles verdier og styrke grensekontrollen.

Regjeringen har styrket både Tolletaten og politiet i statsbudsjettene de siste årene. Regjeringen satser på kapasitet, kompetanse og teknologi. Dette sikrer oversikt over nettverkene, deres aktiviteter og verdier, og gir grunnlag for flere straffesaker og mer inndragning. Videre har regjeringen iverksatt en rekke tiltak som vil bidra til å styrke grensekontrollen. Både politiet og Tolletaten har fått store budsjettøkninger, særlig for å øke kapasiteten og anskaffe utstyr og teknologi, og politiets kapasitet til å avdekke og etterforske organisert kriminalitet er styrket gjennom en varig bevilgning på 600 millioner kroner i året.

Narkotika er en av de største driverne til kriminelle nettverk med voldspotensial, og står sentralt i politiets nasjonale innsats mot kriminelle nettverk. Styrket etterretning og samarbeid mellom politiet og Tolletaten er en viktig del av satsingen. Tiltak mot ulovlig inn- og utførsel av kontanter er særlig viktig for å ramme kontantintensiv kriminalitet, som narkotika- og organisert kriminalitet, og mitt departement ga rett før jul et oppdrag til politiet om å utrede krav om forhåndsdeklarerings ved inn- og utførsel av kontanter, i samarbeid med Tolletaten. Det er også flere regelverksendringer om informasjonsdeling under utredning, blant annet for å muliggjøre mer og bedre informasjonsdeling mellom etatene som bekjemper økonomisk og organisert kriminalitet.

Et godt samarbeid og informasjonsdeling både mellom etater, innad i Norden og med øvrige land i Europa på operativt og strategisk nivå, er viktig for å kunne bekjempe utfordringene med grenseoverskridende kriminalitet. Regjeringen har derfor styrket det internasjonale samarbeidet, og norsk politi har etablert gode samarbeidsstrukturer med svensk og europeisk politi.

SPØRSMÅL NR. 1132**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 20. januar 2026 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Vil den syriske overgangsregjeringens angrep i Aleppo medføre noen endringer i regjeringens Syria-politikk eller holdning til overgangsregjeringen?

BEGRUNNELSE:

Etter at Assad-diktaturets falt i desember 2024 og satte sluttstrek for 13 års borgerkrig, øynet mange et håp om en fredelig og demokratisk utvikling i Syria. Politiske fanger ble løslatt og over én million flyktninger vendte hjem.

Overgangsregjeringen ledet av president Ahmed al-Sharaa har lagt mye vekt på å bygge relasjoner til vestlige land og har tonet ned ytterliggående, islamistiske standpunkter og røtter fra organisasjoner som Al-Qaida og An-Nusrah-fronten.

For ganske nøyaktig ett år siden besøkte utenriksministeren Syria og møtte president Al-Sharaa. I en pressemelding mente utenriksministeren at overgangsregjeringen hadde kommet med positive signaler, men advarte mot at utviklingen kunne gå begge veier. Under besøket tok utenriksministeren til orde for å oppheve de norske sanksjonene mot Syria, noe regjeringen gjennomførte 2. juli 2025, og så sent som 9. desember samme år bebudet utenriksministeren og utviklingsministeren «Nytt håp for Syria» i en felles kronikk.

I året som gikk har den syriske overgangsregjeringen utført sekteriske angrep på flere folkegrupper. Tidligere i år mot drusere og alawitter, og nå sist uke på kurdere og andre minoriteter i Aleppo. Sistnevnte angrep har drevet minst 150.000 mennesker på flukt, og truer med å torpedere avtalene som er gjort mellom overgangsregjeringen og kurdisk-ledede SDF om politisk integrering og minoritetsrepresentasjon. Spørsmålsstiller frykter i verste fall en ny borgerkrig i Syria og en ny flyktningkrise, uten nevneverdig protest fra vestlige land.

Spørsmålsstiller vil derfor vite om utenriksministeren fortsatt mener signalene fra overgangsregjeringen er positive, og hva Norge kan bidra med for at de etniske massakrene stopper.

Svar:

Støtte til den politiske overgangsprosessen mot et fredelig, inkluderende samfunn i Syria er fortsatt høyt prioritert av regjeringen. Sikkerhetssituasjonen i Syria er skjør, og situasjonen er spent etter trefningene mellom over-

gangsregjeringen og kurdisk-ledede Syrian Democratic Forces (SDF) de siste dagene. Ethvert overgrep mot sivilbefolkningen er uakseptabelt.

Jeg har vært i kontakt med Syrias utenriksminister og oppfordret landets myndigheter til å beskytte sivile og løse konflikten ved bruk av diplomatiske virkemidler.

Våpenhvileavtalen som ble inngått i helgen må overholdes av alle parter. Videre er det viktig at overgangsregjeringen følger opp løfter og vedtak om å sikre kurdernes politiske og kulturelle rettigheter. Norge står i løpende kontakt med kurdiske representanter i Syria.

Fra norsk side er vi overfor syriske myndigheter tydelige på at den politiske overgangen til et nytt samfunn må være inkluderende og at hele befolkningen må kunne leve i sikkerhet. Overgrep mot minoriteter og sekterisk vold er ikke akseptabelt, verken alawitter, drusere, kristne, kurdere eller andre grupper. Vi forventer at syriske myndigheter handler innenfor folkeretten og med respekt for menneskerettighetene.

Norge vil være en konstruktiv støttespiller for den syriske befolkningen og bidrar med humanitær innsats og støtte til gjenoppbygging, blant annet innenfor minerydding og helse- og energisektoren. Fra norsk side har vi nær kontakt med aktører fra ulike deler av det syriske samfunnet. Vi støtter fred- og forsoningsinitiativ som har til hensikt å legge til rette for dialog og dempe spenninger mellom sekteriske grupper. Vi prioriterer også støtte til å fremme overgangsrettferdighet for å sikre ofres rettigheter, stabilitet og en varig fred.

Etter mange år med diktatur, borgerkrig og overgrep, er det på tross av den alvorlige volden som har forekommet, fortsatt håp om en bedre fremtid for Syrias befolkning. Gjenoppbyggingen vil ta tid, og Norge ønsker å bidra til et stabilt og fredelig Syria, der alle syrere kan være trygge og delta i utviklingen av samfunnet. Dette fordrer støtte fra det internasjonale samfunnet og aktiv dialog med myndighetene. Dette er viktig ikke bare for Syria og den syriske befolkningen, men også for regionen for øvrig og for Europas egen sikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 1133**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer****Besvart 20. januar 2026 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan jeg be energiministeren redegjøre for om departementet har oversikt eller indikatorer for hvilke husholdninger som ikke har valgt Norgespris på strøm, og hvordan statsråden vil begrunne at en ordning som av hans egen regjering og fagmiljøer generelt anses som lønnsom for mange samtidig som den forutsetter å aktivt måtte velges, samt hvilke tiltak som er gjort eller vurderes for å sikre at forbrukere som har behov for det får tilstrekkelig informasjon og veiledning for å tegne Norgespris?

BEGRUNNELSE:

De siste dagene har flere medier skrevet om at mange strømkunder på Sør-, Øst- og Vestlandet ikke har valgt å tegne Norgespris på strøm. Ifølge omtale i pressen har dette medført at husholdninger i Sør-Norge samlet sett kan ha gått glipp av besparelser på flere hundre millioner kroner. Både strømselskaper og Forbrukerrådet har i denne sammenheng på ny anbefalt forbrukerne i disse områdene å bytte til Norgespris.

Samtidig er Norgespris utformet som en frivillig ordning som forutsetter at den enkelte kunde aktivt velger løsningen. Regjeringen har på sin side lagt til grunn at ordningen er lønnsom for husholdninger i disse prissonene generelt, og at ordningen bidrar til større forutsigbarhet for strømkundene. Når en betydelig andel forbrukere likevel ikke har valgt ordningen, reiser dette spørsmål om informasjonstilgang, forståelse av ordningen og i hvilken grad ulike grupper av forbrukere har forutsetninger for å foreta et informert valg. Det er derfor relevant å få belyst om departementet har kunnskap om hvilke grupper som i mindre grad har tatt i bruk Norgespris, for eksempel basert på geografi, alder, inntekt eller andre forhold. Videre er det av interesse å få klarhet i hvilke vurderinger som ligger til grunn for at ordningen er basert på aktiv tilslutning, hvordan regjeringen sikrer at forbrukere som kan ha behov for ekstra veiledning faktisk settes i stand til å forstå både innholdet i og lønnsomheten ved Norgespris, og hvordan regjeringen vurderer at det tilsynelatende er veldig liten forskjell på hvordan kunder med og uten Norgespris faktisk bruker strøm ila. et døgn.

Svar:

Hvor stor andel som velger Norgespris på strøm vil trolig avhenge av både egenskapene ved og preferansene til

den enkelte husholdning i ulike deler av landet. Hvilke forventninger husholdningene har til fremtidige strømpriser, behovet for forutsigbarhet og om de har andre oppvarmingskilder er eksempler på faktorer som kan spille inn i husholdningenes valg. Dette er forhold som departementet ikke har oversikt over. Husholdninger som ikke velger Norgespris på strøm hjemme, er omfattet av strømtønsadsordningen. Husholdninger som velger å forbli i strømtønsadsordningen får en god forsikring mot de høyeste prisene, samtidig som de nyter godt av de laveste prisene. Jeg er opptatt av at folk skal kunne velge den ordningen som passer best for dem.

Vår hovedprioritet er at befolkningen har tilgang på god og forståelig informasjon om Norgesprisordningen, slik at hver enkelt kan gjøre et informert valg om Norgespris er et riktig valg for dem. Det er kort tid siden Norgespris ble innført og den høye andelen som allerede har valgt Norgespris viser at ordningen er godt mottatt.

Etter hvert som RME og nettselskapene får mer erfaring med ordningen, vil jeg be RME vurdere om det er behov for ytterligere informasjonstiltak. En slik vurdering må gjøres i dialog med nettselskapene. Som jeg tidligere har varslet skal Norgesprisordningen også evalueres.

SPØRSMÅL NR. 1134**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Rem****Besvart 20. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å forbedre vintervedlikeholdet og framkommeligheten på riksvei 4 og E6 i Innlandet, særlig på utsatte bakker (f.eks. Hunndalen–Raufoss og Rv4 mot Lygna), for å hindre gjentatte vogntogstans, redusere trafikkstengninger og sikre beredskap og trygg godstransport?

BEGRUNNELSE:

Denne vinteren har Innlandet opplevd et betydelig antall trafikkhendelser og stans, særlig på Rv4 og deler av E6. Gjentatte tilfeller av vogntog som ikke kommer opp bakker eller som står fast i løpene har ført til lange køer, omkjøringer, periodiske stengninger og store trafikale konsekvenser for både privat- og næringstrafikk. Flere hendelser involverer utenlandske vogntogsjåfører som tilsynelatende sliter med framkommelighet under vinterforhold. Selv om de alvorligste personskadene så langt har uteblitt, er situasjonen uholdbar med tanke på trafikksikkerhet, samfunnsøkonomiske ringvirkninger og veienes rolle i nasjonal beredskap.

Rv4 og E6 er viktige både for lokal pendling og for godstransport til og fra sentrale deler av landet. Hyppige stans og vanskelige omkjøringsløsninger svekker framkommeligheten og kan true responstid for nødetater. I tillegg reiser dette spørsmål om prioritering og ressursfordeling for vinterdrift: er kapasitet, materiell og bemanning tilstrekkelig lokalt? Blir utsatte strekninger prioritert i tråd med deres beredskaps- og trafikkmessige betydning? Finnes det rutiner for rask innsats (grus-/sandkjøring, sporsliting, tungbilberging) og tydelig koordinering mellom politi, Statens vegvesen og entreprenører? Videre bør det vurderes om det trengs mer målrettet informasjon eller regler rettet mot utenlandske vogntogsjåfører om nødvendig vinterutstyr og alternative ruter under krevende føre.

Med bakgrunn i gjentatte hendelser ber jeg om hvilke konkrete, tidfestede tiltak departementet vil iverksette — både kortsiktige operative tiltak i pågående vintersesong og langsiktige investeringer eller omprioriteringer — for å sikre trygg framkommelighet, redusere risikoen for stans og styrke beredskapen på disse hovedvegene.

Svar:

Statens vegvesen har ansvar for drift og vedlikehold av størsteparten av riksveinettet, herunder rv. 4 og deler av E6 i Innlandet.

Vinterdrift blir ivaretatt gjennom driftskontrakter, som stiller krav til tiltakstider og standard for brøyting, strøing og gjenoppretting av godkjente føreforhold. Store deler av E6 og rv. 4 i Innlandet har vinterdriftsklasse B, som etterstreber gjenoppretting av bar veg ved hjelp av salt. I perioder hvor salt ikke gir ønsket effekt, nyttes det sand for å oppnå godkjent friksjon. I den siste tiden har det vært relativt kaldt i deler av Østlandsområdet. Ved slike temperaturer gir ikke salt tilstrekkelig effekt, og man har måttet benytte sand for å få til tilfredsstillende friksjon. I slike overgangsperioder vil man kunne oppleve at det i noen tidsrom er glattere på vegene enn ønskelig.

For utsatte bakker, som rv. 4 over Lygna og strekningen Hunndalen–Raufoss, er det satt strengere krav til godkjente føreforhold, med hyppigere tiltak og forsterket krav til friksjon.

Når det gjelder beredskap, er det tett samarbeid mellom Statens vegvesen, entreprenør og politiet. Det er etablert rutiner som skal sikre god trafikkflyt og rask håndtering av hendelser. Dette omfatter blant annet trafikkdirigering, berging, sikring og opprydding etter hendelser. Veitrafikkentralen har en viktig rolle i koordinering av dette arbeidet, i tillegg til at de gir trafikantene informasjon om stengte vegstrekninger og alternative ruter.

Statens vegvesens resultater fra vinterutrustningsskontroller viser at bruk av riktig type dekk er god og at kjettinger er medbragt. På bakgrunn av dette mener Statens vegvesen at både norske og utenlandske sjåfører har god kunnskap om hvilke krav som gjelder. At sjåfører velger å kjøre inn på veistrekninger med utfordrende vær- og kjøreforhold handler derfor mer om atferd og/eller risikoforståelse enn dårlig eller manglende vinterutrustning. Når det gjelder muligheten til å holde seg oppdatert på trafikkmeldinger så kan en både benytte appen Vegvesen trafikk (som også har en engelsk versjon for utenlandske sjåfører) eller karttjenesten til Google maps. Informasjon om dette er også tatt inn i Statens vegvesens informasjon i Truckers guide som er publisert på 11 språk. Denne er også lagt ut med lenke i Vegvesen app.

Jeg har bedt Statens vegvesen om å vurdere ytterligere tiltak dersom erfaringene fra vinteren tilsier det. Målet er å sikre best mulig framkommelighet og trafikk-

sikkerhet, samtidig som vi legger til rette for trygg og effektiv godstransport på riksveinettet.

SPØRSMÅL NR. 1135

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Frode Jacobsen

Besvart 19. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hva mener statsråden om at en del eiendomsbesittere og aksjeselskaper har opprettet borettslag for å spare skatt, men samtidig fratar beboerne muligheten til medbestemmelse og demokrati i eget borettslag når noen stiftere gjør dette gjennom vedtekter de selv har skrevet ved stiftelsen av borettslaget, ved å skrive inn i vedtektene at borettslaget må være i ordinær drift før stifterne gir fra seg kontrollen – selv om leilighetene ble bygget for over 70 år siden, og kan borettslagslovens intensjon om medbestemmelse og demokrati ivaretas i såkalte «papir-borettslag» som er opprettet for å spare skatt?

BEGRUNNELSE:

Utleieleiligheter eid av aksjeselskaper har blitt omgjort til borettslagsandeler for å unngå skatt ved salg. Skattehullet er tettet. Likevel sitter noen stiftere fortsatt med alle rettigheter i borettslag.

Noen eiendomsbesittere har stiftet borettslag (brl) og gitt seg selv særskilte rettigheter. Ett eksempel er en aktør som kontrollerer flere brl og sikret seg kontrollen gjennom vedtekter som sier: «Stifteren beholder stemmeretten til samtlige andeler i brl inntil siste andel er overdratt til sluttbruker, og inntil brl har overtatt ansvar for drift, inndriving av felleskostnader osv., og inntil stifteren er klar til å overlate forvaltningen av brl til nye andelseiere.»

Beboere i slike brl opplever at de ikke får medbestemmelse, fordi stifteren har gitt seg selv rettigheter som fratar beboerne muligheten til å påvirke gjennom generalforsamlingen. I motsetning til borettslag i boligbyggelag – hvor boligbyggelaget trer ut etter første overdragelse – beholdes kontrollen i «papir-borettslag» av stifteren, selv om leilighetene har vært ferdige i over 70 år. Disse borettslagene er altså ikke i en byggefase, og det er derfor urimelig at stifter, til tross for ordinær drift og solgte andeler, tilbakeholder beboerens rettigheter, inkludert valg av styre.

Selv om stifternes intensjon er salg av leilighetene uten å måtte skatte av disse, så tar salgsprosessene tid. Flere av disse nyopprettede brl er derfor i ordinær drift med en kombinasjon av leiligheter solgt og leiligheter som fortsatt er utleid og som stifterne planlegger å selge. Dermed får ikke beboere i leiligheter i disse brl medbestemmelse over vedlikehold, tilknytning til sameiet, fastsettelse av felleskostnader, inngåelse av avtaler på borettslagets vegne osv.

Det virker som det er behov for å fastslå hva som er ordinær drift og når ordinære rettigheter i henhold til borettslagsloven inntre i borettslag som ikke er i byggefase og ordinær overdragelsesfase, men kan være i langvarig periode hvor en andel av leilighetene er solgt, mens andre er utleid eller klargjøres for salg og hvor stifters vedtekter begrenser beboeres råderett og medbestemmelsesrett i borettslaget.

Svar:

Medlemsdemokrati er et sentralt prinsipp ved ethvert borettslag, uavhengig av hvordan det er opprettet. Dette kommer til uttrykk i borettslagslovens regler om generalforsamling og stemmerett. Retten til å møte på generalforsamlingen, med tilhørende forslags-, tale- og stemmerett, er en grunnleggende organisatorisk rettighet for andelseieren. Utgangspunktet er at hver andelseier har én stemme, uavhengig av hvor mange andeler vedkommede eier.

I utgangspunktet kan hvem som helst stifte et borettslag, såfremt visse formelle krav i borettslagsloven er innfridd. Etter at et borettslag er stiftet, men før andelene selges eller overføres fra stifteren til kjøperne, vil stifteren som regel være eneeier. Dette innebærer blant annet at stifteren selv utarbeider de opprinnelige vedtektene. Stifteren står dermed relativt fritt med hensyn til hvordan disse utformes. Borettslagsloven setter likevel visse begrensninger for hva stiftelsesdokumentene og vedtektene kan inneholde. I tillegg har loven regler om myn-

dighetsmisbruk. Disse reglene innebærer at verken styret eller generalforsamlingen kan fatte vedtak eller gjøre noe som gir visse andelseiere eller andre en urimelig fordel til skade for andre andelseiere eller borettslaget.

Jeg kan ikke uttale meg om den konkrete problemstillingen som spørsmålsstiller beskriver i begrunnelsen, men understreker at jeg forutsetter at alle som stifter borettslag følger borettslagslovens bestemmelser.

SPØRSMÅL NR. 1136

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Nikolai Astrup

Besvart 23. januar 2026 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Hva er provenyvirkingen dersom terskelen for primærbolig med høy verdsettelse heves til hhv. 15 og 20 mill. kroner?

BEGRUNNELSE:

Det bes om påløpt virkning og anslag på virkning ved en endring for inntektsåret 2026.

Svar:

Personlige skattytere betaler formuesskatt på 1,0 pst. av skattepliktig nettoformue over et bunnfradrag på 1,9 mill. kroner i 2026. For nettoformuer over 21,5 mill. kroner betales formuesskatt med en sats på 1,1 pst.

Skattepliktig nettoformue fastsettes som hovedregel til omsetningsverdien av skattytters eiendeler med økonomisk verdi, fratrullet gjeld. Flere formuesobjekter verdsettes imidlertid til dels betydelig lavere enn markedsverdi. Dette skyldes både formelle verdsettelsesrabatter i skattereglene og at enkelte eiendeler er vanskelig å verdsette.

Det vises til omtale i Prop. 1 LS (2025-2026) punkt 5.3, der det framgår at modellen som beregner formuesverdiene for bolig er revidert fra 2026. Med dette ble anmodningsvedtak nr. 35 punkt 34 (2021–2022); «endre metoden for verdsetting av dyre boliger slik at verdsettingen bedre samsvarer med eiendommenes reelle markedsverdi» fulgt opp.

Den tidligere boligmodellen traff særlig dårlig for dyre boliger og billige boliger, og den reviderte modellen gir mer presise anslag. Selv om søkelyset har vært på at de dyre boligene, viser beregningene at også mange boliger får redusert verdi beregnet med den reviderte modellen. Den reviderte boligmodellen gir et mer rettferdig formuesgrunnlag, i tråd med stortingsflertallets ønske. Mod-

ellen er fortsatt en sjablong og vil ikke treffe markedsverdiene i alle tilfeller. I tilfeller der modellen overvurderer verdien på boligen, kan eiere selv endre verdien i skattemeldingen til en lavere, dokumentert verdi.

Departementet vil samtidige benytte anledningen til å opplyse om at Finansdepartementet nylig har mottatt informasjon fra SSB med oppdaterte anslag på virkninger av å innføre nye og mer treffsikre formuesverdier for boliger. Inntektene anslås å øke med om lag 500 millioner kroner mer enn i budsjettet. Anslagene er gjort i forbindelse med den rutinemessige oppdateringen av SSBs skattemodell, LOTTE-Skatt, på nyåret etter Stortingets budsjettbehandling. I modelloppdateringen innarbeides boligverdiene som inngår i forskuddsutskrivingen (skattekortene) for 2026, basert på den reviderte verdsettingsmodellen. En har dermed ikke kunnet ta hensyn til at flere skattytere vil kunne velge å dokumentere en lavere verdi, som gjør at anslagene fortsatt er usikre.

Intensjonen med revidert boligmodell er å gjøre formuesskattegrunnlaget bedre og mer rettferdig, ikke å øke formuesskatteinntektene. I budsjettet for 2026 ble derfor bunnfradraget i formuesskatten økt. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan innretningen kan endres i lys av den nye informasjonen om virkningene av revidert verdsettingsmodell.

Beregningen nedenfor er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2023. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er framskrevet til 2026. Beregningene kan være usikre bl.a. fordi datagrunnlaget er sjablongmessig framskrevet. Modellen tar heller ikke hensyn til mulige endringer i atferden som følge av endringer i skattereglene. Modellen er oppdatert med verdiene fra den reviderte verdsettingsmodellen på boliger som tas i bruk fra 2026. Modellen tar

imidlertid ikke hensyn til at flere skattytere vil kunne velge å dokumentere en lavere verdi.

Fra 2026 verdsettes primærbolig til 25 pst. av beregnet markedsverdi, og 70 pst. for beregnet boligverdi over 10 mill. kroner. Det anslås på usikkert grunnlag at økningen i grensen til 15 mill. kroner reduserer statens inntekter med 950 mill. kroner påløpt. En økning i grensen til 20 mill. kroner anslås å redusere statens inntekter med 1 250 mill. kroner påløpt.

Skattyter kan få nytt skattekort ved nye forutsetninger om inntekt og formue mv., men kan i utgangspunktet ikke selv få endret forskuddstrekket ved endringer i skatteregler (som satser eller beløpsgrenser). Dersom f.eks. en sats øker midt i året, har skattyter mulighet til selv å innbetale ekstra skatt til Skatteetaten eller be arbeidsgiver øke skattetrekket. Skattyter kan derimot ikke be arbeidsgiver om å trekke mindre skatt enn det som følger av skattekortet. Bokført provenytab i 2026 av forslaget er derfor sjablongmessig satt til null.

SPØRSMÅL NR. 1137

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen

Besvart 19. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid

Spørsmål:

Flere av landets krisesentre opplever rekordstor pågang, hva vil statsråden gjøre for å redusere de store forskjellene i kvalitet og kapasitet mellom kommunene for å sikre et likeverdig tilbud, slik at alle som er utsatt for vold i nære relasjoner får et trygt og tilgjengelig krisesentertilbud?

BEGRUNNELSE:

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem som rammer tusenvis av mennesker hvert år. Krisesentrene er en av de mest kritiske livlinjene for personer som lever i voldelige relasjoner. Når vi ser en markant økning i antall henvendelser både til krisesentrene og til volds- og overgrepslinjen må vi reagere. En økning på 50 prosent i henvendelser til hjelpelinjen på tre år er dramatisk og viser at behovet for beskyttelse og hjelp er større enn noen gang.

Det som bekymrer mest, er at flere krisesentre nå rapporterer om kapasitetsproblemer som gjør at personer med akutt beskyttelsesbehov blir avvist. Gjøvik krisesenter har ved flere anledninger i 2025 måttet avvise personer som har tatt kontakt også etter henvisning fra politi og barnevern. Dette er svært alvorlig. Når en person endelig tar steget og ber om hjelp, etter lang tid med vold og frykt, kan det være livstruende å bli avvist. Risikoen for at vedkommende ikke ber om hjelp igjen er stor, og vi vet at vold i nære relasjoner kan eskalere til drap.

Det er store forskjeller mellom kommunene i kvaliteten på tilbudet. Noen krisesentre har ressurser til å gi et godt tilbud, mens andre mangler både kapasitet og

kompetanse. Flere sentre melder om komplekse saker som krever lengre opphold, noe som ytterligere reduserer tilgjengeligheten for nye brukere. Kommunene har ansvaret for finansiering, men mange står i en krevende økonomisk situasjon. Dette gjør det vanskelig å styrke tilbudet, selv når behovet øker.

Vi må sørge for at krisesentrene har tilstrekkelig bemanning, kompetanse og økonomiske rammer til å møte den økende pågangen. Regjeringen må ta initiativ til en nasjonal strategi som sikrer likeverdige tilbud, styrker dialogen mellom kommuner og krisesentre, og gir økonomiske rammer som gjør det mulig å møte den økende pågangen. Vold i nære relasjoner er ikke bare et individuelt problem det er en samfunnsutfordring som krever politisk handling.

Vi må sørge for at hjelpen er tilgjengelig når den trengs, for å forebygge vold, beskytte liv og ivareta barn og voksne som lever i utrygge hjem.

Svar:

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem og grov kriminalitet. Krisesentertilbudet er et lavterskertilbud, og et av de viktigste beskyttelses- og veiledningstilbudene for kvinner, menn og barn som er utsatt for vold i nære relasjoner. Etter krisesenterlova er det kommunene som har ansvaret for å sikre et krisesentertilbud for den som er utsatt for vold eller overgrep i nære relasjoner. I utgangspunktet skal ingen voldsutsatte avvises, og kommunen er forpliktet til å ta imot en voldsutsatt, uavhengig av kommunetilhørighet.

Etter det jeg har fått opplyst fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), er krisesentrenes løsning ved eventuelle kapasitetsproblemer ved botilbudet, først og fremst å kontakte andre krisesentre for bistand og tilby et annet krisesenter til den voldsutsatte. Mange krisesentre tar også i bruk ekstra sengeplasser og sørger for midlertidige løsninger dersom behovet er akutt. Mitt inntrykk er at krisesentrene generelt strekker seg svært langt for å imøtekomme voldsutsatte som trenger hjelp og beskyttelse. Imidlertid opplevde 3 av 4 krisesentre fullt botilbud en eller flere ganger i løpet av 2024. Det kan si noe om at behovet for krisesenterplasser er større enn det kommunene har tilgjengelig i dag.

Krisesentertilbudet i Norge er godt, men det er de senere år avdekket enkelte svakheter. Dette har også Stortinget vært oppmerksom på, og har fattet flere vedtak der

målet er å styrke tilbudet. Endringene i krisesenterlova som trådte i kraft 1. januar 2026, jf. Prop. 122. L (2024-2025), adresserer dette og tydeliggjør kommunenes ansvar og plikt til å legge til rette for et likeverdig krisesentertilbud for hele befolkningen, uavhengig av bosted.

Samtidig vil nok ikke rettslige grep alene være tilstrekkelig til å løse alle utfordringer og til å videreutvikle krisesentertilbudet. Det er derfor viktig at vi fremover også legger til rette for at kommunene har et aktivt eierskap til krisesentertilbudet. Vi vil også støtte opp under kommunenes faglige utvikling og dimensjonering av tilbudet, blant annet gjennom faglig veiledning, kompetansehevingstiltak for ansatte, tilskudd til oppgradering av krisesenterbygg og tilskudd til å videreutvikle tilbudet til særlig utsatte grupper voldsutsatte. Det vil gi et godt grunnlag for den videre utviklingen av dette viktige tilbudet.

SPØRSMÅL NR. 1138

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 21. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Kan helseministrene forklare korleis det er mulig at konsernsjefen i eit av landets største mediehus, Polaris media blir sett inn som ny styreformann i Helse Midt-Norge, og er dette å ansjå som “statsstyrt habilitet”?

GRUNNGJEVING:

Ser at konsernsjefen i Polaris media er oppnevnt som ny styreformann for Helse Midt Norge for perioden 2026-2028.

I nedslagsfeltet til Helse Midt-Norge eig Polaris media desse avisene:

Adresseavisa, Sunnmørsposten, Romsdals budstikke, Møre Nytt, Vikebladet Vestposten, Vestlandsnytt, Nyss, Driva, Nytt i Uka, Åndalsnes avis, Bladet, Fosna-Folket, Frøya, Gauldalsposten, Hitra-Frøya, Innherred, Klæbuposten, Opp, Steinkjer24, Stjørdals-Nytt, avisa Sør-Trøndelag og Trønderbladet.

Polaris media kontrollerer dermed mediehusa som skal formidle sanninga om helsetilboda i regionen til innbyggjarane i Møre og Romsdal og Trøndelag. Artikler publisert i ei av avisene blir gjerne formidla i ei eller fleire av dei andre avisene, alt etter aktualitet.

Sjukehusstilbodet i Møre og Romsdal er under sterkt press, og mange fryktar at dei store kutta som no vert gjennomført vil medføre at innbyggjarane her får eit betydeleg dårlegare helse og sjukehusstilbod enn i resten av landet.

Blir det no færre kritiske artiklar om sjukehusa og helseplattformen og anna kritikk vi diverre har blitt vande med, og vil dette no bli dette styrt av regjeringa og helseministeren som sjefen til denne nye styreformannen kan ein undrast over.

Får vi artiklar om at alt går så mykje betre no for sjukehusa og helsetilboda i regionen, styrt av eigaren av Helse Midt og vert det det vanskelegare å få fram sanninga om sjukehusa og spesialisthelsetenesta vil også være eit relevant tema.

Kan vi ha tillit til at media formidlar det korrekte biletet av sjukehusa i Møre og Romsdal og Trøndelag når konsernsjefen i Polaris Media vert leiande styreformann i det øverste helseforetaket i regionen, dette er åpenbart kortslutning med tanke på dømekraft og vurdering av habilitet.

Staten som eig sjukehusa er også inne på eigarsida i Polaris media (indirekte eigarskap ved Folketrygdfondet).

Styreformannen i Helse Midt-Norge er også sjef for redaktørane og dermed alle journalistane som er tilsett i Polaris media.

Svar:

De eiervalgte medlemmene i styrene i de regionale helseforetakene ble oppnevnt i januar 2026, og har en normal valgperiode på to år. Valg av styremedlemmer følger regjeringens retningslinjer for styrevalg i selskaper med statlig eierandel, fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

I Eierskapsmeldingen - Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap, beskrives Statens ti prinsipper for god eierskapsutøvelse. Et av disse prinsippene er at relevant kompetanse skal være hovedhensynet i statens arbeid med styresammensetning. Styrene skal generelt være sikret en kompetanse, kapasitet og mangfold som samlet sett står i forhold til de oppgaver og ansvar styret har, og de utfordringer det står overfor.

For styrene i de regionale helseforetakene er det lagt vekk på at de skal ha medlemmer som innehar bred politisk og samfunnsmessig forståelse. Det er viktig å ha generell innsikt i styrearbeid, omstillingsprosesser og økonomistyring. Styret bør videre ha medlemmer med kjennskap til primærhelsetjenesten, forskning og utdanning og helsefaglig kompetanse.

Et sentralt prinsipp er at medlemmene i styret ikke representerer politiske organisasjoner, geografiske områder eller andre interessegrupper. De må ha et nødvendig helhetsperspektiv i sin oppgaveløsning. Styrets medlemmer velges som privatpersoner og skal ivareta eiers inter-

esser. Dette gjelder for så vidt både eiervalgte styremedlemmer og styremedlemmer valgt av og blant ansatte.

De fleste styremedlemmene har andre arbeidsforhold eller roller ved siden av styrevervet i det regionale helseforetaket. Det enkelte styremedlem har til enhver tid ansvar for å vurdere sin egen habilitet før behandling av konkrete saker, og eventuelt stå over saker der de kan være inhabile.

Når det gjelder det konkrete valget av styreleder i Helse Midt-Norge RHF, så har det i tråd med de nevnte retningslinjene vært lagt vekt på relevant kompetanse. Per Axel Koch har bakgrunn som siviløkonom, en lang erfaring som toppleder og styreleder, og har generelt en god kjennskap til regionen. Dette er gode forutsetninger for å kunne ivareta rollen som styreleder. Samlet sett har også styret i Helse Midt-Norge RHF en god og relevant kompetanse til å kunne ivareta sitt viktige ansvar som foretakets øverste organ.

Når det gjelder medienes omtale av helsetjenestene i regionen, så legger jeg til grunn at norske redaktørstyrte medier har redaksjonell frihet i tråd med Redaktørplakaten og medienes egne presseetiske regelverk. Spørsmål om hvordan den redaksjonelle uavhengigheten konkret sikres i mediehus tilknyttet Polaris Media, må rettes til Polaris Media.

Min vurdering er at utnevnelsen av styreleder i Helse Midt-Norge RHF er gjort i tråd med retningslinjene for statlig eierskap, med vekt på relevant kompetanse, og innenfor rammene av gjeldende habilitetsregler.

SPØRSMÅL NR. 1139

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 21. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre greie for korleis det er mogeleg av Møre og Romsdal fylkeskommune kan planlegge eit bru-prosjekt som råkar privat eigedom, folk sine heimar, eit prosjekt til over ein milliard kr, skal kunne vedta eit traseval, UTAN at innbyggjarane som vert råka skal kunne ha reell klagerett på dette vedtaket om traseval, der dette vedtaket i realiteten tek ifrå rettstryggleiken til desse innbyggjarane, og kan statsråden forklare korleis fylket ikkje

er pålagt krav om konsept/ konsekvensutgreiing av trasevalet inkl. klagerett?

GRUNNGJEVING:

I samferdsels og samfunnsprosjekt over ein viss størrelse, er det krav til både konseptvalsutgreiing og ei reell konsekvensutgreiing som sikrar at best trase for til dømes ein ny veg eller jernbanestrekning, kraftlinje osv. blir best mulig utgreidd, har minst mulig negative påverknadar

for samfunnet, innbyggjarane miljø osv. Her er til dømes ei eiga konsekvensutgreiingsforskrift, som skal ivareta innbyggjarane sin rettstryggleik når deira eigendomar blir utsatt for plan om riving/nedbygging pga. plan om ny infrastruktur, med dertil krav til rett saksgang og klageadgang. I Møre og Romsdal Fylkeskommune har ein planlagt å bygge ny Remøybru i Herøy kommune, eit prosjekt som vil kunne koste godt over ein milliard kr. Her har fylkeskommunen galant hoppet bukk over absolutt alt av konsekvensutgreiingar og likeverdige vurderingar av alternative trasévalg for den nye brua, som råkar privat eigendom i mindre grad og som har forsvarleg utgreiing av konsekvensane. Innbyggjarane som i dag bur på og ved Remøya blir ikkje behandla seriøst, dei blir ikkje høyrte, teke med på råd, det ikkje blir det gjennomført fullverdig konseptvalsutgreiing med fleire likeverdige vurderte og grundig saksbehandla traseval, ei inga konsekvensutgreiing ang ulike trasévalg er gjort.

Eit skjørt fleirtal i fylkestinget har berre valgt trasé, alternativ 1 utan at to andre ønska vurderte traséval, 2 og 8 blir vurdert tilstrekkeleg, og med eit vedtak i fylkestinget om traseval som innbyggjarane som vil kunne få sine heimar revet, får opplyst at dei IKKJE har klagerett på dette vedtaket. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal har altså vurdert det slik at eit traseval for eit prosjekt til over ein milliard kr, der innbyggjarar og samfunnet blir kraftig berørt, altså ikkje har klagerett på trasevalet men blir altså totalt overkøyrte, gjort rettslause og frateken retten til å klage på dette vedtaket. At det offentlige kan holde på slik med eigne innbyggjarar er brått utruleg, og kan regelrett ikkje vere lovleg. Når noko blir planlagt vekk, dvs. hus og heim, blir planlagt radert vekk, skal desse altså ikkje ha klageadgang og ha normal rettstryggleik, er for meg totalt uforståeleg, og kan ikkje stette kravet om konsekvensutgreiing der fleire alternativ skal likeverdige vurderast, før eit traseval vert teke.

Svar:

Etter det departementet kjenner til samarbeider Møre og Romsdal fylkeskommune med Herøy kommune om å utarbeide reguleringsplan for ny Remøybru i Herøy kommune. Det er Herøy kommune som er planmyndighet for det aktuelle planarbeidet. Plan- og utredningsarbeidet er i en tidlig fase, og det er en pågående dialog mellom fylkeskommunen og kommunen om den formelle reguleringsplanprosessen.

Det ble den 18. desember 2025 gjennomført et møte mellom Statsforvalteren i Møre og Romsdal og fylkeskommunen. Tema for møtet var prosesskravene i plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift om konsekvensutredninger.

En vurdering av om det må gjennomføres en formell konsekvensutredning skal vurderes ved oppstart av planarbeidet etter plan- og bygningsloven. Konsekvensu-

tredningen skal i tilfelle gjennomføres som en del av arbeidet med planen. For et så omfattende vegprosjekt som det her er snakk om vil det høyst sannsynlig være krav om konsekvensutredning. Det er Herøy kommune sin plikt som planmyndighet å avklare dette.

For arealplaner som omfattes av kravet om konsekvensutredninger skal det først utarbeides et forslag til planprogram. I planprogrammet skal det blant annet redegjøres for relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen. Forslaget til planprogrammet skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minst 6 uker, slik at alle som ønsker det kan komme med innspill og synspunkter.

De ordinære reglene i plan- og bygningsloven om medvirkning, innsigelse og klage vil gjelde på vanlig måte for planprosessen.

Det aktuelle prosjektet er et fylkeskommunalt veiprojekt. Etter Finansdepartementets rundskriv om statens prosjektmodell er det ikke et statlig krav om å gjennomføre konseptvalgutredning (KVU) og ekstern kvalitetssikring (KS1) for fylkeskommunale samferdselsprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 1140**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen****Besvart 21. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Kvifor lukkast ikkje forvaltninga med å redusere tal ynglingar i dei ulike regionane, og har staten nødvendige lovheimlar til å iverksette/tillate uttak i dei ulike regionane, eller kva eventuelle forvaltningsmessige hinder er det som gjer at ein årvisst ligg over bestandsmåla i dei ulike regionane?

GRUNNGJEVING:

Eg syner til rovdatabasane sin bestandsstatus for jerv for 2025 der det framgår at ein har 58,7 berekna ynglingar, langt over bestandsmålet på 39. Vidare syner statistikken at det er stor skilnad i måloppnåinga i dei ulike forvaltningsregionane.

Særskilt har det vore eit årvisst problem å komme ned på bestandsmålet i Hedmark, sjølv om tala har gått nedover dei siste åra. Likevel ligg ein høgt over målet, og konsekvensen av høgt tal ynglingar er fleire jerv som spreier seg til andre regionar og gjer skade.

Svar:

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er på 39 årlige ynglinger (ungekull). Dette nasjonale målet er fordelt på regionale mål i fem av de åtte rovviltregionene.

Rovdata er ansvarlig for driften av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, og leverer årlig informasjon om bestandsstatus for jerv. I 2025 ble det på landsbasis registrert 51 ungekull av jerv. Gjennomsnittet de siste tre år var på 58,7 ungekull. Som representanten skriver, er dette over det nasjonale bestandsmålet. Antall ungekull har ligget over det nasjonale bestandsmålet over tid, men det har vært regionale forskjeller i måloppnåelsen. Gjennomsnittlig siste tre år har alle regioner med mål om yngling av jerv ligget over sine regionale bestandsmål. Dette er styrende for om de respektive regionale rovviltmyndighetene har myndighet eller ikke til å fatte vedtak om arten.

For å regulere jervebestanden, kan det åpnes for lisensfelling. For å åpne for slik felling må vilkårene i naturmangfoldloven være oppfylt. Utover at det må foreligge et skadepotensial, må uttaket ikke true bestandens overlevelse og det må ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger. Lisensfelling har de senere årene blitt mer effektiv, selv om det er krevende å felle jerv under lisensfelling.

Selv om lisensfelling skal være hovedvirkemidlet for bestandsregulering av jerv, har det også vært nødvendig med ekstraordinære uttak. Dette er uttak av enten enkeltdyr eller tisper og unger i hi som felles av Statens naturoppsyn etter vedtak fattet av Miljødirektoratet. I 2025 ble 11 av de registrerte 51 ungekullene tatt ut gjennom hiuttak. Det vil si at det netto, før beitesesongen for sau startet, var 40 registrerte ungekull i live i Norge.

- I region 3 (Oppland) er det regionale bestandsmålet 4 årlige ungekull. I 2025 ble det registrert 6 ungekull, hvorav ett ungekull ble felt gjennom hiuttak. Status er altså at det etter hiuttak var 1 flere ungekull enn det regionale bestandsmålet.
- I region 5 (Hedmark) er det et regionalt bestandsmål på 5 ungekull. I 2025 ble det registrert 5 ungekull, hvorav 1 ble felt gjennom hiuttak. Status er altså at det etter hiuttak var 1 færre ungekull enn det regionale bestandsmålet.
- I region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er det et regionalt bestandsmål på 10 ungekull. I 2025 ble det registrert 8 ungekull, hvorav 1 ble felt gjennom hiuttak. Status er altså at det etter hiuttak var 3 færre ungekull enn det regionale bestandsmålet.
- I region 7 (Nordland) er det et regionalt bestandsmål på 10 ungekull. I 2025 ble det registrert 21 ungekull, hvorav 4 ble felt gjennom hiuttak. Status er altså at det etter hiuttak var 7 flere ungekull enn det regionale bestandsmålet.
- I region 8 (Troms og Finnmark) er det et regionalt bestandsmål på 10 ungekull, hvorav 3 skal være i Finnmark. I 2025 ble det registrert 10 ungekull, hvorav 3 ble felt gjennom hiuttak. Status er altså at det etter hiuttak var 3 færre ungekull enn det regionale bestandsmålet.

I regioner med mål om yngling av jerv, lå altså antall ungekull i 2025 over det regionale bestandsmålet i to regioner, på det regionale bestandsmålet i to regioner og under det regionale bestandsmålet i en region. Etter hiuttak var antall ungekull under bestandsmålet i tre regioner og over i to regioner. Bestanden i alle regioner med mål om yngling var lavere i 2025 enn i 2024, med unntak av region 7. Når det gjelder regioner uten mål om yngling av jerv, ble det ikke registrert ungekull i region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder) eller region 4 (Østfold, Akershus og Oslo) i 2025. Ett ungekull ble registrert i region 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder) i 2025, og dette ble tatt ut gjennom ekstraordinært uttak. I sum betyr det

at vi ser en utvikling der jervebestanden nærmer seg bestandsmålet.

Når det gjelder uttak av rovvilt, inkludert jerv, mener jeg forvaltningen har de hjemler og virkemidler som er nødvendig. Det er imidlertid ikke til å komme forbi at det å regulere en vill art på et eksakt nivå nasjonalt og i hver enkelt region, er svært utfordrende. Forvaltningen arbeider likevel hele tiden for at bestanden skal ligge så nært bestandsmålet som mulig, slik Stortinget har vedtatt. For eksempel fatter Miljødirektoratet vedtak om ekstraordinære uttak tidligere på sesongen nå enn før. Høsten

2025 fattet de vedtak om ekstraordinært uttak av enkelt-dyr i Nordland 9. oktober. Til sammen er det fattet vedtak om seks ekstraordinære uttak så langt i vinter, i regionene 1, 6 og 7. At det fattes vedtak om ekstraordinære uttak vil ikke nødvendigvis bety at det lykkes å gjennomføres uttak i det aktuelle området. Statens naturoppsyn må ta hensyn til for eksempel vær, føre, sporingsforhold og sikkerhet for personellet ved gjennomføring av slike oppdrag. Miljødirektoratet vil, som vanlig, fortsette å vurdere eventuelt behov for ekstraordinære uttak, inkludert hiuttak, utover vinteren og våren.

SPØRSMÅL NR. 1141

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Aleksander Øren Heen

Besvart 22. januar 2026 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen

Spørsmål:

Deler statsråden bekymringa til undertekna om at tamreininnblanding svekker den genetiske eigenarten til villreinbestanden, medfører auka smitterisiko, og vil statsråden igjen følgje opp saka om riktig kartgrunnlag og eventuelt når kan me forvente å få eit kartgrunnlag som stemmer med gitte konsesjonar?

GRUNNGJEVING:

Eg syner til tidlegare spørsmål 15:1085 (2024-2025) der statsråden svarar han er kjend med problemet med kartgrunnlaga for tamreinområde inn i villreinområdet Lærdal/Årdal, og at Statsråden har bedt Landbruksdirektoratet om å følgje opp saka og å prioritere denne.

Så langt har denne saka ikkje fått endra status trass i statsråden sin lovnad om prioritering for snart eitt år sidan.

Eg minner om at same lovnad vart gjeve i dialogmøte om tamrein i Lærdal/Årdal Villreinområde 30.01.2025, og er eitt av to oppfølgingspunkt i det omforente referatet etter dette møte.

Det har også i jakta i fjor (2025) blitt felt tamrein i villreinområdet, minst 13 stk. som var merka, i tillegg vart det i jakta drive tamrein ut av villreinområdet.

Svar:

Sammenblanding av reinsdyrflokker er en problematikk som berører ulike forhold, også de temaene som trekkes

frem av representanten. Dette er en problematikk som departementet mitt har stor oppmerksomhet på.

Jeg deler representantens bekymringer knyttet til kartgrunnlaget og hvilken påvirkning dette kan ha for sammenblanding av reinsdyrflokker. For knapt ett år siden ba jeg Landbruksdirektoratet om å følge opp problemstillinger knyttet til kartgrunnlaget. Som representanten påpeker, har jeg også orientert Stortinget om dette tidligere. Direktoratet har ikke kommet i havn med en løsning per dags dato. Departementet har på ny tatt opp saken med direktoratet, og blitt orientert om at det jobbes med saken. Målsetningen er å få på plass en løsning knyttet til kartgrunnlaget i løpet av første halvår 2026.

SPØRSMÅL NR. 1142**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse****Besvart 20. januar 2026 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Myndighetene kom nylig med nye skjermråd. Blant rådene for barn mellom 6-12 år er det: Unngå at det brukes skjerm under måltider. Sørge for at egen eller barnets skjermbruk ikke går på bekostning av barnets behov for fysisk aktivitet, lek og sosialt samspill. Samtidig melder foreldre at det settes på TV under spisetiden på skolen, og på SFO er det kino og barna blir introdusert for spill, som Nintendo Switch.

Hva vil statsråden gjøre for å motvirke den totale skjermtiden til barna i hverdagene deres på skolen og SFO?

Svar:

Jeg er opptatt av at skolehverdagen, spesielt for de yngste elevene, skal ha en balansert og pedagogisk forsvarlig bruk av skjerm. I august 2025 sendte Utdanningsdirektoratet, på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, to forslag til endringer i læreplanverket for 1.-4. trinn på høring. Forslaget til endringene tydeliggjør eksplisitt at digitale enheter skal brukes med varsomhet og ikke få en dominerende plass i skolehverdagen for de yngste elevene.

Utdanningsdirektoratet har sammenstilt høringsinnspillene. Jeg vil også understreke at det er viktig at de elevene som trenger digitale hjelpemidler eller læremidler for å få utbytte av opplæringen, fortsatt får tilgang til dette.

Matpauser og samlingsstunder i skole og SFO kan være viktige sosiale arenaer for å fremme helse, trivsel og inkludering. Det er allerede i dag forskriftsfestet at barnehager, skoler og skolefritidsordninger skal sørge for gode rammer for måltider som ivaretar måltidets sosiale funksjoner. I Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i skolen peker Helsedirektoratet på at skolen bør ha et bevisst forhold til bruk av TV eller annen underholdning under måltidet siden dette kan forstyrre spisingen og måltidets sosiale funksjon. Regjeringen har på denne måten allerede oppfordret til skjermfrie og sosiale måltider i skolen. Samtidig kan det være pedagogiske og sosiale grunner til at det av og til også brukes skjerm i spisepausene.

Jeg ønsker at skolene er med på å vurdere den totale skjermtiden til elevene sine, både i matpauser og i undervisningen, og at skjerm benyttes der det kan gi pedagogisk merverdi. Når det er sagt, er det viktig å huske på at skjermrådene ikke gjelder bruk av digitale enheter på skolen, men bruk av skjerm på fritiden.

SPØRSMÅL NR. 1143**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse****Besvart 21. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

I valgkampen åpnet statsministeren for å liberalisere alkoholpolitikken, blant annet ved å tillate «pils i park» og utvide salget av øl og vin. Samtidig har helseministeren selv uttalt at «alkohol er vårt største rusproblem», og at alkoholrelaterte skader koster samfunnet mellom 80 og 100 milliarder kroner årlig.

Hvordan vil helseministeren sikre at regjeringens alkoholpolitikk fortsatt er restriktiv og ivaretar folkehelsen,

gitt Aps signaler om økt tilgjengelighet og hvilke konkrete tiltak vurderes for å redusere alkoholskader?

BEGRUNNELSE:

Alkohol er en av de største årsakene til sykdom og sosiale problemer i Norge. Under valgkampen åpnet Arbeiderpartiets leder for å liberalisere alkoholpolitikken, blant annet ved å tillate «pils i parken» og utvide salget av øl og vin. Dette står i kontrast til Helsedirektoratets nasjonale

alkoholstrategi (2021–2025) innført av Solberg-regjeringen og forlenget at helseministerens regjering, som slår fast at en restriktiv alkoholpolitikk er det mest effektive virkemiddelet for å redusere totalkonsum og alkoholrelaterte skader. Strategien peker på tiltak som bevilningssystemet, Vinmonopolet, reklameforbud, avgifter og aldersgrenser som sentrale for å nå målet om 20 % reduksjon i skadelig alkoholbruk innen 2030.

Norge har over tid fått stor internasjonal anerkjennelse for sin alkoholpolitikk. Verdens Helseorganisasjon, WHO, slår fast at vinmonopol, prisregulering og reklameforbud er dokumentert som effektive tiltak i internasjonal folkehelseforskning.

Svar:

Alkohol er ingen ordinær vare, men en vare som kan forårsake en lang rekke psykiske og somatiske helseproblemer, samt sosiale problemer. Risikoen øker med alkoholinntaket, men selv et lavt alkoholinntak innebærer risiko for alkoholrelatert sykdom. I Norge har vi tatt i bruk

en bred og helhetlig virkemiddelpakke som skal bidra til å begrense alkoholkonsumet og derigjennom redusere skader og problemer som følge av alkoholbruk.

Virkemiddelpakken består av både tilgjengelighetsbegrensende og etterspørselsreduserende tiltak. Bevilningssystemet, vinmonopolordningen, reklameforbudet, alkoholavgiftene og aldersgrensene er virkemidler som samlet sett har begrenset alkoholbruken og dermed de skader og ulemper som følger av alkoholbruk. Selv om det åpnes for å se på enkelte reguleringer, skal vi ikke ta ned det høye beskyttelsesnivået i norsk alkoholpolitikk. Hensynet til folkehelsen skal alltid være retningsgivende når det kommer til alkoholpolitikken.

Jeg viser til Meld. St. 15 (2022–2023) hvor Regjeringen slo fast at vi vil «føre videre en restriktiv alkoholpolitikk og føre videre innsatsen i den nasjonale alkoholstrategien for perioden 2023–2030.» Dette står vi ved. Jeg jobber og vil fortsette å jobbe for at Norge skal ha en restriktiv alkoholpolitikk som ivaretar folkehelsen på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 1144

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Sunniva Holmås Eidsvoll

Besvart 20. januar 2026 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Hva vil være den potensielle innsparingen for norske kommuner ved å endre lærernormen fra dagens norm på skolenivå til å gjelde på kommunenivå i kroner og lærerårsverk?

BEGRUNNELSE:

Kommunekommisjonen la frem sin første rapport 9. januar der et flertall går inn for å avvike lærernormen, mens et mindretall ønsker å endre normen til å gjelde på kommunenivå og et annet mindretall vil beholde normen slik den er. Det er viktig for debatten videre å forstå hva konsekvensene vil være.

Svar:

Utdanningsdirektoratet har på oppdrag for Kunnskapsdepartementet forsøkt å kartlegge hvor mange lærerårsverk som kan berøres hvis normen endres til å gjelde på kom-

munenivå, men det har vist seg å være vanskelig. Det beste anslaget vi har for differansen mellom en norm på skolenivå og på kommunenivå, er basert på beregninger av merkostnadene ved innføringen av normen. Ved innføringen av normen i 2018 beregnet Utdanningsdirektoratet at norm på kommunenivå utgjorde mellom 60 og 70 pst. av merbehovet på skolenivå (den gang i størrelsesorden 850 lærerårsverk). Anslått kostnad for 850 lærerårsverk i grunnskolen i 2026 er om lag 830 mill. kroner.

Tall fra Utdanningsdirektoratet for skoleåret 2024–25, viser at om lag 2 200 kommunale og interkommunale skoler overoppfylte normen samlet på skolenivå. Summen av årsverk de overoppfylte med var om lag 5 100. Det er omtrent 2 500 flere årsverk enn det ekstrabehovet for årsverk som ble lagt til grunn i beregningen av kompensasjon til kommunene ved innføringen av lærernormen. Da normen ble innført, ble årsverk på skoler som overoppfylte normen ikke trukket fra i beregningen.

Jeg vil peke på at skoler som overoppfyller normen med mindre enn ett lærerårsverk, kan dette for eksempel

skyldes mindre endringer i elevtall fra ett år til annet, eller at det er vanskelig for skolen å treffe normen helt nøyaktig. På små skoler kan det være umulig å øke gjennomsnittlig gruppestørrelse til 15 elever per årsverk på 1.-4 trinn og 20 elever på henholdsvis 5.-7 trinn og 8.-10. trinn

fordi det ikke er nok elever på skolen. Kunnskapsdepartementet vet ikke nøyaktig hvor mange årsverk som faktisk berøres og dermed hva som er den potensielle innsparingen ved endring av normen – hverken i enkeltkommuner eller landet sett under ett.

SPØRSMÅL NR. 1145

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad

Besvart 22. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Reguleringsplanen for ny avgrening Østre linje gjennomføres som en statlig arealplan, det vil si påkobling av Østfoldbanens østre linje på vestre linje sør for Ski stasjon. Høringsfrist var satt til 17.10.25.

Når forventer regjeringen å vedta endelig forslag til "Reguleringsplanen for Ny avgrening Østre linje"?

Statlige arealplaner vedtas av Kommunal- og distriktsdepartementet. Hvor lang tid departementet trenger på å sluttbehandle saken er blant annet avhengig av om det er uenighet om arealbruk som må løses i dialog med andre departement.

BEGRUNNELSE:

Østfoldbanen deler seg i Østre og Vestre linje ut av Ski stasjon. Eksisterende Østre linje ligger som en barriere og hindrer utviklingen av Ski by, både broen over Åsveien og traseen langs Kjeppestadveien. Planovergangen ved Drømtorp er også et stort hinder for transformasjon og utvikling av Ellingsrud næringsområde til næring- og boligområde.

Svar:

Bane NOR har gjennomført høring av forslag til statlig plan for ny avgrening av østre linje. Høringsperioden ble avsluttet i oktober 2025. Gjennom høringen kom det innspill som gav grunnlag av forbedringer av planen. Endringene omfatter justering av adkomstveger for å redusere ulemper for naboer i anleggsfasen og å sikre bedre adkomst til tur- og friluftsområdet i Kjølstadskogen. Det har også vært nødvendig å justere planen etter nye vurderinger av grunnforhold, særlig kvikkleire.

Justeringer av planen innebærer at den må sendes på en ny begrenset høring. Dette forventes gjennomført våren 2026.

Bane NOR vurderer at det kan bli aktuelt å sende planen til departementet sommeren 2026, men understreker at dette er usikkert.

SPØRSMÅL NR. 1146**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius****Besvart 19. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Hvordan forsvarer regjeringen at tros- og livssynsaspektet er helt utelatt av oppvekstmeldingen?

BEGRUNNELSE:

I regjeringens oppvekstmelding er tros- og livssynsaspektet helt fraværende. Tros- og livssynssamfunn representerer enorme verdier både som en samfunnsbyggende kraft og for individet, da særlig for barn og unge med alt de tilbyr av aktivitet innen kultur, idrett, helse, skole m.m. De tilbyr også fellesskap og møte med trygge voksenpersoner. Tros- og livssynssamfunnenes virksomhet inngår i den forebyggende innsatsen for å sikre unges mulighet til å leve et godt liv. For mange barn og unge er tro og livssyn ikke et privat anliggende isolert fra hverdagen, men en sentral del av deres identitet, relasjoner og forståelse av seg selv og samfunnet rundt seg. Tro og livssyn er dermed svært relevant for en helhetlig oppvekstpolitikk. Et av flere undertema her er forebygging av barne- og ungdomskriminalitet (kap. 6.5. i oppvekstmeldingen). Som ekstremismekommisjonen understreket i sin NOU 2024: 3 (s.249-252), tilbyr tros- og livssynssamfunn «fellesskap og holdepunkter for mange mennesker i samfunnet», og «[felles] tilhørighet, verdier og andre faktorer gjør at tros- og livssynssamfunn kan bidra til å styrke den enkeltes motstandskraft mot radikaliserings.»

Svar:

Meld. St. 28 (2024–2025) Tro på framtida – uansett bakgrunn (Oppvekstmeldingen) har som hovedformål å beskrive hvordan vi kan sikre gode oppvekstvilkår for alle barn og unge og redusere ulikheter i livssjanser. Meldingen har et bredt og universelt perspektiv, med vekt på fellesarenaer og ordninger som gjelder alle barn.

Tros- og livssynsarenaer er en viktig del av mange barns oppvekst. Regjeringen har derfor løftet dette området i egne dokumenter og strategier. I Meld. St. 13 (2024–2025) Forebygging av ekstremisme – Trygghet, tillit, samarbeid og demokratisk motstandskraft er tro og livssyn omtalt i et forebyggingsperspektiv. Videre la regjeringen sommeren 2025 fram en strategi for et livssynsåpent samfunn (2025-2030), som understreker åpenhet for religion og livssyn som sentrale sider ved menneskelivet og anerkjenner den viktige rollen tros- og livssynssamfunnene har i sivilsamfunnet.

Tros- og livssynssamfunnene bidrar til fellesskap, identitet og tilhørighet, og er en sentral del av frivilligheten som skaper gode og trygge lokalsamfunn. I tillegg til tros- og livssynsutøvelse tilbyr mange samfunn sosiale og diakonale tjenester, som besøkstjenester, møteplasser, leksehjelp, skolefritidstilbud, opplæring for barn og voksne, samt musikk- og kulturaktiviteter. For mange barn er disse arenaene derfor like mye sosiale som religiøse. Gjennom den brede tilskuddsordningen til nasjonale frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, som er omtalt i oppvekstmeldingen, mottar flere organisasjoner innenfor tros- og livssynsområdet støtte til sitt arbeid for barn og unge.

Regjeringen er opptatt av at samfunnet tar i bruk hele bredden av ressurser og fellesskap som bidrar til gode oppvekstvilkår for barn og unge og motvirker utenforskap. Dette inkluderer tros- og livssynssamfunnene.

SPØRSMÅL NR. 1147**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 19. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvordan kan norske myndigheter sikre barns rett til trygghet, helse og forsvarlig omsorg ved utsendelse til Tyrkia, når en mor med to små barn – hvorav ett med alvorlig funksjonsnedsettelse og mentalt funksjonsnivå som et spedbarn – sendes til en familie uten arbeidsevne, økonomisk bærekraft og stabil rettssikker situasjon?

BEGRUNNELSE:

Saken gjelder en mor som etter ti år i Norge tvangsreturneres sammen med sine to sønner på 3 og 4 år, begge født og oppvokst her. Mor kom til Norge for ti år siden sammen med sine foreldre og bror, da hun selv var under 18 år. Det var far som på vegne av hele familien tok beslutningen om å oppgi uriktig bakgrunnsinformasjon til norske myndigheter, som følge av frykt knyttet til hans pågående terror-tiltale i Tyrkia for politisk opposisjonsvirksomhet på 1990-tallet. Det ble da oppgitt at foreldrene var født i Irak, selv om de er født i Tyrkia. Mor er født i Irak. Mor hadde som mindreårig ingen reell innflytelse over denne beslutningen, men har likevel levd konsekvensene av den i voksen alder. Familien har i perioden oppholdt seg i Norge uten fulle rettigheter, uten fastlege og uten varig tilgang til ordinære helsetjenester. I 2024 ble mors foreldre og bror returnert fra Norge. Mor tvangsreturneres nå sammen med sine to små barn. Den eldste gutten har omfattende og dokumenterte diagnoser, herunder autisme uten språk, manglende evne til å formidle smerte og et mentalt funksjonsnivå vurdert til rundt 7 måneder. Barnet er helt avhengig av kontinuerlig tilsyn, stabil primæromsorg og tett spesialisert helsehjelp og habilitering, som i dag ytes i Norge.

Ved retur til Batman skal familien bo hos beste-foreldre uten arbeidsevne, som forsørger en mindreårig sønn og er økonomisk avhengige av pengeoverføringer fra et annet familiemedlem i Europa. Det foreligger dermed ikke et bærekraftig økonomisk eller praktisk grunnlag for å ivareta to små barn, hvorav ett har et omfattende og livslangt omsorgsbehov. Situasjonen forverres ytterligere ved at barnas bestefar venter på rettsak i Tyrkia. Norge er bundet av FNs barnekonvensjon. Etter artikkel 3 skal barnets beste være et grunnleggende hensyn, og etter artikkel 23 har barn med funksjonsnedsettelse rett til særlig omsorg og reell tilgang til helsetjenester. Jeg ber statsråden redegjøre for hvordan denne utsendelsen kan anses

forenlig med disse forpliktelsene, og hvilket ansvar staten tar for barnas sikkerhet og omsorg etter utreise.

Svar:

Først vil jeg presisere at jeg ikke har kjennskap til de nærmere omstendighetene i saken det vises til. Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som behandler enkeltsaker etter utlendingsloven. Jeg har ikke adgang til å gå inn i eller påvirke utfallet i enkeltsaker med mindre saken berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, og jeg har derfor heller ikke kjennskap til hvilke bestemmelser denne kvinnen og hennes barns saker er blitt vurdert etter.

På generelt grunnlag vil jeg imidlertid opplyse om at når vilkårene for beskyttelse (asyl) ikke er oppfylt, eller når en oppholdstillatelse kalles tilbake, skal vedtaksmyndighetene av eget tiltak vurdere om utlendingsloven § 38 kommer til anvendelse. Bestemmelsen åpner for å gi oppholdstillatelse selv om de øvrige vilkårene i loven ikke er oppfylt, dersom det foreligger sterke menneskelige hensyn eller utlendingen har særlig tilknytning til riket. I saker som berører barn skal barns beste være et grunnleggende hensyn, og barn kan gis oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen selv om situasjonen ikke har et slikt alvor at det ville blitt innvilget oppholdstillatelse til en voksen. Hensynet til barnets trygghet, helse og omsorg vurderes i konkret i den enkelte sak. Ved vurderingen av om en tilatelse etter lovens § 38 skal gis, kan det også legges vekt på innvandringsregulerende hensyn. Det skal foretas en totalvurdering av saken.

Bestemmelsen angir selv noen eksempler på når det kan foreligge «sterke menneskelige hensyn». Det kan bl.a. legges vekt på om utlendingen er mindreårig uten forsvarlig omsorg ved retur, om det foreligger tvingende helsemessige forhold som gjør at utlendingen har behov for opphold i riket, om det foreligger sosiale eller humanitære forhold ved retursituasjonen som gir grunnlag for å gi oppholdstillatelse eller om utlendingen har vært offer for menneskehandel.

Når det gjelder vilkåret «særlig tilknytning til riket» vil jeg vise til lovens forarbeider, særlig Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven). Her sies det at det kan være saker hvor søkeren har så sterk tilknytning til riket at dette i seg selv bør gi grunnlag for opphold uavhengig av om det foreligger sterke menneskelige hensyn.

Det sies videre at det i denne sammenheng vanskelig kan oppstilles noen konkrete tidsgrenser eller tilknytningspunkter der en grense for innvilgelse og avslag kan trekkes. Videre vises det til at hver sak må vurderes individuelt, og både tilknytningen til Norge og tilknytningen til andre land eller hjemlandet kan være relevant i

en helhetsvurdering. Blant relevante momenter nevnes grunnlag og status for tidligere opphold i Norge, botid i Norge, tilknytning ved avstamning, slekt, arbeid mv., samt hvordan tilknytningen til Norge relativt sett framstår ved en sammenlikning med søkerens tilknytning til ev. andre land eller hjemlandet.

SPØRSMÅL NR. 1148

Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Helene Røsholt

Besvart 19. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Kan statsråden opplyse hvor mange av politiets ansatte som er kategorisert som hhv. IP3, IP4 og IP5, og med sammenlignbare tall f.eks. for to, fire og seks år tilbake, og hvor det bes om at tallene oppgis både nasjonalt, og fordelt på politidistrikter og særorganer, der det er relevant?

BEGRUNNELSE:

Innsatspersonell i politiet er inndelt i fem kategorier; IP1 Beredskapstroppen, IP2 Livvakt tjenesten, IP3 UEH-enhetene, IP4 andre tjenestepersonell trent for patruljetjeneste og bruk av våpen, og IP5 øvrige ansatte som ikke er godkjent for bruk av våpen. De fire første IP-kategoriene utgjør den delen av politiet som kan bidra i felt ved skarpe hendelser. Det legges til grunn at tallene for IP1 og IP2 ikke kan opplyses offentlig.

Svar:

Politidirektoratet (POD) opplyser at antallet innsatspersonell i de ulike kategoriene fordelt på politidistrikt anses som sensitiv informasjon. Opplysningene er derfor unnatt offentlig etter offentleglova §13, jf. politiregisterloven §23 annet ledd. Tallene i tabellen nedenfor presenteres derfor på nasjonalt nivå.

POD opplyser videre at politiet ikke lenger benytter IP5 som en egen kategori for innsatspersonell. Denne gruppen inngår nå i en bredere kategori kalt «Annet operativt personell», som omfatter politipersonell som blant annet ikke har gjennomført godkjent våpentrening.

Nasjonale tall for IP3 og IP4 i 2020, 2022, 2024 og 2025:

År	IP3	IP4
2020	989	5414
2022	980	5413
2024	892	5018
2025	921	4783

Politidirektoratet opplyser at tallene for 2020, 2022 og 2024 er hentet fra politiets interne årsrapportering. Tallene for 2025 er basert på rapporteringen for andre tertial, ettersom årsrapporteringen for 2025 ennå ikke er ferdigstilt.

SPØRSMÅL NR. 1149**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Bent-Joachim Bentzen****Besvart 22. januar 2026 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Kan statsråden bekrefte at det er uaktuelt å flytte funksjoner og stillinger hos innovasjon Norge bort fra Nordland?

BEGRUNNELSE:

Nordland skaper store verdier for nasjonen og innovasjon Norges tilstedeværelse i fylket er viktig for norsk økonomi for å kunne maksimere verdiskapningen i fylket.

Svar:

Gjennom Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2026 ble det vedtatt reduksjon i bevilgningene til det næringsrettede virkemiddelapparatet, inkludert til Innovasjon Norge. Som følge av kuttene må selskapet ta ulike grep for å kutte kostnader. Selskapet har opplyst at det er snakk om nedbemanning med om lag 100–110 personer.

Samtidig har de meldt at selskapet fremdeles vil være til stede i hele landet, men at de fremover vurderer å slå sammen enkelte kontorer og andre grep for å få større fagmiljøer og sikre bedre utnyttelse av samlet kapasitet og kompetanse. Selskapet vil også sikre nærhet til regionalt næringsliv på nye måter, blant annet gjennom å ha ansatte som sitter i regionale næringsmiljøer.

Selskapets styre har ansvaret for en forsvarlig organisering av virksomheten, jf. lov om Innovasjon Norge § 17. Det er derfor styrets ansvar å gjennomføre nødvendig omstilling som følge av redusert oppdragsmengde.

Innovasjon Norge skal innrette sitt tilbud til næringslivet på en målrettet og effektiv måte, slik at selskapet kan ivareta sitt formål og sine oppgaver i størst mulig grad innenfor tilgjengelige midler. Jeg har tillit til at selskapet finner gode løsninger fremover i dialog med oppdragsgivere og eiere. Jeg vil understreke at Innovasjon Norge fortsatt skal være til stede i hele Norge og tett på næringslivet.

SPØRSMÅL NR. 1150**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Alf Erik Andersen****Besvart 22. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Mener statsråden det er riktig ressursbruk av Statsforvalter i Agder å gå gjennom alle kystkommuner sine dispensasjoner i 2025 sett i lys av den samme Statsforvalters uttale om alarmerende høy saksbehandlingstid og knapphet på ressurser og mener statsråden det er riktig å bruke "Farsund saken" som begrunnelsen for sine prioriteringer?

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål og skriftlig besvarelse nr. 847 og deres ref. 25/4700-2. Statsforvalter i Agder melder om stor saksmengde, knappe ressurser og alarmerende lange saksbehandlingstider. Likevel prioriterer tydeligvis nå Statsforvalter i Agder å gjennomgå alle kommuner på Agder sin

saksbehandling etter pbl 19-2. Riktignok har Statsforvalter i Agder moderert seg, siden begrunnelsen i spørsmålet det henvises til innledningsvis, ved å uttale at det nå skal gjelde strandsone og 2025. Noe som selvfølgelig urettferdig rammer kystkommuner da dispensasjoner sannsynligvis er gitt i alle kommuner på Agder. Statsforvalter uttaler også at embetet nå ser på "Farsund saken" som en før- og etter i deres utøvelse av sitt virke.

Svar:

Statsforvalteren i Agder har best kjennskap til hvilke ressurser en gjennomgang av dispensasjoner i strandsonen vil kreve, og hvilke konsekvenser dette kan få for saksbehandlingstiden. Statsforvalterne har ansvar for å gjøre

gode prioriteringer av hvordan deres ressurser best mulig kan brukes for å ivareta alle de ulike hensynene statsforvalterne har ansvar for på vegne av regjeringen.

Statsforvalteren i Agder avgrenser gjennomgangen til dispensasjoner i strandsonen langs sjøen, noe som er naturlig. Slike saker er av nasjonal og vesentlig regional interesse, og statsforvalteren har et særskilt ansvar for å påse

at strandsonen ivaretas i tråd med føringer i de statlige planretningslinjene.

Slik jeg har forstått det har Statsforvalteren i Agder, basert på saken i Farsund, sett et behov for å endre rutiner og prioriteringer. Videre at begrunnelsen for å gjennomgå dispensasjonene ligger i behovet for å verne strandsonen generelt – ikke i den konkrete saken. Dette er vurderinger Statsforvalteren selvsagt er i sin fulle rett til å gjøre.

SPØRSMÅL NR. 1151

Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 21. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å endre regelverket slik at ungdom ned til 15 år kan få sommerjobb om bord på passasjerfartøy i innenriksfart, for oppgaver som ikke inngår i skipets sikkerhetsbemanning, slik at maritim næring får samme mulighet til tidlig rekruttering som landbaserte bransjer?

BEGRUNNELSE:

I dag er minstealderen for arbeid om bord på norske passasjerfartøy satt til 16 år, jf. skipssikkerhetsloven § 18 og tilhørende forskrift. Dette innebærer at maritim sektor har et betydelig konkurransehandikap i rekrutteringen av unge arbeidstakere, sammenlignet med landbaserte næringer som kan tilby sommerjobber til 15-åringer. Hurtigbåtforbundet og flere rederier har påpekt at en åpning for 15-åringer i ikke-sikkerhetskritiske roller, som kioskdrift, billettsalg og guiding, vil gi trygg eksponering for maritim virksomhet og styrke rekrutteringen til maritime utdanningsløp. Det finnes allerede unntak for fiske- og fangstfartøy. En tilsvarende ordning for passasjerfartøy i innenriksfart vil være et målrettet tiltak for å sikre fremtidig kompetanse i maritim sektor.

Svar:

Jeg vil først trekke frem at jeg er positiv til tiltak som kan styrke rekrutteringen til maritim næring. Samtidig er det ikke klart hvilken effekt det vil ha å senke aldersgrensen for arbeidstakere på norske skip.

Hovedregelen i norsk regelverk er at minstealder for dem som skal ha sitt arbeid om bord på norske skip

er 16 år. Loven gir samtidig mulighet til å gjøre unntak. Slike unntak er gitt for ungdom som har fylt 14 år som utplasseres på skip i innenriksfart som ledd i skolegang eller praktisk yrkesorientering, og for ungdom som har fylt 15 år på fiske- og fangstfartøy.

Sjøfartsdirektoratet opplyser at reguleringen av aldersgrensen på fartøy er forankret i internasjonale konvensjoner. Internasjonalt regelverk setter en minstealder på 16 år for arbeid på skip. Sjøfartsdirektoratet, som har ansvaret for deler av regelverket, vurderer at det er et visst handlingsrom for å gjøre unntak fra kravene til aldersgrense for skip som ikke går i internasjonal fart. Eventuelle unntak fra regelverket kan gjøres i forskrifts form, og må vurderes i konsultasjon med arbeidslivspartene, og vurderingene skal kommuniseres til Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO). Norge har bestemt at det aktuelle regelverket kun får anvendelse i fartsområde en og to. Mange passasjerfartøy opererer i større fartsområder enn fartsområde en og to. På denne bakgrunn vurderer Sjøfartsdirektoratet at å senke aldersgrensen til 15 år vil begrense effekten endringen har for rekruttering til maritim næring.

Sjøfartsdirektoratet opplyser at de på nåværende tidspunkt ikke har et pågående regelverksarbeid knyttet til aldersgrense. I lys av rammene i gjeldende regelverk og tilbakemeldingen fra direktoratet, anser jeg det ikke på nåværende tidspunkt nødvendig med ytterligere initiativ for en eventuell regelverksendring. Jeg viser avslutningsvis til at departementet og Sjøfartsdirektoratet høsten 2025 mottok en lik henvendelse, hvor tilsvarende vurderinger ble gjort. Henvendelsen ble videreformidlet til Sjøfartsdirektoratet som koordinerer regelverksarbeid i direktoratet.

SPØRSMÅL NR. 1152**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Bent-Joachim Bentzen****Besvart 21. januar 2026 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Søkshunder er en etterspurt kapasitet i konfliktområder. I Norge har vi en totalleverandør på denne kapasiteten hos Blåfjell hundesenter. De produserer et stort antall hunder som kan brukes i konfliktområder. Dette er en kapasitet som er etterspurt internasjonalt og som bidrar til å berge liv.

Vil utenriksministeren åpne opp for et større norsk bidrag internasjonalt med bombe- og søkshunder til konfliktområder som Ukraina?

BEGRUNNELSE:

Blåfjell hundesenter i Vefsn kommune produserer hunder og har kapasitet til å produsere 30 til 50 hunder som kan leveres på 3-4 måneders syklus til konfliktområder. Blåfjell hundesenter har hatt direkte dialog med Ukraina som ytrer et tydelig behov for denne kapasiteten. De kan også bistå til opptrening av Ukrainisk personell. Dette for å redusere risikoen ved miner, som er stor i Ukraina. Blåfjell kan levere hunder til søk i sammenraste bygninger, likhunder, minehunder og bombe- og søkshunder. Dette er et bidrag som kan vedvare over flere år. Alle ansatte i Blåfjell har lang erfaring fra norsk politi, de har også en samarbeidspartner som kan bistå med logistikk for leveranse av hunder til Ukraina.

Svar:

Norge er en betydelig humanitær aktør både i Ukraina og andre konfliktområder i verden. Vår innsats er basert på at vi bidrar der behovene er størst. Målet med norsk humanitær politikk er å redde liv, lindre nød og ivareta menneskers verdighet og rettigheter i humanitære kriser. Vi skal være tydelige på verdiene og prinsippene som danner grunnlaget for vårt humanitære engasjement, og fremme et multilateralt system der folkeretten, internasjonale menneskerettigheter og humanitærretten fremmes. Norges humanitære innsats skal være basert på de humanitære prinsippene og svare på akutte behov.

Det er direktoratet for utviklingssamarbeid Norad som har ansvar for å vurdere konkrete tilskuddsmottakere som bidrar til å nå målene i strategi for norsk humanitær politikk. Selv om jeg ikke er i tvil om at norske redningshunder er en etterspurt kapasitet, er det Norads oppgave helhetlig å vurdere bruken av norske bistandsmidler. Det er Norads oppgave å vurdere hvordan norske midler best kan bidra til å redde liv og lindre nød i de konkrete landsituasjonene rammet av konflikt og i forbindelse med naturkatastrofer. Det vil derfor være uhensiktsmessig for en statsråd å uttale seg om et slikt enkelttiltak eller en enkelt aktør. Det gjelder også spørsmålet om omfanget av bruken av hunder som virkemiddel i dette viktige arbeidet. Jeg er godt kjent med at Norge allerede støtter mange humanitære tiltak som omfatter bruk av ulike typer hunder, og vi og våre humanitære samarbeidsaktører vil fortsette med det.

SPØRSMÅL NR. 1153**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 27. januar 2026 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung****Spørsmål:**

Hvorfor åpner ikke DFØ opp for bruk av SAF for utslippskutt fra flyreiser i staten, og hvorfor tar man ikke i bruk

andre mekanismer som vil bidra til å kutte utslipp i denne rammeavtalen?

BEGRUNNELSE:

Offentlige anskaffelser er et viktig verktøy for utslippskutt og omstilling, både for staten og for kommuner og fylkeskommuner. Gjennom statlig innkjøpsmakt kan man påvirke leverandører og være en kunde som krever løsninger som bidrar til å kutte utslippene fra det man kjøper inn. Mange av statens oppgaver er avhengig av at ansatte har en høy reisevirksomhet. Derfor inngår også DFØ en rammeavtale for flyreiser i staten. Nåværende rammeavtale går ut i juni 2026, og utkast til anskaffelsesdokument er derfor sendt på høring.

Det er forventet at rammeavtalen gir et årlig kjøp av ca. 1,2 milliarder flyreiser. Det gir gode muligheter for å påvirke markedet til å kutte utslipp. I forslaget som foreligger griper ikke DFØ denne muligheten.

I innspillsrunden ønsket flere flyselskaper å tilby bruk av bærekraftig flydrivstoff (SAF) for å kutte utslipp. Økt bruk av bærekraftig drivstoff vil kutte utslippene med minst 70 prosent.

Et enstemmig Storting vedtok i forbindelse med behandlingen av luftfartsmeldingen i 2023 å be regjeringen legge frem en plan for hvordan Norge kan få en ledende posisjon i produksjon av bærekraftig drivstoff, samt å raskt legge fram en plan for å øke produksjonen av avansert biodrivstoff i Norge.

Disse vedtakene er fortsatt ikke fulgt opp av regjeringen. Krav om økt bruk av SAF i forbindelse med offentlig kjøp av flyreiser kan bidra til økt produksjon av bærekraftig drivstoff i Norge. SAF er, sammen med energieffektivisering, den eneste tilgjengelige klimaløsningen for luftfarten.

Forsvaret har gått foran med klimakrav og premiering av utslippskutt i sitt anbud for sivile flyreiser. Avtalen innebærer innblanding av 15 prosent SAF, og premiering av utslippskutt i løpet av anbudsperioden, uavhengig av hvilke tiltak som iverksettes for å oppnå kuttene.

Svar:

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) inngår og forvalter felles innkjøpsavtaler på vegne om lag 190 statlige virksomheter. Fellesavtale på flyreiser ble inngått første gang i juni 2022 og er en del av flere fellesavtaler innen innkjøpskategorien reise. DFØ forbereder nå en fornyet avtale om flyreiser. Gjennom forberedelse til anskaffelsen er det gjennomført dialog med markedet. Dokumentene representanten Larsen viser til er ikke de endelige anskaffelsesdokumentene, men en versjon som har vært på høring i markedet for innspill forut for gjennomføring av anskaffelsen.

DFØ har i utkast til anskaffelsesdokumentene for fellesavtaler om kjøp av flyreiser, valgt å ikke stille

krav eller kriterier til bruk av Sustainable Aviation Fuel (SAF) utover det lovpålagte omsetningskravet. Årsaken til at krav eller kriterier til SAF ikke er inkludert, skyldes føringer om at subsidier eller særkrav i offentlige innkjøp bør unngås. I Luftfartsmeldingen¹ står det:

[...] Videre mener regjeringen at omsetningskravet for biodrivstoff bør være hovedvirkemiddelet for å fremme bruk av biodrivstoff i luftfarten. Andre insentiver for bruk, gjennom for eksempel subsidier eller særkrav i offentlige innkjøp, bør unngås.

I Stortingets behandling ble dette lagt til grunn.

I Regjeringens klimastatus og -plan² står det:

Regjeringen vil rendyrke omsetningskravene som virkemiddel for bruk av biodrivstoff, og vil derfor ikke legge til rette for kjøp av biodrivstoff utover omsetningskravene. Endringer i omsetningskravene skal vurderes samlet for veitrafikk, sjøfart, luftfart og andre formål for å se helheten i økningen av biodrivstoff på tvers av transportsegmenter. Luftfarten vil følge utviklingen i omsetningskravet i ReFuelEU Aviation som det tas sikte på å gjennomføre i norsk rett innen 2027.

På bakgrunn av dette, er krav utover omsetningskravet ikke hensiktsmessig som virkemiddel i anskaffelser som denne.

1 Meld St. 10 (2022 – 2023), s. 105 s 84

2 Regjeringens klimastatus og -plan 2026, s. 38

SPØRSMÅL NR. 1154**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Jørgen H. Kristiansen****Besvart 20. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Innbyggerne i Kautokeino har Norges lengste sykehusvei, og nærmeste sykehus ligger i Hammerfest – rundt 270 kilometer fra Kautokeino sentrum.

Vil regjeringen vurdere å bruke nødvendige midler til å sette i gang oppussing og utbedring av rullebanen ved Kautokeino lufthavn for å sikre et tryggere og mer tilgjengelig akutttilbud for befolkningen?

BEGRUNNELSE:

Kautokeino er en av landets mest avsidesliggende kommuner, og innbyggerne har Norges lengste sykehusvei. For å nå nærmeste sykehus i Hammerfest må pasienter og pårørende reise om lag 270 kilometer, en strekning som ofte er krevende, særlig vinterstid. Lange avstander, hyppige uværssituasjoner og smale veier gjør dagens transportsituasjon både tidkrevende og risikabel. I akutte situasjoner kan minutter være avgjørende, og dagens reisevei svekker tryggheten for befolkningen i området. En oppgradert rullebane i Kautokeino vil gi et betydelig bedre grunnlag for ambulansefly, helseberedskap og annen nødvendig lufttransport.

God infrastruktur er spesielt viktig i distriktene, der avstandene er store og alternative transportløsninger begrensede. Oppgradering av rullebanen vil kunne bidra til å sikre mer stabile og forutsigbare flybevegelser, og dermed også et mer tilgjengelig helsetilbud. Dette vil være et viktig tiltak både for befolkningens sikkerhet og for å opprettholde bosetting i området. En slik investering vil også styrke samfunnsberedskapen og gjøre regionen bedre rustet ved naturhendelser og krisesituasjoner. Jeg ber derfor samferdselsministeren vurdere om det er aktuelt å prioritere nødvendige midler til å sette i gang nødvendig oppgradering av rullebanen i Kautokeino.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for et godt og tilgjengelig flyrutetilbud i hele landet. Det desentraliserte lufthavnnettet er her avgjørende. I Finnmark er det alene 11 lufthavner, og staten kjøpte flyruter (FOT) i Finnmark og Nord-Troms for i underkant av 550 mill. kr i 2025.

En utbygging av lufthavnen ved Kautokeino har blitt vurdert tidligere. I Meld. St. 26 (2012-2013) Nasjonal transportplan 2014–2023 viste Samferdselsdepartementet til at man etter en samlet vurdering av anbefalingene til

etatene og Avinor, ikke valgte å gå videre ned etablering av en ny lufthavn ved Kautokeino.

En ny vurdering ble foretatt som del av arbeidet med KVVU for transportløsninger i Nord-Norge. Tiltaket ble der ikke anbefalt med bakgrunn i at Alta lufthavn kan dekke behovet og at utbedringer på E45 gir bedre fremkommelighet.

Jeg vil i den forbindelse vise til at regjeringen har prioritert betydelige midler til å utbedre veien mellom Kautokeino og Hammerfest. I statsbudsjettet for 2026 er det satt av midler til å starte opp prosjektet E45 Kløfta, som blant annet vil gi en sikrere og mer forutsigbar helårsvei. I tillegg åpnet ny og utbedret rv. 94 på strekningen Mollstrand – Grøtnes sør for Hammerfest i desember 2025. I Nasjonal transportplan 2025-2036 er også prosjektet rv. 94 Saragammen – Rypefjord prioritert i Statens vegvesens planportefølje.

I lys av de nylig gjennomførte og planlagte utbedringene av veinettet og tilgjengeligheten til alternativ lufthavn, legger ikke regjeringen opp til å gå videre med en ny lufthavn ved Kautokeino.

SPØRSMÅL NR. 1155**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen****Besvart 20. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Byrådet i Oslo vil gi fra seg ansvaret for andrelinjebarnevernet til staten.

Hvordan stiller statsråden seg til dette, og dersom en slik overføring gjennomføres, og dagens struktur erstattes av seks barnevernsregioner, vil statsråden da vurdere å erstatte regionene med en nasjonal enhet som kan sikre mer ensartet praksis, bedre innkjøp og bedre nasjonal oversikt?

BEGRUNNELSE:

Barnevernet i Oslo er underfinansiert fra staten sammenlignet med resten av landet. Grunnen til at barnevernet i Oslo er underfinansiert er at Oslo er den eneste kommunen i landet som selv er ansvarlig for alle barnevernstjenester, mens i resten av landet er det Bufetat som driver institusjoner og rekruttering av fosterhjem.

Byrådet i Oslo og Høyres politikere på Stortinget, har gjentatte ganger ropt varsko om den økonomiske situasjonen for barnevernet i Oslo, men Støre-regjeringen har nektet å lytte. Derfor mener byrådet i Oslo at det er nødvendig at de gir fra seg ansvaret for barnevernet i hovedstaden til staten.

Høyre mener dagens organisering må endres, slik som Stene-utvalget anbefaler. Vi trenger styring, kvalitet og ansvar. Derfor mener Høyre at vi må skille Bufdir som fagdirektorat fra Bufetat som etatsstyrer, i tråd med utvalgets anbefaling, og at vi må erstatte dagens fem (seks) regioner med en nasjonal enhet som kan sikre felles praksis, bedre innkjøp og nasjonal oversikt.

Svar:

I oktober mottok jeg rapporten Omsorg og ansvar – Styring og organisering til barnas beste, som i hovedsak omhandler organiseringen av det statlige barnevernet. Ekspertgruppen foreslo blant annet å utvikle Oslo kommunes særordning med ansvar for andrelinjebarnevernet. Departementet har sendt rapporten på en bred og åpen høring, med frist i slutten av januar 2026. For de forslagene som omhandler Oslo direkte, vil høringssvaret fra Oslo kommune være særlig sentralt i regjeringens arbeid videre. God dialog med Oslo kommune er avgjørende. Jeg har derfor allerede gjennomført møte med byråden i høst og vil fortsette dialogen med Oslo kommune etter høringen av rapporten.

Alle barn som trenger hjelp, omsorg og beskyttelse fra barnevernet skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den, uansett hvor de bor. Vi arbeider med å forbedre tilbudet til barna. Som både ekspertutvalget og Byrådet i Oslo peker på vil en eventuell avvikling av særordningen for Oslo kommune kreve videre utredning. Tilbudet til barna er det viktigste både for regjeringen og for Oslo kommune. Jeg vil imidlertid ikke forskuttere utfallet av den pågående høringsrunden og de grundige prosessene som må følge i etterkant. I første omgang er jeg nå spent på å lese Oslo kommunes høringssvar når det kommer formelt.

SPØRSMÅL NR. 1156**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 21. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Dagens regelverk for sjåførers arbeidstid og hvile består av tre parallelle reguleringer, som skaper flere utfordringer og i særlig grad når det gjelder vinterdrift.

Vil statsråden ta initiativ til å gjennomgå regelverket med sikte på å sikre at korte, lokale transporter som er en integrert del av driftskontraktene for vei, unntas kjøre- og hviletidsreglene og i stedet reguleres av arbeidsmiljøloven – slik at beredskapen styrkes og regelverket forenkles?

BEGRUNNELSE:

Regelverket består av forskrift om arbeidstid for sjåfører (FATS), kjøre- og hviletidsreglene og regelverket om unntakskjøring. Dette er komplisert og til dels uklart noe som fører til ulik tolkning hos kontrollmyndigheter, usikkerhet for både entreprenører og sjåfører, og i enkelte tilfeller urettmessige bøter – også ved utførelse av kritiske driftsoppgaver.

Dette skaper særlig utfordringer i vinterdrift, der strøsand og salt må fraktes raskt og effektivt mellom lager for slike strømidler, for å sikre fremkommelighet og forhindre ulykker. Transporten som utføres på driftskontrakter er typisk korte, lokale oppdrag innenfor et definert geografisk område og som er en integrert del av driftsoppgaven – ikke kommersiell langtransport. Likevel må sjåførene forholde seg til tre sett regelverk (FATS, kjøre- og hviletid og arbeidsmiljøloven). Dette fører til unødvendig byråkrati, redusert beredskap og risiko for at samfunnskritiske oppgaver blir forsinket.

Forslaget fra bransjen er at arbeid som skjer innenfor driftskontrakter på vei bør unntas FATS og kjøre- og hviletidsreglene, og i stedet kun være regulert av arbeidsmiljøloven, som allerede setter tydelige rammer for forsvarlig arbeidstid og er underlagt Arbeidstilsynets tilsyn.

Svar:

Jeg oppfatter av representantens begrunnelse for spørsmålet at det særlig spørres om reglene for transporter av salt og grus fra hovedlager til fremskutt lager knyttet til vinterdrift. Slike transporter er omfattet av kjøre- og hviletidsreglene som er harmonisert i EØS, med formål å ivareta trafikksikkerhet, sikre like konkurransevilkår og ivareta sjåførenes arbeidsmiljø.

Statens vegvesen opplyser at de har vurdert om denne typen transport kan unntas fra kjøre- og hviletids-

reglene, men etter å ha gjennomgått dagens praksis under driftskontraktene, relevant regelverk i Norge og EU, avklaringer fra EU domstolen samt tolkning og praksis i Sverige og Danmark, har etaten konkludert med at slik transport ikke kan unntas.

Selv om kjøring i forbindelse med veivedlikehold, eksempelvis brøyting og strøing, er unntatt kjøre- og hviletidsreglene i tråd med forordning 561/2006 artikkel 13 nr. 1 bokstav h), vil for eksempel kjøring av sand og salt til lager eller fremskutte lagre ikke defineres som kjøring som gjøres i «forbindelse med vegvedlikehold».

Statens vegvesen har vært i kontakt med Danmark og Sverige og opplyser at begge land legger til grunn samme fortolkning av regelverket som den som praktiseres i Norge.

Statens vegvesen viser også til at EU domstolen i sak C 222/12 (Karuse), som gjaldt tolkningen av det aktuelle unntaket, har fastslått at unntakene fra kjøre- og hviletidsreglene ikke kan utvides utover det strengt avgrensede formålet som følger av EU regelverket. Domstolen preserte at kun kjøring som skjer helt og utelukkende i forbindelse med faktisk veivedlikehold, kan unntas. Dette tilsier at ren transport av grus som skal brukes i veivedlikeholdsarbeid, slik som transport av sand eller salt til fremskutte lagre, ikke omfattes av unntaket.

Arbeidet med å fylle sand og salt i fremskutte lagre må gjennomføres før strø- og saltarbeid kan utføres. Det er derfor nødvendig at disse lagrene fylles opp i god tid før værhendelsen inntreffer, slik at de er klare når behovet for strøing eller salting oppstår. Transport til fremskutte lagre foregår kontinuerlig gjennom sesongen og kan planlegges for i god tid. Slik transport har oftest ikke preg av hast og vil dermed kunne gjennomføres i tråd med kjøre- og hviletidsreglene. Som pekt på over, ser jeg ikke handlingsrom innenfor våre EØS-forpliktelser til å unnta slike transporter fra kjøre- og hviletidsreglene.

SPØRSMÅL NR. 1157**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 21. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hva gjør regjeringen for å sørge for at folk som bor i Norge ikke skal bli overvåket, hetset og/eller truet av iranske myndigheter til å sensurere sin kritikk av regimet?

BEGRUNNELSE:

Det pågår massive demonstrasjoner i Iran mot det sittende regimet. Over 2 000 demonstranter er døde.

Det iranske regimet er kjennetegnet ved en ekstrem undertrykkelse. Imens regimet dreper, fengsler og torturerer demonstranter, stenger de ned internett. Dette er en form for sensur designet for at iranerne ikke skal kunne vise verden hva som skjer med dem.

Det er viktig med tydelig fordømming av det iranske regimet og tydelig diplomatisk press mot prestestyret. Samtidig har Norge begrensede virkemidler for å stanse sensuren i Iran.

Norge har imidlertid ansvar og påvirkning på livet og ytringsfriheten til norske statsborgere i Norge. I PSTs Nasjonal trusselvurdering for 2025 heter det at PST «forventer at den iranske diasporabefolkningen i Norge vil utsettes for overvåking, hets og trusler fra iranske etterretningstjenester og fra aktører som agerer på vegne av disse. Personer tilknyttet akademiske institusjoner og media, menneskerettighetsforkjempere og personer som åpent kritiserer det iranske regimet, er særlig utsatt. Denne virksomheten skaper utrygghet og frykt, og kan føre til selvsensur.»

I 2024 vedtok Stortinget anmodningsvedtak 525 der regjeringen bes «iverksette tiltak for å forhindre transnasjonal undertrykkelse av personer i Norge, for eksempel gjennom en handlingsplan mot transnasjonal undertrykkelse.» Dette fulgte regjeringen opp gjennom å ikke iverksette en handlingsplan. I stedet innledet Justis- og beredskapsdepartementet i september 2024 en «dialog med berørte departementer og myndighetsorganer om eventuelle nye tiltak som kan være aktuelle.» I en artikkel i Vårt Land med tittel «Dryger med handlingsplan mot undertrykking av flyktninger i Norge» fra juni 2025, informerte departementet om at de skulle «vurdere om vi kan sette i verk tiltak.» Undertegnede legger til grunn at man har kommet lengre med denne vurderingen et halvt år etterpå. Derfor ønsker undertegnede gjerne svar på spørsmålet om hva regjeringen gjør for å sørge for at folk som bor i Norge ikke skal bli overvåket, hetset og/eller

truet av iranske myndigheter til å sensurere sin kritikk av regimet.

Svar:

Press mot diasporagrupper er et internasjonalt fenomen og foregår i mange land, også i Norge. Dette omtales gjerne som transnasjonal undertrykkelse, hvor målet med undertrykkelsen er å nøytralisere politisk opposisjon og kritikk. Det er alvorlig når personer i Norge opplever press og trusler fra myndigheter i andre land. Det må derfor jobbes bredt for å motvirke slik aktivitet rettet mot innbyggere i Norge.

I justissektoren har politiet ansvar for å forebygge og etterforske lovbrudd som diasporamiljøer er utsatt for. Politiet følger også opp arrangement og utsatte borgere, og sørger for å opprettholde ro og orden, samtidig som retten til å ytre seg blir ivaretatt. PST har bl.a. ansvar for å forebygge og etterforske fremmed etterretningsvirksomhet mot utlendinger i Norge. Videre har Utlendingsdirektoratet transnasjonal undertrykking som fokus i alle porteføljer.

Tiltak er også satt i verk utenfor justissektoren, bl.a. oppfølging av statsforvalterne når det gjelder deres ansvar som tilskudds- og tilsynsmyndighet etter trossamfunnsloven. Tros- og livssynssamfunn som krenker andres rettigheter og friheter, kan nektes tilskudd, jf. trossamfunnsloven § 6. I veilederen til trossamfunnsloven, som Barne- og familiedepartementet lanserte i mars 2025, nevnes transnasjonal undertrykking som et eksempel på alvorlig krenkelse.

Jeg viser for øvrig også til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 399 fra representanten Jonas Andersen Sayed.

SPØRSMÅL NR. 1158**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Arild Hermstad****Besvart 20. januar 2026 av utviklingsminister Åsmund Aukrust****Spørsmål:**

Regjeringens har hatt et mål om at én prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI) skal gå til bistand. I regjeringens Plan for Norge slås det fast at regjeringen vil “oppretholde et høyt nivå på bistanden”, men prosentmålet er ikke nevnt.

Kan statsråden bekrefte at målet om at minst en prosent av BNI skal gå til bistand fremdeles gjelder?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens Plan for Norge spesifiserer ikke hvor stor andel av BNI som skal gå til bistand. I en pressemelding fra Utenriksdepartementet datert 15. oktober 2025 (“Satsinger der Noreg kan utgjere ein skilnad”, regjeringen.no)

slås det imidlertid fast at regjeringen har en målsetting om at en prosent av anslaget for neste års brutto nasjonalinntekt skal gå til bistandsformål. Det hadde vært nyttig å få avklart om denne målsettingen fremdeles gjelder.

Svar:

Arbeiderpartiets program slår fast 1 pst. av bruttonasjonalinntekt (BNI) til bistand. I statsbudsjettet for 2026 la Arbeiderparti-regjeringen til grunn en bistandsprosent på 0,995 pst., tilsvarende 1 pst. av BNI som ga et bistandsbudsjett på 56,6 mrd. kroner. Dette fikk tilslutning i budsjettenigheten i Stortinget, i tillegg til en økt bevilgning på 5 mill. kroner.

SPØRSMÅL NR. 1159**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 20. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Er det slik å forstå at siden det ikke er behov for FMA sin kompetanse ved gjennomføring av tokt 2 så har regjeringen allerede bestemt seg for å ikke anvende denne opsjonen?

BEGRUNNELSE:

Viser til regjeringen sitt svar på spørsmål 1052 om U-864.

Viser til følgende avsnitt i svaret:

“Rådene fra etatene i forsvarssektoren er omsatt av Kystverket til konkrete krav knyttet til gjennomføring av toktet i konkurransegrunnlaget og kontrakten med Reach Subsea AS. Selv om det ikke eksplisitt vises til FMAs siste rapport er deres vurderinger altså hensyntatt i prosessen, og aktøren som fikk tildelt kontrakten er godt kjent med FMAs risikovurderinger og tilrådninger. Den planlagte undersøkelsen inneholder ingen elementer som strider mot FMA sin tilrådning.”

Hvordan kan det da ha seg at det er en opsjon i Appendix A Scope of Work punkt 4.4.10 fra side 24 og utover hvor en kan lese:

“The forward torpedo room is not expected to have any available access points. In order to perform an internal visual inspection of this area, the contractor shall evaluate and develop a plan for gaining sufficient access to the inside of the torpedo room. As the torpedo room is expected to contain explosives in unknown condition, any intervention in this area shall be planned and executed in close dialogue with NCA and under the supervision of a representative from FOH (Forsvarets Operative Hovedkvarter). The forward torpedo may be air-filled, hence all aspects of flooding the torpedo room should be considered in the planning and execution of the work.”

Man har altså en opsjon på å ta seg inn gjennom trykkskroget, i strid med FMA sin anbefaling. Videre kan en lese i svaret at Forsvaret skal delta og bistå under toktet, men ikke FMA.

Svar:

Det er korrekt at Kystverket ikke vil innløse opsjonen om å skaffe tilgang til torpedorommene, og det vil ikke bores hull i trykkskroget inn til torpedorommene i forbindelse

med toktet. Kystverket har dialog med Forsvarets operative hovedkvarter, som vil bistå dersom det er behov for operative vurderinger knyttet til ammunisjon og eksplosiver under toktet.

SPØRSMÅL NR. 1160

Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Harry Valderhaug

Besvart 22. januar 2026 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Når to av tre norske bedrifter oppgir at de er usikre på hva de skal gjøre i en unntakstilstand, hvordan vurderer statsråden da regjeringens innsats for å involvere og forberede næringslivet i totalberedskapen, og hvilke konkrete tiltak vil statsråden ta for å sikre at bedrifter faktisk vet hvilket ansvar og hvilke oppgaver de har i en krisesituasjon?

BEGRUNNELSE:

Ifølge en fersk undersøkelse omtalt av NRK, gjennomført av NHO og KPMG, er to av tre norske bedrifter usikre på hva de skal gjøre og hvilken rolle de har dersom landet havner i en unntakstilstand.

Samtidig er næringslivet en sentral del av samfunnets totale beredskap, både når det gjelder produksjon, forsyning og kritiske tjenester. Statsministeren sa selv på NHO sin årskonferanse at dere (NHO/næringslivet) er en tredjedel av den nasjonale sikkerhetsgarantien.

Svar:

Regjeringens hovedbudskap knyttet til dette vurderer jeg som konsistent: samfunnet skal fungere også når det er under press, og virksomhetene selv har fortsatt ansvar for egen robusthet og kontinuitet. Dette er kjernen i totalforsvaret, og hva som forventes av næringslivet i totalberedskapen. Med andre ord så er regjeringens forventning til næringslivet, i de aller fleste tilfeller, at de skal forsøke å fortsette som normalt.

Noen utvalgte virksomheter eller enkelte personer i disse virksomhetene har likevel en spesifikk understøttende rolle som kan avvike fra deres normale daglige drift. De dette gjelder er selv klar over hva dette innebærer, og det er forventingsavklart og tydeliggjort gjennom formaliserte rammer. Eksempler på dette er de forskjellige

næringsberedskapsrådene, blant annet innenfor matvare, drivstoff og bygg og anlegg, som vil bli en integrert del av departementets krisehåndtering i krise og krig.

Selv om regjeringens forventning til næringslivet i de aller fleste tilfeller er at de skal forsøke å opprettholde ordinær drift, så er det opp til den enkelte virksomheten å planlegge for hvordan dette best kan oppnås. Dette er ordinær kontinuitetsplanlegging og virksomhetsstyring. På samme måte som at det er et virksomhetsansvar å ha planer for naturkatastrofer, pandemier eller liknende. Jeg ønsker likevel å fremheve DSBs lansering av Råd om egenberedskap for virksomheter høsten 2025, som et konkret og nylig tiltak fra myndighetene i å forberede næringslivet for krisesituasjoner, og på den måten kunne hjelpe næringslivet med å oppfylle deres rolle i totalberedskapen.

Et annet konkret tiltak for å sikre at flere bedrifter forstår sin rolle i totalberedskapen er å presisere enda tydeligere overfor næringslivet at det vi forventer av dem i en krisesituasjon er at de forsøker å opprettholde normal drift. Videre vil vi understreke i vår kommunikasjon til næringslivet at det også er den enkelte virksomhets eget ansvar å planlegge for hvordan de best mulig kan sørge for dette også høyere opp i krisespekteret.

SPØRSMÅL NR. 1161**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Helene Røsholt****Besvart 22. januar 2026 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Hvordan vurderer statsråden dagens kapasitets- og ressursutfordringer ved norske krisesentre, og i hvilken grad mener statsråden at dagens økonomiske rammer, samt gjeldende styrings- og oppfølgingskrav overfor kommuner og krisesentre, er tilstrekkelige for å sikre at ingen personer i akutt fare – særlig sårbare grupper – blir avvist, og hvilke eventuelle tiltak vurderes for å styrke kapasitet, finansiering og oppfølging?

BEGRUNNELSE:

Krisesentre i Norge skal ifølge sitt mandat tilby beskyttelse, midlertidig husly og støtte til personer i akutt krise – blant annet voldsutsatte – uavhengig av bakgrunn eller situasjon, og er en sentral del av samfunnets beskyttelsestiltak for utsatte individer. Det er derfor svært bekymringsfullt at et krisesenter har måttet si nei til personer som har bedt om hjelp, noe som indikerer at tilgjengelig kapasitet eller rammebetingelser ikke er tilstrekkelige for å møte behovet hos de mest sårbare.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1137 av 16. januar 2026 om samme tema.

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem og grov kriminalitet, og krisesentertilbudet er et av de viktigste beskyttelses- og veiledningstilbudene for kvinner, menn og barn som er utsatt for vold i nære relasjoner. Etter krisesenterlova er det kommunene som har ansvaret for å sikre et krisesentertilbud. Krisesentertilbudet er et lavterskeltilbud, ingen voldsutsatte skal avvises, og kommunen er forpliktet til å ta imot en voldsutsatt, uavhengig av kommunetilhørighet.

Krisesentertilbudet er et kommunalt tilbud, og det er opp til kommunene selv å bestemme hvordan tjenesten skal organiseres og finansieres. Det er viktig å legge til rette for at kommunene har et aktivt eierskap til krisesentertilbudet, og staten verken kan eller skal detaljstyre hvordan kommunene følger opp sine lovpålagte plikter. På bakgrunn av opplysninger fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er mitt inntrykk at krisesentrene strekker seg svært langt for å imøtekomme voldsutsatte som trenger hjelp og beskyttelse. Ved eventuelle kapasitetsproblemer kontaktes andre krisesentre for bistand, og mange krisesentre tar også i bruk ekstra senge-

plasser og sørger for midlertidige løsninger dersom behovet er akutt.

Mange kommuner i Norge har en krevende økonomisk situasjon. I 2025 fikk kommunene og fylkeskommunene derfor samlet om lag 15 mrd. kroner i vekst i frie inntekter, og i 2026 er det bevilget til sammen 8,35 mrd. kroner i vekst i kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter.

Ved siden av dette er regjeringen opptatt av at vi fra statlig side legger godt til rette for den videre utviklingen av krisesentertilbudet ved å støtte opp under kommunenes faglige utvikling og dimensjonering av tilbudet. Dette skjer gjennom blant annet faglig veiledning, kompetansehevingstiltak for ansatte, tilskudd til oppgradering av krisesenterbygg og tilskudd til å videreutvikle tilbudet til særlig utsatte grupper voldsutsatte.

SPØRSMÅL NR. 1162**Innlevert 15. januar 2026 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 22. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for utviklingen i sykefraværet i de regionale helseforetakene fra 2019 til 2025, og opplyse hvor mange årsverk som faktisk er frigjort som følge av dette i 2025?

BEGRUNNELSE:

I helsetalen i fjor ga helseministeren de regionale helseforetakene i oppdrag å redusere sykefraværet til 2019-nivå, og uttalte at dette ville kunne frigjøre om lag 1 500 årsverk.

Det bes om at svaret fordeles på de enkelte regionale helseforetakene.

Svar:

I Helsetalen som jeg holdt 15. januar i fjor adresserte jeg de utfordringene som knytter seg til høyt sykefravær i sykehusene. Jeg viste da til at dagens sykefravær ikke er bærekraftig og at det høye fraværet utgjør en stor tidstyv

Tabell: Utvikling i sykefravær.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Helse Sør-Øst	6,6 %	7,2 %	7,3 %	8,0 %	7,7 %	7,7 %	(7,3 %)
Helse Vest	6,4 %	6,8 %	7,1 %	7,8 %	7,7 %	7,8 %	(7,1 %)
Helse Midt-Norge	6,6 %	7,0 %	7,4 %	8,3 %	8,3 %	8,1 %	(8,0 %)
Helse Nord	8,1 %	8,8 %	9,1 %	9,9 %	9,7 %	9,5 %	(9,6 %)

Tallene er hentet fra de regionale helseforetakene og SSB, og er de samme som ligger til grunn for figur som er gjengitt i rapporten fra Det tekniske beregningsutvalg for spesialisthelsetjenestens økonomi (TBU-Spesialisthelsetjenesten) av 10. desember 2025.

Det gjøres oppmerksom på at det foreløpig ikke foreligger samlede tall for hele 2025.

Tallet som er angitt er derfor hentet fra departementets sist mottatte rapportering fra i fjor høst. Siden utviklingen varierer gjennom året og mellom ulike kalendermåneder er tallet ikke nødvendigvis representativt for samlet fravær gjennom året og angis her i parentes.

I alle helseregioner er det rettet stor oppmerksomhet mot sykefraværssonrådet og satt inn ulike innsatser og tiltak som kan bidra i arbeidet med å snu utviklingen. Jeg gjør oppmerksom på at vi har vært vel vitende om at målsettingen om å arbeide med sikte på å komme tilbake til 2019-nivå er ambisiøst, men har samtidig vært viktig å

i seg selv. Det ble vist til at helseforetakene ville få i oppdrag å redusere fraværet ned til 2019-nivå, og at en grov regneøvelse viste at dette potensielt kunne frigjøre 1 500 årsverk. Av oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene for 2025 fremgår det aktuelle styringskravet om å forsterke arbeidet og innsatsen med å redusere sykefraværet i helseforetaksgruppen sammenlignet med 2024-nivå, med sikte på å komme ned på 2019-nivå.

I årets oppdragsdokument til de regionale helseforetakene ble det også vist til behov for å videreføre tiltak for å redusere sykefraværet, jf. det nevnte oppdrag som ble gitt i 2025. Videre at hensikten er å forsterke arbeid og innsats for å redusere sykefraværet med sikte på å komme tilbake til 2019-nivå.

Jeg legger til grunn at det er samlet fraværsutvikling i de respektive helseregioner som etterspørres, og ikke i det enkelte regionale helseforetak. Utviklingen i stort fremgår av tabellen nedenfor.

fastsette og fremheve som et felles målbilde. Departementet følger jevnlig med på utviklingen.

Helseforetakene representerer store virksomheter og arbeidsplasser, med døgntkontinuerlige bemanningsbehov og vekst i bemanningen. Det er ikke slik å forstå at bildet er statisk med hensyn til å kunne fastslå antall årsverk som er frigjort som følge av et noe redusert sykefravær senere år. Poenget og siktemålet er likevel fortsatt klart - reduksjon av et høyt sykefravær bidrar til å frigjøre verdifulle arbeidskraftsressurser i spesialisthelsetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 1163**Innlevert 15. januar 2026 av stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen****Besvart 22. januar 2026 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen****Spørsmål:**

Hvordan vurderer LMD regjeringens ansvar for å ta politisk initiativ til en norsk-finsk prosess for en tidsavgrenset og kontrollert pilotordning for inn- og utførsel av konkurranserein?

BEGRUNNELSE:

Reinkappkjøring er en historisk og sentral samisk kultur- og identitetsarena for barn og ungdom i reindriftsmiljøene. Manglende mulighet for praktisk gjennomførbar grensekryssende deltakelse har de siste årene ført til betydelig nedgang i rekruttering i Norge.

Vi tolker svaret fra LMD høsten 2025 at forslaget om grensekryssende reinkappkjøring er forelagt finske myndigheter, som har avslått dette av hensyn til risiko for CWD. Saken ble deretter avsluttet administrativt. Gitt at en norsk løsning ikke er praktisk gjennomførbar og at dagens situasjon truer en samisk kultur- og identitetsarena med sviktende rekruttering av ungdom i reindriftsmiljøene.

Samtidig er en ensidig norsk pilotordning for kun innførsel av konkurranserein i praksis ikke gjennomførbar, ettersom finske reindriftsutøvere ikke ønsker å delta uten mulighet for retur av dyr i henhold til finsk og EU-rett.

Svar:

Jeg har forståelse for at det skaper problemer for sporten at regelverket ikke gir mulighet for at konkurranserein kan forflyttes fra Norge til Finland, for deltakelse i sports- og kulturarrangementer. Regelverket gir mulighet for å søke om tillatelse for å forflytte konkurranserein fra Finland til Norge, men disse dyrene vil da ikke kunne returnere til Finland. Finske myndigheter begrunner dette forbudet med at de ønsker å gjøre alt for å redusere risikoen for spredning av skrantesjuka.

Saken har vært diskutert med Finland ved flere anledninger. Jeg er kjent med at Mattilsynet var i kontakt med finske myndigheter i mars 2023, i forkant av at saken ble diskutert i Sametinget med daværende nordisk samarbeidsminister Anne Beathe K. Tvinnereim. Som representanten selv viser til, tok Mattilsynet også kontakt med finske myndigheter høsten 2025. Dette ble gjort på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet i forbindelse med henvendelsen om å etablere en norsk

pilotordning for konkurranserein mellom Norge og Finland. Finske myndigheter har i alle sine tilbakemeldinger opprettholdt posisjonen om ikke å tillate forflytning av konkurranserein til Finland.

Jeg har også forståelse for at reinkappkjøring er en sentral samisk kultur- og identitetsarena for barn og ungdom i reindriftsmiljøene. Videre er jeg enig med representanten i at det vil være vanskelig å gjennomføre en norsk pilotordning for konkurranserein mellom Norge og Finland når reinen ikke kan returnere til Finland. I denne saken må jeg imidlertid respektere at finske myndigheter har konkludert og står fast ved sitt standpunkt om ikke å tillate forflytning av konkurranserein fra Norge til Finland. Det er derfor ikke naturlig for meg å gå videre med denne saken politisk nå.

SPØRSMÅL NR. 1164**Innlevert 15. januar 2026 av stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen****Besvart 23. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvordan vil regjeringen sikre at Sør-Varanger kommune raskt får på plass et fungerende tilfluktsrom, og hvilke tiltak vurderes for å styrke totalberedskapen i grensekommuner som Kirkenes, slik at lokalsamfunn med strategisk beliggenhet ikke blir stående uten nødvendig beskyttelse?

BEGRUNNELSE:

Brannen i Fjellhallen i Kirkenes har ført til at Sør-Varanger kommune står uten sitt eneste tilfluktsrom. Fjellhallen har en dobbeltfunksjon: Den er både en idrettsarena som engasjerer flere hundre barn og ungdommer, og kommunens tilfluktsrom i en grensekommune mot Russland.

Tapet av hallen rammer ikke bare idretten og integreringen i lokalsamfunnet, men også beredskapen i en kommune med strategisk beliggenhet.

Sør-Varanger har tidligere erfart at nasjonale myndigheter har overlatt store utfordringer til lokal håndtering, som under flyktningkrisen i 2015. Nå står kommunen på ROBEK-listen, med begrenset økonomisk handlingsrom, og har ingen mulighet til å finansiere gjenoppretting av tilfluktsrommet alene. I en tid der totalberedskap er høyt prioritert, fremstår det som uholdbart at en grensekommune ikke har et fungerende tilfluktsrom. Dette er ikke bare et lokalt anliggende, men et nasjonalt ansvar.

Svar:

Brannen i Fjellhallen i Kirkenes førte til omfattende røyk- og sotskader som gjør at tilfluktsrommet ifølge Sør-Varanger kommune må saneres før det igjen kan tas i bruk. Dette gjelder alle overflater og ventilasjonsanlegg. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap opplyser til departementet at arbeidet forventes ferdigstilt før sommeren 2026. Sivilforsvaret har tatt tilfluktsrommet ut av sine lister over operative tilfluktsrom frem til sanering er gjennomført. Det finnes to andre offentlige tilfluktsrom i Sør-Varanger, med henholdsvis 400 og 150 plasser. I tillegg har kommunen rundt regnet 4500 private tilfluktsromplasser.

Sør-Varanger kommune eier tilfluktsrommet i Fjellhallen og har ansvar for å sikre at tilfluktsrommet vedlikeholdes og kan tas i bruk i løpet av 72 timer. DSB og Sivilforsvaret har stor oppmerksomhet på sivilbeskyttelsestiltak i Sør-Varanger. Systemer for å varsle sivilbefolkningen om fare for luftangrep testes to ganger årlig.

Sør-Varanger kommune har operative anlegg for slik varslings. Oppfølging av eiere av private og offentlige tilfluktsrom i Norge intensiveres for å sikre at eksisterende tilfluktsrom er vedlikeholdt og kan tas i bruk i løpet av 72 timer. Sivilforsvaret og DSB har gjenopptatt arbeidet med å utvikle planer for krigsutflytting. Øst-Finnmark prioriteres i dette arbeidet og i DSBs øvrige arbeid med sivile beskyttelsestiltak.

Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde, og regjeringen la i august i fjor frem en nordområdestrategi. Som del av strategien utvikler regjeringen en nasjonal tiltakssone for beredskap i Troms og Finnmark. Et sentralt tiltak i operasjonaliseringen av beredskapssonen er opprettelsen av et statlig samlingssted, en hub, for ulike statlige sektors arbeid med sivil motstandskraft og sivilt-militært samarbeid i nordområdene. Dette gir økt tilstedeværelse fra statlige myndigheter i Øst-Finnmark og legger til rette for økt samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer, samt med Finland og Sverige. I forbindelse med opprettelsen av hub'en styrker også regjeringen kommunene i Øst-Finnmark med beredskapsressurser.

2026 er Totalforsvarsåret. Det overordnede målet er å styrke Norges evne til å forebygge og håndtere sikkerhetspolitisk krise og krig. Totalforsvarsåret vil blant annet bestå av en serie med øvingsaktiviteter, og avsluttes med en større totalforsvarsøvelse som vil inkludere en rekke offentlige virksomheter og deltakelse fra private og frivillige. Øvelsene vil omhandle blant annet kommunenes rolle i krig, nordisk samarbeid og bruk av nasjonalt beredskapssystem. Dette gjelder også kommuner i Troms og Finnmark.

Et mer motstandsdyktig samfunn er et hovedanliggende i regjeringens plan for Norge, Nasjonal sikkerhetsstrategi og Totalberedskapsmeldingen. Regjeringen prioriterer å raskt styrke forsvarsevnen, gjøre samfunnet mer motstandsdyktighet og styrke vår økonomiske sikkerhet. Jeg kan forsikre representanten Jensen om at vi i dette arbeidet er svært bevisst på betydningen av kommuner og lokalsamfunn med strategisk beliggenhet, som Sør-Varanger kommune og Kirkenes.

SPØRSMÅL NR. 1165**Innlevert 15. januar 2026 av stortingsrepresentant Anne Lise Gjerstad Fredlund****Besvart 23. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sikre fremdrift i prosjektet og redusere risikoen for ytterligere forsinkelser, og vil statsråden iverksette tiltak slik at forsinkelsen blir så kort som mulig?

BEGRUNNELSE:

Når det allerede er lagt opp til investeringer på rundt 30 milliarder kroner, er det helt uakseptabelt at Bane NOR nå skyver åpningen helt til 2032. Dette er et gigantprosjekt som skulle gi folk bedre togtilbud, ikke flere år til med utsettelse. Jernbanen er helt avgjørende for et skikkelig kollektivtilbud rundt Mjøsa, og ikke minst for tilgjengeligheten til det nye Mjøsseykehuset.

Når staten ber folk ha tålmodighet mens man bruker 30 milliarder, må man i det minste levere. Nå ser vi det motsatte: brutte løfter, svekket framdrift og en ny runde med usikkerhet som folk ikke kan leve med. For SV er målet dobbeltspor til Lillehammer, ikke et lappeteppes av halvferdige etapper. En forsinkelse av dobbeltspor til Hamar gjør at hele Mjøsregionen blir hengende etter, og folk får regningen i form av dårligere tilbud i mange år framover.

Dette er i ferd med å bli et prestisjeprojekt uten leveranse. Når man allerede har investert massivt gjennom Stange og samtidig setter arbeid nordover på vent så lenge, risikerer vi å stå igjen med store utgifter uten den kapasiteten og punktligheten folk ble lovet.

Svar:

Jeg deler frustrasjonen til de reisende til og fra Hamar nå når tilbudsforbedringen fra ett til to tog i timen i grunnrute er forsinket.

Det er alltid uheldig med forsinkelser i viktige utbyggingsprosjekter. Forsinkelser kan skje i store, komplekse og kompliserte infrastrukturprosjekt, men det er en utfordring for jernbanens omdømme at det skjer gjentatte ganger. Dette er noe jeg vil følge opp tett fremover.

Det er viktig for meg å finne ut av hva som ligger til grunn for at Bane NOR nå må finne en ny løsning for dobbeltsporet som skal gi to tog i timen til Hamar. Jeg er i gang med å få på plass en ekstern evaluering av prosjektet Sørli-Åkersvika slik at vi kan få klarhet i hva som har skjedd og kan lære av erfaringene.

Aller viktigst er det likevel å finne den beste og raskeste løsningen på utfordringen vi nå står i. Jeg følger derfor prosjektet tett gjennom dialogen med Jernbanedirektoratet og Bane NOR, og har blant annet kalt inn ledelsen i Bane NOR til et møte 26.1 der de skal redegjøre for veien fremover.

Bane NOR opplyser videre om at ingen av de pågående entreprisene stoppes eller utsettes, og kontraheringen av underbygning på strekningen Stange-Ottestad, samt arbeidet med detaljplan, fortsetter i henhold til opprinnelig plan.

Jeg forventer at Bane NOR snur hver stein for å få på plass det nye togtilbudet så raskt som mulig, slik at de reisende får det togtilbudet de fortjener og Hamar får tilstrekkelig forutsigbarhet for videre byutvikling.

SPØRSMÅL NR. 1166**Innlevert 15. januar 2026 av stortingsrepresentant Bengt Fasteraune****Besvart 23. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden fremskaffe en oversikt over alle prosjekt til Statens vegvesen som har godkjent reguleringsplan og som kan sendes ut i markedet, og vil statsråden forsere denne prosjektporteføljen og legge til rette for at flere av disse prosjektene kommer i gang i 2026?

BEGRUNNELSE:

Anleggsbransjen sliter med lav ordresreserve. Medlemsforeningen MEF har i lengre tid signalisert at det vil komme både permitteringer og oppsigelser dersom det ikke kommer i gang flere prosjekter. Anleggsbransjen representerer en viktig næring i Norge og det er svært mange som er sysselsatt i denne næringen. Når det er svingninger i konjunkturen mener Senterpartiet at det er viktig at staten bidrar til å stabilisere markedet. Dette ble gjort både under finanskrisen i 2009 og under Covid-pandemien i 2020. Offentlige byggherrer som Statens vegvesen pleier å ha liggende «gryteklare» prosjekter som raskt kan ut i markedet. Dette er også mindre og mellomstore prosjekter som passer til små og mellomstore entreprenører. I tillegg til at det vil være viktig håndsrekning til anleggsbransjen i en krevende tid vil en samtidig kunne få fart på vedlikehold og utbedring av riksvegnettet. Dette er viktig for trafikksikkerheten og for beredskapen.

Svar:

Det er høy aktivitet med veiprosjekter i hele landet. Vi er i gang med store investeringsprosjekter som E39 Rogfast i Rogaland, Fellesprosjektet Vossebanen/E16 Arna-Stanghelle i Vestland og E10/rv. 85 Hålogalandsvegen i Nordland, for å nevne noen. Jeg er også glad for at vi i 2026 lyser ut kontrakt på blant annet det viktige prosjektet på E45 Kløfta i Finnmark. I saldert budsjett 2026 er det bevilget 24,4 mrd. kr til riksveiinvesteringer, inkludert bevilgningen til Nye Veier som hovedsakelig går til utbygging. I tillegg kommer finansiering med bompenger.

I forbindelse med Nasjonal transportplan 2022–2033 ble det innført et opplegg med porteføljestyring av store investeringsprosjekter over 1 mrd. kr, både innenfor jernbane- og veisektoren. Opplegget med porteføljestyring er videreført i Nasjonal transportplan 2025–2036. Statens vegvesen er gjennom opplegget med porteføljestyring gitt et viktig virkemiddel som jeg mener bidrar til bedre ressursutnyttelse samlet sett. Porteføljestyring

innebærer at Statens vegvesen innenfor rammene av Nasjonal transportplan 2025–2036 skal anbefale omfang og rekkefølge for prosjektene i planporteføljen, basert på et sett av kriterier. Opplegget legger til rette for at de beste prosjektene kan gjennomføres først og at alle prosjektene skal gjennomføres i løpet av planperioden. Endelig prioritering av prosjektene skjer i forbindelse med de årlige statsbudsjettene.

Statens vegvesen leverte i mai 2025 sitt første forslag til prioritering av rekkefølgen av prosjektene i planporteføljen. Prioriteringen er basert på en rekke kriterier, bl.a. modenhet, prissatt lønnsomhet og ikke-prissatte virkninger. For prioritering og gjennomføring i budsjettsammenheng er det bl.a. krav om vedtatt reguleringsplan. I Statens vegvesens forslag til prioritering (https://www.vegvesen.no/globalassets/vegprosjekter/nasjonal-transportplan-ntp/portefoljestyring/2025/portefoljeprioritering_mai-2025.pdf?v=49a931) er følgende prosjekter kategorisert som tilstrekkelig modne til at de kunne vurderes til prioritering, og som ikke allerede er omtalt i 2026-budsjettet:

- E16 Hylland–Slæn i Vestland
- Rv. 94 Saragammen–Rypefjord i Finnmark

For mindre investeringstiltak (prognose for sluttkostnad under 1 mrd. kr) er det i Prop. 1 S (2024–2025) på s. 87 og Prop. 1 S (2025–2026) på s. 89 listet opp eksempler som kan være aktuelle å starte opp. Med unntak av trafikksikkerhetstiltak på E6 Kirkenes sentrum i Finnmark, døgnhvileplass på E6 i Nordland og døgnhvileplass langs E39 i Molde i Møre og Romsdal er de nevnte tiltakene enten startet opp eller aktuelle for oppstart i 2026. Statens vegvesen har fleksibilitet gjennom budsjettåret til å gjøre nødvendige prioriteringer innenfor de mindre investeringstiltakene. Det er viktig at etaten har fleksibilitet for å f.eks. håndtere uforutsette hendelser. Fleksibiliteten er også viktig for effektiv utnyttelse av ressursene og best mulig måloppnåelse. Det er de siste årene satt i gang mange store investeringstiltak som gir økt budsjettbehov i kommende budsjettår, og et viktig hensyn i vurderingen av oppstart av nye tiltak er handlingsrom innenfor fullmaktene til å forplikte staten for forpliktelser utover budsjettåret.

Jeg mener at dagens modell er effektiv og fører til god fremdrift i mindre investeringstiltak innenfor de økonomiske rammene Stortinget har gitt. Jeg er glad for å ha oppnådd flertall for statsbudsjettet for 2026 sammen med Senterpartiet. Jeg har videre tillit til at Statens vegvesen

forvalter denne friheten på en god måte, og også ivaretar hensynet til anleggsmarkedet.

SPØRSMÅL NR. 1167

Innlevert 15. januar 2026 av stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen

Besvart 21. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at mindreårige innsatte ved ungdomsenheten i Bjørgvin fengsel og andre steder, ikke utsettes for praksiser som strider mot lovverket og barns rettigheter, herunder risiko for overføring til voksenfengsel, manglende kapasitet og bemanning, høyt konfliktnivå og svakheter i skole- og aktivitetstilbudet, slik Tilsynsrådet for kriminalomsorgen har dokumentert?

BEGRUNNELSE:

Tilsynsrådet for kriminalomsorgen har avdekket alvorlige forhold ved ungdomsenheten i Bjørgvin fengsel. Enheten huser barn mellom 15 og 18 år fra hele landet og skal gi et trygt, lovlig og barnerettslig forsvarlig tilbud. Likevel beskriver Tilsynsrådet en situasjon med høy risiko for umenneskelig og nedverdiggende behandling av barn. Særlig bekymringsfullt er at mindreårige ved flere anledninger er blitt flyttet til voksenfengsel når celler i ungdomsenheten har vært utilgjengelige etter skadeverk. Ungdomsenheten erkjenner at dette strider mot lovverket, men viser til kapasitetsutfordringer. Å plassere barn i voksenfengsel bryter med barnekonvensjonen, straffegjennomføringsloven og grunnlovfestede rettigheter, og kan medføre alvorlig og varig skade.

Tilsynsrådet peker også på et miljø preget av vold, trusler og høyt konfliktnivå, som igjen har bidratt til sykefravær opp mot 20 prosent. Trygge ansatte er en forutsetning for at mindreårige skal være trygge. Når ansatte står i vedvarende belastning, forsterker det uroen i enheten og svekker både sikkerhet, miljøterapi og barnas mulighet til å få nødvendig oppfølging.

Fengselet opplyser at det er iverksatt tiltak, men samtidig at flere av utfordringene ikke kan løses innenfor dagens ressurser og bemanning. Blant annet gjelder dette skole- og aktivitetstilbudet, barns kontakt med familie og alternativer til bruk av voksenfengsel. Tilsynsrådet understreker at økonomi aldri kan begrunne brudd på barns

rettigheter, og at kriminalomsorgen har et særlig ansvar for barn som er fratatt friheten.

Saken reiser prinsipielle spørsmål om kapasitet, bemanning og nasjonal organisering av tilbudet til mindreårige i kriminalomsorgen. Situasjonen i Bjørgvin viser at dagens system ikke er robust nok til å sikre at barns rettigheter etterleveres i praksis. Det er avgjørende at statsråden redegjør for hvordan slike forhold skal forhindres fremover, og hvordan tilbudet til barn i kriminalomsorgen skal bringes i samsvar med lovverk og menneskerettslige forpliktelser.

Svar:

De siste årene har det vært et økt press på fengselsplasser for mindreårige. Som en konsekvens av dette har det vært nødvendig å sette flere under 18 år inn i fengsel for voksne. Regjeringen har derfor prioritert å øke kapasiteten i ungdomsenhetene. I 2023 var det åtte plasser totalt ved to ungdomsenheter, i Bergen og på Eidsvoll. I 2024 ble det etablert to nye plasser ved ungdomsenhet øst på Eidsvoll. I 2025 åpnet en ny ungdomsenhet sørvest på Evje, og fire plasser er nå tatt i bruk. Arbeid pågår med å etablere ytterligere syv plasser, slik at enheten vil ha totalt 11 plasser. Dette doubler kapasiteten fra 10 til 21 plasser siden 2024. Det skal også etableres seks nye plasser på Eidsvoll, som gir en økning til totalt 27 plasser. Alle plassene på ungdomsenhetene skal være i tråd med krav i barnekonvensjonen og gjeldende regelverk, og ha både tverrfaglig basisbemanning og tverretattlig team som sikrer deltakelse fra helse- og velferdstjenestene, inkludert skoletilbud.

Regjeringen har i tillegg igangsatt en utredning av behovet for nye, permanente ungdomsenheter. I utredningen er Kriminalomsorgsdirektoratet bedt om å se på et bredt spekter av tiltak for å forebygge at barn settes i fengsel, alternative straffer og reaksjoner, som varetekt med elektronisk kontroll og samfunnsstraff, og også endringer i eksisterende enheter og etablering av nye enheter.

Kriminalomsorgsdirektoratet skal levere utredningen før sommeren 2026.

Det er i tillegg viktig at overgangen til voksenfengsel for personer som fyller 18 år, skal bli best mulig. Oppfølgingsbehovene er ofte de samme for ungdom over og under 18 år. Jeg er derfor glad for at Kriminalomsorgsdi-

rektoratet og fem andre direktorater har utredet utfordringer og kommet med tiltak for bedre samarbeid om, og tilrettelegging for, tjenester under varetekt og straffegjennomføring. Utredningen ligger nå til oppfølging i departementet.

SPØRSMÅL NR. 1168

Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Mudassar Kapur

Besvart 22. januar 2026 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan statsråden fremvise en fullstendig oversikt over pågående initiativ mellom norske kommuner vedrørende sammenslåing?

BEGRUNNELSE:

Den siste tiden har vi sett at flere kommuner tar initiativ til "naboprater" med andre kommuner om sammenslåing. Noen steder er begrunnelsen økonomi, andre steder mangel på arbeidskraft. Felles for dem er at de står i krevende situasjoner, og ønsker å se på muligheten for å bedre tjenestene til innbyggerne ved å utrede sammenslåing.

Det kan være både positive vedtak om naboprater i kommunestyrene, eller politiske initiativ fra ordførere. Jeg ønsker også oversikt over hva statsråden og regjeringen bistår med i disse tilfellene, for å sikre innbyggerne gode velferdstjenester. Til eksempel har Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik alle sammen positive kommunestyrevedtak og er godt i gang med en prosess for å reelt se på sammenslåing.

For noen kommuner, som Moskenes, er økonomi og svært krevende utsikter for å komme seg ut av Robek-lista en viktig begrunnelse for slike naboprater. Moskenes og Vestvågøy er vedtatt sammenslått fra 1. januar 2028, som den foreløpig eneste sikre sammenslåing frem i tid.

Statsråden og departementet med ansvar for 357 kommuner og 15 fylkeskommuner bør ha oversikt over prosesser som foregår mellom kommuner vedrørende sammenslåinger. Jeg ønsker derfor å be statsråden om en fullstendig oversikt over alle naboprater som foregår mellom norske kommuner.

Svar:

Kommunal- og distriktsdepartementet har i dag gode og forutsigbare økonomiske virkemidler for kommuner som vurderer sammenslåing. Disse er beskrevet i kommuneproposisjonen for 2026.

Departementet kan gi støtte til utredning for kommuner som ønsker å utrede sammenslåing. Kriteriet for å få utbetalt støtten er at beslutning om utredning er vedtatt av de aktuelle kommunestyrene, og at det foreligger en plan for videre oppfølging etter at utredningsarbeidet er ferdigstilt. Departementet gjør en konkret vurdering av hvor mye som tildeles i støtte basert på søknad fra kommunene. Det kan også gis støtte på inntil 100 000 kroner til hver kommune som utarbeider informasjon og gjennomfører innbyggerhøring om sammenslåing.

I tråd med inndelingsloven § 15 gir staten delvis kompensasjon for engangskostnader som oppstår i forbindelse med en sammenslåingsprosess. Denne støtten gis etter søknad.

Videre gir staten i en overgangsperiode kompensasjon for bortfall av rammetilskudd, slik at kommunene får tid til å tilpasse seg nye økonomiske rammer.

Statsforvalteren kan også gi kommunene bistand og veiledning gjennom hele prosessen.

Jeg ser positivt på at mange kommuner nå vurderer om dagens organisering er tilstrekkelig for å møte både nåværende og fremtidige utfordringer. Det er opp til kommunene å ta initiativ til samtaler om eventuell sammenslåing. Jeg er kjent med flere av disse prosessene, men departementet har ikke en fullstendig oversikt over dem, verken når det gjelder kommunestyrevedtak eller politiske initiativ. Sakene kommer først til departementet når kommunene søker om økonomisk støtte eller om sammenslåing. Jeg kan derfor gi en oversikt over kommu-

ner som har søkt departementet om støtte til sine lokale prosesser.

Moskenes og Vestvågøy ble 12. september 2025 vedtatt slått sammen til Vest-Lofoten kommune fra 1. januar 2028. Kommunene har fått tett oppfølging av statsforvalteren underveis i prosessen. I tillegg til den ekstraordinære støtten på 163,5 mill. kroner, har kommunene også fått 1,7 mill. kroner i støtte fra departementet til utredning og innbyggerhøring. Kommunene vil også få delvis kompensasjon for engangskostnader.

Flakstad kommune har fått støtte fra departementet til å gjennomføre folkeavstemning om videre prosess

om mulig sammenslåing med Moskenes og Vestvågøy. Kommunen har i tillegg fått tilsagn om 650 000 kroner til utredning. Vågan kommune har fått tilsagn om 100 000 kroner fra departementet for å høre innbyggerne om mulig sammenslåing med nabokommunene.

Gjøvik, Østre Toten og Vestre Toten har kommet langt i sin utredningsprosess. Departementet har støttet kommunene med 850 000 kroner til utredning og innbyggerhøring, og statsforvalteren har gitt skjønnsmidler til kommunenes arbeid.

SPØRSMÅL NR. 1169

Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 23. januar 2026 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Spørsmål:

Er statsråden fornøyd med NTNUs manglende bomberomprioritering, vil regjeringa se på en utvidelse av arealnormen og sørge for tilstrekkelige midler for å sikre tilfluktsrom?

BEGRUNNELSE:

I Adressa kan vi lese at NTNU søker om å bygge nye campus uten bomberom. NTNU-ledelsen viser til at de følger regelverket og vil først gjøre en ny vurdering av beredskapssituasjonen når nye regler trer i kraft. En etablering i etterkant er fordyrende.

NTNU ligger sentralt flere steder i Trondheim og bomberom vil være viktig for befolkninga for øvrig.

Svar:

I Meld. St. 9 (2024–2025) Totalberedskapsmeldingen fra januar 2025 varsler regjeringen at den vil oppheve den midlertidige stansen i byggingen av tilfluktsrom, slik at det ikke gis automatisk fritak fra byggeplikten. I meldingen fremgår det at forslag til justeringer av regelverket skal sendes på høring, med nye kriterier for krav til bygging av permanente beskyttelsesrom som skal verne befolkningen mot skader ved krigshandlinger. Arbeidet med ny forskrift pågår nå i Justis- og beredskapsdepartementet. Gjeldende regelverk og praksis gjelder inntil ny forskrift trer i kraft. Det innebærer at det i dag ikke foreligger plikt

til å bygge nye tilfluktsrom, men at vedlikeholdsplikten for eksisterende tilfluktsrom består.

Byggeprosjektet NTNU Campussamling er i gjennomføringsfasen, etter at Stortinget vedtok startbevilgning i 2024-budsjettet. Prosjektet er planlagt innenfor gjeldende regelverk. Det var på tidspunktet for startbevilgning ikke krav om at nye byggeprosjekter skulle planlegges og prosjekteres med tilfluktsrom. Plikten til å bygge tilfluktsrom har ikke vært praktisert siden 1998, men det må søkes om dispensasjon fra kravet om å etablere tilfluktsrom før byggingen starter.

Kunnskapsdepartementet har gitt Statsbygg oppdrag om å gjennomføre byggeprosjektet NTNU Campussamling innenfor rammene som Stortinget har vedtatt. Det er ikke tatt høyde for tilfluktsrom innenfor disse rammene, og Kunnskapsdepartementet har ikke stilt krav om at det skal etableres tilfluktsrom i prosjektet. I tråd med det som har vært normal praksis er det søkt om dispensasjon fra kravet om å bygge tilfluktsrom i NTNU Campussamling. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har innvilget dispensasjon fra kravet om å bygge tilfluktsrom.

Kunnskapsdepartementet er opptatt av å løse dette prosjektet innenfor rammene som er gitt av Stortinget, og i tråd med gjeldende regelverk. Dersom det for bygg som kommer senere blir stilt krav om å etablere tilfluktsrom, vil departementet rette seg etter dette. Et slikt krav vil evt. ha konsekvenser for kostnad og fremdrift, men dette er ikke utredet.

SPØRSMÅL NR. 1170**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 21. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Vil justisministeren sette i verk tiltak for å sikre at Trøndelag politidistrikt har tilstrekkelig etterforskningskapasitet?

BEGRUNNELSE:

Den såkalte Frosta-saken er for tiden under etterforskning i Trøndelag politidistrikt. Saken er svært omfattende med mange fornærmede og et svært stort bevismateriale. Det er en krevende og ressurskrevende etterforskning. Saken er en av tidenes største overgrepssaker.

De siste årene har Trøndelag politidistrikt mistet flere politifolk, samtidig som kriminaliteten har blitt mer alvorlig. Det er behov for flere politifolk, flere etterforskere og flere påtalejurister. Høyre har gjentatte ganger foreslått økte bevilgninger til politiet og til styrket påtale. Det er regjeringens ansvar å sørge for at politiet har ressursene som trengs for å håndtere kriminaliteten og holde oss trygge.

En så omfattende etterforskning krever mye ressurser. Dersom politiet ikke får større kapasitet, risikerer de å måtte nedprioritere etterforskning av andre prioriterte saker.

Svar:

Med budsjettet for 2026 har politiets driftsbudsjett hatt en nominell økning på om lag 6,5 milliarder kroner siden 2021, en økning på om lag 31 prosent. Fra 2021 til 2025 har Trøndelag politidistrikts budsjett nominelt økt med nesten 370 millioner kroner, en økning på over 34 prosent. Eventuelle økninger i politidistriktets budsjett som følge av Prop. 1 S (2025-2026) kommer i tillegg. Det er Politidirektoratet som fordeler midler mellom politidistrikter og andre enheter i etaten, i tråd med føringene som er gitt av Stortinget og departementet. Når budsjettet er fordelt er det opp til det enkelte politidistrikt å prioritere hvordan midlene best kan utnyttes for å løse samfunnsoppdraget, herunder basert på føringene fra Riksadvokaten.

Regjeringens prioritering av politibudsjettet har bidratt til styrket innsats både nasjonalt og i politidistriktene, blant annet på etterforskningsfeltet. Regjeringen har blant annet styrket Den høyere påtalemyndighet med 43 millioner kroner i statsbudsjettet for 2024. Dette er varige midler som innebærer en vesentlig styrking av stabskraften hos riksadvokaten og ved statsadvokatembetene. Som følge av satsingen har Den høyere påtalemyndighet iverk-

satt et viktig arbeid bl.a. med utvikling av normer og kompetanseheving i politiet. I tillegg er etterforskerressursene på viktige områder som økonomisk kriminalitet, vold i nære relasjoner og internettrelaterte overgrep mot barn, styrket. Gjennom budsjettavtalen på Stortinget for årets budsjett er ytterligere 20 millioner kroner øremerket til økt etterforskningskapasitet. Som det fremgår av årets tildelingsbrev til politiet, skal blant annet seksuallovbrudd fremdeles prioriteres høyt.

Regjeringen har gjennom de siste årene også planmessig arbeidet med tiltak for å bedre måloppnåelsen i straffesaksbehandlingen, med utgangspunkt i regjeringens plan for en styrket påtalemyndighet og bedre etterforskning. For regjeringen er det viktig å legge til rette for tilstrekkelig kvalitet og rettsikkerhet i etterforskningen og strafforfølgning av straffesakene. Kompetanseheving, normering og kontroll er viktige stikkord i denne sammenheng. For å unngå at saker med oppklaringspotensiale blir henlagt, eller trekker unødig langt ut i tid, må politiet og påtalemyndigheten også ha tilstrekkelig kapasitet og tilgjengelig kompetanse. Et trygt samfunn krever en god balanse mellom lokalt tilstedeværende politi og sterke, kompetente fagmiljøer som kan etterforske også den alvorligste kriminaliteten på en god og rettssikker måte.

SPØRSMÅL NR. 1171**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 20. januar 2026 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland****Spørsmål:**

Vil kunnskapsministeren bidra til at Statens lånekasse utviser en fleksibilitet, og finner unntak fra dagens regelverk, slik at studentene som er rammet av konkurs får til å slutføre sin utdanning?

BEGRUNNELSE:

Konkursen til Pilot Flight Academy rammer flygerstudentene hardt på flere områder. En ting er muligheten for å slutføre utdannelsen ved andre flyskoler, en annen ting er de økonomiske konsekvensene av en konkurs.

Luftfartstilsynet har varslet at de vil bidra til smidige løsninger, noe som er veldig bra.

Studentene er avhengige av at også Statens lånekasse utviser en smidighet. Deres regelverk tar antagelig ikke høyde for at en skole går konkurs. Studiekostnadene til en flygerstudent er også langt høyere enn for andre studier. I tillegg vil studenter fra andre studier ha en viss nytte av avbrutte studier – noe flygerstudenter ikke har. Enten er en sertifisert til å føre et rutefly, eller så er man ikke sertifisert.

Flygerstudentene bør slutføre studiene ved en annen godkjent flyskole, selv om skolen pr i dag ikke er godkjent for lån i Statens Lånekasse. Det er avgjørende viktig at studentene slutfører utdannelsen. Ved endt studie har de det samme kvalitetsstempelet om de slutfører på en flyskole godkjent av Nokut og Statens Lånekasse, eller slutfører ved en flyskole som ikke er godkjent av dem – så lenge flyskolen er godkjent av Luftfartstilsynet.

Staten er nå i en posisjon hvor staten kan velge om den vil bidra til å forverre situasjonen for studentene, eller om den vil bidra til å finne smidige løsninger som fører til et godkjent yrke med høy lønn og god skatteinngang.

Tapet konkursen påfører studentene går fra midlene studentene har lånt i Statens lånekasse. For å slutføre studiene vil de ha behov for å øke lånet. I tillegg til tapet i konkursen er overgangen til ny flyskole fordyrende og forsinkende. Ideelt sett burde de få unntak fra utlånsreglene slik at de kunne få ferdigfinansiert studiene.

Tilbakemeldingene jeg får tyder på at Statens Lånekasse vil begynne renteberegning og lånekrav til tidspunktet for konkursen, og ikke til tidspunktet for sluttført utdanning. En slik metode vil ramme studentene ekstra hardt.

Det som bør ha fokus nå, er at studentene slutfører sin utdanning, og at myndighetene er så fleksible som

det er mulig å være i en kritisk periode for å få dette til. I den andre enden er det en godt betalt jobb som gir landet gode skatteinntekter.

Svar:

Fagskoleutdanning ligger under mitt ansvarsområde som forsknings- og høyere utdanningsminister. Det er derfor jeg som svarer på spørsmålet fra representanten.

Studenter som fortsetter på en fulltidsutdanning kan fortsette å få lån og stipend fra Lånekassen, uten å måtte begynne på nedbetaling av gjelden sin, så lenge de tar en godkjent utdanning og har rett til lån og stipend innen rammen på 480 studiepoeng totalt. Første faktura fra Lånekassen sendes ut om lag 7 måneder etter studentene har sluttet å motta studiestøtte. Det er mulig å få utsettelse med å betale denne i inntil 3 år.

Rentene på studielånet løper fra studentene sluttet å motta støtte. Lånekassen har ordninger for å få slettet renter ved for eksempel arbeidsledighet. Det finnes derfor allerede løsninger i regelverket som bidrar til å ivareta studentene ved Pilot Flight Academy, dersom de må vente lenge på oppstart av videre studier og ikke får inntektsgivende arbeid i mellomtiden.

For å ivareta studentene og ikke gi dem for høy gjeld etter endt utdanning, er det satt en grense for å motta tillegglånet til skolepenger ved akkreditert trafikkflygerutdanning i Norge på 2 studieår. Ikke alle som fullfører utdannelsen er sikret jobb som flyger i etterkant, og det er derfor viktig å sette en grense for hvor høyt studielån de kan få uten sikker inntekt for å nedbetale gjelden sin.

Det er bare akkreditert utdanning som gir rett til utdanningsstøtte i Lånekassen. Akkreditering skal sikre at fagskoleutdanning er i tråd med fagskoleregelverket, og dermed sørge for tilfredsstillende utdanningskvalitet.

SPØRSMÅL NR. 1172**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 26. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Har kommunene adgang til å nekte å gi hjemmetjeneste eller annen nødvendig helse- og omsorgstjeneste i hjemmet til innbyggere som bor i ytre deler av distriktene?

BEGRUNNELSE:

Statsforvalteren i Vestland har i brev til Kinn kommune bedt om redegjørelse for kommunens utarbeidelse av ny tjenestestandard, og at de ikke lengre gir tjenester til innbyggere bosatt på øyene, heller ikke i dalene. Det innebærer at de som er bosatt i ytterste del av distriktene ikke lengre får kommunale helse- og omsorgstjenester hjemme. I brevet viser Statsforvalteren til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1, jf. § 4-1 og pasient og brukerrettighetsloven § 2-1 om kommunens plikt til å gi nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Jeg er gjort kjent med at andre kommuner også vurderer å nekte innbyggere som bor i ytterste delene av distriktene helse- og omsorgstjenester i hjemmet.

Jeg er sterkt bekymret om dette skal bli akseptert som en standard for kommunene, fordi det vil være en trussel mot likeverdige helsetjenester der folk bor.

Svar:

Det følger av helse- og omsorgstjenestelovens § 3-1 første ledd at kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Bestemmelsen korresponderer med pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 annet ledd som fastslår at pasient og bruker har rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Kommunens plikt til å sørge for nødvendige helse- og omsorgstjenester kan i prinsippet ikke avgrenses til nærmere bestemte geografiske områder innad i kommunen.

Når det gjelder omfanget av tjenestene fremgår det av Ot.prp. nr.66 (1981-82) (forarbeidene til tidligere kommunehelsetjenesteloven som var forløperen for dagens helse- og omsorgstjenestelov) at kommunens plikt til å yte nødvendig helsehjelp vil være avgrenset til det som økonomi, tilgang på helsepersonell og utstyr gjør mulig. Det heter videre at det ikke er meningen med bestemmelsen å pålegge kommunene en urimelig og urealistisk forpliktelse. Dog må man forutsette at det finnes en minstandard som en kommune ikke kan gå under. Fastleggingen av standarden må overlates til praksis, og sees på

bakgrunn av den økonomiske situasjonen i helsesektoren generelt, og i den enkelte kommune spesielt, slik den til enhver tid fortoner seg.

Den enkelte kommune står relativt fritt til selv å avgjøre hvordan den ønsker å organisere og innrette sitt tjenestetilbud ut fra hva som måtte være mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold og behov. Det følger av lovens bestemmelser at kommunen skal yte nødvendige og forsvarlige tjenester. Regelverkets system er at ingen har rett på en bestemt helse- eller omsorgstjeneste fra kommunen. Det er opp til kommunen å avgjøre hvilket tilbud den enkelte skal få ut fra den enkeltes behov sett i sammenheng med de tilbud og ressurser kommunen har til rådighet.

SPØRSMÅL NR. 1173**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Julie E. Stuestøl****Besvart 26. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Hvordan følger regjeringen opp ny forskning som tilsier at omveltningssirkulasjonen i Atlanterhavet (AMOC) kan bli varig svekket eller kollapse som følge av klimaendringene, og at dette er langt mer sannsynlig enn tidligere antatt, og vil statsråden ta initiativ til eller støtte et oppdatert kunnskapsgrunnlag som spesifikt kartlegger konsekvensene for Norge av et scenario med AMOC-bortfall, og mener statsråden at de oppjusterte sannsynlighetsestimatene tilsier et taktskifte i arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser?

BEGRUNNELSE:

Vesentlig svekkelse eller bortfall av omveltningssirkulasjonen i Atlanterhavet (AMOC) kan utgjøre en eksistensiell risiko for Norge. Uten varmetransporten fra dette havstrømsystemet ville Norge og andre nordiske land trolig vært betydelig kaldere, selv mens resten av verden opplever global oppvarming. Ved en kollaps vil det norske samfunnet vanskelig kunne opprettholdes i sin nåværende form.

I oktober 2024 sendte en rekke klimaforskere et åpent brev til Nordisk ministerråd med advarsel om denne risikoen. Ny forskning publisert i august 2025 skjerper advarselen: Selv i et lavutslippsscenario i tråd med Parisavtalen, anslås nå om lag 25 prosent sannsynlighet for AMOC-kollaps innen 2300. Sannsynligheten i scenarioer med vedvarende høye utslipp øker til 70 prosent. Dette innebærer en uakseptabelt høy risiko for katastrofale konsekvenser.

Island har nylig løftet spørsmålet om AMOC-kollaps til sitt nasjonale sikkerhetsråd og definert det som en trussel mot rikets sikkerhet. Nordisk ministerråd har iverksatt et initiativ for å vurdere konsekvensene for nordiske land, koordinert av Finlands meteorologiske institutt.

Rapporten «Klima i Norge» fra Norsk klimaservice-senter (2025), som danner grunnlaget for klimatilpasning i Norge, inneholder derimot ikke beregninger som tar høyde for et scenario med AMOC-kollaps. Gitt at ny forskning indikerer at en slik utvikling er mer sannsynlig enn tidligere antatt, er det nødvendig at norske myndigheter sikrer et kunnskapsgrunnlag som spesifikt belyser de mulige konsekvensene for samfunnssikkerheten i Norge.

Svar:

Regjeringen følger med på ny forskning om AMOC (Atlanterhavets omveltningssirkulasjon) og mulige svekkelser som følge av klimaendringer, med Meteorologisk institutt som overvåker situasjonen.

Det viktigste for å unngå å overskride vippepunkter er å begrense temperaturøkningen gjennom utslippskutt. De norske utslippene er på vei ned etter å ha vært på omtrent 1990-nivå fram til rundt 2020. Vi har gjort mye, men har fortsatt en stor jobb å gjøre, år for år. Det skal vi gjøre med å fortsatt føre en klimapolitikk som er både effektiv og rettferdig. I 2025 meldte vi inn et ambisiøst klimamål for 2035 under Parisavtalen og det er vi stolte av. I Klimamelding 2035 varslet vi systematisk arbeid med å kutte de norske forbrenningsutslippene gjennom å lage tidslinjer for å fase ut bruk av fossile brenslers mot 2050. Dette har vi fulgt opp i den årlige klimastatus og -plan (KSP). I KSP redegjør regjeringen for fremdriften i arbeidet med å nå klimamålene for 2030 og 2035 på veien til et lavutslippssamfunn innen 2050.

I Nordisk ministerråd har Norge, sammen med de andre nordiske landene, jobbet med oppfølgingen av forskerbrevet om AMOC. I oktober 2025 arrangerte det daværende finske formannskapet vitenskapskonferansen «Nordic tipping week». Sluttrapporten er ventet i februar i år. Formålet med denne rapporten er å oppsummere den vitenskapelige kunnskapen om de potensielle konsekvensene i Norden av en kollaps i AMOC, foreslå tiltak for å begrense og tilpasse seg disse konsekvensene, samt gi en oversikt over gjenværende kunnskapshull i forskningen. Det er reservert i overkant av to millioner norske kroner for videre arbeid med et kunnskapsgrunnlag om AMOC i Norden i Nordisk ministerråd, med mulighet for utvidelse.

Norge har også i FNs klimapanel støttet at sammenstilling av kunnskap om vippepunkter får mer plass i neste runde med rapporter. Det er nå bestemt at det blir et eget kapittel om vippepunkter i delrapport 1 av hovedrapporten, rapporten om klimaendringers naturvitenskapelige grunnlag.

I et europeisk kunnskapssamarbeid mellom land, Joint Programming Initiative (JPI) Climate og JPI Ocean, jobbes det med en kunnskapssammenstilling om AMOC som skal være klar til desember 2026. Miljødirektoratet har nominert eksperter fra norske forskningsinstitusjoner til dette arbeidet. Rapporten vil sammenstille forskning om klimaendringens påvirkning på AMOC, i hvilken grad

AMOC er i ferd med å svekkes, AMOC i framtiden og konsekvenser og risiko av endringer i AMOC for hetebølger, karbonopptak og karbonkretsløpet, havnivå, økosystemer og habitat. Rapporten vil også adressere sosioøkonomiske konsekvenser for politikk og mål for tilpasning og utslippsreduksjoner.

Regjeringen jobber med å redusere utslipp, følger med på forskningen, nominerer norske forskere innen feltet til forskning på AMOC der vi har mulighet til det, og støtter at det forskes på temaet i ulike fora vi deltar i, for å få en bedre risikoforståelse og forslag til å håndtere risikoen fra eksperter.

SPØRSMÅL NR. 1174

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Maren Grøthe

Besvart 27. januar 2026 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Når kan vi forvente at regjeringen vil legge frem de kompenserende tiltakene for fjernvarmesektoren som energiministeren varslet i september, og hvordan vil statsråden sikre at rammevilkårene eller situasjonen for selskapene ikke forverres mens utredningen pågår?

BEGRUNNELSE:

Senterpartiet ser på fjernvarme er en avgjørende del av det norske energisystemet. I dag dekker fjernvarme om lag 10 prosent av oppvarmingsbehovet i industri, tjenesteyting og husholdninger og er avgjørende for å erstatte elektrisk oppvarming, avlaste strømmettet og styrke forsyningssikkerheten.

Fjernvarmesektoren har imidlertid store utfordringer knyttet til lønnsomhet, blant annet som følge av reduksjon i elavgiften. Fjernvarme konkurrerer med elektrisk oppvarming i det samme markedet, men skal ifølge Energiloven skal ikke prisen for fjernvarme overstige prisen for elektrisk oppvarming. Når elavgiften da senkes, uten tilsvarende tiltak for fjernvarme, svekkes lønnsomheten i eksisterende anlegg og investeringsviljen i nye prosjekter. Konsekvensen kan bli at fjernvarme fases ut og erstattes med strøm. Dette vil påvirke varmforsyningen, beredskap og lokale energisystemer. Det er derfor et tydelig behov for kompenserende tiltak.

I september varslet energiministeren til E24 at regjeringen ville se på kompenserende tiltak, og signaliserte at fjernvarmen ikke skulle komme dårligere ut som følge av endringen i elavgiften. I statsbudsjettet for 2026 varslet regjeringen at de «vil vurdere om det er behov for tiltak for å opprettholde samfunnsøkonomisk lønnsom fjernvarmeproduksjon», og at Energidepartementet skal gjennomføre en utredning som «er forventet ferdigstilt i løpet

av 2026». Budsjettet slår også fast at endringen i elavgiften «har betydning for fjernvarmeaktørene», og at regjeringen «vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte».

For en sektor som allerede står i en presset situasjon, er i løpet av 2026 et svært langt tidsperspektiv. Manglende avklaringer kan gi utsatte investeringer, svekket drift og risiko for bortfall av fjernvarmeproduksjon i flere områder. Derfor haster det med konkrete tiltak.

Svar:

Fjernvarme spiller en viktig rolle i energisystemet vårt. Endringene vi har gjort i energimerkeordningen, og inkludering av fjernvarme i Norgespris og strømstønadordningen har vist at jeg er opptatt av å styrke fjernvarmens rolle. Samtidig melder flere fjernvarmeselskap om en krevende økonomisk situasjon.

Regjeringen varslet i statsbudsjettet for 2026 at vi skal vurdere om det er behov for tiltak for å opprettholde samfunnsøkonomisk lønnsom fjernvarmeproduksjon. Energidepartementet vurderer nå behovet for tiltak på kort og lang sikt, i samarbeid med andre departementer. I den forbindelse innhenter vi også vurderinger fra Norges vassdrags- og energidirektorat og fra eksternt hold, og jeg har jevnlig dialog med bransjen om situasjonen.

Jeg prioriterer dette arbeidet høyt og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 1175**Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Maren Grøthe****Besvart 26. januar 2026 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en oversikt over hvilke tiltak som er gjennomført de siste 5 årene for å forenkle og sikre raskere utbygging av strømmnett i Norge, og hvilke nye tiltak statsråden tar sikte på å gjennomføre for å sikre enklere prosesser og mer nettutbygging i årene som kommer?

BEGRUNNELSE:

Det er et stort behov for ytterligere utbygging og forbedring av strømmettet i Norge, særlig for å sikre tilgang på kraft til lokalsamfunn, næringsliv og industri. Riksrevisjonens undersøkelse av kapasiteten i strømmettet, Dokument 3:7 (2024–2025), pekte på at manglende kapasitet i strømmettet hindrer næringsutvikling og bremser omstilling, samt at dagens virkemidler ikke sikrer tilstrekkelig kapasitet verken gjennom effektiv utbygging eller utnyttelse av strømmettet. Det er tatt flere grep de siste årene for å forenkle prosessene og styrke saksbehandlingen, men Riksrevisjonens konklusjon viser at det også er behov for ytterligere tiltak.

Svar:

Arbeiderpartiregjeringen vil legge til rette for mer og raskere nettutbygging. Siden regjeringen tiltrådte i 2021 har det vært høyt prioritert å legge til rette for mer og raskere utbygging ved å effektivisere og forenkle saksbehandlingsprosessene. Vi er godt i gang med dette arbeidet, blant annet som oppfølging av NOU 2022:6 - Nett i tide, og regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet – som i all hovedsak er fulgt opp.

Under denne regjeringen er det gjennomført en historisk styrking av saksbehandlingskapasiteten i NVE og NVEs arbeid med å digitalisere planleggings- og konsesjonsprosessene for nett. Det er etablert en hurtigsporordning for rask behandling av godt forberedte og lite konfliktfylte saker om nett. I 2024 ble omtrent halvparten av nesten 300 nettsaker behandlet i hurtigspor. Regjeringen har også lagt til rette for raskere og enklere behandling av store kraftledningssaker. Meldepliktgrensen for 132 kV-ledninger i regionalnettet er økt fra 15 km til 50 km, og det er innført såkalt henteplikt, som innebærer at områdekonsesjonærer plikter å bygge nett med spenning til og med 22 kV ut til ny kraftproduksjon. Disse anleggene kan bygges innenfor områdekonsesjonsordningen

uten egen konsesjonsbehandling. Regjeringen har i tillegg avviklet kravet om ekstern kvalitetssikring av konseptvalgutredninger for nye, store kraftledninger, og flyttet vedtaksmyndigheten for disse anleggene tilbake til NVE fra Kongen i statsråd.

Flere av tiltakene som regjeringen har gjennomført vil trenge noe tid til å virke før resultatene vises for fullt, men vi er på riktig kurs. NVE behandler flere søknader enn før. I løpet av de tre første kvartalene i 2025 har NVE fattet vedtak eller avgitt innstilling i flere saker, enn det som har blitt gjort innenfor et helt år i årene 2020 til og med 2024. Samtidig erfarer jeg at nettselskapene prioriterer høyt å ta sin del av ansvaret for å fremskynde prosessene.

I Meld. St. 35 (2023–2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold (naturmeldingen), jf. Innst. 115 S (2024–2025), la regjeringen til grunn et prinsipp om at «særlig samfunnsnyttige formål som fornybar kraftproduksjon, kraftledninger, samfunnskritisk digital infrastruktur og forsvar» skal vektes tungt ved konflikter mellom utbyggingsformål. Energidepartementet vil i samråd med andre departementer arbeide for at dette kan operasjonaliseres på en god måte for energiinfrastrukturtiltak. I tillegg vurderes og gjennomføres det fortløpende nye tiltak for å forenkle og effektivisere saksbehandlingen ytterligere, blant annet for å unngå unødvendig dobbeltbehandling etter ulike loververk. NVE er i gang med å ta i bruk felles framdriftsplaner med nettselskapene i de største sakene, og det legges opp til mer parallelle prosesser i saker der det kan være egnet.

Selv om det er gjennomført mange gode tiltak, betyr det ikke at jobben er gjort. Vi vil fortsette å søke etter og gjennomføre tiltak for raskere utbygging av nettet.

SPØRSMÅL NR. 1176**Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Erling Sande****Besvart 26. januar 2026 av næringsminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Vil statsråden gripe inn og hindre nedlegging av Førdekontoret og andre sentraliserende grep som Innovasjon Norge no varslar?

GRUNNGJEVING:

Historisk har Innovasjon Norge mellom anna utgangspunkt i Distriktenes utbyggingsfond og er tenkt som ein viktig reidskap for å utvikle heile Noreg. Ein desentralisert organisasjon er viktig for å kjenne til dei utfordringar og moglegheiter dei ulike delane av landet har. At Innovasjon Norge har tilsette i den same geografien som det næringslivet organisasjonen skal bistå med til dømes startkapital og rådgjeving gjev meir effektiv og treffsikker ressursbruk. No varslar Innovasjon Norge at dei vil legge ned kontoret i Førde, noko som vil vere eit tap for Fjordane regionen og bety at verkemiddelapparatet kjem lengre unna det næringsliv og dei gründerar dei skal bidra til.

Svar:

Gjennom Stortinget si handsaming av statsbudsjettet for 2026 blei det vedteken reduksjon i løyvingane til det næringsretta verkemiddelapparatet, inkludert til Innovasjon Noreg. Som følge av desse kutta må selskapet ta ulike grep for å kutte kostnader. Selskapet har opplyst at det er snakk om ei nedbemanning med om lag 100–110 personar. Samstundes har dei meldt at selskapet framleis vil vere til stades i heile landet, men at dei framover

vurderer å slå saman einskilte kontor og å ta andre grep for å få større fagmiljø og sikre betre utnytting av samla kapasitet og kompetanse. Selskapet vil sikre nærleik til regionalt næringsliv på nye måtar, blant anna gjennom å ha tilsette som sit i regionale næringsmiljø. Arbeidet med oppstartsbedrifter og gründerar i heile landet vil bli best mogleg handsama innanfor dei rammene selskapet no har.

Selskapet sitt styre har ansvaret for ei forsvarleg organisering av verksemda, jf. lov om Innovasjon Noreg § 17. Det er derfor styret sitt ansvar å gjennomføre naudsynt omstilling som følge av redusert oppdragsmengde.

Eigarane, staten ved Nærings- og fiskeridepartementet (51 pst.) og fylkeskommunane (49 pst.), utøver den øvste myndigheita i selskapet i føretaksmøtet. Eigarane si myndigheit i selskapet kan ikkje utøvast utanom i føretaksmøtet, jf. lov om Innovasjon Noreg § 28. NFD, fleire andre departement og fylkeskommunane er òg oppdragsgivarar for selskapet. NFD sine oppdrag til selskapet blir vedtekne av Stortinget etter forslag frå regjeringa, og blir delt selskapet gjennom oppdragsbrev.

På bakgrunn av oppdraga dei får, skal Innovasjon Noreg innrette tilbodet sitt til næringslivet på ein målretta og effektiv måte, for å ta hand om formålet og oppgåvene sine best mogleg innanfor dei midlane som er tilgjengelege. Eg har tillit til at selskapet vil finne gode løysingar framover i dialog med oppdragsgivarar og eigarar. Eg vil understreke at Innovasjon Noreg framleis skal vere til stades i heile Noreg og tett på næringslivet.

SPØRSMÅL NR. 1177**Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Alf Erik Andersen****Besvart 23. januar 2026 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Hvor mange møter har representanter for regjeringen hatt i Samarbeidskomiteen LO-AP vedrørende de inn-

leierestriksjoner mot bruk av bemanningsforetak, som ble innført fra 1. april 2023, når fant disse møtene sted, og

ble LO gitt siste ord i saken før den gikk som lovproposisjon til Stortinget?

BEGRUNNELSE:

LO fremmet krav om at det skulle innføres strenge restriksjoner mot bruk av bemanningsforetak ved innleie, det ble gjort en høring om saken med høringsfrist 19. april 2022. Deretter fremmet regjeringen sine innstrammingsforslag i arbeidsmiljøloven 17. juni 2022 gjennom Prop. 131 L (2021–2022). Proposisjonen ble deretter vedtatt av Stortinget 16. desember 2022 og sanksjonert 20. desember 2022. Det forelå 121 høringssvar før proposisjonen gikk videre, hvorav mange hadde innsigelser mot regjeringens forslag, bl.a. Akademikerne, som skrev til Arbeids- og inkluderingsdepartementet den 19. april 2022:

«Forslaget er begrunnet i misbruk i enkelte bransjer, men har som konsekvens at hele arbeidslivet får en betydelig begrensning i muligheten til å dekke tidsbegrensede kompetansebehov. Forslaget vil kunne føre til at flere av våre medlemsgrupper i større grad vil oppleve midlertidige tilsetninger.»

Likevel var det LOs syn som fikk gjennomslag i proposisjonen. I og med at regjeringen har møter med LOs ledelse hver 14. dag, er spørsmålet om LO har fått fremmet sitt syn etter høringen og på den måte hatt siste ordet før saken gikk til Stortinget. Hvis dette er tilfelle, så er spørsmålet hvilken betydning høringen i det hele tatt

har hatt for regjeringens arbeid, dersom LO uansett skulle få siste ordet i sakens anledning i møte i etterkant av høringen.

Svar:

Samarbeidskomiteen LO-Ap er et forhold mellom Arbeiderpartiet og LO, og er en sak for deres organisasjoner. Eventuelle spørsmål om innholdet i deres møter må stilles til dem.

Jeg viser til Prop. 131 L (2021–2022), hvor det er redegjort for prosessen, departementets vurderinger og høringsinstansenes synspunkter på forslag om endringer i regelverket for inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsforetak. Utgangspunktet for høringsforslagene var departementets vurdering av at det var behov for tydelige innstramminger i regelverket for å unngå at arbeidsmiljølovens hovedregel om faste ansettelser undergraves. Flere ulike tema ble drøftet i høringsnotatet. Partene i arbeidslivet fikk på vanlig måte anledning til å gi uttrykk for sine synspunkter.

På bakgrunn av høringsrunden la daværende arbeids- og inkluderingsminister fram en lovproposisjon, som deretter fikk tilslutning av et flertall i Stortinget, i tråd med de alminnelige rutiner og praksis for lovarbeid.

SPØRSMÅL NR. 1178

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 23. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden sei noko om lovligheten å sette opp bomstasjoner på stader der nye vegar ikkje kjem, men der trafikken er stor?

GRUNNGJEVING:

På Osterøy er det lokal diskusjon om en lokal bompengepakke. Øya har allerede hatt fleire bompengeprojekt som er nedbetalt. Men det diskuteres å sette opp framtidige bomstasjoner ved brua og også langs allerede nedbetalte vegprosjekt fordi trafikken det er styrt. Osterøy FrP reagerer på dette og ber meg ta det opp med statsrå-

den om det er lovleg å sette opp bommar ved nedbetalte prosjekt der heller ikkje i ein ny pakke kjem vegprosjekt.

Svar:

Rettsleg grunnlag for innkrevjing av bompengar følger av veglova § 27. Der framgår det at Samferdselsdepartementet med samtykke frå Stortinget kan fastsetje at det skal krevjast bompengar på offentleg veg, fastsetje storleiken på avgiftene og setje vilkår om bestemt bruk av avgiftsmidlane. På dette grunnlaget er det fastsett eit meir detaljert regelverk og føringar med prosessuelle krav til gjennomføring og innretning av bompengoordningar som skal følgjast opp i førebuing av nye saker.

På generelt grunnlag vil eg vise til at bompengennkrevjing, inkl. bompengepakker, vert realisert etter initiativ frå lokale styresmakter og førebudd i tråd med retningslinjene for bompengefinansiering. Mellom anna skal både prosjektportefølje og innkrevjingsopplegg vurderast geografisk i forhold til nytteprinsippet for betaling av bompengar.

Det er fleire eksempel på bompengepakker der innkrevjinga ikkje nødvendigvis er direkte lokalisert ved tiltaka/prosjekta. Det kan vere at innkrevjingssystemet utgjør ein tett ring rundt tiltaka, eller som i Kvinnheradpakken, at innkrevjinga skjer på ferjestrekningar. Elles skal bompengepakker også ha prosjekt som kan starte opp så snart Stortinget har vedtatt ein proposisjon om pakken.

Eg er kjend med at lokale styresmakter har starta opp eit arbeid med å vurdere løysingar for utvikling av vegnettet på Osterøy. Dette arbeidet er i ein tidleg fase, og eg får opplyst at det ikkje ligg føre avklart opplegg for ei eventuell bompengepakke og heller ikkje reguleringsplan for eit mogleg oppstartsprosjekt. Ei eventuell sak ligg difor fram i tid.

Samferdselsdepartementet har av den grunn ikkje noko grunnlag for konkret å vurdere eit eventuelt bompengeopplegg på Osterøy no. Eg vil ta stilling til ei eventuell sak når den lokalpolitiske handsaminga er over og det ligg føre bompengesøknad frå Vestland fylkeskommune.

SPØRSMÅL NR. 1179

Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Marthe Hammer

Besvart 26. januar 2026 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Hva er bakgrunnen for at naturressursskatten ikke er justert i tråd med prisutviklingen siden 1997, med unntak av i 2024?

BEGRUNNELSE:

Naturressursskatten på vannkraftverk på 1,34 øre per kWh betales til kommuner og fylkeskommuner med henholdsvis 1,13 og 0,21 øre per kWh. Naturressursskatt kan trekkes fra krone for krone i fastsatt selskapsskatt til staten, og utgjør derfor normalt ingen ekstra belastning for selskaper.

Med unntak av 2024 er ikke naturressursskatten blitt prisjustert siden innføring i 1997. Prisstigningen siden skatten ble innført er over 98 prosent, ifølge Kraftfylka. Mens andre kraftskatter, som grunnrenteskatt til staten, i samme periode har økt i tråd med prisutviklingen, har den reelle verdien av naturressursskatten sunket parallelt med prisutviklingen i snart tretti år.

Svar:

Naturressursskatten er en mekanisme for å omfordele grunnrente i vannkraftnæringen fra staten til vertskommuner og -fylkeskommuner. Den kommer til fratrekk krone for krone i selskapsskatten til staten, og utgjør der-

for normalt ingen belastning for selskapene. Etter gjeldende regler er satsen 1,34 øre/kWh, hvorav 1,13 øre/kWh fordeles til kommunene og 0,21 øre/kWh til fylkeskommunene. Etter forslag fra regjeringen ble satsene økt fra henholdsvis 1,1 og 0,2 øre/kWh i budsjettet for 2025 gjennom endring i skatteloven § 18-2.

Vertskommuner for vannkraftverk skiller seg ut ved at de får en stor andel av inntektene fra næringen gjennom særskilte regler for eiendomsskatt og naturressursskatt, samt konsesjonsavgift og konsesjonskraft. I tillegg kan kommuner som eier kraftverk, motta utbytteinntekter. Kommunenes inntekter fra naturressursskatt må ses i sammenheng med øvrige inntekter som vertskommunene mottar. Mange av kommunene med høye inntekter fra naturressurser er blant landets rikeste per innbygger når en inkluderer alle kommunale inntekter. Særlig har verdien av konsesjonskraft og utbytteinntekter økt betydelig de siste årene, i takt med økte kraftpriser.

SPØRSMÅL NR. 1180**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 26. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan det bes om oversikt over ved hvilke barnevernsinstitusjoner det er opprettet helseteam, hvilke som gjenstår og når det kan forventes at de gjenstående institusjonene har fått helseteam knyttet til seg?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2026 er det satt av 40 millioner kroner til opprettelse av helseteam tilknyttet barnevernsinstitusjoner.

Svar:

Stortinget har gitt tilslutning til flere tiltak for å styrke tilgang til helsehjelp for barn i barnevernet, blant annet helseteam tilknyttet alle barnevernsinstitusjoner, jf. Prop. 83 L (2024-2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet).

I statsbudsjettet for 2026 har vi styrket arbeidet med helseteam med 56 millioner kroner. De regionale helseforetakene har også fått i oppdrag i 2026 å sørge for at det er etablert helseteam tilknyttet alle barnevernsinstitusjoner, og vi har bedt om en samlet oversikt innen årsskiftet.

Jeg bedt de regionale helseforetakene om en oversikt over arbeidet så langt med etablering av helseteam tilknyttet barnevernsinstitusjoner i regionene. Som oversikten fra regionene viser, har arbeidet kommet langt. Det rapporteres om et godt samarbeid med barnevernet, og at det er etablert helseteam eller helseressurser tilknyttet de aller fleste barnevernsinstitusjoner. Oversikten viser også at det jobbes med å få slike ressurser på plass i løpet av 2026 der det ennå ikke er etablert helseteam.

Helse Nord RHF opplyser at de i samarbeid med de fire sykehusforetakene i regionen og Bufetat region nord, jobber for å finne en hensiktsmessig løsning på oppdraget. Det er i dag ca. 110 døgnplasser i barnevernet i opptaksområdet til helseforetakene i Helse Nord. Barnevernsinstitusjonene er ikke jevnt fordelt i regionen. Det er derfor vurdert at det ikke er hensiktsmessig å etablere identiske løsninger i de fire helseforetakene i regionen.

I Helgelandssykehuset er det tre institusjonsplasser i foretakets opptaksområde, som er plassert i Mo i Rana. Det har over mange år vært et tett samarbeid mellom helse og barnevernet vedr. helsehjelp der. Den lokale barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikken har avsatte

ressurser til barnevernet. Tilbakemeldingene fra Bufetat er at oppfølgingen av barn på barnevernsinstitusjonen fungerer svært godt.

I Nordlandssykehuset er det ca. 30 institusjonsplasser i foretakets opptaksområde. Nordlandssykehuset har et eget helseteam for barnevernet, organisert som en egen enhet. De øvrige tilbudene er organisert som del av den lokale poliklinikken. Bakgrunnen for dette er piloten om fellesinstitusjoner mellom helse og Bufetat som har pågått i noen år avsluttes i 2026. Helse Nord RHF og Nordlandssykehuset er enige om at teamet skal videreføres og at de skal yte støtte og hjelp til alle barnevernsinstitusjoner i foretakets opptaksområde.

Ved Universitetssykehuset Nord-Norge er det ca. 50 institusjonsplasser i foretakets opptaksområde. Tilbudet til barnevernsinstitusjonene fra helse er organisert slik at den lokale poliklinikken stiller med ressurser til Bufetat-institusjonene. Tilbakemeldingene har vært at oppfølgingen i stort har fungert godt, men det har i perioder vært mangler i oppfølgingen fra helse i perioder med bemanningsutfordringer (særlig i de små polikliniske enhetene i Midt-Troms).

I Finnmarkssykehuset er det ca. 30 institusjonsplasser i foretakets opptaksområde. De fleste døgnplassene er lokalisert i nærheten av Alta. Finnmarkssykehuset og Bufetat region nord er enige om at det er i Alta det har vært mest utfordrende å etablere tilstrekkelig gode helsetilbud for barn i barnevernsinstitusjon. Det har vært utfordrende for en liten barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk å klare å opprettholde et dedikert behandlingstilbud til et høyt antall barn og unge med til dels store helsebehov.

Helse Nord RHF oppsummerer at de i 2026 vil benytte bevilgede midler til helseforetakene for å styrke helsetilbudet til barn i barnevernsinstitusjon. De har etablert helsetilbud til alle barnevernsinstitusjoner, og det foreligger samarbeidsavtaler mellom helseforetaket og Bufetat i alle helseforetak. Helse Nord forventer at de i løpet av 2026 vil ha dedikerte helseteam for barn i barnevernsinstitusjon i UNN og Nordlandssykehuset. For de små fagmiljøene i Helgelandssykehuset og Finnmarkssykehuset vil det være dedikerte ressurser organisert i lokal barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk som utgjør helseteamet også etter 2026.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at alle barnevernsinstitusjoner i regionen som helseforetakene vet om, har en avtale med spesialisthelsetjenesten og tilgang på am-

bulante spesialisthelsetjenester. Helseforetakene har ikke til enhver tid oversikt over nye private leverandører for Bufetat, og er avhengig av at Bufetat eller institusjonene selv informerer spesialisthelsetjenesten. Helseforetakene benytter etablerte ambulante tjenester i psykisk helsevern for barn og unge. Dette inkluderer akutt-teamene ved barne- og ungdomspsykiatriske avdelinger, som kan gi både vurdering og nødvendig oppfølging, inkludert ambulant bistand ved behov. Helseforetakene i regionen har etablert faste kontaktpunkter med barnevernsinstitusjonene, og det er dedikerte ressurser i spesialisthelsetjenesten som følger opp barnevernsinstitusjonene. Det arbeides systematisk med tidlig identifisering av behov

og tilpasning av helsehjelp. Der det er nødvendig, settes det sammen tverrfaglige team rundt den enkelte ungdom. Tilbakemeldingene viser at helseforetakene har god og jevnlig kontakt med barnevernsinstitusjonene i sitt opptaksområde og tjenestetilbudet tilpasses med bakgrunn i behov. Midlene til Helse Midt-Norge for 2026 vil bidra til videre utvikling og strukturering av tilbudet, i tråd med oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Følgende tabell beskriver hvordan behandlingstilbudet fra spesialisthelsetjenesten i Helse Midt-Norge er organisert ved hver enkelt barneverninstitusjon.

Barnevernsinstitusjon	Helseforetak	Avtale/tilbud	Kort beskrivelse av praksis
Alle statlige og mange private institusjoner i STOs opptaksområde (27 institusjoner)	St. Olavs hospital	Samarbeidsavtale + ambulante tjenester	Reviderte samarbeidsavtaler med alle statlige institusjoner og flere private; tidlig kontakt ved planlagt inntak; ambulerende behandlere; barnevernansvarlige i alle seksjoner.
Akuttinstitusjoner i STOs område (3 institusjoner)	St. Olavs hospital	Ambulant akutteam (AAT)	AAT fungerer som helseteam for akuttinstitusjoner og ivaretar øyeblikkelig hjelp.
Kvamsgrind (rusinstitusjon med Bufetat-plasser)	St. Olavs hospital	Ambulant akutteam (AAT)	Oppfølging av ungdom plassert her; ambulant bistand ved behov.
Humla akuttsenter	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Ålesund	Tilbyr vurdering, oppfølging og veiledning; ambulerer ved behov.
Husafjellheimen ungdomsheim	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Ålesund	Som over.
Rena ungdoms- og familiesenter (privat)	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Ålesund	Som over.
Sunnmørsheimen	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Volda	Ambulerende tjenester ved behov.
Clausenengen ungdomshjem	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Kristiansund	Ambulerende tjenester ved behov.
Kollen ungdomsbase	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Molde	Ambulerende tjenester ved behov.
Stendi Nordvest Hustadvika (privat)	Helse Møre og Romsdal	Akutteam BUP Molde	Som over.
Trøndelag behandlingssenter avdeling Skatval	Helse NordTrøndelag	Utrednings- og behandlingsteam	Team settes sammen rundt ungdom; ambulant ved behov; faste kontaktpunkter.
Karienburg ungdomsheim	Helse NordTrøndelag	Utrednings- og behandlingsteam	Som over.
Crux stiftelsen Rostad	Helse NordTrøndelag	Utrednings- og behandlingsteam	Som over.

Helse Vest RHF opplyser at alle institusjoner i Helse Vest har et ambulerende helseteam eller tilsvarende knyttet til seg, og at det er inngått samarbeidsavtaler med Bufetat på regionalt og lokalt nivå som regulerer dette samar-

beidet. Det er lokale tilpasninger i organisasjonsform for helseteamene, men intensjonen med å tilgjengeliggjøre helsehjelp for barn på institusjon er ivarettatt i hele regionen. Midler for 2026 skal bidra til å styrke ordningen. Alle

institusjonene i regionen har også formalisert samarbeid med den lokale kommunens helsetjenester, slik at Nasjonalt forløp for barnevern kan ivaretas.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at det er etablert en regional struktur for å følge opp oppdragene om ambulante tjenester til barn og unge. Helse Sør-Øst vil fortsette å følge opp arbeidet rettet mot barnevernsinstitusjonene

i regionen tett, med særlig oppmerksomhet på de helseforetakene som ennå ikke har tilknyttet helseteam til barnevernsinstitusjonene i sitt opptaksområde. Alle helseforetak og sykehus med eget opptaksområde har imidlertid ressurser knyttet til oppfølging av barn i barnevernsinstitusjonene.

Per 21. januar 2026				
Helseforetak/sykehus	Antall institusjoner (lokasjoner)	Antall tilknyttet helseteam		
		Ja	Nei	Hvis nei - når
Akershus universitetssykehus HF	43	27	16	Etableres i løpet av 2026
Oslo sykehusområde	33	11	22	OUS: Formen på helseteam vil bli fastsatt i løpet av første halvår 2026 LDS og DS har team til alle i sine bydeler
• Oslo universitetssykehus HF (OUS)				
• Lovisenberg diakonale sykehus AS (LDS)				
• Diakonhjemmet sykehus (DS)				
Sykehuset Innlandet HF	24	9	15	August 2026
Sykehuset Østfold HF	63	0	63	Etableres i løpet av 2026
Sykehuset i Vestfold HF	17	17	0	
Sykehuset Telemark HF	26	3	23	Forventes etablert før sommer 2026
Sørlandet sykehus HF	51	51	0	
Vestre Viken HF	39	17	22	Våren 2026

Under følger utdypende beskrivelser av arbeidet fra helseforetakene:

Akershus universitetssykehus HF har både sentraliserte team som dekker hele opptaksområdet, og lokale team som dekker en eller flere kommuner/bydeler. Dette er bl.a.:

- Stillasbyggerne, barnevernsrettet spesialpoliklinikk (ambulant tilbud som dekker hele Akershus sitt opptaksområde.
- FACT ungteam i kommunene Nordre Follo, Nesodden, Nittedal, Lillestrøm. Forprosjekt er etablert, og det planlegges snarlig oppstart på Øvre Romerike. Dette gjelder alle kommunene på Øvre Romerike samt Lørenskog.
- Mobil behandlingssenhets ved Ungdomspsykiatrisk klinikk (UK). Dekker hele opptaksområdet og arbeider mye mot barnevernsinstitusjoner.
- Ambulant enhet ved Bråten behandlingssenter.
- I tillegg er det per i dag lokale ambulante team ved bl.a. BUP Øvre Romerike. Disse vil i løpet av 2026 bli innlemmet i nyetablert FACT ung for Øvre Romerike.

Oslo universitetssykehus HF har løpende samarbeid med aktuelle institusjoner i sitt område og med bakgrunn i tildelte midler er det startet et arbeid for å se på videre organisering av helseteam. Konkret er det planlagt et

kalibreringsmøte med institusjonene for å se på behov og løsninger.

Lovisenberg diakonale sykehus AS har helseteam i form av hjemmesykehus knyttet til alle barnevernsinstitusjonene i sin sektor. De forsterkede ungdomsinstitusjonene Barnevernets Akuttinstitusjon for ungdom og Frydenberg ungdomshjem har svært tett samarbeid med hjemmesykehus fra Nic Waals Institutt. Dette innebærer samarbeid om rutiner, regelmessig veiledning, samarbeid om sikkerhetsplan og behandlingsplan, og konkrete behandlingstiltak for den enkelte ungdom. Det er også godt etablerte kontaktkanaler ved behov for rask bistand. Hjemmesykehus er tverrfaglig sammensatt og kan ved behov være daglig til stede på institusjonen. Hjemmesykehuset samarbeider også inn mot barnevernsinstitusjoner utenfor Lovisenberg sektor, når barn/ungdom som behandles ved LDS er plassert der. Et eksempel på tiltak fra hjemmesykehus er daglig tilstedeværelse ved måltider for å lære opp personalet i barnevernsinstitusjonen i måltidsstøtte til ungdom med spiseforstyrrelse. Et annet eksempel er at hjemmesykehus kan stille akutt i institusjonen ved spørsmål om akutt psykiatrisk tilstand. I tillegg har Nic Waals Institutt FACT Ung team sammen med hver av LDS bydeler. Mange av ungdommene i FACT ung har tiltak i barnevernet, enten i form av institusjon eller forsterkning i hjemmet.

Diakonhjemmet sykehus har samarbeidsavtaler med barnevernsinstitusjoner i sitt opptaksområde og vil i 2026 utvikle dette samarbeidet ytterligere, blant annet gjennom kalibreringsmøter med alle institusjoner. Diakonhjemmet sykehus har sentralisert team som dekker hele opptaksområdet og har fortløpende samarbeid med alle aktuelle institusjoner. FACT ung ble etablert 1.1.26. Gjennom FACT ung vil også ungdom med tiltak i barnevernet bli fulgt opp i institusjon eller hjemmet.

Sykehuset Innlandet HF har et akutt ambulant team som reiser ut til barnevernsinstitusjonene i forbindelse med enkeltsaker og for generell veiledning og oppfølging. Det gjelder institusjoner i Hamar, Stange, Brådal og Rena. Noen institusjoner i opptaksområdet har sagt nei til formalisert samarbeid og møter ikke på samarbeidsmøter. Helseforetaket følger også opp disse institusjonene, men kun i forbindelse med konkrete pasientsaker. Helseforetaket er i gang med planlegging av helseteam for de siste institusjonene og satser på å ha det i gang fra august. Helseforetaket har fått nye midler til dette, tilsvarende to stillinger.

Sykehuset Østfold HF har med 63 barnevernsinstitusjoner i sitt opptaksområde flest barnevernsinstitusjoner av helseforetakene. Dette omfatter både private og statlige institusjoner, samt institusjoner som eies av Oslo kommune. Per i dag er oppfølging av barn og unge i barnevernsinstitusjoner lagt til lokale poliklinikker i barne- og ungdomspsykiatrien. Prosjektarbeidet for å utrede hensiktsmessig organisering, prioritering og inntak for ambulant oppfølging av helseteam startet før jul. Helse Sør-Øst RHF har bevilget 4 mill. kroner over to år i midlertidige prosjektmidler til dette formålet og av regjeringens bevilging på 40 mill. kroner til sykehusene har helseforetaket fått 3,5 mill. kroner. Det planlegges nå for fem stillinger til dette formålet ved oppstart. Ambulant helseteam vil bli etablert i løpet av 2026.

Sykehuset i Vestfold HF har et samarbeid med Bufetat som er forankret i en overordnet samarbeidsavtale som regulerer strategisk, taktisk og operativt samarbeid. Det er etablert helseteam i barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling som jobber mot hver av de 17 institusjonene i opptaksområdet. Teamet er organisert som en del av intensivt ungdomsteam (IUT) i barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling og gir et ambulant tilbud til barn og ungdom som bor på barnevernsinstitusjoner i Vestfold. Leger, psykologer og barnevernsledere kan henvise til helseteamet. For å løse oppdraget har helseforetaket omprioritert ressurser inn i dette teamet, og det er sikret at både ruskompetanse og kompetanse på nevroutviklingsforstyrrelser kobles på ved behov i det aktuelle pasientforløpet.

Sykehuset Telemark HF er i ferd med å etablere et helseteam første halvår 2026 som skal gi et tilbud til alle barnevernsinstitusjonene i Telemark. De statlige institusjonene er i dag godt ivaretatt med veiledning og tett oppfølging. Disse arbeidsoppgavene vil da overføres fra

poliklinikk (som har reist ut) til helseteam. Videre vil helseteamet også tilby tjenester til alle de private barnevernsinstitusjonene i opptaksområdet.

Sørlandet sykehus HF: Alle ungdommer i barnevernsinstitusjoner på Agder som ønsker eller trenger et tilbud fra Sørlandet sykehus HF (ABUP), får dette. Helseforetaket har samarbeidsavtale med alle institusjonene på Agder. Avtalene er utarbeidet i fellesskap, og det rapporteres om godt samarbeidsklima. Hver institusjon er tilknyttet et ambulant team i ABUP. I praksis er tilbudet et helseteam, men begrepet helseteam vil først bli tatt i bruk i forbindelse med revidering av samarbeidsavtalene innværende år. Det foreligger en plan for å bygge ut teamene ytterligere gjennom styrking av ruskompetanse, og en vil også se på muligheten for å øke tilstedeværelsen ytterligere, herunder via digitalisering.

Vestre Viken HF: Alle barnevernsinstitusjoner skal ha team tilknyttet seg i løpet av våren 2026. Helseforetaket skal også revidere samarbeidsavtalene med samtlige institusjoner. Målet er å ha alle avtaler på plass før sommerferien.

SPØRSMÅL NR. 1181**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 26. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette i en overgangsperiode for å motvirke dagens praksis av avfallsforskriften når det kommer til ombruk av tekstiler ettersom regelendringen fører til økt forbrenning av tekstiler fremfor ombruk, og hvordan vil statsråden samtidig sikre at tekstiler levert til ideelle innsamlingsaktører behandles som donasjoner til ombruk og ikke som avfall når produsentansvarsordningen for tekstiler trer i kraft?

BEGRUNNELSE:

Frem til 2025 hadde Norge et velfungerende system for innsamling og ombruk av brukte tekstiler, i hovedsak drevet av ideelle aktører. Ordningen har årlig bidratt til at over 30 000 tonn tekstiler har blitt tatt ut av avfallsstrømmen og gått til ombruk, støttet av tydelig kommunikasjon til forbrukere om hva som skulle leveres til ombruk og hvordan.

EUs endringsdirektiv for avfall (EU 2025/1892) ble implementert i Norge januar 2025 gjennom avfallsforskriften. Etter regelendringene erfares en betydelig omdirigering av tekstiler til ideelle innsamlingsaktører. Kvaliteten på det som mottas for ombruk er vesentlig forringet, med økt innblanding av avfall, ødelagte og sterkt tilgrisede tekstiler. Dette har ført til kontaminering av innsamlingspartier og en markant reduksjon i mengden tekstiler egnet for ombruk, samtidig som ideelle aktører mottar større mengder tekstilavfall, inkludert tekstiler som tidligere ble håndtert av kommunale renovasjonsselskaper. Økningen i forbrenning hos ideelle aktører reflekterer ikke en økning i den totale mengden tekstiler som forbrennes i Norge, men en endret innleveringspraksis der tekstiler i økende grad leveres som avfall fremfor til ombruk. Utviklingen forsterkes av uklar kommunikasjon fra myndigheter og kommuner, og det foreligger ingen dokumentasjon på at endringene har gitt forbedret klima- eller miljøeffekt.

I praksis er ansvar for håndtering av tekstilavfall fra kommunale renovasjonsselskaper i stor grad overført til ideelle aktører, uten tilstrekkelig finansiering eller nødvendige tilpasninger i regelverket. Dette gir en kortsiktig avlastning for det offentlige, men skjer på bekostning av ordninger som tidligere har levert dokumenterte og gode resultater for ombruk. Eksempelvis viser tall fra Kirkens Bymisjon at tekstiler sendt til forbrenning har økt fra 200 tonn i 2024 til 700 tonn i 2025.

Dersom utviklingen fortsetter, risikerer man å undergrave et system som har fungert effektivt. Det er derfor behov for tiltak i en overgangsperiode, og også en ivaretagelse av ideelle tekstilinnsamlere etter innføring av produsentansvar. I denne sammenheng vises det til at svenske Naturvårdsverket anbefaler at donasjoner til ideelle aktører defineres som ombruk, ikke som tekstilavfall.

Svar:

Jeg er godt kjent med utfordringene kommuner og ideelle innsamlere opplever etter innføringen av krav om separat innsamling av tekstilavfall i avfallsforskriftens kapittel 10a. Kapasiteten for håndtering av tekstilavfallet har vært begrenset, og kvaliteten på innsamlede tekstiler har ikke alltid vært god nok. Samtidig er det viktig å understreke at med innføring av disse kravene er kommuner pliktet til å finne løsninger for å samle inn tekstilavfall som tidligere ble sendt til forbrenning. Før regelendringen viser estimater at omtrent 50 000 tonn tekstiler ble kastet i restavfallet og forbrent med energitunyttelse. En betydelig andel av disse tekstilene er egnet for ombruk eller materialgjenvinning. Med de nye kravene vil mye mer sorteres ut til ombruk og materialgjenvinning, i stedet for å forbrennes. Jeg er derfor uenig i at kravene fører til mer forbrenning av tekstiler totalt sett.

Jeg vet at både kommuner og ideelle aktører har opplevd å få skitne, mugne eller tilgrisede tekstiler i innsamlingsstrømmene, noe som ødelegger kvaliteten på tekstiler til ombruk eller materialgjenvinning. For å motvirke noen av disse utfordringene har Miljødirektoratet gjennomført en informasjonskampanje i samarbeidet med Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning (LOOP) høsten 2025, for å informere om at kun rene og tørre tekstiler skal sorteres ut.

Miljødirektoratet har utarbeidet et forslag til forskrift til produsentansvar for tekstiler som nå vurderes av departementet. Jeg er klar over at det finnes ulike syn på hvorvidt brukte tekstiler som samles inn bør defineres som avfall. Jeg har bedt Miljødirektoratet se nærmere på denne problemstillingen og tolkningen av rammedirektivet om avfall på dette området.

SPØRSMÅL NR. 1182**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 27. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sikre forsvarlig styring ved Stavanger universitetssykehus slik at den økonomiske situasjonen ikke går ut over pasientsikkerhet og de ansattes arbeidsvilkår?

Svar:

Som representanten Hagerup viser til er Helse Stavanger HF i en krevende økonomisk situasjon. En viktig årsak til dette er en bemanningsvekst utover det budsjettet gir grunnlag for. Det er viktig at sykehus som har et for høyt kostnadsnivå kommer tilbake til et nivå der ressursbruken er bærekraftig og tilpasset Stortingets bevilgning.

Som følge av innflyttingen på Ullandhaug i november 2025 vil avskrivninger og renter i tillegg øke kraftig i

2026. Helse Vest RHF har derfor i økonomisk langtidsplan tatt høyde for at sykehuset kan drive med negative resultatkrav de neste årene for at sykehuset skal få mer tid til å tilpasse driften til den nye situasjonen med økte kapitalkostnader i det nye sykehuset. Økte kapitalkostnader var en del av beslutningsgrunnlaget da det nye sykehuset ble vurdert og senere vedtatt i Helse Stavanger HF og Helse Vest RHF.

Driften av sykehuset og nødvendige tiltak for å tilpasse driften til rammene er helseforetakets ansvar sammen med Helse Vest RHF, som har sørge for ansvaret. Jeg legger til grunn at driften er forsvarlig og at gjennomføring av tiltak skjer i dialog med ansatte. Jeg merker meg at tiltakene som ble vedtatt av styret i Helse Stavanger HF 14. januar, etter anbefaling fra administrerende direktør, er vurdert til å være faglig forsvarlige.

SPØRSMÅL NR. 1183**Innlevert 13. januar 2026 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed****Besvart 23. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvilket av prosjektene Ny rikstunnel og dobbeltspor på Jærbanen mellom Sandnes og Nærbø prioriterer regjeringen høyest?

BEGRUNNELSE:

I svaret bes statsråden redegjøre for status og siste kostnadsestimat for begge prosjektene, samt svare konkret på hvilket av prosjektene regjeringen prioriterer høyest.

Svar:

I Nasjonal transportplan er det redegjort for jernbanestrategien som legges til grunn for de prioriteringer som gjøres på jernbaneområdet. I denne strategien redegjøres det nærmere for at regjeringen, for å møte veksten i behov

for kollektivtransport og gjøre det mulig å nå nullvekstmålet i byområdene, i planperioden vil øke kapasiteten på jernbanen i byområdene der befolkningsveksten er størst, bl.a. på det sentrale Østlandet og i Trondheim. Ny rikstunnel er derfor prioritert i Nasjonal transportplan 2025–2036, og i statsbudsjettet for 2026 er det satt av midler til å starte opp planarbeider, jf. Prop. 1 S (2025–2026). Dobbeltspor Nærbø–Sandnes er ikke prioritert i Nasjonal transportplan 2025–2036, eller i statsbudsjettet.

SPØRSMÅL NR. 1184**Innlevert 14. januar 2026 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 23. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for om regjeringen har kartlagt muligheten for å bruke eksisterende fiberinfrastruktur langs jernbanen til sikkerhetsovervåking og hendelsesvarsling, slik det allerede gjøres i andre land?

Svar:

Bane NOR er ansvarlig for utvikling, drift og vedlikehold av jernbaneinfrastrukturen i Norge. For å opprettholde evnen til sikker togframføring, har Bane NOR rutiner og ulike metoder for overvåking og kontroll av infrastrukturen. I tillegg gjør foretaket løpende vurderinger av hvilke initiativ og løsninger som gir verdi sett opp mot øvrige utfordringer og oppgaver Bane NOR må håndtere.

Det pågår ulike aktiviteter og initiativ knyttet til bruk av fiberoptikk langs jernbanen for overvåking og hendelsesvarsling. Dette inngår i det løpende arbeidet

med å vurdere hvordan tilgjengelig infrastruktur kan brukes for å styrke både driftsstabilitet og sikkerhet. Jernbanesektoren har også kontakt og informasjonsutveksling med andre nasjonale og internasjonale aktører som forvalter kritisk infrastruktur for å se på muligheter og potensielle løsninger for å ytterligere forsterke overvåking og varsling.

Aktuelle prosjekter og initiativ er:

- Forskningsprosjekt finansiert av Norges forskningsråd, ledet av forskningsinstituttet NORCE, med mål om å utvikle og teste løsninger for overvåking av hydrologiske risikoparametere som kan gi tidlig varsling av flom, og relaterte hendelser.
- På Ofotbanen arbeider man med bruk av fiberoptikk til å detektere ras, inkludert i tunnel.
- Det er samarbeid med Trafikverket i Sverige og dialog rundt et større internasjonalt samarbeid, om bruk av fiberoptikk for ulike anvendelser.

SPØRSMÅL NR. 1185**Innlevert 16. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 23. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Det har den senere tiden vært alvorlige konflikter mellom reindrifta og Statens naturoppsyn (SNO) i deler av reindriftras områder.

Hvilke retningslinjer foreligger for å styre SNOs opptreden i reindriftras områder for å unngå unødvendige forstyrrelser av reinen, finnes det retningslinjer eller veiledere for SNO når de er på oppdrag i reindriftras områder, og hvordan sikres det at kravene til aktsomhet, hensynsfull ferdsel og forholdsmessighet blir fulgt?

BEGRUNNELSE:

SNOs adferd ferdsel i reindriftras bruksområder skal etter gjeldende regelverk være nødvendig, forholdsmessig og

utøvd på en aktsom og hensynsfull måte, særlig i sårbare perioder som kalving. Likevel er det rapportert at SNOs ferdsel har ført til at reinflokker er blitt spredt og at reinen er blitt utsatt for unødig belastning i kalvingsperioder.

I veileder M-1440 (2019) – Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag fra Miljødirektoratet og SNO – er det presisert at veilederen kun gjelder for skadefelling i områder utenfor reindriftras områder.

Svar:

Statens naturoppsyn (SNO) er en statlig kontrollmyndighet som etter naturoppsynsloven skal føre oppsyn med at bestemmelsene i en rekke miljølover blir over-

holdt. Formålet er å ivareta nasjonale miljøverdier og forebygge miljøkriminalitet.

Naturmangfoldloven, motorferdselloven, viltloven og lakse- og innlandsfiskloven er noen av de aktuelle lovene SNO holder oppsyn med at blir fulgt. I tillegg har SNO flere andre oppgaver, blant annet innenfor rovviltforvaltningen med både registrering av bestandene etter Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, uttak og andre tiltak rettet mot rovvilt, samt undersøkelse av om skader på husdyr og tamrein er forårsaket av rovvilt.

Det samiske reinbeiteområdet utgjør omtrent 40 % av Norges landareal. Mye av SNO sitt arbeid gjøres nødvendigvis i områder hvor det også drives reindrift.

SNO skal i alt sitt arbeid i naturen ferdes på en aktsom og hensynsfull måte, slik at unødig forstyrrelse av dyr i naturen unngås så langt det lar seg gjøre. Dette er også skriftliggjort i interne retningslinjer og føringer som er gjeldende for alle ansatte i SNO. Vinteren og våren er spesielt krevende og sårbare perioder for alt vilt og for tamrein, som stiller særlige krav til oppmerksomhet på å unngå unødige forstyrrelser.

Jeg har fått tilbakemelding på at SNO er kjent med noen enkelte tilfeller de siste årene hvor SNO utilsiktet har skremt tamrein. God kontakt og dialog mellom reindriftsutøvere og SNO er viktig for å forebygge og unngå uheldige hendelser knyttet til tamreindrift, og jeg er gjort kjent med at det i forrige uke ble gjennomført et møte mellom Norske Reindriftsamers Landsforbund og SNO. Slik jeg forstår det, er mye av arbeidet som SNO gjør i områder med reindrift noe partene kan og bør ha dialog om på forhånd. Et unntak er for eksempel tilsynsaksjoner som SNO gjennomfører alene eller sammen med politiet, som det av forståelige årsaker ikke er mulig å kommunisere om på forhånd.

Når det gjelder veilederen for gjennomføring av fellingsoppdrag, er det riktig som representanten sier at denne i dag ikke omtaler felling av rovvilt i reindriftsområder spesifikt. Som oppfølging av rovvilttiltak nr. 3 om hastetiltak i tiltakspakke om reindrift og energi som ble lagt frem av regjeringen i desember 2023, og etter konsultasjon med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund, har Klima- og miljødepartementet gitt SNO i oppdrag å «etablere eget bilag, eller presisering i gjeldende fellingsveileder, om skadefelling i områder med samisk tamreindrift». Det skal gjennomføres konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund under utarbeidelsen.

Det følger av tiltak nr. 6 i den nevnte tiltakspakken og enighet med Sametinget og Norske Reindriftsamers landsforbund, at det er en videre ambisjon om å øke andelen rovviltkontakter med samisk bakgrunn i regioner med samisk reindrift. Klima- og miljødepartementet vil be SNO å vurdere eventuelle endringsbehov av stillingsutlysninger for bedre rekruttering av rovviltkontakter med samisk bakgrunn.

Tiltakspakken fra desember 2023 omfatter også et tiltak om at Klima- og miljødepartementet vil øke tilstedeværelsen av SNO i reinbeiteområder som er særlig utsatte for rovdyr. Det er enighet med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund om dette. SNO er allerede styrket med seks nye faste stillinger i nord fra 2024, og dette er god oppfølging som bidrar til økt kapasitet til rovviltarbeid generelt, inklusivt fellingsoppdrag, bestandsregistreringer og kadaverdokumentasjon. Jeg mener at dette vil bidra til økt grad av tillit.

Jeg er opptatt av at det skal være et godt samarbeid og gjensidig respekt mellom SNO og reindriften.

SPØRSMÅL NR. 1186

Innlevert 17. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 26. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvor mange har sluppet underholdskravet ved familiegjenforening de siste 10 årene, og det ønskes både antall og andel av totalt antall familiegjenforeninger, fordelt på nasjonalitet og totalt?

Svar:

For å svare på spørsmålet er det tatt utgangspunkt i antall innvilgede familieinnvandringssaker de ti siste årene, hvor vilkårshjemmelen utf. § 10-8, 4. ledd «Unntak fra krav til fremtidig inntekt jf. bokstav a-f» er registrert som oppfylt. Videre er det undersøkt andelen av alle innvilgede

familieinnvandringsaker hvor denne vilkårshjemmelen er blitt vurdert.

Om lag en fjerdedel av familieinnvandringsaker, hvor det faktisk ble stilt et underholdskrav, har dermed de siste ti årene fått unntak fra underholdskravet.

Antall og andel innvilgelser hvor vilkårshjemmelen utf § 10-8 4. ledd er oppfylt, de ti siste årene*

År	Antall innvilgelser hvor det er unntak fra underholdskravet	Antall innvilgelser hvor vilkåret er vurdert	Antall innvilgelser hvor det er unntak fra underholdskravet
2016	4 588	16 614	28 %
2017	4 516	14 859	40 %
2018	1 682	11 104	15 %
2019	2 718	12 100	22 %
2020	1 952	8 813	22 %
2021	2 541	10 501	24 %
2022	2 943	13 412	22 %
2023	3 091	12 674	24 %
2024	2 670	10 010	27 %
2025	3 312	13 078	25 %
Total	30 013	123 165	24 %

*Førstegangssøknader

Tabellen nedenfor gir en oversikt over de seks største unntakslandene hvor denne vilkårshjemmelen er registrert som oppfylt. Syria er det landet som i størst grad har fått unntak fra underholdskravet. Eritreere kommer på andre plass.

Antall og andel innvilgelser hvor utf § 10-8 4. ledd er oppfylt de siste ti årene, de seks største unntaksland

Statsborgerskap	Antall innvilgelser hvor det er unntak fra underholdskravet	Antall innvilgelser hvor vilkåret er vurdert	Antall innvilgelser hvor det er unntak fra underholdskravet
Syria	8 729	10 567	83 %
Eritrea	3 523	6 123	58 %
India	3 006	12 340	24 %
Afghanistan	1 429	3 654	39 %
Pakistan	1 139	5 695	20 %
Somalia	974	2 649	37 %
Total	18 800	41 028	46 %

*Førstegangssøknader

23. februar 2026:

Presisering av svaret:

Jeg besvarte spørsmålet i brev 26. januar d.å. Som det fremgår av svaret, omfatter de oversendte tabellene ikke alle unntak fra underholdskravet, men unntak etter utlendingsforskriften § 10-8 fjerde ledd. Dette er de viktigste reelle unntakene, og de inkluderer særlig saker om familiejenforening med flyktning ved søknad fremmet innen fristen.

Det har vist seg i ettertid at statistikken i svaret er noe upresis, da den omfatter feilregistreringer som påvirker opplysninger om andelen av innvilgelser hvor det er gjort unntak fra underholdskravet. Det fremgår av tabellen med de seks største unntakslandene at det ble gjort unntak etter den aktuelle forskriftsbestemmelsen i 24 % av innvilgelsene for indiske borgere, og i 20 % av innvilgelsene for pakistanske borgere. UDI har i ettertid opplyst at saker om unntak fra kravet til tidligere inntekt for arbeidsinnvandrere og unntak for studenter (egne midler medregnes) fra disse to landene i stor grad har blitt feilregistrert som unntak fra hele underholdskravet etter utlendingsforskriften § 10-8 fjerde ledd.

Dersom alle India- og Pakistan-sakene tas ut av statistikken, endrer det den totale andelen innvilgelser der det er gjort unntak fra underholdskravet etter utlendingsforskriften § 10-8 fjerde ledd fra ca. 24 % til ca. 21

%. Det kan imidlertid ikke utelukkes at noen av sakene er korrekt registrert, bl.a. fordi det finnes personer i Norge fra disse landene som har fått beskyttelse.

SPØRSMÅL NR. 1187

Innlevert 17. januar 2026 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 26. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Viser til UDI sin statistikk over familiegjenforening for 2025. Der kan man se at 4295 ble gjenforent med norske eller nordiske borgere.

Kan det bes om tall som skiller på norske og nordiske borgere, og også om dette er personer som selv/deres foreldre innvandret til Norge, for så å ha oppnådd stats-

borgerskap eller personer som ikke har innvandrerbakgrunn?

Svar:

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ikke datagrunnlag for å lage statistikk som skiller mellom norske og nordiske referansepersoner i familieinnvandringssaker.

SPØRSMÅL NR. 1188

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Liv Gustavsen

Besvart 26. januar 2026 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

I Stortingets behandling av sakene om obligatorisk småbåtregister har regjeringen i et presseutspill 18. desember 2025 opplyst at direktoratene skal utrede obligatorisk registreringsplikt for fritidsbåter under 15 meter.

Hvordan vurderer statsråden tidsplanen for den videre utredningen, herunder når regjeringen tar stilling til en proposisjon for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

I Akershus fylke, og i kommunene rundt Oslofjorden, er det et bredt engasjement for å få fremdrift i miljøtiltak som bidrar til å redusere forsøplingen og forurensning i

fjorden. Oslofjorden er under betydelig press, og det er avgjørende at effektive og målrettede virkemidler tas i bruk.

Et obligatorisk småbåtregister vil være et viktig og konkret tiltak for å styrke ansvarliggjøring av eierskap, bedre kontroll og forebygge dumping og forsøpling. Et slikt register vil også bidra til bedre etterlevelse av regelverk og styrke både miljøhensyn og sjøsikkerhet.

Det er vanskelig å se at etablering av et småbåtregister skal kreve langvarige utredninger, all den tid det allerede finnes velfungerende løsninger for registrering av kjøretøy. Ved å bygge på eksisterende systemer og prinsipper fra bilregistreringen, kan innføringen gjennomføres raskt, kostnadseffektivt og med høy grad av kvalitet.

På denne bakgrunn er det et tydelig behov for fremdrift i arbeidet, og for at regjeringen avklarer tid-

splan og videre oppfølging av arbeidet med obligatorisk småbåtregister.

Svar:

Ulovlig dumping av båter er et økende miljøproblem i Oslofjorden og langs resten av kysten. Forsøpling er forbudt etter forurensningsloven, og båteiere har et klart ansvar for å levere inn og håndtere båter på en forsvarlig måte når båten ikke lenger skal brukes. Når noen likevel velger å dumpe båten på ulovlig vis, medfører manglende eieropplysninger at det er utfordrende å identifisere og ansvarliggjøre eier.

Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet har i tildelingsbrevene for 2026 gitt Sjøfartsdirektoratet og Miljødirektoratet i oppdrag å utre-

de en obligatorisk registreringsplikt for fritidsfartøy under 15 meter, uten at dette forutsetter opprettelse av ett felles offentlig register. En slik registreringsplikt kan åpne for at båteiere registrerer fartøy i ulike registre og bygge på allerede eksisterende ordninger, noe som vil bli nærmere vurdert i utredningen. Oppdraget inkl. tidsfrist vil bli konkretisert i supplerende tildelingsbrev.

Arbeidet med utredningen legges opp i tråd med utredningsinstruksen. I utredningsarbeidet skal direktoratene blant annet se på utforming, finansiering og myndighetenes tilgang til nødvendige opplysninger. På bakgrunn av utredningen blir det vurdert hvordan et forslag eventuelt tas videre, inkludert behov for lovendring og stortingsbehandling. Regjeringen prioriterer dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 1189

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen
Besvart 22. januar 2026 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvilket av Sjøkeldirektoratets tre mulighetsbilder er statsråden av den oppfatning av at er realistisk med dagens vedtatte olje- og gasspolitikk i Norge, og er det mulig å oppnå et enda høyere mulighetsbilde frem mot 2050 enn de tre som ble presentert av Sjøkeldirektoratet?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til tidligere spørsmål i dokument nr. 15:1022 (2025-2026). Statsråden har ikke svart direkte på spørsmålet.

Svar:

Viser til svar på spørsmål i dokument nr. 15:1022 (2025-2026).

Myndighetene publiserer samlet produksjonsanslag for de nærmeste ti årene på blant annet norskpetroleum.no. Da en har god oversikt over produksjonsutvikling og investeringsaktivitet de nærmeste årene finnes det et faglig grunnlag for å gi produksjonsanslag i et slik tidsperspektiv. Det oppdaterte produksjonsanslaget for de nærmeste ti årene tilsvarer mulighetsbildet basis.

Som nevnt i tidligere svar er det betydelig usikkerheter om langsiktig produksjon. Dette skyldes en rekke ulike forhold. Det er usikkerhet i ressursgrunnlaget, særskilt for uoppdagede ressurser. Det er usikkerhet knyttet til framtidig leterresultater, feltutbygginger, omfang av økt utvinningstiltak på eksisterende felt og levetiden til produksjonsinfrastruktur. Det er økende usikkerhet utover i tid knyttet til kostnadsnivå generelt og utviklingen når det gjelder teknologiske løsninger spesielt. De fleste av disse forholdene, og dermed også produksjonsutviklingen framover, er drevet av bakenforliggende globale og regionale faktorer, som globale energi- og faktorpriser, energi- og klimapolitikk, utvikling i internasjonal petroleumsindustri og finansmarkeder mv. Alt dette gjør det krevende å lage en produksjonsbane mot 2040 og forbi som har vesentlig informasjonsverdi.

Det man vet er at petroleumsvirksomhet er en uttømmingsaktivitet – da ressurser ikke kan produseres to ganger – og at de største funnene typisk gjøres tidlig i et område. Derfor vil produksjonen med stor sikkerhet avta mot 2040 og forbi. Det er videre klart at petroleumsressurser er stedbundne. Det betyr at fellesskapets ressurser i et område kun kan utnyttes hvis det er mulig å tildele utvinningstillatelser der slik at leting, utbygging og drift kan skje. En betydelig andel av forventede, gjenværende

ressurser ligger i områder der det i dag ikke kan tildeles utvinningstillatelser.

Direktoratets tre mulighetsbilder for total petroleumsproduksjon på norsk sokkel fram til 2050, spenner ut utfalls- eller mulighetsrommet for framtidig produksjon.

Mulighetsbildene er ikke absolutte, og det kan ikke utelukkes, jamfør omtalen av usikkerhet over, at produksjonsutviklingen kan bli høyere eller lavere enn det som ligger til grunn.

SPØRSMÅL NR. 1190

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 23. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Er statsråden tilfreds med at regjeringens krav om nullutslipp i kollektivtransporten bidrar til kraftige prisøkninger som gjør at mange pendlere ikke har råd til å bruke tilbudet eller velger annen transport, og vil statsråden ta initiativ til å sikre at miljøkravene ikke fører til tomme busser og redusert bruk av kollektivtransport?

BEGRUNNELSE:

I deler av Telemark, og Buskerud er det mange pendlere som er avhengige av buss for å komme seg til og fra arbeid og utdanning. I Laagendalsposten og Telen kunne vi før helgen lese om en pendler som på strekningen Sauland–Kongsberg opplevd at prisen på månedskort har økt fra rundt 850 kroner til over 2 000 kroner i måneden, noe som for enkelte innebærer en merkostnad på nesten 14 000 kroner i året.

Fylkesordføreren i Telemark har i intervju til avisen uttalt at fylket nå står i det han beskriver som en kollektivkrise. Han peker blant annet på at statlige krav om nullutslippsbusser i Grenland, knyttet til Bypakke Grenland, medfører store investeringer i materiell og ladeinfrastruktur. Dette gir betydelige kostnadsøkninger for fylkeskommunen og det fylkeseide busselskapet Farte, og bidrar til kutt i tilbudet og kraftige billettprisøkninger. Konsekvensen kan bli at kollektivtransport blir så dyrt at folk slutter å bruke tilbudet og i stedet velger andre transportmidler.

Dette fremstår som vanskelig å forene med forutsetningene i statsbudsjettet for 2026, hvor regjeringen og partiene de inngikk forlik med, la til grunn at prisene på kollektivtransporten skulle reduseres med 100 kroner i måneden, og at flere skulle velge kollektivt fremfor bil.

Svar:

Norge har inngått avtaler med FN og EU om å redusere klimagassutslippene for å bidra til at den globale oppvarmingen begrenses. For å klare forpliktelsene bruker vi generelle virkemidler som CO₂-avgift og omsetningskrav for biodrivstoff. I tillegg gir vi støtte til løsninger som reduserer utslippene, blant annet gjennom ENOVA. For å klare forpliktelsene må vi i tillegg bruke rettede virkemidler som for eksempel krav. Ved utformingen av disse legger vi vekt på at tiltakene skal være kostnadseffektive. I forskrift om energi- og miljøkrav ved anskaffelse av kjøretøy til veitransport er det stilt krav om nullutslipp for personbiler, varebiler og bybusser. Kravet for bybusser klasse I gjelder fra 2024 og for klasse II fra 2025.

Kunnskapsgrunnlaget for innføringen av nullutslippskrav ved offentlig anskaffelse av kjøretøy til veitransport var basert på beregninger fra Klimakur 2030. Disse beregningene viste at merkostnadene for bybusser ville gå i null fra 2024, og at de etter dette ville bli lavere enn kostnadene for referansealternativet (dieselbuss). Nullutslippskravet for buss er ledsaget av unntaksbestemmelser som skal sikre at kravet skal fungere best mulig i praksis. Dette skal blant annet sikre at det ikke innføres nullutslippsløsninger der primærbehovet ikke kan dekkes ved bruk av nullutslippsløsninger.

Enkelte kan imidlertid ha fått merkostnader, særlig i anbudsperioder og for tilrettelegging av infrastruktur, men teknologiutviklingen har gått raskt, og allerede før kravet ble innført i 2024 var markedsandelen for nullutslippsbusser på nær 80 pst. av nye bybusser. Dette tyder på at elbussene er konkurransedyktige.

Fylkeskommunenes økonomi har blitt betydelig styrket de siste årene. Stortinget bevilget for 2026 en samlet vekst i fylkeskommunenes frie inntekter på 2,1 mrd. kroner, hvorav 1 mrd. kroner er begrunnet med kollektiv-

transport. Dette setter fylkeskommunene bedre i stand til å prioritere samferdselsoppgaver. I tillegg ble det bevilget 620 mill. kroner ekstra for å redusere prisen på periodebilletter.

Stortinget har også bevilget til sammen 7,1 mrd. kroner for 2026 til byvekstavtalene og andre tilskuddsord-

ninger i byområdene. Dette inkluderer 2,1 mrd. kroner i tilskudd til store kollektivprosjekter og 4,5 mrd. kroner til ulike tilskudd som blant annet kan gå til drift av lokal kollektivtransport.

SPØRSMÅL NR. 1191

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 26. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Regjeringens politikk med avvikling av kullgruvedriften på Svalbard reduserer norsk tilstedeværelse betraktelig, mens endringene i Svalbardmiljøloven av 2024 begrenser naturmuligheter. Nå opplever innbyggerne å ikke få tilgang til basale varer. Denne gradvise isolasjonen fra det norske varemarkedet undergraver målet om et robust og attraktivt familiesamfunn.

Vil statsråden igangsette tiltak og gå i dialog med statlige logistikkaktører for å sikre at Svalbard ikke blir en blindsoner for tjenester som er selvfølgelig på fastlandet?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens uttalte mål i Svalbardmeldingen er at Longyearbyen skal være et attraktivt samfunn for norske barnefamilier, med rammevilkår som ligner mest mulig på fastlandet. Vi ser imidlertid en urovekkende trend der Longyearbyen stadig oftere 'velges bort' av aktører på fastlandet, hvor levering til Svalbard ikke tilbys. Det er ikke bare Norbjørn som svikter; stadig flere nettbutikker slutter å sende varer til 9170, og et av de tydeligste eksempelene er tilfeller med at Postens egen nettbutikk nekter å sende helt basale varer som postkasseskilt til Svalbard.

Regjeringens politikk med avvikling av kullgruvedriften på Svalbard vil redusere norsk tilstedeværelse betraktelig, mens endringene i Svalbardmiljøloven av 2024 begrenser naturmuligheter. Nå opplever innbyggerne å ikke få tilgang til basale varer og energipriser som er mange ganger høyere enn innbyggerne på fastlandet.

Svar:

Jeg viser til at representanten i spørsmål 1193 innledningsvis tar opp tilsvarende problemstillinger knyttet til

gruvevirksomheten på Svalbard, og jeg viser derfor til mitt svar på det spørsmålet.

Jeg legger til grunn at representanten i dette spørsmålet sikter til tilførselen av varer til Coop Svalbard med M/S Nordbjørn, og hvordan forsinkelser i januar har ført til et midlertidig redusert varetilbud i matbutikken i Longyearbyen.

Varer fraktes til og fra Svalbard med både båt og kommersielle rutefly. Postens fartøy M/S Nordbjørn benyttes i stor grad til transport av matvarer. Det er Coop Svalbard som besørger at varer kommer til butikken i en normalsituasjon. I januar i år har båten M/S Nordbjørn vært til vedlikehold, og oppholdet i dokk ble lenger enn forventet grunnet uforutsette omstendigheter. Konsekvensen av dette har vært en periode uten leveranse av en del ferskvarer. Coop Svalbard har understreket at det finnes frosne alternativer tilgjengelig for de fleste matvarer, men at det en periode er redusert tilbud av ferskvarer slik som for eksempel kylling, kjøttdeig, enkelte påleggstyper og noe frukt og grønt.

Gitt Svalbards beliggenhet har logistikk på, til og fra øygruppen andre forutsetninger enn logistikk på fastlandet. Dette kan i tilfeller gi konsekvenser for tilførselen av varer på kort sikt. På tross av disse forutsetningene skal befolkningen på Svalbard også ha tilgang på ferske varer, hvilket de har i en normalsituasjon. Forutsigbar transport av varer til og fra Svalbard er nødvendig både for at det skal være mulig å bo i Longyearbyen, og for at det skal være attraktivt å bli værende der. Hensynet til forsyningssikkerhet er blant annet grunnen til at regjeringen i fjor foreslo overfor Stortinget å øke bevilgningen til lokalstyret med 15 mill. kroner, til støtte for å holde oppe flyfraktkapasitet mellom fastlandet og Svalbard. Regjeringen foreslo tilskuddet bl.a. som oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak om å sørge for opprettholdelse av

transportkapasitet i lys av avvikling av postflyet. Den økte bevilgningen var foreslått som et ekstraordinært omstillingsstilskudd for å sørge for at Longyearbyen lokalstyre kunne skaffe til veie nødvendig flyfraktkapasitet i 2025. Stortinget bevilget midlene, og åpnet etter lokalt ønske for at man selv kunne fordele midlene mellom fly og båttransport, for å få til en mest mulig hensiktsmessig kombinasjon og effektiv bruk av midlene.

Det er regjeringens oppfatning av Stortingets anmodningsvedtak at det ikke er hensikten å innføre permanent, statlig subsidiering av det private næringslivs varetransport til og fra Svalbard. Lokale aktører i Longyearbyen skal, i tråd med Stortingets vedtak, selv etablere en langsiktig løsning.

SPØRSMÅL NR. 1192

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristoffer Sivertsen

Besvart 26. januar 2026 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden opplyse om hvor mange og hvilke områder på kontinentalsokkelen som staten ikke tillater private selskaper å drive petroleumsvirksomhet i, hvilke og hvor mange lisenser er gitt i slike områder, og når har disse lisensene blitt ilagt restriksjoner fra staten?

BEGRUNNELSE:

Viser til Dokument nr. 15:1022 (2025-2026) hvor statsråden viser til at:

“Det er i dag store områder på kontinentalsokkelen som staten ikke tillater private selskaper å drive petroleumsvirksomhet.”

Svar:

Før det kan være kommersiell petroleumsvirksomhet i et havområde må Stortinget beslutte at området åpnes for petroleumsakktivitet. En slik beslutning vil være basert på at Energidepartementet gjennomfører en åpningsprosess etter petroleumslovens § 3-1 og forelegger en sak for Stortinget. Først når et område er åpnet vil det kunne tildeles utvinningstillatelser til selskapene etter fastsatte bestemmelser og vilkår.

De områdene som nå er åpnet og tilgjengelig for tildeling av nye utvinningstillatelser er farget grønt i vedlagte kart. I øvrige områder på kontinentalsokkelen kan departementet ikke tildele utvinningstillatelser i eller utenfor konsesjonsrunder.

Enkelte områder har Stortinget på et gitt tidspunkt åpnet for petroleumsvirksomhet, men senere gjort utilgjengelige, jf. Stortingets beslutning i forbindelse med gjel-

dende forvaltningsplan for havområdene, jf. Meld. St. 21 (2023-2024) og Innst. 375 S (2023-2024). Disse områdene er i vedlagte kart belagt med rutenett, men uten farge.

Pr i dag er det to tillatelser som finnes i slike områder; utvinningstillatelsene 219 og 220 som ble tildelt i 1996. Tillatelsene ble tildelt med arbeidsforpliktelse. Etter Stortingets behandling av St.meld. nr. 38 (2003-2004), jf. Innst. S. nr. 249 (2003-2004), har petroleumsvirksomheten i disse to tillatelsene vært utsatt. Det skjer således ikke petroleumsvirksomhet i disse tillatelsene nå.

Øvrige områder på kontinentalsokkelen er ikke åpnet for petroleumsvirksomhet. Disse områdene er i vedlagte kart uten rutenett.

Å gi selskapene tilgang til attraktivt areal er en bærebjelke i regjeringens politikk for å videreutvikle næringen. Derfor er nå utlysningen av TFO 2026 sendt på offentlig høring. Forslaget omfatter en utvidelse av TFO-området med hele/deler av 70 blokker. Fortsatt aktiv leting er avgjørende fordi det legger til rette for nye funn og sikrer framtidig produksjon og verdiskaping. Regjeringen vil komme tilbake vurderinger om langsiktig arealtilgang i stortingsmeldingen for petroleumsvirksomheten som planlegges framlagt tidlig i 2027.

SPØRSMÅL NR. 1193**Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 26. januar 2026 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Støre regjeringen legger ned kullgruvedriften på Svalbard, og kullkraftverket er lagt ned allerede. Ifølge visjoner og ambisjoner, så skulle energiforsyningen i Longyearbyen snarlig bli fornybar, grønn og rimelig. Næringslivet og innbyggerne opplever derimot energipriser, strømpriser og fjernvarmepriser som er skyhøye.

Kan statsråden avklare hvordan utviklingen av Svalbards energisystem går, hvor store investeringer som er tatt, og vise utviklingen i strøm- og fjernvarmepriser siden 2020, samt oppetiden til energisystemet?

BEGRUNNELSE:

Selvforsynt kull ble erstattet med importert diesel for energiproduksjon på Svalbard, i påvente av det grønne skiftet. Det er interessant med en statusrapport på hvordan utviklingen i energisystemet går.

Svar:

Høsten 2021 vedtok Longyearbyen lokalstyre å stenge ned kullkraftverket, og i den forbindelse sa de også opp avalen med Store Norske Spitsbergen Kullkompani (Store Norske) om leveranse av kull. Som følge av dette, og som følge av den økonomiske situasjonen rundt Gruve 7, vedtok styret i Store Norske at produksjonen i gruven skulle avsluttes, og at oppryddingen av gruven skulle starte så snart kullkraftverket var stengt ned. Store Norske har siden hentet ut de salgbare ressursene fra Gruve 7, før gruven ble avvirket sommeren 2025.

Kullkraftverket som forsynte Longyearbyen med kraft og varme, ble satt i drift i 1983 og stengt ned i oktober 2023. Man gikk da over til energiproduksjon med diesel som energibærer. Longyearbyen lokalstyre har eid og drevet energiforsyningen i Longyearbyen enten direkte eller indirekte siden 2002. Energiverket i Longyearbyen ble omdannet til et eget AS fra 1. januar 2023, Svalbard Energi AS (SEAS). Energiverket gikk da fra å være en integrert enhet i Longyearbyen lokalstyre, til å bli et heleid AS under Longyearbyen lokalstyre.

I statsbudsjettet for 2026 fremgikk det at regjeringen vurderer det som nødvendig at ansvaret for energiforsyningen i Longyearbyen overføres fra Longyearbyen lokalstyre til Store Norske. Dette vil bidra til at staten får eierskap til vesentlig infrastruktur i Longyearbyen i tråd med hva regjeringen varslet i Meld. St. 26 (2023–2024)

Svalbard, og samtidig legge til rette for at oppgraderingsarbeidet har nødvendig fremdrift. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Innst. 8 S (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026) Nærings- og fiskeridepartementet. SEAS ble overført fra Longyearbyen lokalstyre til Store Norske, heleid av Nærings- og fiskeridepartementet, i januar 2026.

De overordnede rammene for etablering og drift av en ny energiløsning i Longyearbyen fremgår av Prop. 1 S (2021–2022) Svalbardbudsjettet, som Stortinget har sluttet seg til, jf. Innst. 117 S (2021–2022).

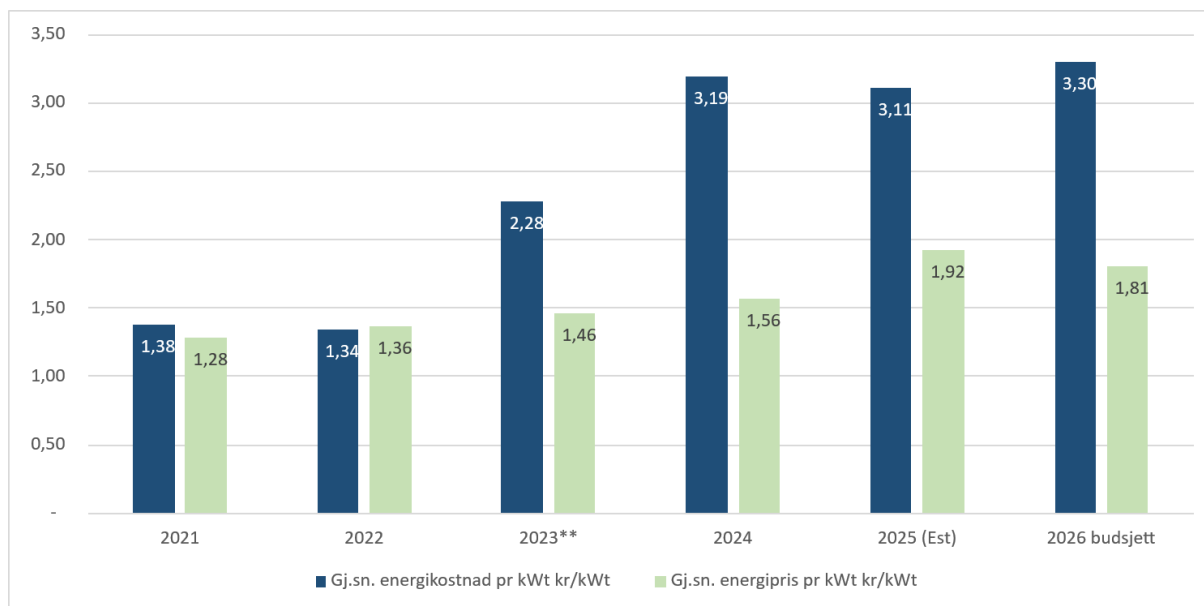
På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har Store Norske gjennomført en tilstandsvurdering av eksisterende infrastruktur med tilhørende kapitalbehov. Som det fremgikk i revidert nasjonalbudsjett 2025, jf. Innst. 540 S (2024–2025) og Prop. 146 S (2024–2025), identifiserte Store Norske i tilstandsvurderingen flere forhold ved dagens energisystem som tilsier at det er behov for å iverksette tiltak for å etablere en forsvarlig og sikker energiforsyning i Longyearbyen. Det ble også påpekt et betydelig vedlikeholdsetterslep på distribusjonsnettet for strøm og fjernvarme. I statsbudsjettet for 2026 fremgikk det at regjeringen vurderer at det er behov for å igangsette fase 1 av oppgraderingen av energisystemet i Longyearbyen i 2026. Fase 1 inkluderer bygging av nytt dieselhovedkraftverk for strøm og varme og tankanlegg på Hotellneset, samt utbedring og omlegging av nødvendig infrastruktur og har en styringsramme (P50) på 1 200 mill. kroner og en tilhørende kostnadsramme (P85) på 1 360 mill. kroner. Oppgraderingen finansieres gjennom en kombinasjon av egenkapital og gjeld i SEAS, og det ble gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2026 bevilget 374 mill. kroner i gjeld til SEAS knyttet til fase 1 av oppgraderingen, jf. Innst. 8 S (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026) Nærings- og fiskeridepartementet. Fase 2 omfatter fornyelse av distribusjonsinfrastrukturen for strøm og varme, og er planlagt gjennomført frem til 2035. Regjeringen legger opp til å komme tilbake til Stortinget med forslag til styrings- og kostnadsramme for hele oppgraderingen (fase 1 og 2) i statsbudsjettet for 2027.

For 2026 ble det bevilget 118,8 mill. kroner for å bidra til reduserte energipriser i Longyearbyen, jf. Innst. 17 S (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026) Justis- og beredskapsdepartementet. I forbindelse med at man gikk over fra energiproduksjon med kull til energiproduksjon med diesel, har produksjonskostnadene steget. For årene 2023–2026 har regjeringen foreslått å bevilge til sammen

398,5 mill. kroner i støtte til reduserte energipriser i Longyearbyen. Regjeringen har samtidig foreslått å bevilge 42 mill. kroner til støtte til investeringer for å styrke forsyningsikkerheten for energi.

Som følge bl.a. av at det er bevilget støtte til reduserte energipriser i Longyearbyen, har energiprisene i

Longyearbyen vært lavere enn energikostnadene (for produsent). Utviklingen siden 2021 er gjengitt i tabell under, og er innhentet fra Svalbard Energi.

Avslutningsvis viser jeg til at representanten etterspør oppetiden til energisystemet. Hva gjelder strøm opplyser SEAS at det historisk har vært mellom fem og ti såkalte blackouts årlig, i perioden 2011 til 2023, som var året hvor diesel erstattet kull som energibærer. Siden juni 2023 har det kun funnet sted én hendelse med blackout, hvor store deler av byen fikk gjenopprettet strømforsyning etter 20 minutter, og hele byen etter 45 minutter. Hva gjelder fjernvarme har det vært to utfall høsten 2025. Det

ene førte til at Sysselmesterens kontorer var uten varme om lag et døgn i oktober. Det andre ga bortfall av varme i enkelte bygg, herunder sykehuset, og ble utbedret samme dag. Fjernvarmenettet i Longyearbyen har behov for rehabilitering, noe som innebærer at lekkasjer og kortvarige utfall oppstår. Dette er planlagt adressert hovedsakelig i fase 2 av oppgraderingen. SEAS vurderer at det er en god beredskap for gjenoppretting.

SPØRSMÅL NR. 1194

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Oda Indgaard

Besvart 23. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

I Vedtak nr. 1065 fra 12. juni 2025 vedtok Stortinget følgende:

“Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med relevante aktører, styrke forskningen på tiltak for å redusere utslipp av og menneskelig eksponering for plast og plastkjemikalier.”

I Prop. 1 S fra klima- og miljødepartementet står det at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Når og hvordan tenker regjeringen å komme tilbake til Stortinget på dette vedtaket?

BEGRUNNELSE:

Vedtaket ble gjort ved Stortingets behandling Dok 8:231 S (2024–2025) Representantforslag om tiltak for å løse mikroplastkrisen, jf. Innst. 418 S (2024–2025). Det mangler stadig forskning på området, men enkeltstående studier kan tyde på potensielt store konsekvenser for helse vår knyttet til mikroplast- og plastkjemikalieforurensing. Det haster derfor å få mer kunnskap på dette området.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at vi trenger mer kunnskap om hvordan plast og kjemikalier som finnes i plastprodukter påvirker menneskers helse. Som jeg viste til i mitt svar i forbindelse med Stortingets behandling Dok 8:231 S (2024–2025) Representantforslag om tiltak for å løse mikroplastkrisen, jf. Innst. 418 S (2024–2025) skjer det allerede mye på området.

Den nyeste kunnskapen på området viser at mennesker får i seg plastrelaterte kjemikalier og blir utsatt

for mikroplast fra produkter, men det er usikkert hvor mye mikroplast og nanoplast som tas opp i kroppen og eventuelle effekter. Kunnskapen er særlig mangelfull for de minste partiklene som er mest relevante for helse vår. Et eksempel på pågående forskning på temaet er EU-partnerskapet PARC¹ som har et eget prosjekt om kjemikalier i plast, hvor Norge blant annet ved Folkehelseinstituttet (FHI) deltar og bidrar økonomisk.

Videre bevilget regjeringen i 2025 97 millioner kroner til åtte nye forskningsprosjekter som skal undersøke hvordan mat, klima, miljø og folkehelse påvirker hverandre. Pengene som er bevilget via Forskningsrådet går til prosjekter som blant annet ser på mikroplast og plastrelaterte kjemikalier i matsystemet.

Økt bevissthet rundt mikroplast og human helse har også ført til mer samarbeid mellom ansvarlige etater om tematikken. For eksempel arrangerte FHI og Miljødirektoratet sammen med forskningsmiljøer et seminar 20. januar for alle berørte etater, for å få klarhet i kunnskapsstatus per nå og identifisere felles fremtidige behov.

Jeg deler representantens bekymring, og regjeringen vil se videre på hvordan man ytterligere kan styrke forskningen på området. Jeg vil orientere om status for oppfølging av vedtaket i Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon for 2027.

SPØRSMÅL NR. 1195

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Kari Sofie Bjørnsen

Besvart 21. januar 2026 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Forslag om regulering av forurensning fra småbåthavner og opplagsplasser ved Oslofjorden er ute på høring.

Hvilke kriterier har Miljødirektoratet lagt til grunn for forslaget om at reglene skal gjelde for havner og opplagsplasser med flere enn 200 båter?

BEGRUNNELSE:

Forslag om regulering av forurensning fra småbåthavner og opplagsplasser ved Oslofjorden er ute på høring. Formålet med forskriften er å bidra til at utslipp fra ved-

likeholdsaktiviteter reduseres, noe som i seg selv er fornuftig og det er på tide å få plass hensiktsmessige regler for dette. Det er nyttig å forstå nærmere hvorfor 200 plasser er foreslått, og ikke for eksempel type aktiviteter som hvor mange båter spyles og hva inneholder utgående vann.

Svar:

Vurderingen som ligger til grunn for at forskriften er foreslått å gjelde for havner og opplagsplasser med flere enn 200 båter, beror på en kost-nytte-vurdering. En lavere grense vil kunne bidra til ytterligere utslippsreduksjon,

1 [Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals | Parc](#)

men samtidig vil kostnadene for havneierne øke. Jo mindre småbåthavnene er, desto mer vil kostnadene per båt øke.

Det er også foreslått at statsforvalteren i det enkelte tilfelle kan bestemme at småbåthavner og opplagsplasser

under 200 båtplasser også skal omfattes av dette kapitlet, så fremt forurensningen er til nevneverdig skade eller ulempe.

SPØRSMÅL NR. 1196

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 23. januar 2026 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Støtter regjeringen det iranske folkets kamp for frihet og de nåværende demonstranternes kamp mot regimet, kan utenriksministeren videre orientere om hva slags kontakt regjeringen har hatt med regimets representanter den siste tiden, innholdet i denne kontakten, og hva regjeringen tenker om EUs nylige tiltak overfor iranske diplomater og andre lignende tiltak som det er blitt tatt til orde for?

BEGRUNNELSE:

Tusenvis av personer har mistet livet i Iran de siste ukene som følge av myndighetenes brutale håndtering av protestene mot regimet som har brutt ut over hele landet. Det gikk nesten to uker før den norske regjeringen uttalte seg om situasjonen i Iran. Når utenriksministeren og statsministeren først uttalte seg, var det uten en støtteerklæring til det iranske folkets kamp for frihet. Dette er i sterk kontrast til den klare støtten fra andre vestlige statsledere. Sveriges statsminister Ulf Kristersson sa at:

“Vi hör deras röster och vi stöttar deras modiga frihetskamp.”

Danmarks utenriksminister sa

“Sammen udtrykker vi i EU vores solidaritet med det iranske folk, som kæmper for en bedre tilværelse.”

Fremskrittspartiet er tydelige på at vi støtter det iranske folkets kamp for frihet.

Støre-regjeringen valgte i fjor å ha møte med Irans utenriksminister i Oslo. Regjeringen skal også ha dekket hans hotellopphold i forbindelse med en konferanse i Norge. Dette er ikke det eneste autoritære islamistregime som Støre-regjeringen har ønsket velkommen til Norge på skattebetalernes regning. Noen år siden valgte regjeringen å fly en delegasjon fra Taliban til Norge for samtaler. Det er uklart hvorvidt regjeringen har hatt kontakt med

det iranske regimet for å fordømme den siste tidens brutale drap på sivile demonstranter, eller om kontakten kun har vært i andre sammenhenger, slik som i forbindelse med velkomsten til Norge i juni i fjor.

Jeg vil også vise til EUs nylige beslutning om å avskjære iranske diplomaters rett til EU-parlamentet, og ønsker også å spørre statsråden om dette og diskusjoner om lignende tiltak i diverse europeiske land.

Svar:

Både statsministeren og jeg har vært svært tydelige i dette spørsmålet: voldsbruken mot og drap på demonstranter er uakseptabelt og noe vi har fordømt på det sterkeste. Det er viktig at Irans befolkning selv får avgjøre egen fremtid. Vi støtter og føler med alle de i Iran som kjemper for retten til å bestemme over egne liv.

Tiltaket representanten henviser til gjelder adgangregler ved EU-parlamentet, og er ikke en del av EUs sanksjonsregime mot Iran som sådan. Norge er tilsluttet EUs restriktive tiltak mot Iran og regjeringen vurderer fortløpende tilslutning til eventuelle nye tiltak fra EU.

At vi er til stede i Teheran har bidratt til at regjeringen har kunnet reagere tydelig og tidlig ovenfor iranske myndigheter, til tross for at myndighetene i landet har gjort sitt ytterste for å legge lokk på situasjonen. Jeg kan ikke se at tiltak hvis eneste mål er å begrense kontakt, tjener norske interesser. Slike tiltak kan imidlertid redusere vårt eget handlingsrom. Problemer blir ikke borte bare vi lukker øynene for dem.

Regjeringens syn er at det er sanksjoner vedtatt av FNs sikkerhetsråd eller andre tiltak med bred internasjonal oppslutning som har størst legitimitet og effekt for å påvirke en stat til å endre atferd. Regjeringen har heller ikke fullmakt i sanksjonsloven til å innføre sanksjoner

alene. Dersom EU vedtar ytterligere sanksjoner, vil Norge vurdere oppslutning på vanlig måte.

Utenriksdepartementet har hatt kontakt med Iran på politisk nivå og embetsnivå. Regjeringen har i denne

kontakten fremmet svært tydelig kritikk og fordømt regimets voldsbruk mot demonstrantene på det sterkeste.

SPØRSMÅL NR. 1197

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 26. januar 2026 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvilke rettslige vilkår pengespilloven stiller for at staten kan gripe inn med tiltak som DNS-blokkering, herunder hvordan departementet forstår kravet om at et pengespilltilbud må være «rettet mot det norske markedet» og hvilke momenter som er avgjørende i denne vurderingen? Er det hjemmel for å DNS-blokkere sider som ikke retter seg mot det norske markedet?

BEGRUNNELSE:

Pengespilloven åpner for svært inngripende tiltak overfor tilbydere av pengespill, men forutsetter samtidig at det foretas konkrete vurderinger knyttet til både målretting, nødvendighet og forholdsmessighet. Det er derfor av betydning å få klarhet i hvordan lovens vilkår avgrenser statens adgang til å gripe inn, og hvordan disse vilkårene anvendes i praksis.

Videre er det erkjent at det ikke er ulovlig for norske borgere å delta i pengespill tilbudt fra utlandet, og at slik deltakelse for mange er en frivillig og uproblematisk fritidsaktivitet. På denne bakgrunn er det behov for å forstå hvordan statsråden vurderer forholdet mellom lovlig aktivitet for den enkelte og statlige inngrep rettet mot tilbydere, samt hvordan det sikres at tiltak som DNS-blokkering ikke går lenger enn det loven tillater.

Svar:

Pengespilloven § 32a lyder som følger:

«Dersom et nettsted tilbyr pengespill rettet mot det norske markedet uten tillatelse etter § 4, kan Lotteritilsynet pålegge internetttilbydere å gjennomføre DNS-blokkering av nettstedet.» (min utheving)

At et pengespill er «rettet mot det norske markedet» er dermed et grunnleggende vilkår for å kunne benytte DNS blokkering. Dersom vilkåret ikke er oppfylt, foreligger det ikke hjemmel for DNS blokkering.

Forarbeidene til pengespilloven, se punkt 7.1.4.2, gir nærmere veiledning om når et pengespill regnes som «rettet mot det norske markedet»:

«[E]t pengespill må anses for å være rettet mot det norske markedet når det er tilrettelagt for spillere i Norge. At et pengespilltilbud er rettet mot og tilrettelagt for spillere i Norge, kan komme til uttrykk på forskjellige måter. Departementet mener at det må gjøres en helhetsvurdering av det enkelte pengespilltilbudet. I vurderingen kan blant annet følgende momenter inngå:

om spillsiden tilbyr norsk som språk

om spillsiden tilbyr bruk av norsk valuta

om selskapet bak aktiviteten er norsk eller har tilknytning til Norge, for eksempel med norsk adresse

om spillsiden markedsfører seg i norske kanaler

om spillsiden bruker norske personer i markedsføringen

om overskudd fra spillaktiviteten øremerkes norske organisasjoner

om spillsiden viser til norske hjelpetilbud som Anonyme Gamblere Norge, Blå Kors Norge eller Hjelpelinjen

om spillselskapet aktivt forsøker å omgå betalingsformidlingsforbudet».

Listen over momenter er ikke uttømmende, men gir klare føringer for Lotteritilsynets vurderinger. Hvilke momenter som blir avgjørende, vil variere fra sak til sak.

Departementet har for øvrig redegjort for dette flere ganger, blant annet i forarbeidene til bestemmelsen om DNS blokkering punkt 6.4.3, samt i mitt svar på spørsmål til skriftlig besvarelse 10. desember 2025, jf. Dokument nr. 15:689 (2025–2026).

Jeg kan også, nok en gang, videreformidle at Lotteritilsynet opplyser at vurderingen av om et pengespill er «rettet mot det norske markedet» sjelden byr på utfordringer i deres saker.

SPØRSMÅL NR. 1198

Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen

Besvart 26. januar 2026 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Fastleger som mister refusjonsretten til Helfo har anledning til å klage, men klage gir ikke utsettelse av iverksettelsen av sanksjonen. Ved lang saksbehandlingstid følger en rekke negative konsekvenser for pasienter, legens oppdragsgiver (kommune) og legen selv da vedkommende må finne annet midlertidig arbeid i påvente av klagebehandling.

Hvor lang saksbehandlingstid synes statsråden at det er rimelig å ha i saker hvor sanksjonen (tap av refusjonsrett) allerede ha blitt iverksatt?

BEGRUNNELSE:

2320 pasienter på listen til en fastlege på Askøy har per i dag to vikarer å forholde seg til, og det kan ta om lag 15 måneder før klagesak er ferdigbehandlet. Usikkerhet knyttet til utfall av klagebehandling av refusjonsrett skaper usikkerhet og uforutsigelighet i en allerede presset fastlegesituasjonen:

<https://www.av-avis.no/nyheter/n/GxGAq9/kan-miste-fastlegejobben-jeg-hadde-forventet-aa-bli-behandlet-annerledes>

Det er viktig at regler knyttet til refusjoner overholdes, og kontroll av legers praktisering er nødvendig for å sikre at ordningen brukes iht. regelverket.

Når man iverksetter bortfall av refusjonsrett før evt. klage er behandlet får dette konsekvenser for legen, pasienter, kolleger og oppdragsgivere. Det er derfor viktig at saksbehandling foregår så effektivt som mulig for å minimere negative konsekvenser for alle involverte parter.

Svar:

Tap av refusjonsrett til Helfo er et inngripende tiltak for den det gjelder, og slike vedtak fattes kun i de mer alvorlige tilfellene som Helfo avdekker. Generelt kan lang saksbehandlingstid hos klageinstansen for slike saker ha betydelige konsekvenser for både pasienter, kommuner og den enkelte lege.

Klager på vedtak fra Helfo behandles av Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage). Departementet setter krav til frister for saksbehandlingen i tildelingsbrevet til Helseklage. For 2026 skal gjennomsnittlig saksbehandlingstid i klagesaker fra Helfo «ikke overstige 12 måneder per 31.12.2026.» I 2023 og 2024 oppnådde Helseklage dette målet med gjennomsnittlig saksbehandlingstid på henholdsvis 11,8 og 10,6 måneder.

SPØRSMÅL NR. 1199**Innlevert 18. januar 2026 av stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen****Besvart 26. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvor mye ekstra bevilgning som er nødvendig for at Hålogalandsvegens to opsjoner Halsebø–Fauskevåg og Steinsland–Lilleskånland kan bygges ut i full skala, slik de opprinnelig er planlagt?

BEGRUNNELSE:

Ifølge oppslag i media har Statens vegvesen nå igangsatt forberedende arbeid for å utrede en mulig utvidelse av Hålogalandsvegen, og har sendt brev til berørte grunneiere på strekningene Halsebø–Fauskevåg i Harstad kommune og Steinsland–Lilleskånland i Tjeldsund kommune. Disse to opsjonene omfatter blant annet tiltak for økt trafikksikkerhet, inkludert gang- og sykkelvei, stenging av farlige avkjørsler og etablering av tryggere kryssløsninger.

Ifølge prosjektledelsen foreligger det foreløpig ikke tilstrekkelige bevilgninger til å bygge disse opsjonene i fullskala, til tross for at både trafikksikkerhetshensyn og

behovet for bedre løsninger på begge sider av Tjeldsundbrua er tydelig påpekt.

Fremskrittspartiet mener det er mest fornuftig å bygge ut begge opsjonene i full skala dersom man først går i gang med arbeidet på disse strekningene.

Svar:

I mange av Statens vegvesens utbyggingskontrakter legges det inn ulike opsjonsmuligheter. Dette er for å muliggjøre arbeid som i utgangspunktet ikke er en del av kontrakten, men som likevel kan utløses hvis rammebetingelsene ligger til rette for det.

I OPS-kontrakten for Hålogalandsveien er det avtalt en frist for bestilling av opsjonsarbeider tidlig i 2026. Staten vegvesen vil, i tråd med forutsetningene i kontrakten, gjøre vurderinger av opsjonene frem mot denne fristen. Budsjettmessige konsekvenser vil inngå i grunnlaget for Statens vegvesens vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 1200**Innlevert 19. januar 2026 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 21. januar 2026 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I fjor sa Nye Veier at det var tre hovedårsaker til at det gikk galt med E6 utbyggingen mellom Ranheim og Værnes. Internt viser det seg at de pekte på fire «utløsende årsaker». Adresseavisen har forsøkt å finne å få innsyn i hva den 4. utløsende årsaken var, uten hell. Departementet har også avslått å gi innsyn.

Hva er begrunnelsen for å hemmeligholde informasjon om dette skandaleprosjektet, vil statsråden re-vurdere hemmeligholdet slik at offentligheten kan få fullt innsyn, og vil han på ny vurdere behovet for en ekstern granskning?

Svar:

Nye Veier har gjennomført en intern evaluering av utbyggingsprosjektet E6 Ranheim–Værnes, som følge av at prosjektet har blitt forsinket og dyrere enn planlagt. Evalueringen omhandler Nye Veiers håndtering av prosjektet frem til inngåelse av sluttavtalen med den tidligere totalentreprenøren Acciona Construcción S.A i 2023. Evalueringen retter seg mot interne prosesser i Nye Veier for å bidra til åpenhet om hva som har skjedd. Evalueringsrapporten danner grunnlaget for videre utvikling og forbedringsarbeid i selskapet. Ved å offentliggjøre evalueringsrapporten har Nye Veier ønsket å gi mulighet for læring også hos andre byggherrer.

Nye Veier opplyser om at funnene fra gjennomgangen brukes til konkret læring for å forbedre selskapets arbeidsprosesser. Styret i Nye Veier følger lærings- og forbedringspunktene fra gjennomgangen tett opp med selskapets ledelse.

Når det gjelder den fjerde utløsende årsaken, som stortingsrepresentanten viser til, gjelder dette en e-post fra Nye Veier til Samferdselsdepartementet, datert 16. juni 2025. I denne e-posten orienterer Nye Veier departementet om at selskapet har gjennomført en intern evaluering, og lister opp fire utløsende årsaker til at det oppsto problemer i prosjektet. Den fjerde årsaken er som kjent unntatt offentlighet.

Det følger av offentleglova § 23 første ledd at:

«Det kan gjerast unntak frå innsyn for opplysningar når det er påkravd av omsyn til ei forsvarleg gjennomføring av økonomi-, lønns-, eller personalforvaltninga til organet».

Ifølge veilederen til offentleglova pkt. 8.8.2 fremgår det at:

«Innsyn i opplysningane må såleis medføre fare for at forhandlingsposisjonen eller den strategiske stillinga til organet i den aktuelle saka eller i framtidige saker blir svekt, slik at kostnadene blir større eller vinsten mindre».

Setningen som er sladdet omhandler kontraktuelle forhold og har et konkurranseaspekt, og kan dermed unntas offentlighet.

Opplysningen gjelder vurderinger om tredjepart. Selv om det ikke er pågående forhandlinger, kan offentliggjøring av opplysningen etter departementets vurdering påvirke Nye Veiers relasjon til markedet. Departementet har særlig vektlagt at prosjektet er delvis lyst ut på nytt, og alt arbeidet skal ferdigstilles av nye entreprenører. Det foreligger således en konkret fare for at selskapets forhandlingsposisjon kan bli skadelidende, dersom det gis innsyn i opplysningene. Departementet vurderer risikoen for skade som stor dersom opplysningen offentliggjøres, og at unntak derfor er påkrevet.

Departementet har vurdert merinnsyn etter offentleglova § 11. I vurderingen har departementet sett hen til at det kan være av offentlig interesse å få innsikt i hele e-posten for å vurdere om den sladdede setningen påvirker Nye Veiers håndtering av prosjektet eller andre relevante aspekter ved prosjektet. Gitt skadepotensialet ved å gi merinnsyn har departementet kommet til at behovet for unntak veier tyngre enn hensynet til offentlighet.

